

USHAURI WA KIBIBLIA KUTOA USHAURI NA USHAURI WA MUNGU.

**Kwa kuwa BWANA huwapa hekima,
na katika kinywa chake hutoka maarifa na ufahamu.
Mithali 2:6**

**Mchungaji Dkt. Jerry Schmoyer
Jerry@ChristianTrainingOrganization.org
ChristianTrainingOrganization.org
© 2022.**

WASIFU WA MWANDISHI.

Mchungaji Dr. Jerry Schmoyer ni mhitimu wa Dallas Theological Seminary ambapo alipata ThM yake mwaka 1975 na DMin mwaka 2006. Alihudumu kama mchungaji wa kanisa nchini Marekani kwa miaka 35 hadi 2016. Ni mwanzilishi wa Christian Training Organization ambako anaongoza. ndoa, familia, na konferensi za vijana, na yuko hai katika ushauri nasaha na wachungaji. Amehudumu kwa wachungaji nchini India tangu 2006.

Ameolewa na Nancy, muuguzi, tangu 1979. Wanafurahia familia yao kubwa sana na wajukuu wengi.

Anaweza kufikiwa kwa Jerry@ChristianTrainingOrganization.org

USHAURI WA KIBIBLIA.

NAMNA YA KUTOA USHAURI NA USHAURI WA MUNGU.

UTANGULIZI.

Pichani mtu akisafiri na mali zake kwenye sanduku. Safari ni mbaya na kila kitu kwenye sanduku lao kinaharibika. Mtu anahitaji kusimama, afungue koti lake, na atoe kila kitu nje moja baada ya nyingine ili aweze kukikunja tena, kukiweka tena, na kukipanga vyema. Kisha kipande kwa kipande wanairudisha kwenye sanduku kwa mpangilio mzuri zaidi kuliko hapo awali. Hivyo ndivyo ushauri unavyofanya. Humsaidia mtu kuangalia sehemu zilizochanganyika, zisizo na mpangilio wa maisha yake ili aweze kuzielewa vyema. Kisha wanaweza kushughulikia mambo hayo kwa hekima wanaposonga mbele maishani. Mmiliki wa koti tu ndiye anayeweza kuipakia tena, lakini mshauri anaweza kuwasaidia kutatua kila kitu, kuamua nini cha kuweka na nini cha kuondoa na jinsi ya kupanga vizuri na kutumia kile kilichohifadhiwa.

Kutoa mwongozo wa Biblia ni sehemu muhimu ya uchungaji. Ni sehemu muhimu ya kile mchungaji anafanya (1 Petro 5:1-4; Waefeso 4:11-12). Mahubiri na mafundisho ya Kibiblia yanaweza kusaidia katika hili (Waefeso 4:11-12), lakini hasa hufanywa moja kwa moja. Inaweza kufanywa wakati wa miadi iliyofanywa kwa madhumuni ya kutoa msaada na ushauri, au inaweza kutokea kwa njia isiyo rasmi wakati wa mazungumzo ya kawaida. Yeyote anayewachunga wengine, na hiyo inajumuisha takriban waumini wote, ni mshauri. Kama wachungaji, tunapaswa kuwachunga watu ambao Mungu anatupatia kama vile Yesu anavyotuchunga. Mojawapo ya majina ya Yesu ni “Mshauri” (Isaya 9:6). Yesu alifanya mashauri mengi zaidi ya mtu binafsi kuliko alivyohubiri hadharani (kwa Nikodemo, mwanamke kisimani, wanafunzi wake, mtu aliyezaliwa kipofu, n.k.). Wachungaji wana sifa za kustahili kutoa mafundisho ya

Kimungu kwa watu kwa sababu tunajifunza na kutumia Neno la Mungu. 2 Timotheo 3:16-17 inasema, “Kila andiko, lenye pumzi ya Mungu, lafaa kwa mafundisho, na kwa kuwaonya watu makosa yao, na kwa kuwaongoza, na kwa kuwaadibisha katika haki, ili mtu wa Mungu awe kamili amekamilishwa apate kutenda kila kazi njema.” Biblia ndiyo chanzo chetu cha ukweli (“mafundisho”). Inaonyesha makosa ("kukemea") na inatuambia nini cha kufanya badala yake ("kurekebisha"). Inatusaidia kuzuia matatizo na masuala katika siku zijazo ("mafunzo katika haki"). Wachungaji wanapaswa kulisha kondoo wao ili wawe na afya njema. Iliyojumuishwa katika hili ni kusaidia kondoo walio wagonjwa kiroho kuponya na kuwa na afya njema na kuzaa matunda. Hiyo ndiyo kazi ya wachungaji wote - kondoo au watu. Tumeamrisha kuwaandaa watu wetu. Neno linalotafsiriwa “kuandaa” katika Waefeso 4:12 , “katartizo” katika Kigiriki, humaanisha “kufanya kitu kifae au chenye manufaa.” Inarejelea kufanya kitu kifanye kazi jinsi kilivyoundwa kufanya kazi, kukifanya kiwe na ufanisi tena. Neno hili pia linatumika kwa kutengeneza nyavu za kuvulia samaki (Mathayo 4:21; Marko 1:19). Inatukumbusha kwamba tunashughulika na maisha yaliyovunjika, wale ambao hawafanyi kazi kiroho au kihisia kama inavyopaswa (Wagalatia 6: 1). Kazi yetu kama wachungaji ni kuwasaidia kurekebisha maisha yao kupitia upendo wa uponyaji wa Mungu na ukweli. Kusudi la kitabu hiki ni kukusaidia kuwa na ufanisi zaidi katika kufanya hivyo katika maisha ya wengine

I. MISINGI YA USHAURI WA KIBIBLIA - Mshauri

A. USHAURI WA KIBIBLIA NI NINI

UFAFANUZI WA USHAURI Ushauri wa Biblia ni kuwasaidia watu kutumia kanuni za Biblia katika maisha yao. Inachanganya kanuni za mashauri na kweli ya Neno la Mungu ili kuwasaidia watu kukabiliana na magumu wanayokabili maishani. Inawasaidia kutambua tabia ambazo hazipatani na mafundisho ya Mungu ili waweze kujifunza jinsi ya kutumia ukweli wa Mungu kwa masuala hayo.

B. KWA NINI USHAURI WA KIBIBLIA NI MUHIMU

KWA NINI WATU WANAHITAJI USHAURI Wakati fulani watu wanahitaji mashauri kwa sababu wanakabili hali au maamuzi mapya na wanahitaji kusaidiwa kufanya maamuzi ya hekima. Ikiwa kuna ukosefu wa uzoefu, mafunzo au ukomavu katika maeneo fulani wanaweza kutafuta msaada. Labda wamechukua njia mbaya maishani na wanahitaji ushauri wa jinsi ya kufanya marekebisho. Nyakati nyingine watu hufanya maamuzi kulingana na tamaa za dhambi na matokeo mabaya hufuata. Mwongozo wa hekima unahitajika ili kuwasaidia kurudi kwenye njia sahihi ambayo Mungu amewawekea. Dhambi inaweza kuwa ya hila sana na ya udanganyifu. Wale wanaotoa shauri wanapaswa kuwa waamini wakomavu ambao wanaweza kuwasaidia wengine kusonga mbele katika imani yao na kushinda sehemu za dhambi. Ushauri

unaotegemea Biblia unaweza kuwafundisha watu jinsi ya kutimiza hilo (Yeremia 23:22; 2 Timotheo 4:2-4).

USHAURI WA KIBIBLIA VRS USHAURI AMBAO HAKUNA MSINGI WA BIBLIA

Wale ambao hawana ulimwengu unaotegemea Biblia huona mwanadamu kimsingi kuwa mwema na anayehitaji tu kubadili hali ili kupata shangwe na uradhi maishani. Wanaamini kwamba mwanadamu ana kila kitu anachohitaji ndani yake mwenyewe na hakuna haja ya Mungu, msamaha, wokovu au uzima wa milele. Kwa kuwa wanaamini hakuna dhambi, hawaoni haja ya Mungu, na ikiwa hakuna Mungu, Biblia si kitabu chao cha mwongozo. Kwao, ni kitabu cha zamani tu cha historia na maoni. Nilisikia kuhusu mwanamume Mkristo ambaye alikuwa na matatizo ya kupatana na mke wake. Alisema atamsumbua na kumkosoa kila wakati. Ushauri wa mshauri ulikuwa kwamba anapaswa kumwacha mke wake na kutafuta mwanamke mwingine badala yake. Shauri hilo la kilimwengu halitegemei Neno la Mungu, kwa kuwa linasema ni lazima kusamehe na kupata msaada ili kusuluhisha matatizo ya ndoa. Ushauri wa Kibiblia unategemea kuwa na ukweli wa Neno la Mungu na mtazamo wa Kibiblia wa mwanadamu na matatizo yake. Hiyo ndiyo njia pekee ya kutoa mwelekeo na ushauri sahihi. Zaburi 119 inasema: “9 Jinsi gani kijana aisafishe njia yake? Kwa kuishi sawasawa na neno lako. ... 24 Amri zako ndizo furaha yangu; ni washauri wangu. ... 98-100 Amri zako hunitia hekima kuliko adui zangu, Kwa maana ziko pamoja nami sikuzote. Nina akili kuliko waalimu wangu wote, kwa maana ninazitafakari sheria zako. Nina ufahamu zaidi kuliko wazee, kwa maana nimetii mausia yako.” Tunajua kwamba “hekima ya ulimwengu huu ni upuzi machoni pa Mungu” (1 Wakorintho 3:19-20; 1:17-30; 2:4-7, 13).

C. NANI ANAHITAJI USHAURI WA KIBIBLIA

Kila mtu ana matatizo na anaweza kutumia mashauri na ushauri wa kimungu nyakati fulani, lakini mara nyingi watu hawatakubali uhitaji wao. Hawataki kukabiliana na dhambi au kushindwa kwao. Hilo lilianza pale Adamu na Hawa walipopitisha lawama ya dhambi yao (Mwanzo 3:8-13). Watu wote tangu wakati huo wamekabiliwa na matatizo na matatizo (Ayubu 14:1).

Tunazaliwa na asili ya dhambi na kukua katika ulimwengu wenye dhambi. Shetani na roho wake waovu ni wadanganyifu sana. Mara nyingi tunakosa mifano ya maisha ya kimungu na, badala yake, tunasukumwa katika njia zisizo za kimungu na mifumo ya mawazo. Mtu yeyote anayehangaika, asiye na uhakika, aliyechanganyikiwa au ambaye maisha yake yamepotoka anapaswa kutafuta msaada kutoka kwa mtu mzima zaidi.

Maoni na mwongozo mzuri kutoka kwa wengine mara nyingi unaweza kuwa wa manufaa sana, hata wakati hatujakengeuka kutoka kwa kweli. Kila mtu, kwa wakati mmoja au mwingine, anahitaji mwongozo wa kimungu na mchango kutoka kwa wengine (Mithali 1:5; 10:17; 11:14; 13:18; 15:31-32; 19:20). Kutafuta shauri ni jambo la hekima na zuri kufanya.

D. NANI ANATOA USHAURI WA KIBIBLIA

Mungu anatazamia **WAKRISTO WOTE** kusaidia kupeana ushauri na mwongozo, na kushauriana inapohitajika (Wagalatia 6:1; 1 Wakorintho 6:5). Kila mwamini ana Roho Mtakatifu wa Mungu ambaye hutoa hekima, kwa hiyo kila mwamini ana uwezo wa kutoa ushauri wa kimungu (Warumi 15:14). Ikiwa mtoto wa Mungu anamjua mtoto mwingine wa Mungu akifanya, akisema au kuwaza jambo lisilopatana na mapenzi ya Mungu yaliyofunuliwa katika Biblia, anawajibika kwa upendo na upole kumsaidia mtu huyo kuona upotovu wa njia zao na kuwaelekeza katika mwelekeo sahihi (Wagalatia 6:1; 1 Wathesalonike 5:14; Waebrania 12:12,15; Yakobo 5:19-20). Hata wakati hakuna dhambi katika maisha ya mtu mwingine, tunaambiwa kutiana moyo na kusaidiana (Waebrania 3:12-14; 10:24; Tito 2:3-5). Mke wangu ni mzuri sana katika kutoa ushauri wa kusaidia kwa wasichana na kuwatia moyo kama wake na mama. Ananipa ushauri na kitia-moyo cha kimungu pia.

WACHUNGAJI NA VIONGOZI WA KANISA wanapaswa kuwafundisha kondoo (Yohana 21:17; 1 Petro 5:2; Matendo 20:28) na hiyo inajumuisha kutumia yale yanayofundishwa. Ushauri ni kuchukua ukweli wa Mungu na kuutumia katika hali mbalimbali za maisha. Hivi ndivyo mchungaji hulisha na kutunza kila kondoo mmoja mmoja. Wachungaji hufanya washauri wakuu kwa sababu wanajali watu kama marafiki, wana imani na heshima kutoka kwa watu, na wanawajua watu na hali zao. Pia, wanajifunza, kufundisha na kutumia Biblia mara moja au zaidi kwa juma. Ushauri ni sawa. Ni kufundisha na kutumia Biblia moja kwa moja. Wachungaji wapo, watu wanawajua na kuwaamini, na ushauri ni bure hivyo mtu yeyote anaweza kuja kwao. Ili mtu awe mshauri mzuri ni lazima awe na TABIA fulani. Ni lazima wawe msikilizaji mzuri anayeonyesha kupendezwa na kujali mtu aliye na uhitaji. Wanahitaji kuwa na moyo wa Mungu wa upendo na huruma (Zaburi 78:36-39; Maombolezo 3:22-23; Mathayo 9:36; Luka 15:20; Waebrania 5:1-2; Mika 7:18-19). Hawawezi kuhukumu au kukosoa. Ni lazima wao wenyewe wawe wamekomaa kiroho. Bila shaka, ni lazima wawe wa kutegemewa na si porojo.

E. JINSI YA KUTOA USHAURI WA KIBIBLIA.

Moja ya kazi muhimu zaidi ya mchungaji ni kuwaongoza kondoo. Mchungaji huwaongoza kondoo wake wakiwa kikundi anapohubiri na kufundisha. Wakati fulani kondoo wanahitaji mwongozo wa ziada kutoka kwa mchungaji, au wanahitaji kubadilishwa tabia mbaya. Mchungaji hufanya hivyo anapowashauri kondoo wake. Kufundisha kunatoa ukweli; ushauri hutumika ukweli kwa hali maalum. Kufundisha huzuia makosa, ushauri nasaha hurekebisha makosa. Kila mtu anahitaji ushauri mara kwa mara, na mchungaji ndiye anayemjua na kumwamini ili kuwaongoza kwa usahihi (Waefeso 4:11-12; 1 Petro 5:1-4). Yesu anatoa ushauri kupitia kwa wachungaji wake, kwa maana anaitwa Mshauri wa Ajabu (Isaya 9:6). Neno la Mungu litafundisha ukweli, kutaja makosa, kusahihisha imani potofu na tabia na kufundisha katika utauwa

(2 Timotheo 3:16). Mchungaji hutumia Neno la Mungu kutoa mwongozo na ushauri inapohitajika.

Sisi sote tunakosea na tuna mwelekeo wa kupotea kutoka kwa ukweli (Yakobo 1:14-15; 1 Yohana 2:15-17) na hivyo tunahitaji mtu wa kutoa ushauri na ushauri wenye hekima (Mithali 1:5; 11:14; 13) 18; 15:31-32; 19:20). Mungu atawapa hekima wachungaji na wengine wanaoshauri (Yakobo 3:17; Waefeso 6:11-17). Maneno ya maelekezo tunayotoa lazima yawe na msingi wa Biblia (Mithali 19:21; 3:5-6). Roho wa Mungu atatusaidia kutumia hekima hii ili kukidhi mahitaji ya wengine (Waefeso 1:17; Isaya 11:2; 1 Wakorintho 12:8).

Usitegemee hekima ya ulimwengu, kile ambacho wengine wanaweza kusema au ni suluhisho gani rahisi na maarufu zaidi. Kila kitu unachosema lazima kiungwe mkono na Biblia na kuongozwa na Roho wa Mungu ndani yako.

Unapomshauri mwingine, omba subira, huruma, ufahamu na hekima. Kamwe usiwe na papara, kukosoa au kuhukumu. Watendee jinsi Yesu anavyokutendea. Kutakuwa na zaidi kuhusu jinsi ya kushauri baadaye katika kitabu.

Kuwashauri wengine ni fursa ya ajabu na nafasi kubwa kwa wachungaji kufundisha na kuwafunza watu wao. Ushauri ni fundisho la ana kwa ana ambalo linaweza kuleta athari kubwa kwa maisha ya wengine.

II. KANUNI ZA UJUMLA ZA USHAURI WA KIBIBLIA

A. HATARI YA UONGOZI USIOFAA

Watu wengi hutafuta ushauri kutoka kwa marafiki au watu wa familia wanapohitaji. Ikiwa mtu huyo amekomaa na anaweza kutoa ushauri mzuri huo ni mzuri. Kwa bahati mbaya, mara nyingi sana watu watatoa ushauri bila kufikiria kikweli, kusema kile wanachofikiri mtu huyo anataka kusikia au kutoa maoni yao binafsi hata kama hawaelewi mambo yote yanayohusika. Isipokuwa mtu huyo ni mwamini anayejua Neno la Mungu, atatoa ushauri wa kidunia, ambao unaweza kufanya mambo kuwa mabaya zaidi.

Kuna mifano mingi ya mwongozo usiofaa katika Biblia. Dhambi ya kwanza kabisa ilitokea kwa sababu Hawa alisikiliza ushauri usiofaa, kisha akampa Adamu mwongozo usiofaa (Mwanzo 3:1-6). Ingawa alikuwa nabii wa Mungu, Balaamu alitoa ushauri ambao ulisababisha Wayahudi kutenda dhambi na kupata tauni kutoka kwa Mungu (Hesabu 31:16). Rehoboamu, mwana wa Sulemani, alichukua ushauri kutoka kwa rika zake ambao hawajakomaa, wenye ubinafsi badala ya washauri wenye uzoefu zaidi, na ufalme ukagawanywa mara mbili (1 Wafalme 12:1-21). Zaburi 1:1 inasema, “Heri mtu yule asiyekwenda Katika shauri la wasio haki.” Kwa mifano zaidi ona: 1 Mambo ya Nyakati 10:13; 2 Wafalme 21:6; 23:24; 2 Samweli 13:3-5; 16:20-23; 1 Wafalme 12:28; 2 Mambo ya Nyakati 22:3-5; Isaya 5:20; Nehemia 6:7; Ayubu 26:3; 38:2; Zaburi 2:2; 71:10; Isaya 19:11; 30:1; 47:13; Ezekieli 11:2; Hosea 4:12; Habakuki 2:10; Marko 15:1.

B. USHAURI UNATOKA KATIKA NENO LA MUNGU

Sababu mojawapo ambayo Mungu alitupa Neno lake ni kutupa mwongozo na mwongozo (2 Timotheo 3:16). Neno lake lina uwezo wa kuleta mabadiliko (Waebrania 4:12; 1 Wakorintho 10:11). Neno lake ndiye mshauri wetu (Zaburi 119:24; Isaya 28:29). Ni bora kuliko mawazo au mipango yoyote ambayo mwanadamu huipata mbali na Mungu (Mithali 19:21). Usitoe kamwe ushauri wowote unaopingana na Neno la Mungu. Ikiwa huna hakika kile ambacho Biblia inasema kuhusu jambo fulani, fikiria kile ambacho Yesu angefanya katika hali hiyo. Jinsi Angetenda ndivyo tunavyopaswa kuwashauri wengine kutenda. Matendo yake hayakwenda kinyume na Neno la Mungu. Ili kupata yale ambayo Mungu anasema kuhusu habari mbalimbali, tumia “Topical Index of Bible Passages.” Unaweza kuipata katika <https://www.christiantrainingonline.org>. Nenda India, kisha Pakua Vitabu. Au nitumie barua pepe kwa Jerry@ChristianTrainingOrganization.org nami nitakutumia nakala ya PDF kwa barua pepe.

C. USHAURI HUTOKANA NA ROHO

Hekima hutoka kwa Mungu (Mithali 2:6-8; Ayubu 28:23) kupitia Roho wake Mtakatifu anayekaa ndani yetu (Matendo 6:9-10; 1 Wakorintho 2:12-14). Mungu atatoa ufahamu na hekima ili kuelewa ni nini kinachosababisha tatizo na jinsi ya kuiltatua (Yakobo 1:5). Ni lazima tujifunze jinsi ya kushiriki vizuri zaidi hekima ya Mungu tunapomshauri mtu. Kitabu hiki kimeandikwa kukusaidia kufanya hivyo.

Washauri wa Kikristo wanahitaji kuwa na "nia ya Kristo" na kutoa ushauri ambao Yesu mwenyewe angetoa (Wafilipi 2:5). Jiulize, “Yesu angetoa ushauri gani katika hali hii?” Yesu ndiye “Mshauri wa Ajabu” (Isaya 9:6). Fikiria Yesu akiwa pamoja nawe unaposhauri. Wewe ni msemaji Wake. Anazungumza kupitia wewe. Uwe wazi na makini kwa uongozi wa Mungu kupitia Roho Mtakatifu. Usitegemee kamwe hekima yako bali daima utafute mwongozo wa Mungu kwa unyenyekevu katika mambo yote.

D. NAMNA YA KUTOA USHAURI WA MUNGU

1. JIFUNZE KUSIKILIZA

Kutoa shauri la kimungu huanza na kusikiliza. Mshauri mzuri lazima kwanza awe msikilizaji mzuri. Unapaswa kuwasiliana moja kwa moja kwa macho na kuzingatia kile mtu mwingine anasema. Hili humwezesha mshauri kukusanya habari zinazohitajika na kusikiliza Roho wa Mungu akitoa ufahamu na hekima. Pia inaonyesha mtu anayeshauriwa kuwa kuna mtu anayemjali na shida yake. Wakati mwingine utagundua kuwa wewe sio mtu bora wa kutoa msaada na unaweza kuwaelekeza kwa mtu anayeweza kuwashauri zaidi. Mara nyingi kumruhusu mtu kuweka mawazo yake kwa maneno huenda kwa njia ndefu ya kuwasaidia kukabiliana na matatizo.

Unaposikiliza, uliza maswali ili kupata taarifa zaidi kuhusu mada husika. Unaweza kutumia maswali ili kumrejesha mtu kwenye mstari ikiwa atatoka nje ya somo au kwa

undani zaidi. Watu wengine hupenda kuzungumza na wanapopata mtu aliye tayari kusikiliza, watazungumza na kuendelea. Haya si matumizi mazuri ya muda na hayatawasaidia, hivyo elekeza mazungumzo kwa maswali maalum.

Jiweke katika nafasi ya mtu mwingine wanapozungumza. Usiruhusu akili yako kutangatanga au kufikiria juu ya kile unachotaka kuwaambia. Sikiliza kwa moyo wako, kama vile ungetaka kusikilizwa kama ungekuwa mtu mwingine. Wasikilize jinsi Yesu anavyokusikiliza. Ikiwa tatizo linahusu mtu mwingine, usifikie mkataa kwa kusikiliza tu upande mmoja wa hadithi. Hata kama inaonekana wazi, na mtu mwingine yuko katika dhambi, huwezi kujua kila kitu kwa kuzungumza na mtu mmoja tu. Ikiwezekana, zungumza na mtu mwingine pia. Wakati hilo haliwezekani, tambua huna mambo yote muhimu ili kufikia mkataa unaofaa. Kuwa mwangalifu sana usitoe ushauri unaofanya hali kuwa mbaya zaidi badala ya kuwa bora. Uwe mwenye kutia moyo na mwenye kutegemeza, lakini uwe mwangalifu usichukue upande wowote. Kusudi lako ni kuleta hekima na uponyaji katika hali, sio kuamua ni nani aliye sawa na nani mbaya. Kumbuka nyakati za maisha yako wakati mtu alifikia hitimisho juu yako bila kujua ukweli wote. Mume mmoja alikuja kwangu kulalamika kuhusu mke wake. Alisema alikuwa mbali naye na hakutaka kuwa karibu. Alikaribia kunishawishi kuwa hampendi na hataki kuwa naye. Kwa kujua umuhimu wa kupata pande zote mbili za hadithi kila wakati, nilizungumza na mke. Aliniambia mume wake mara nyingi alikuwa amelewa na alikuwa mkatili kwake. Siku iliyofuata hakukumbuka kile alichosema na kufanya, lakini alikumbuka na alimwogopa. Yeye ndiye aliyekuwa anaua mapenzi yake kwake. Kamwe usifikie hitimisho hadi upate ukweli wote, kutoka kwa kila mtu anayehusika. Wakati Wagibeoni walipofika kwa Yoshua, ilionekana dhahiri kwamba walikuwa wametoka mbali na Yoshua akajitolea haraka kwao (Yoshua 9). Hata hivyo, alipokusanya habari zaidi, aligundua kwamba alikuwa amekosea na alikuwa amefanya kosa kubwa. Uamuzi huo ulionekana wazi na dhahiri kwa Yoshua, lakini alipaswa kungoja na kusali kwa Mungu.

Lengo lako katika kusikiliza ni kuweza kueleza tatizo au hali ambayo mtu anaeleza kwa maneno yako mwenyewe na kuifanya kwa uwazi na kwa usahihi. Usiwahi kutoa mapendekezo au kuteka hitimisho hadi uweze kufanya hivi. Ni hatari sana kudhani unaelewa kitu wakati huelewi. Kusikiliza ni kukusanya ukweli, na kadiri unavyokuwa na ukweli mwingi ndivyo unavyoweza kufikia hitimisho bora zaidi. Hiyo ni kweli katika nyanja zote za maisha. Weka mazungumzo yakilenga habari muhimu. Usiruhusu udadisi wako juu ya jambo fulani kukusababishie kuuliza habari zaidi isipokuwa ni muhimu kwa kile unachozungumza. Ukishawishiwa kusikiliza au kueneza porojo, hilo linaweza kuwa jaribu la kweli unaposhauri. Kushindwa na jaribu ni dhambi na kunaweza kusababisha madhara mengi. Onyesha huruma na huruma kwa mtu huyo wanapozungumza. Wajue unaelewa. Unaweza kushiriki kitu kama hicho katika maisha yako mradi si cha kibinafsi sana na hakifichui habari kuhusu mtu mwingine yeyote.

Usiingie katika maelezo, sema tu vya kutosha ili wajue unaelewa. Mtu huyo alikuja kuongea na wewe kuhusu shida zao, sio kukusikiliza ukizungumza juu yako.

Ikiwa mtu huyo atafichua dhambi au kushindwa kwa upande wake, usionyeshe mshtuko, kukataliwa, ukosoaji au chochote isipokuwa huruma ya upendo. Unamwakilisha Yesu kwao, na Yeye daima ni mwenye neema, mkarimu, mvumilivu na mwenye upendo. Unaweza na lazima kutathmini hali, lakini kamwe usimhukumu mtu (Luka 6:37; Yakobo 4:11-12). Kuhukumu kunamaanisha kuwa tunafanya maamuzi kulingana na sababu na nia zao, na hatuwezi kamwe kuwajua kwa hakika.

Kuwa msikilizaji mzuri ni muhimu sana. Kusikiliza vizuri kunaweza kuwa 90% ya kile unachofanya kusaidia. Watu hawatarajii kuwa na jibu la haraka na rahisi na wanaweza kulichukia ikiwa utatoa suluhisho kabla hata hawajahisi kuwa wameonyesha shida kwa usahihi. Hiyo inawasiliana kuwa wao, na ugumu wao, sio muhimu sana au mbaya. Usiseme tu mambo rahisi kama vile, "sali tu kuhusu hilo," "mtumaini Mungu zaidi," au "usiruhusu ikusumbue." Hizo zinaweza kuwa kweli, lakini unahitaji kumsaidia mtu kujua jinsi ya kuzifanya. Unapotoa shauri, litoe kwa kutegemea mambo yote hakika na baada ya kulitafakari kwa sala. Kisha unaweza kusema nini ni bora kwao kwa muda mrefu. Wakati mwingine haitakuwa kile wanachotaka kusikia. Wanaweza hata kukuchukia kwa kusema, lakini ukweli pekee ndio utakaowaweka huru (Yohana 8:31-32). Ushauri sio shindano la umaarufu. Lengo sio kuwavutia watu au kuwafanya kama wewe. Usiruhusu kiburi chako au ubinafsi wako kukuzuia. Upo kwa ajili ya kuwatumikia, si wao kukutumikia wewe (1 Wakorintho 9:19). Daktari huwaambia wagonjwa wake ukweli, hata kama sio kile wanachotaka kusikia. Ndivyo ilivyo kwa mchungaji na/au mshauri. Watu wanastahili kujua ukweli ili waweze kuamua kama watafuata ushauri wako au la. Vivyo hivyo, wazazi wanapaswa kufanya yaliyo bora zaidi kwa watoto wao, sio ya haraka na rahisi kwao. Hivyo, pia, washauri wa kimungu lazima waseme yaliyo bora kwa wateja wao, hata waitikieje. Upendo mgumu unadai kufanya kilicho bora zaidi, kama vile Mungu anavyotufanyia. Usiondoe watu kwenye shida kila wakati. Wakati mwingine lazima wajifunze kwa njia ngumu na kuwajibika kwa matendo yao wenyewe. Usiruhusu wakudanganye, au hautawasaidia hata kidogo. Wawajibishe. Wafanye waandike mapendekezo, wakariri mistari ya Biblia, wafuate ushauri, n.k. Kuwa mwangalifu kwa yale ambayo Roho wa Mungu anakuongoza kusema na kufanya, kisha utii kwa uaminifu, haijalishi ni nini. Wakati mwingine watu wanataka tu au wanahitaji umakini, mtu wa kuwasikiliza. Uwe mkarimu na mpole kwao, ukitoa kitia-moyo na utegemezo. Lakini usiwaruhusu kuchukua muda wako mwingi. Kuwa msimamizi mzuri na wakati wako, ni rasilimali muhimu. Onyesha uvumilivu na upendo bila kuwaruhusu watawale wewe au wakati wako.

Kuwa msikilizaji mzuri kunamaanisha kuwa una mpango unapozungumza nao. Lazima uwe na mkakati akilini (1 Wakorintho 9:26). Mwombe Mungu hekima na mwongozo (Yakobo 1:5). Fikiri wakati wa ushauri na wazo la kile unachotaka

kutimiza, na uelekeze kipindi kwenye lengo hilo (1 Wakorintho 9:24). Huwezi kutatua kila hali mara ya kwanza unapozungumza na mtu. Kawaida kuna shida za mizizi chini ya suala la uso ambalo lazima lipaliliwe na kufanyiwa kazi. Kubadilisha tabia au vitendo tu hakuleti mabadiliko ya kudumu. Ni mabadiliko tu ya moyo hufanya hivyo. Wewe inaweza kumwelekeza mtu katika mwelekeo sahihi na kumsaidia kuchukua hatua ya kwanza, lakini lazima wafanye kazi ngumu ya kutumia ukweli wa Mungu maishani mwao. Labda itahitaji vikao zaidi vya ushauri, au labda wanaweza kuishughulikia peke yao. Vyovyote iwavyo, endelea kuwaombea na kuwachunguza mara kwa mara ili kuwatia moyo na kuwawajibisha.

2. KUPEWA MOYO.

Ninamjua kijana ambaye ni Mkristo mpya na anajaribu awezavyo kuwa baba na mume mwema. Baba yake alikuwa mgumu sana juu yake. Kila mara alimkosoa na hakumpa moyo wowote. Kijana huyo alijiona hafai kamwe kwa baba yake. Sasa, anaposhindwa kuwa baba au mume, yeye huvunjika moyo sana na kuhisi kama alivyofanya alipokuwa mvulana mdogo. Ninajitahidi kufanya urafiki naye, kumkamilisha na kumtia moyo kwa njia yoyote iwezekanayo. Yeye ni kama sifongo inayoloweka yote ninayosema. Inasaidia zaidi kwake kuliko kuonyesha makosa yake. Nyakati hizo, anahitaji kutiwa moyo zaidi ya shauri au ushauri. Anajua anachopaswa kufanya, wakati mwingine anapata wakati mgumu kukifanya. Pamoja na kusikiliza, kuweza kumtia moyo mtu ni muhimu pia katika ushauri. Kuonyesha upendo na huruma bila kukosolewa, kama Yesu anavyotuonyesha, ni muhimu sana. Hili ni mojawapo ya mambo muhimu zaidi unayoweza kufanya ili kuwasaidia. Sema ukweli, hata iweje, lakini siku zote uifanye kwa upendo (Waefeso 4:15). Wape tumaini na moyo wa kusonga mbele maishani. Usipunguze uzito wa tatizo, hata kama inaonekana kuwa ndogo kwako. Sio kwao, ndiyo sababu wanazungumza na wewe. Jiweke katika nafasi zao (1 Wakorintho 9:22). Kumbuka, isipokuwa kwa neema ya Mungu, inaweza kwa urahisi kuwa wewe unakabiliana na yale wanayokumbana nayo maishani.

3. TAFUTA TATIZO NYUMA YA TATIZO.

Wavuna miti wanapoelea magogo chini ya mto hadi wanakoenda, nyakati fulani husongamana. Njia pekee ya kuwafanya kusonga tena ni kupata logi muhimu ambayo inasababisha jam na kuiondoa, kisha iliyobaki itasonga tena. Vile vile ni kweli wakati wa kushughulika na matatizo katika maisha ya mtu. Tafuta mzizi wa tatizo kisha toa ushauri juu ya nini kifanyiike kwanza ili kulifanyia kazi suala hilo.

Unaposikiliza, daima angalia nyuma ya kile mtu anachosema ili kuona shida nyuma ya shida, logi ambayo inasonga kila kitu. Jifunze kutoka kwa yale wasiyosema, na vile vile wanayosema. Mara nyingi watu wanakuja kuzungumza, wanazungumza juu ya shida ya uso, dalili ya shida. Daktari mzuri hawezi kutibu dalili. Anajua uponyaji huja pale tu mzizi wa tatizo unapopatikana na kuponywa. Ndivyo ilivyo katika ushauri. Mara nyingi utapata matatizo ya hofu, kiburi, uchoyo, tamaa, hasira, udhibiti, hisia za kukataliwa, kutokusamehe, kuumizwa au mambo kama hayo ni nyuma ya suala

linalozungumzwa. Fanya kazi juu ya suala hili katika maisha ya mtu, sio tu hali ambayo imetokea kutoka kwake. Usitoe majibu rahisi, ya haraka kuhusu tatizo la uso. Shughulikia yaliyo nyuma yake. Hofu, kiburi, uchoyo, tamaa, hasira na mambo yanayofanana na hayo yanapaswa kujumuishwa katika mahubiri ya mahubiri na mafundisho ya Biblia pia. Unaweza kumshauri kila mtu anayesikiliza kwa kuhubiri na kufundisha kweli ya Mungu kuhusu masuala hayo muhimu. Kinga ni bora kuliko kusahihisha. Unaweza kuokoa kazi nyingi za ushauri baadaye kwa kuwasiliana mara kwa mara kile Mungu anasema kuhusu masuala haya katika mahubiri na masomo ya Biblia. Wakati fulani nilimjua mwanamke Mkristo mzee mzuri aliyeishi peke yake. Mara nyingi alikuwa akipiga simu na kuomba maombi au ushauri kuhusu mambo madogo katika maisha yake. Alifanya vivyo hivyo na watu wengine kadhaa pia. Badala ya kukosa subira kwa usumbufu wake mwingi, Mungu alinionesha kwamba alikuwa mpweke na anaogopa kusahauliwa na wengine. Alikuwa akitumia ‘mahitaji’ yake kupata uangalizi. Juhudi zake zilikuwa na athari tofauti kwa sababu watu walitafuta njia za kumkwepa yeye na wengi wake simu. Hilo lilimfanya ahisi kukataliwa zaidi. Alihitaji kumgeukia Yesu kwa upweke wake na woga na kujifunza jinsi ya kumtegemea. Pia alihitaji mtu wa kumuonyesha huruma na kumjali. Kwa kumsaidia kuona mahitaji yake ya msingi tuliweza kumsaidia kukua katika imani yake. Kwa njia nyingi ushauri ni kama kufundisha, wasikilizaji wetu tu ni mtu mmoja badala ya kikundi. Unapohisi unajua kiini cha suala hilo, unapaswa kumfundisha mtu kile ambacho Mungu anasema kulihusu. Unaweza kuwapa mahubiri mafupi ya kibinafsi au funzo la Biblia. Wape vifungu vya Biblia vya kusoma au kazi za kukamilisha. Weka yote unayofanya katika Neno la Mungu.

4. FIKISHA UKWELI.

Kusudi lako ni kufikisha ukweli kwa mtu (Yohana 8:31-32), lakini daima onyesha ukweli katika upendo (Waefeso 4:15). Tumia Maandiko kama mamlaka yako. Usitoe tu mapendekezo yako mwenyewe, yasaidie kwa mistari ya Biblia na ukweli. Waonyeshe mahali ilipo katika Biblia. Zingatia jambo moja baada ya jingine.

Siku moja mimi na mke wangu tulikutana na mama mdogo tuliyemfahamu kwenye bustani. Alianza kushiriki shida aliyokuwa nayo na mtoto wake. Badala ya kusikiliza na kuuliza maswali, mara moja tulianza kutoa mapendekezo. Tulimpa mawazo mengi mazuri kuhusu jinsi ya kushughulikia tatizo hilo, lakini baadaye mazungumzo hayo yalinisumbua. Niligundua hatukuwahi kujaribu kupata tatizo la msingi, na tulitoa mapendekezo mengi badala ya kuzingatia moja au mawili ambayo yangekuwa mahali pazuri pa kuanzia. Sidhani kama tulimsaidia sana. Tunatumai Mungu aliipanga akilini mwake na kuelekeza fikira zake kwenye kile alichotaka achukue kutoka kwetu. Mara nyingi, Mungu lazima achukue majaribio yetu na kuyafanya kuwa kitu muhimu. Baada ya kila muda wa ushauri, omba na umwombe Mungu afanye hivyo.

Wakati wa kutoa ushauri, ni muhimu kukumbuka kuwapa kwa dozi ndogo. Wacha wachukue hatua moja baada ya nyingine. Usitupe kila kitu juu yao. Waonyeshe tu

jambo la kwanza wanalohitaji kufanya: kusamehe, kuamini, kuomba msamaha, kumwomba Mungu hekima na ukweli, nk Mtu hujifunza kupika hatua moja ndogo kwa wakati mmoja. Hawawezi kujifunza kila kitu katika somo moja. Ndivyo ilivyo katika kuwasaidia wengine kukabiliana na matatizo maishani.

Mwishoni mwa muda wako pamoja, fanya muhtasari wa kile ambacho umesema. Inaweza kuwa muhimu kuandika kwa ajili yao. Unapaswa kuweka madokezo kuhusu mazungumzo ili ukumbuke na kuyafuatilia wakati ujao. Waambie walilohitimishwa kwa maneno yao wenyewe.

Daima waelekeze kwa Mungu. Tumaini lao, mwelekeo wao na uhakikisho wao haupaswi kuwa juu yako au juu yao wenyewe, lakini kwa Mungu Mwenyewe. Waombe na ujipatie hekima katika kipindi kizima. Omba Mungu ajidhihirishe Mwenyewe na ukweli wake kwako wakati wa pamoja. Daima omba kwa sauti ili kupata hekima na mwongozo kabla ya kuanza kuzungumza na mtu huyo, na funga kwa maombi unapomaliza. Masuala mengine hayaondoki bila kujali mtu anafanya nini au anafuata vizuri kanuni za Biblia. Kwa nyakati hizi VITA vya KIROHO vinaweza kuhitajika. Unaweza kupata taarifa zaidi kuhusu hili katika kitabu changu, “Kitabu cha Vita vya Kiroho,” au kwenye tovuti yangu <https://www.christiantrainingonline.org>, kisha nenda kwa Vita vya Kiroho, kisha Kujifunza Zaidi (Vitabu). Ikiwa unamjua mtu ambaye amejaliwa katika vita vya kiroho, mjumuishe katika ushauri. Unaweza kuwauliza wakusaidie. Unaweza kunitumia barua pepe na nitakusaidia na vita vya kiroho katika maisha yako Jerry@ChristianTrainingOrganization.org

5. WAWAJIBIKE.

Usiruhusu mtu kuendelea kulaumu wengine au kutoa visingizio kwa tabia zao. Kabla ya ukuaji au uponyaji unaweza kutokea, mtu lazima akubali shida na hitaji lake. Kama Wakristo, sisi

lazima tukubali dhambi zetu na tusiwalaumu wengine au kutoa visingizio (1 Yohana 1:9). Ndivyo ilivyo katika ushauri. Tatizo linaweza lisiwe suala la dhambi, lakini chochote kile ni lazima kitambuliwe na kukubalika.

Wape mgawo wenye kikomo cha muda na uwawajibishe kuufanya. Inaweza kuwa kifungu cha kusoma au kukariri, mtu wa kusamehe au kuomba msamaha, tabia ya kuvunja au kitu cha kuanza kufanya katika maisha yake. Iwapo watakuja kuzungumza tena na hawajafanya ulichowagawia au kupendekeza, usipoteze muda wako kwa kuzungumzia jambo lile lile tena hadi wafanye. Endelea kuonyesha upendo na huruma, lakini wawajibishe. Hauwezi kubadilisha maisha yao, ni wao tu wanaweza kujibadilisha. Wanaporudi wakiwa wamefanya kile kilichopendekezwa, wape sifa nyingi na kuwatia moyo. Kila mtu anahitaji hiyo.

Kwa kweli, mara nyingi nitamwambia mume, mke au mzazi lazima watoe pongezi za kila siku kwa mtu ambaye wanahangaika naye. Huu ni mgawo mzuri wa kufanya. Nitawaambia wanapaswa kusema kitu cha kutia moyo, kitu wanachopenda kuhusu mtu huyo, kila siku. Haipaswi tu kuwa juu ya kitu wanachofanya, ingawa hiyo ni

sawa, pia. Ni bora ikiwa inahusu sifa ya ndani au ubora wa tabia ndani ya mtu. Hiyo huongeza thamani na thamani kwa mtu, na hiyo huenda zaidi ya kuthibitisha tu matendo yao. Unapozungumza na mtu siku zote malizia kwa mambo mawili: omba naye na uwape mstari wa Maandiko wa kukariri. Hii ndiyo njia bora kwao ya kuzingatia ukweli wa Mungu na kuwa na ushindi katika maisha yao. Yesu alipojaribiwa, alinukuu Maandiko ili kupata ushindi dhidi ya majaribu ya Shetani. Paulo anasema silaha yetu pekee ya kukera ni upanga wa Roho, Neno la Mungu (Waefeso 6:17). Zaburi 119:9,11 inatuambia kwamba ni kupitia Neno la Mungu tunapata ushindi. Yaseme tena na tena wakati mawazo haya yanaposhambulia. Hiyo ndiyo njia pekee ya ushindi. Katika sehemu ya mwisho ya kitabu hiki, nimejumuisha Maandiko yanayohusu kila somo. Unaweza kuzitumia, zile unazozijua, au kumruhusu mtu kutumia aya anazopenda zaidi. Unaweza kupata mistari katika “Fahirisi ya Mada za Mistari ya Biblia” niliyotaja awali. Wakati mwingine unapozungumza, waulize kuhusu Maandiko. Wawajibishe kukariri na kuitumia. Neno la Mungu lina nguvu zaidi kuliko maneno yako! Sitawahi kumsahau mzee asiye na makao ambaye alikuja kanisani kwetu siku moja. Watu walimtendea wema, wakimpa chakula na nguo na kumruhusu kukaa katika nyumba zao. Jitihada za kumtafutia kazi hazikuonekana kufanikiwa, na siku moja tulimpa changamoto kuhusu kuepuka kuwajibika. Hatukuwahi kumuona baada ya mazungumzo hayo. Alikuwa tayari kukubali msaada wetu, lakini hakutaka kufanya lolote kubadilisha tatizo lake. Tulichofanya ni kumruhusu aishi bila kujisaidia kwa njia yoyote ile, na hiyo haikuwa ‘kumsaidia’ kabisa, ilikuwa ni kumwezesha tu. Unapofanya kitu kwa ajili ya mtu, hakikisha kwamba ni KUMSAIDIA. Wakati wowote unapomfanyia mtu kitu ambacho anaweza na anapaswa kujifanyia mwenyewe, unamfanya akutegemee wewe badala ya kujitegemea. Wazazi wanajua kuwa hii ni kweli. Washauri lazima watambue pia.

6. REJEA INAPO hitajika

Hakuna mtu anayejua kila kitu au anaweza kusaidia kila mtu. Mungu huweka watu wengi wenye vipawa katika Mwili wa Kristo hivyo usisite kuruhusu mtu mwingine kusaidia. Madaktari hufanya kila wakati. Usifikiri kamwe hauhitaji msaada. Kila mtu anafanya hivyo. Ikiwa kuna eneo la udhaifu katika ushauri wako, zungumza na wengine walio na nguvu katika somo hilo na ujifunze kutoka kwao. Au unaweza kusoma vitabu au makala kuhusu hilo. Kamwe usifikirie wakati wa kutoa ushauri, nenda kwa usaidizi.

7. KUWASHAURI WATOTO.

Wakati wa kuwashauri watoto ni muhimu zaidi kusikiliza vizuri na kuonyesha uvumilivu na upendo. Waache waongee. Watazame wanapozungumza. Kumbuka ulipokuwa umri wao. Usidhani unajua watasema nini. Usiwe mwepesi sana kutoa suluhu rahisi kama vile "sali tu kulihusu," "acha kufanya hivyo," "sio shida kubwa" au majibu sawa. Ugumu wao ni mbaya kwao kama ulivyo wako kwako. Angalia tatizo la mizizi, usijaribu tu kubadilisha tabia zao za nje.

Kwa mfano, mtoto mwenye hasira na asiye na fadhili kwa wengine kwa kawaida huumiza au hofu katika maisha yake ambayo inamfanya atende hivyo. Kubadilisha tabia tu hakuathiri shida ya mizizi.

Kwa watoto ni muhimu kujaribu na kutambua kama tabia ni uasi wa dhambi au kutokomaa kitoto. Watoto wana asili ya dhambi na wanaweza kuwaruhusu kutawala. Lakini pia ni vijana na mara nyingi hawajui au hawana hatia kuhusu ulimwengu na mambo wanayofanya. Muombe Mungu akupe hekima ya kutambua kilicho nyuma ya tabia zao. Kujua hili kunaleta tofauti kubwa katika jinsi ya kuwasahihisha. Usichukulie tu kila mara wanachofanya ni uasi wa dhambi, inaweza kuwa kutokomaa kitoto au tatizo la kina zaidi ambalo liko nyuma yake.

Weka ushauri wako na suluhisho rahisi na rahisi kuelewa. Toa pendekezo moja wazi kuhusu kile wanachopaswa kufanya. Waambie warudie tena kwako ili kuhakikisha wanaelewa. Waombee. Wafuatilie ili kuwatia moyo na kuwawajibisha kwa ulichowaomba wafanye.

8. KUWASHAURI VIJANA

Vijana na vijana wanaweza kuonekana na kuzungumza kama watu wazima, lakini kwa kweli wanafanana zaidi na watoto katika miili ya watu wazima. Hawana ukomavu au uzoefu wa maisha walio nao watu wazima. Kwa njia nyingi, wao ni watoto wakubwa wanaojaribu kutenda kama watu wazima. Maisha yao ni ya mpito: wao si mtoto tena lakini bado si watu wazima. Wanahangaikia kufaa na jinsi maisha yao yatakavyokuwa. Mara nyingi hujijali kwa sura na uwezo wao. Wanaweza kukosa kujiamini. Kuwasiliana na hisia na hisia zao inaweza kuwa vigumu kwao.

Ili kuwashauri ni muhimu kupata imani na heshima yao kwa kusikiliza vizuri na kuchukua mahitaji yao kwa uzito. Chukua muda wa kuwafahamu kama mtu. Onyesha kujali na huruma. Watazame macho moja kwa moja wanapozungumza. Usitoe ushauri hadi uelewe kabisa wao na hali zao. Kuwa na subira na kuwatia moyo. Kamilisha maamuzi mazuri waliyofanya.

Tena, usijaribu tu kubadili matendo yao, tafuta kuelewa kwa nini wanatenda hivyo. Wakati mwingine inaweza kuwa uasi wa dhambi, lakini nyakati nyingine kuna tatizo la msingi ambalo lazima lishughulikiwe. Msichana tineja ambaye huvalia macho ya wanaume na kuwachezea wavulana kimapenzi anaweza kuwa anatafuta kibali cha mwanamume kwa sababu baba yake mwenyewe hamthibitishi kama mwanamke kijana. Kuwa mkweli na mkweli kwao. Watakuheshimu kwa hilo. Kumbuka kupata mzizi, shida nyuma ya shida. Labda wameumizwa na wazazi au marafiki. Ikiwa ndivyo, wafundishe maana ya msamaha na jinsi ya kusamehe. Wanaweza kuwa wanapambana na dhambi fulani. Jibu kama Yesu angefanya, kwa neema na msamaha lakini pia kwa msimamo thabiti dhidi ya dhambi. Wasaidie kujua jinsi ya kuwa na ushindi juu ya dhambi. Wape maagizo rahisi na mahususi kuhusu nini cha kufanya au kutofanya. Waombee baada ya hapo na ufuatilie kuona wanaendeleaje. Watie moyo lakini pia wawajibishe.

9. FUATILIA

Angalia na mtu huyo baadaye ili kuona jinsi anaendelea na ikiwa anatumia ushauri wako. Wanaweza kuhitaji kutiwa moyo au kuwajibika ili kuendelea mbele. Kujua unakumbuka na kuwajali kunasaidia sana kuwasaidia pia. Hakikisha wanafuata ushauri uliotoa kabla ya kutoa ushauri zaidi.

E. MUUNDO WA KIKAO CHA USHAURI WA KIKRISTO

Mungu ni Mungu wa tengenezo. Tunaiona katika ulimwengu unaotuzunguka. Mashirika huleta ufanisi bora katika maisha yetu pia, na hiyo inajumuisha huduma na ushauri. Maisha yetu ya kila siku yanahitaji muundo, vivyo hivyo na makanisa yetu. Nyakati zetu za ushauri zinapaswa kuwa na muundo pia.

Anza muda wako wa ushauri kwa maombi. Kisha zungumza na mtu huyo kwa njia isiyo rasmi ili akujue wewe kama mtu. Waambie kukuhusu ikiwa hawakujui. Ni vigumu kwa mtu kufungua matatizo yake kwa mgeni. Hii inaonyesha kuwa unawajali kama mtu. Usitumie zaidi ya dakika chache na hii, ingawa. Kisha anza kwa kuwauliza jinsi unavyoweza kuwasaidia.

Sikiliza wanapozungumza, ukiwatazama macho na kuonyesha usaidizi na kutia moyo. Uliza maswali ili kudumisha mazungumzo kwenye mstari na kupata habari unayohitaji. Unapokusanya taarifa zaidi na zaidi omba kimya kimya, ukimwomba Mungu hekima na mwongozo. Jaribu kutafuta tatizo nyuma ya tatizo ili uweze kupata chanzo cha tatizo.

Kisha zungumza nao kuhusu yale unayoona kuwa mahitaji makuu katika maisha na hali zao. Wafundishe kile Mungu anasema kuhusu suala hilo. Kisha tumia hilo maishani mwao kwa kutoa mapendekezo kuhusu kile ambacho wanaweza kufanya ili kusonga mbele na kushinda magumu yao. Wape kitu mahususi ambacho wanaweza kuanza kufanya ili kutekeleza ulichosema.

Usitoe mihadhara au kuzungumza zaidi. Waulize maswali na waache wazungumze. Watajifunza zaidi ikiwa watafikia hitimisho peke yao. Afadhali wataamini na kukumbuka hivyo badala ya kukusikia tu unasema jambo lile lile.

Waulize kama wanaelewa na kama wana maswali. Waambie wakurudie kile wanachopaswa kufanya na kwa nini. Ikiwa mengi yalishughulikiwa, waambie wayaandike au watayasahau mengi. Funga kwa kuwatia moyo kwa njia yoyote unayoweza. Ikiwa unafikiri itakuwa muhimu kuzungumza tena, waambie ni lini mtakutana tena. Kisha waombe na hali nzima.

Baadaye endelea kumwombea mtu huyo. Endelea kuwasiliana ili kuwatia moyo na kuona jinsi wanavyoendelea. Wawajibike kwa upendo ili kutumia yale yaliyozungumziwa

Katika kitabu changu cha “Kujifunza Biblia” (<https://www.christiantrainingonline.org> tazama India, kisha Pakua Vitabu) Ninatoa hatua 3 za kujifunza Biblia. Kwanza ni uchunguzi ambapo taarifa zote zinazoweza zinakusanywa. Inayofuata inakuja tafsiri wakati habari inatathminiwa na hitimisho hutolewa. Hatimaye huja maombi,

wakati taarifa iliyokusanywa na kutathminiwa inatumika kwa hali yao. Suluhisho, au tiba, inatekelezwa. Huu ndio utaratibu ambao madaktari hutumia. Wanakusanya ukweli kuhusu dalili na afya ya mgonjwa, kutathmini ukweli ili kuona tatizo linaweza kuwa nini, na kisha kuja na suluhisho la kumponya mtu huyo. Washauri hufanya vivyo hivyo na hisia za mtu ambazo daktari hufanya na mwili wake.

F. MAKOSA YA KUEPUKA

Nyingi kati ya hizi tayari zimetajwa, lakini kwa kuwa ni muhimu, nitaziorodhesha tena. Kwanza, usitoe ushauri bila kusikiliza (Yakobo 1:19; Mithali 18:13). Usizungumze sana, waache wazungumze. Daima onyesha kukubalika, kamwe usiwe na tabia ya kuhukumu au kukosoa (Waebrania 2:18; 4:15). Badala yake, fanya yote uwezayo kumtia moyo mtu huyo. Usitoe ushauri wa kidunia, kile tu Neno la Mungu linaunga mkono (Wakolosai 2:8; 2 Timotheo 3:16-17; Waebrania 4:12). Fikiria kile ambacho Yesu angewaambia na JINSI Angekisema. Kosa lingine la kuepuka ni kutofanya muhtasari na kutumia yale yaliyosemwa. Hakikisha wanaelewa hatua za kwanza wanazoweza kuchukua ili kupata ushindi.

Binafsi nadhani ni kosa kubwa kutoza ada ya huduma za ushauri isipokuwa wewe ni mshauri wa wakati wote na hivyo ndivyo unavyosaidia familia yako. Kwa mchungaji, ushauri ni sehemu ya kile tunachofanya kama mchungaji. Wachungaji wengi hupokea mshahara kwa ajili ya uchungaji hivyo hawapaswi kulipwa tena kwa kile ambacho tayari amelipwa kufanya. Kutoza ada kunaweza kubadilisha jinsi mtu huyo anavyokuona na huduma yako. Kila kitu ambacho Yesu hutoa ni bure na bila malipo. Tunapaswa kuhudumu vivyo hivyo

Ikiwa Mkristo anasisitiza kutoa zawadi kwa familia au huduma yako, unaweza kukubali hilo kwa neema. Hakikisha tu wanajua kuwa haihitajiki au ni lazima. Ikiwa wanafikiri ni hivyo, wanaweza wasikutafute tena usaidizi kwa sababu ya kukosa pesa za kukulipa.

G. HATARI KWA WASHAURI

Kuwasaidia wengine katika nyakati ngumu kwa kutoa ushauri wa kimungu ni wajibu muhimu wa kiongozi wa kanisa. Inaweza kuleta furaha na baraka kwa mshauri. Lakini pia tunakabiliana na hatari ambazo lazima tuzifahamu.

USIJIVUNIE Jihadhari na kiburi. Inaweza kujisikia vizuri wakati mtu anakuja kwetu kwa msaada, lakini usijivunie mwenyewe. Nyakati nyingine tunaweza kushawishiwa kuwa na kiburi, hasa Mungu anapotutumia kumsaidia mtu kupata ukweli na kubadili maisha yake. Tunaweza kuanza kufikiria tunaweza kusaidia mtu yeyote, na kila mtu anapaswa kuzungumza nasi badala ya mtu mwingine au mchungaji.

Shetani anatafuta kuondoa mwelekeo wetu kutoka kwa Mungu na juu yetu wenyewe. Kiburi ni chombo chake kikubwa na kimesababisha anguko la Wakristo wengi. Tumia wakati na Mungu kila siku, ukijifunza Neno Lake na kutafuta mwongozo wake kwa unyenyekevu maishani mwako. Siku zote mpe sifa na utukufu kwa mema anayozalisha kupitia wewe. Baada ya yote, ungekuwa wapi bila Yeye?

KUWA MTUMISHI MWEMA WA WAKATI Hakikisha unakuwa msimamizi mzuri wa wakati wako. Hungeruhusu watu kuchukua na kupoteza pesa zako, kwa hivyo usiwaruhusu wafanye hivyo kwa wakati wako, pia. Usisite kamwe kusema 'hapana' wakati vipaumbele vyako vinatishiwa. Mungu ni mkubwa wa kutosha kutunza watu wakati sisi hatuwezi. Wengine wanaweza kujaribu kukufanya ujisikie vibaya kwa sababu hufanyi kila kitu wanachotaka ufanye. Kudanganywa na hatia hakusaidii tatizo lao, bali kunatengeneza jingine ndani yetu.

Kumbuka, kusudi lako ni kuwafundisha watu kumtegemea Yesu, si wewe. Ikiwa wanakutegemea zaidi badala ya kukutegemea kidogo, ni wakati wa kuacha kutumia wakati na nguvu nyingi juu yao. Acha Mungu akutumie, lakini fanya hivyo kwa maombi!

Hakikisha unatumia muda kutunza mwili na akili yako. Fanya mazoezi, kula chakula chenye afya, pumzika vya kutosha na uweke mwili wako katika hali nzuri ya kimwili. Mwili wako ni hekalu la Roho Mtakatifu (1 Wakorintho 6:19). Inachukua nidhamu binafsi kufanya hivi, lakini pia wakati (1 Wakorintho 9:26-27).

USIKATE TAMAA

Usikate tamaa unapogundua ulitoa ushauri mbaya au unapotoa ushauri mzuri ambao haujachukuliwa. Huwezi kubadilisha mtu ambaye hataki kubadilika au hayuko tayari kulipa bei ya kubadilisha. Usichukue dhambi za watu wengine na kushindwa kwao kibinafsi. Jitahidi. Mengine ni kati yao na Mungu. Sio kutafakari kwako. Huwezi kumbadilisha mtu yeyote, ni Mungu pekee ndiye anayeweza. Na Yeye hamlazimishi mtu yeyote kubadilika. Anasaidia wale wanaotaka kubadilika.

USIWE NA MAJARIBU.

Mara nyingi sana wanaume au wanawake wanaomcha Mungu huanguka katika majaribu wanapokaribia sana kihisia-moyo na mtu ambaye wanazungumza naye. Hata ikiwa hakuna dhambi ya kimwili inayotokea, uzinzi wa kihisia unaweza kutokea wakati watu wanakaribia sana kihisia-moyo na mtu ambaye hawajafunga ndoa naye. Mwenzi wa mtu lazima awe wa kwanza katika nyanja zote za maisha.

H. LENGU LA USHAURI WA MKRISTO

Lengo la ushauri wa Kikristo ni kuleta afya ya kiroho na ukomavu. Hii ina maana mtu anaweza kujikubali kama Mungu alivyomuumba, pamoja na nguvu na udhaifu wake (Marko 12:31). Na hii inakuja uwezo wa kupenda wengine na kukubali upendo kutoka kwao. Pia huleta msingi ambao tunaweza kujisamehe wenyewe na wengine. Mtazamo wa utumishi utachukua nafasi ya kiburi cha ubinafsi na kujizingatia.

Mtu mwenye afya nzuri ya kiroho anaweza kupata huruma na huruma kwa wengine. Wana uwezo wa kuweka alama za hisia zao na kwa hivyo kuzishughulikia vyema. Wanaweza kuruhusu akili zao kueleza ukweli kwa hisia zao. Furaha na furaha hupatikana na kuenea kwa wengine. Wataelewa mahitaji yao wenyewe na jinsi ya kukidhi kwa njia zenye afya. Wanatambua nguvu zao na jinsi ya kuzitumia. Wanakubali udhaifu wao na wanajua jinsi ya kuushinda. Kwa muhtasari, lengo la

ushauri wa Kikristo ni kumsaidia mtu huyo kuwa zaidi kama Yesu (1 Yohana 2:6; Wagalatia 2:20). Hilo ndilo lengo la Mungu kwetu sote (Waefeso 5:1-2).

I. WAKATI USHAURI HAUSAIDIZI

Sio kila mtu unayemshauri atakua na afya ya kiroho. Wengine watakataa ushauri wako na kufikiria kuwa wanajua suluhisho bora. Wengine wanaweza kutaka kubaki katika hali yao na kuendelea kupata huruma na usaidizi kutoka kwayo. Usishiriki kamwe katika kuwezesha. Kamwe usimfanyie mtu kitu chochote ambacho anaweza kujifanyia mwenyewe. Hii inawafanya wakutegemee badala ya kukua hadi kufikia ukomavu wa kujitegemea. Mzazi anapomfanyia mtoto wake mambo ambayo anapaswa kujifanyia, hayamsaidii mtoto kukua. Wala si mchungaji au mshauri. Wazazi na washauri hawapaswi kurahisisha maisha kwa mtu/mtoto, tunapaswa kuwasaidia kukua hadi pale wanapoweza kushughulikia hali za maisha peke yao.

Mara nyingi watu hawako tayari kulipa bei ili kubadilisha. Kukabili dhambi zao na kuipitia mara nyingi ni vigumu kuliko kuendelea tu katika dhambi. Sio mpaka maumivu ya kubaki katika dhambi ni mabaya zaidi kuliko maumivu ya mabadiliko ndipo wataanza kufanya maendeleo. Weka mlango wazi ili waweze kurudi kwako wanapokuwa tayari na tayari kuchukua ushauri wako.

Msichana ambaye alikuwa Mkristo mpya na aliyechangamkia imani yake alinjia kuniomba nimuoe yeye na mpenzi wake. Kama kawaida, nilipitia vikao kadhaa vya ushauri pamoja nao ili kuwaweka msingi katika imani yao na kuwatayarisha kwa uhalisia wa ndoa. Kijana huyo alimwamini Yesu na alitaka kuishi kwa ajili Yake (Sitaoa wanandoa isipokuwa wote wawili wawe waamini wanaoishi kwa ajili ya Yesu kama ilivyoielezwa katika 2 Wakorintho 6:14). Hata hivyo, alikuwa na tatizo la pombe na dawa za kulevya. Alipozitumia, alikasirika na kutukana. Kila alipomuahidi hatorudia tena na msichana huyo alimsamehe na kumpa nafasi nyingine. Siku moja kabla ya ndoa alianza kulewa tena hivyo nikawaambia sitawaoa kwa sababu alihitaji kupata ushindi juu ya tatizo lake kabla ya kuolewa. Msichana huyo alinikasirikia kwa sababu sherehe kubwa ya harusi ya gharama kubwa ilipangwa kufanyika siku iliyofuata. Alipata mtu mwingine wa kufanya ndoa hiyo, lakini baada ya wiki chache, ilimbidi amwache kwa usalama wake. Ilikuwa mwisho wa kusikitisha, wa kusikitisha wa hadithi yao. Hakuwa tayari kuchukua shauri.

Watu wana hiari na wakati mwingine hawataki tu kubadilika. Inapokuwa hivyo, Mungu atalazimika kushughulika nao kwa njia yake ya upole lakini thabiti. Mungu atamtia adabu mtoto wake aliye katika dhambi (Waebrania 12:4-11).

Wakati mwingine mtu anaweza kujaribu na kujaribu lakini bado anajitahidi. Huu unaweza kuwa wakati wa vita vya kiroho vinavyohitajika (tazama hapo juu). Au inaweza kuwa kwamba Mungu anataka hali ibaki kwa sababu ni kitu ambacho atatumia kwa ukuaji wao na utukufu Wake, kama mwiba wa Paulo katika mwili (2

Wakorintho 12: 6-7). Ikiwa ni hivyo, Mungu anaahidi kwamba atatoa neema ya kutosha ili kuipitia (2 Wakorintho 12:8-9).

HITIMISHO

Hapo mwanzo tulizungumza juu ya mtu anayesafiri na mali yake kwenye sanduku. Safari ni mbaya na kila kitu kwenye sanduku lao huchanganyika pamoja. Mtu anahitaji kusimama, afungue koti lake, na atoe kila kitu nje moja baada ya nyingine ili aweze kukikunja tena, kukiweka tena, na kukipanga vyema. Kisha kipande kwa kipande wanairudisha kwenye sanduku kwa mpangilio mzuri zaidi kuliko hapo awali. Hivyo ndivyo ushauri unavyofanya. Humsaidia mtu kuangalia sehemu zilizochanganyika, zisizo na mpangilio wa maisha yake ili aweze kuzielewa vyema. Kisha wanaweza kushughulikia mambo hayo kwa hekima wanaposonga mbele maishani. Mmiliki wa koti tu ndiye anayeweza kuipakia tena, lakini mshauri anaweza kuwasaidia kutatua kila kitu, kuamua nini cha kuweka na nini cha kuondoa na jinsi ya kupanga vizuri na kutumia kile kilichohifadhiwa.

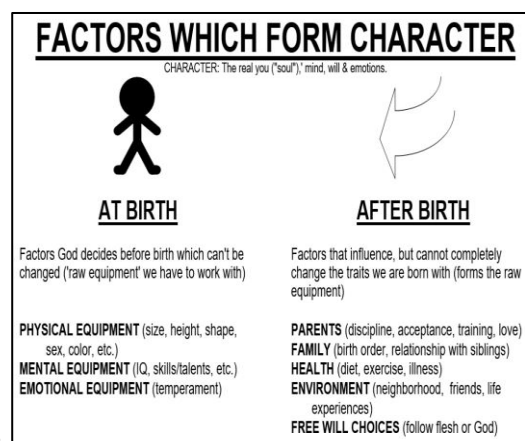
Natumai sehemu hii ya kitabu imekuwezesha kuwasaidia wengine vyema zaidi kufunga masanduku yao ya maisha ili waweze kusonga mbele kwa ukuaji wa kiroho na ukomavu. Ni furaha na pendeleo kutumiwa na Mungu kusema ukweli katika maisha ya mtu mwingine na kuwasaidia kukua. Mungu atakubariki kwa kutumikia kwa uaminifu kwa njia hii. Nimebarikiwa ninaposikia majibu kutoka kwa wale niliowashauri hapo awali. Wananishukuru kwa msaada na hekima yangu na kushiriki jinsi Mungu alivyoitumia kuwasaidia wawe watu walio leo. Mara nyingi, watanukuu kitu nilichosema ambacho kilibadilisha sana maisha yao yote. Sehemu ya kuvutia ni kwamba mara nyingi sikumbuki kusema. Mungu alichukua nilichosema na kukitumia mioyoni mwao na kuishi kwa jinsi alivyotaka na akakitumia kwa utukufu Wake. Hiyo ndiyo maana ya kuwa mchungaji, kuruhusu Mchungaji Mkuu akutumie na kufanya kazi kwa utukufu Wake.

Ikiwa una maswali yoyote au kama ninaweza kukusaidia kwa njia yoyote, tafadhali wasiliana nami kwa Jerry@ChristianTrainingOrganization.org na nitafanya kwa furaha niwezavyo kukushauri na kukushauri!

III. MASUALA MAALUMU KATIKA USHAURI WA KIBIBLIA - Mshauri

UTANGULIZI

Wakati wa kushauriana, ni muhimu sana kupata tatizo na si tu kukabiliana na dalili. Unapokuwa na jino linaloumiza, nenda kwa daktari wa meno. Angeweza tu kukupa dawa ya maumivu, lakini daktari mzuri wa meno atatafuta sababu ya maumivu ili aweze kuiondoa kabisa. Unapovunja mfupa, unaenda kwa daktari. Hakupi mkongojo ili uweze kuzunguka na mfupa bado umevunjika, anaurekebisha ili

upone na kuwa mzuri kama mpya. Lazima watafute sababu kuu ya maumivu kabla ya kuisuluhisha. Ni sawa na ushauri. Usijaribu tu kukabiliana na dalili za tatizo, angalia nyuma yao

tazama nini kinawasababishia. Katika sehemu hii ya kitabu, nitajaribu kukupa baadhi ya usaidizi katika kuelewa na kutibu sababu kuu za matatizo ya kawaida. Kwanza, kuna habari fulani kuhusu watu ambayo ni muhimu kwa ushauri.

A. KUWAELEWA WATU.

1. TABIA

Mungu hutuumba kila mmoja wetu akiwa na sifa fulani na ‘vifaa’ vya msingi. Anachagua vifaa vyetu vya akili (IQ, ujuzi, vipaji) na vifaa vyetu vya hisia (introvert / extrovert, temperament). Hiyo ndiyo inatufanya kuwa uumbaji wa kipekee wa Mungu tulio. Lakini basi sifa hizi za msingi huathiriwa (lakini hazijabadilishwa kabisa) na mambo kama vile wazazi (mtindo wa nidhamu, mafunzo, upendo), familia (utaratibu wa kuzaliwa, uhusiano na ndugu), afya (chakula, mazoezi, ugonjwa), mazingira (marafiki, nk). uzoefu wa maisha) na maamuzi ya hiari tunayofanya.

2. EXTROVERT – INTROVERT.

Kila mtu kimsingi ni mtangulizi au mtu wa nje. Wanaweza kuwa na baadhi ya sifa za kila mmoja, lakini wao hasa ni moja au nyingine. Kwa kujua kama mtu ni mcheshi au mtangulizi, unaweza kuwaelewa vyema na jinsi wanavyotenda. Extroverts ni watu wenye matumaini, fanya marafiki kwa urahisi, huzungumza kwa ufasaha, na ni watu-watu. Watangulizi ni wenye haya, wana marafiki wachache wa karibu, wanajieleza vizuri zaidi kwa maandishi kuliko kuzungumza, wanaweza kuwa na tamaa zaidi na ni wapweke. Ikiwa mtu anapenda kuwa na watu wengine, yuko raha kukutana na watu wapya, anapenda anuwai ya maisha, anafurahiya shughuli nyingi, anaongea mengi na mara nyingi bila kufikiria juu ya kile atasema, basi wao ni watu wa kuchekesha. Ikiwa wanapendelea kupumzika peke yao au na marafiki wachache wa karibu, huchoka kwa kutumia muda mwingi na watu wengine, wangependa kusikiliza kuliko kuzungumza, wanaonekana kuwa watulivu na wanaojidhibiti na hawapendi kuharakishwa, wao ni watu wa ndani. Katika hali ya mzozo, watangazaji huchukua hatua mara moja bila hata kufikiria ilhali watangulizi mara nyingi huhisi kufungwa na ni wepesi wa kujibu. Watangulizi huwa na tabia ya kujisikia duni na wanaweza kuogopa kile wengine wanachofikiria kuwahusu, ilhali watangulizi wanajiamini sana na hawana wasiwasi kuhusu wengine wanafikiria nini. Watangulizi wanaweza kuwa watu wachanganuzi, nyeti na wenye vipawa. Ni watu wenye mawazo ya kina lakini si wepesi wa kutoa mawazo yao. Introverts kawaida ni thabiti na ya kutegemewa. Hawana hisia za juu za kihemko, lakini pia hawana chini.

Introvert/extrovert ni kwa utu wako jinsi mwanaume/mwanamke alivyo kwa mwili wako. Ndiyo njia ya msingi Mungu aliyokuumba. Hakuna njia sahihi au mbaya ya kuwa, hakuna aliye bora kuliko mwingine. Wao ni tofauti, lakini sio juu au chini. Watu wengi wana mchanganyiko wa hizi mbili, lakini moja itakuwa kubwa juu ya

nyingine. Kuzielewa kunaweza kumsaidia mshauri kuelewa mtu huyo na uwezo wake na udhaifu wake.

Tazama pia: C Ushauri Kabla ya Ndoa kwa habari zaidi juu ya watu wanaojitambulisha, wachambuzi na ndoa.

3. HALI YA NGUVU.

Tabia 4 za kimsingi zilirekodiwa kwanza na Hippocrates (460-370 KK), baba wa dawa. Hivi majuzi wameenezwa na Tim LaHaye (na kwa kiasi fulani Gary Smalley). Ninapendekeza sana, kwa nguvu, upate kitabu kuhusu tabia za Tim LaHaye na ukisome! Kwa hali ya joto ninarejelea tabia za kuzaliwa ambazo huathiri tabia ya mwanadamu bila kujua. Inatofautiana na tabia (wewe halisi: akili, mapenzi & hisia) & utu ('uso' unaoonyesha wengine

Mbili ya tabia ni extroverts na mbili ni introverts. Tabia mbili za extrovert ni Sanguine na Choleric. Tabia za introvert ni Melancholy na Phlegmatic. Kila mtu ana temperament moja ya msingi na pia temperament sekondari. Hizi huunda mchanganyiko wa kipekee kwa kila mmoja wetu. Mungu hutumia rangi tatu (nyekundu, bluu na njano) katika mchanganyiko mbalimbali ili kuunda rangi na vivuli vyote tofauti leo. Anatumia tabia nne katika mchanganyiko isiyohesabika kuunda tabia mbalimbali za watu wote duniani leo. Sanguines hujibu mazingira yao. Wao ni maarufu, matumaini, kirafiki na kuzungumza. Lakini pia wanaweza kuwa na nia dhaifu, kubadilika na kutokuwa na nidhamu. Wao ni maarufu kwa sababu wanatoka nje na wanahitaji idhini ya wengine, lakini wanaweza kuwa wasiojali mahitaji ya wengine na kupotoshwa kwa urahisi. Petro ni mfano wa wazi wa mtu mwenye tabia safi. Cholerics wana nia kali. Wanajiamini na wamedhamiria lakini pia wanaweza kujitegemea na kudhibiti. Wao ni viongozi hodari na wanatimiza mengi lakini si rahisi kila mara kupatana nao. Paulo ni mfano mzuri wa choleric.

Melancholys ni watimilifu nyeti. Wana vipawa na vipaji, wanaweza kuchambua na kupanga vizuri, ni wenye ufahamu, ubunifu, dhabihu na waaminifu. Lakini wanaweza kuwa salama sana, hasi na moody. Wana karama maalum lakini mara nyingi hujiona kuwa duni kuliko wengine. Musa ni mfano mzuri wa huzuni.

Phlegmatics ni rahisi kwenda. Wao ni rahisi na wa kihafidhina lakini mara nyingi hawana motisha na waoga. Wanapatana na kila mtu na hawasababishi matatizo, lakini wanaweza kuwa polepole kuanzisha na kutoza inapohitajika. Ibrahimu ni mfano mzuri wa phlegmatic.

BASIC TEMPERAMENTS

	SANGUINE	CHOLERIC	MELANCHOLY	PHLEGMATIC
Ext - Int	Extrovert		Introvert	
Summary	Respond to Environment	Strong Will	Sensitive Perfectionist	Easy-Going
Careers	Salesmen, Actors	Businessmen, Police	Art/Music, Computers	Accountant, Diplomat
Strengths	Friendly Talkative	Confident Determined	Gifted (talent, analyze, organized, intellect) Sacrificial/Loyal	Flexible Conservative
Weakness'	Weak-willed Changeable, Undisciplined	Self-Sufficient Controlling	Insecure Negative, Moody	Unmotivated Self-protective (fearful)
Bible ex	Peter	Paul	Moses	Abraham
Color	YELLOW (sun)	RED (fire)	BLUE (ocean)	GREEN (grass)
Animal	Rooster	Lion	Beaver	Turtle

Kuelewa tabia ni msaada sana katika ushauri na katika maisha ya kila siku na huduma. Kadiri mchungaji au mshauri anavyoelewa vizuri watu anaofanya nao kazi, ndivyo anavyoweza kuwahudumia vizuri zaidi. Kujua maeneo ya nguvu ya mtu husaidia kujua kile anachofaa kufanya. Kuelewa tatizo lao na maeneo dhaifu huonyesha ambapo ukuaji unahitajika. Tunaweza kusema vyema zaidi kile cha kutarajia, au tusichotarajia, kutoka kwao. Kwa kujua tabia ya wanandoa, unaweza kuelewa kwa usahihi zaidi ambapo migogoro yao inatoka na jinsi ya kuwasaidia. Wao ni muhimu sana

kuwashauri wazazi kuhusu kulea watoto (Mithali 22:6). Unaweza kuwasaidia watangulizi kuelewa vyema na kutumia uwezo wao. Unaweza kuwaonya watu wasio na uwezo juu ya udhaifu wao na jinsi ya kuushinda.

Kuelewa aina hizi 4 za tabia ni muhimu sana kwa kila mtu, haswa washauri wa wale wanaofanya kazi na watu. Inakusaidia kujua nini cha kutarajia kutoka kwao. Soma kile Tim LaHaye ameandika kuhusu hali ya joto.

Tazama pia: C Ushauri kabla ya ndoa kwa habari zaidi juu ya tabia na ndoa.

4. UTARATIBU WA KUZALIWA

Jambo moja zaidi la kuzingatia katika kuelewa watu ni mpangilio wa kuzaliwa katika familia zao.

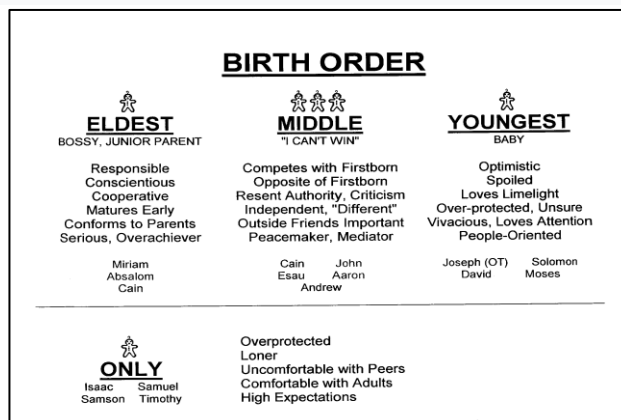
MKUBWA/ ALIYEZALIWA WA KWANZA ("mkubwa", mzazi mdogo) Miriam, dada mkubwa wa Haruni na Musa, ni mzaliwa wa kwanza wa kawaida: anayewajibika, mwenye ushirikiano, aliye tayari kufanya kazi zisizopendeza kwa wazazi, kusoma na kuchukua jukumu kubwa. Reubeni, mzaliwa wa kwanza katika familia ya Yosefu, alikuwa hivyo hivyo. Alikuwa mwangalifu (aliyemlinda Yusufu na kifo). Alikuwa pia bosi wa familia, hata walipokuwa watu wazima. Kwa sababu wazazi huwatendea wazaliwa wa kwanza kwa njia ya watu wazima zaidi na kuwapa wajibu zaidi, wanaonekana kukomaa haraka zaidi. Wazaliwa wa kwanza wanahitaji (mahitaji) idhini, hasa kutoka kwa wazazi. Absalomu mzaliwa wa kwanza ni mfano halisi, kama walivyo Kaini na Esau. Wanajitahidi kupata ubora na huwa washindi wa aina A zaidi

ya (James, Peter). Wanajitambulisha kwa karibu zaidi na wazazi na maadili yao. (Mtoto wa kati ambaye ni mtoto wa kwanza wa jinsia yao pia anaweza kuonyesha sifa za mzaliwa wa kwanza. Pia, mtoto wa kwanza kati ya watoto wawili au zaidi wanaozaliwa baada ya pengo refu atakuwa kama mzaliwa wa kwanza.) Si jambo la kawaida kwa wa kwanza- wavulana waliozaliwa kuwa na matatizo ya kukua. Kama vile Mungu alivyodai mzaliwa wa kwanza wa kiume wa Israeli kuwa mali yake, ndivyo inavyoonekana Shetani anafanya kazi ngumu zaidi leo kuwakandamiza wazaliwa wa kwanza wa kiume, na kupitia wao familia nzima.

MTOTO WA PEKEE ("anayetawala kiota," mpweke pekee) Watoto tu kama Isaka, Samweli, Timotheo na Samsoni wanafanana kwa njia nyingi na wazaliwa wa kwanza. Wanachukuliwa kana kwamba wao ndio kitovu cha ulimwengu na wanahisi hivyo. Mara nyingi wanalindwa kupita kiasi na wanastarehe

zaidi kuwa na watu wazima kuliko wenzao. Kujihukumu mwenyewe kwa viwango vya watu wazima kila wakati humfanya ajaribu kukua haraka na mara nyingi husababisha viwango vya ukamilifu. (Mtoto mmoja aliyezaliwa muda mrefu baada ya wengine katika familia pia ataonyesha sifa za mtoto wa pekee.)

MTOTO WA KATI ("Siwezi kushinda") Watoto wa kati, hasa wazaliwa wa pili, wanashindana dhidi ya mzaliwa wa kwanza kwa ajili ya kutawala, kama Kaini alivyofanya kwa Able mkubwa. Mara nyingi huwa kinyume cha mzaliwa wa kwanza kwa sababu, wakiwa wadogo, hawawezi kumshinda mzaliwa wa kwanza kwa uwezo wake. Mara nyingi huwa na mikanganyiko mingi: wenye haya lakini wanaotoka nje, wasio na subira lakini waliolegea, wenye ushindani lakini si wenye kushindana, waasi lakini wapenda amani, wenye fujo lakini wakiepuka migogoro. Wana uhuru zaidi wa kukuza kama wao wenyewe kwa kuwa hawafanyi kazi kwa bidii ili kuwa kama watu wazima na kupata idhini ya watu wazima. Wao huwa na matarajio ya chini na hawatarajii mambo kuwa sawa kila wakati. Hata hivyo, wana uwezekano mkubwa wa kuasi mamlaka (na maadili ya wazazi) baadaye maishani. Marafiki wa nje ya familia na rika ni muhimu na mara nyingi wako wazi zaidi kwa shinikizo la rika. Tunazona sifa hizi katika Andrea, Yohana na Haruni. Mara nyingi hawachochewi kuwa wasomaji sana lakini wanaweza kuwa wapatanishi wazuri na wapatanishi. (Watoto wa kati ambao ndio wachanga zaidi katika jinsia zao huchukua baadhi ya sifa ambazo kwa kawaida huonekana kwa watoto wachanga zaidi. Kumbuka, kadiri watoto wanavyokaribiana kiumri ndivyo watakvayokuwa na athari ya kihisia juu ya kila mmoja wao, hasa ikiwa ni wa jinsia moja.)

MTOTO MDOGO ("mtoto") Watoto waliozaliwa mwisho mara nyingi huwa na matarajio madogo zaidi ya kufikia na wanaweza kuharibika (kulindwa kupita kiasi, kudhani wengine watamtunza). Kwa hivyo anaweza kuwa na uhakika juu yake mwenyewe na kukosa kujiamini. Yusufu mzaliwa wa mwisho alipoteza haya yote wakati wa kufungwa kwake Misri (moja ya sababu Mungu aliruhusu). Mdogo zaidi hupata furaha kidogo kutoka kwa wazazi wao kwa mafanikio yao (sio jipya tena na wazazi wanashughulika na ndugu wengine) Kwa hivyo mara nyingi huwa kichekesho cha familia kwa sababu humjali. Hata hivyo anaweza kupata shida kuchukuliwa kwa uzito. Wazaliwa wa mwisho ni watu wenye utambuzi na mara nyingi huishia katika miito inayolenga watu. Daudi, Musa na Sulemani walikuwa wazaliwa wa mwisho. (Ikiwa watoto wengine huzaliwa baada ya pengo refu, 'mtoto' wa asili bado anaendelea kuwa na sifa za mzaliwa wa mwisho ingawa wengine huzaliwa baada yake.)

Tazama pia: C Ushauri kabla ya ndoa kwa habari zaidi juu ya mpangilio wa kuzaliwa na ndoa.

B. KUELEWA MATATIZO BINAFSI.

(Kushirikiana na wewe mwenyewe)

Sehemu hii ya kitabu hiki inahusu kuelewa matatizo ya kibinafsi na jinsi ya kushughulikia hisia zetu. Mengi ya haya, kama hasira, yanaweza kuathiri jinsi tunavyopatana na wengine. Unapomshauri mtu kwa mojawapo ya masuala yaliyoorodheshwa hapa chini, kwanza soma maelezo kuhusu tatizo na suluhisho. Kisha unaweza kuifundisha au kumsomea mtu unayemshauri. Tumia Maandiko yaliyojumuishwa. Neno la Mungu lina nguvu na mamlaka zaidi kuliko maneno yetu. Kunukuu Maandiko kuna nguvu (Zaburi 119:11). Ndivyo Yesu alivyoshinda majaribu ya Shetani kule jangwani (Mathayo 4:1-11). Ili kupata Maandiko zaidi ya kutumia, nenda kwenye kitabu changu cha “Topical Index of Mistari ya Biblia”.

1. HISIA. Kwanza, hebu tuangalie mahali na madhumuni ya hisia. Mungu aliumba hisia ili kuongeza uchangamfu na furaha maishani, lakini mara nyingi huleta taabu na kushindwa. Kudhibiti hisia zetu ni ufunguo wa ukomavu wa kihisia (2 Timotheo 1:1-7). Ni lazima tujifunze kuwa na akili zetu zieleze ukweli kwa hisia zetu, tusiruhusu hisia zetu ziamue mwelekeo wetu (1 Petro 5:8). Mungu anataka tudhibiti hisia zetu, si kuzifanya zitutawale Mungu ndiye chanzo cha hisia zetu (2 Timotheo 1:7), lakini Shetani na asili yetu ya dhambi hutufanya tuzitumie vibaya. Matunda ya Roho Mtakatifu kwa hakika ni hisia (Wagalatia 5:22-23). Yesu alihisi hisia nyakati fulani: akimlilia Lazaro, akicheka nyakati nyingine, akihuzunika huko Gethsemane, na kuwafukuza wabadili fedha kwa hasira (mara mbili!). Hatuwezi kukataa au kukandamiza hisia, kwa kuwa zimetolewa na Mungu na lazima zishughulikiwe kwa usahihi au zitasababisha matatizo mengine (pamoja na maradhi ya kimwili). Watu wengine wanahisi ni udhaifu kuhisi au kueleza hisia, na kwa sababu hawawasiliani kabisa na hisia zao wenyewe, wanazikimbia. Wengine wanaweza kuwa na hisia kupita kiasi, wakitumia hisia zao kuendesha na kudhibiti wengine. Wanafanya maamuzi yao

yote kulingana na jinsi wanavyohisi, bila kujali ukweli. Njia zote mbili za kupita kiasi hazina afya. Hisia zetu zina kusudi tulilopewa na Mungu: kutoa furaha na aina mbalimbali za maisha, kuungana na watu wengine na kutuchochea kutenda. Hisia zinaweza kuwa za afya au za dhambi. Wakati mwingine hisia sawa inaweza kuwa mojawapo ya haya. Kwa mfano, hofu ina kusudi zuri inapotulinda kutokana na hatari halisi, hasira hutuchochea kurekebisha kosa wakati ni 'ghadhabu ya haki,' hatia na aibu ni kutufanya tutubu, wivu ni kutuchochea kurekebisha uhusiano. kwenda vibaya, msongo wa mawazo na wasiwasi ni kutufanya tuchukue hatua n.k. Biblia inazungumza kuhusu Mungu kuwa na hasira na wivu. Hata hivyo, mara nyingi sisi hutumia vibaya na kutumia vibaya hisia hizi. Hisia ulizopewa na Mungu ni kama dessert baada ya mlo -- tukio la kufurahisha sana, lakini si jambo kuu! Wanaweza kufanya safari yako katika maisha kuwa nzuri zaidi, lakini si kuwa katika kiti cha dereva. Watu lazima wajifunze kuzoea hisia na hisia zao. Ili kufanya hivi lazima waweze kuwapa lebo ya maneno kama vile 'woga,' 'hasira,' 'wivu,' 'kutojiamini,' n.k. Ikiwa huwezi kuweka lebo kwa usahihi kile unachohisi, huwezi kuvumilia. , na hiyo inamaanisha itakushughulikia. Kujifunza kutambua na kuweka lebo hisia lazima kuanza katika utoto. Mtu mwenye afya ya kihisia anaonekanaje? Sifa moja ni kukubali hisia zako kama kutoka kwa Mungu. Mtu mkomavu hudhibiti hisia zake badala ya kuziacha zimmtawale. Yeye haendi kwa uliokithiri kinyume na kuwapuuza, pia. Anajielewa na kuruhusu akili yake ieleze ukweli kwa hisia zake. Anajua hisia ni za kututajirisha, si kututawala. Hafanyi maamuzi kulingana na hisia zake. Anatambua kwamba Mungu huponya hisia zetu kwa kufanya kazi ndani yetu, si kwa kubadilisha hali zetu. Pili, mtu aliyekomaa kihisia anajua jinsi ya kuondoa hisia hasi. Anazikubali kama hisia za kweli na hazikandamizi au kuzielezea. Ikiwa dhambi inahusika, anaungama dhambi hiyo, kisha anaibadilisha na usawazisho chanya wa Mungu kwa maombi. Wasiwasi hubadilishwa na kuamini, hasira na upendo, hofu pamoja na imani, kiburi pamoja na unyenyekevu, aibu na hatia pamoja na msamaha, nk. Ikiwa hawezi kupata ushindi peke yake, mtu aliyekomaa huenda kwa mtu mwingine aliyekomaa kwa ushauri na maombi. Tatu, sehemu muhimu ya ukomavu wa kihisia ni kutenganisha

TUNACHOFANYA na TULIVYO. Ni nini sisi ni muhimu zaidi katika kujielewa sisi wenyewe na wengine. Lazima tuwe na mtazamo halisi juu yetu wenyewe na wengine: sio juu sana na sio chini sana. Tunahitaji malengo ya muda mrefu, si tu ya yale tunayofanya, lakini muhimu zaidi ya kile tunachopaswa kuwa kama Wakristo na watu. Je, mtu anaweza kuchukua hatua gani ili kukua kihisia-moyo? Kwanza, ni lazima Mungu asamehe yaliyopita, na lazima tusafishwe kutokana na uvutano wake. Ikiwa sivyo, itakuwa kama bendi ya mpira inayotuvuta kila mara kurudi nayo. Pili, ni lazima tuwe na hakika kwamba maumivu ya kihisia na kutokomaa kunaweza kushughulikiwa vyema pale msalabani. Hakuna mabadiliko katika mazingira au mazingira ya nje yanaweza kuleta mabadiliko ndani. Usitibu dalili, fika kwenye shida halisi ya ndani.

Ni lazima tukuze taswira nzuri ya kibinafsi, kujiona jinsi Mungu anavyotuona na kujikubali jinsi Mungu anavyotukubali. Sehemu ya njia hii hutokea kwa kujihatarisha na kuwa wazi kwa Wakristo wenzetu. Tunapopata kukubalika kwao, tutakuwa uwezo wa kujikubali wenyewe na wa Mungu pia. Kumbuka, furaha ni matokeo ya utii. Mtii Mungu bila kujali hisia zako zinasemaje!

Sanaa ya kuishi maisha ya kujitawala ni kujua ni misukumo gani ya kutii na ambayo inapaswa kufanywa kutii. Kumbuka, ukomavu wa kihisia ni mchakato, ambao hatujamaliza kamwe katika maisha haya. Hata hivyo, tunapaswa kuwa tukielekea upande huo tunapokua. Hiyo inatufanya kuwa kama Yesu zaidi, na hilo ndilo lengo letu maishani -- kuwa kama Kristo. Ni nani aliye bora zaidi wa kutusaidia katika mchakato huo zaidi ya Yesu mwenyewe, ambaye atatujaza na Roho wake na kutusaidia kupatana na sura yake ikiwa tutamruhusu? Mchakato unaweza kuwa chungu wakati mwingine, kwa hivyo ni lazima tuweke macho yetu kwenye bidhaa - kufanana na Kristo katika maisha yetu.

2. HOFU, WASIWASI,

Mzizi: hofu

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): furaha, amani

Kila mtu anakabiliwa na hofu. Ilikuwa ni mwitikio wa kwanza wa mwanadamu kwa dhambi - Adamu na Hawa walijificha kutoka kwa Mungu kwa sababu waliogopa (Mwanzo 3:10). Hofu inaweza kulemaza kihisia na kijamii. Inaweza kusababisha magonjwa mengi ya kimwili, pia. Ni kinyume cha imani. Inajificha chini ya majina tofauti lakini mzizi wao ni woga: kusitasita, unyogovu, woga, unyonge, majivuno, kujiondoa, juu ya uchokozi, aibu, woga, kutokuwa na uamuzi, shaka, wasiwasi, mafadhaiko na wasiwasi. Hofu, inaweza kuwa ya dhambi au isiyo na dhambi. Hofu ya dhambi haitoki kwa Mungu (2 Timotheo 1:7), badala yake inatutenganisha na Mungu. Hakuna amani, na amani ni tunda la Roho Mtakatifu (Wagalatia 5:22-23). Kwa upande mwingine, hofu isiyo na dhambi hutuchochea kufanya kitu chanya (kujiepusha na moto au nyoka wenye sumu, kuwa mwangalifu ukiwa juu, heshima na kutii wale walio na mamlaka, nk). Unaweza kutambua tofauti unapochanganua kile ambacho hofu inakuchochea kufanya: mkaribie Mungu na uwe macho kwa hatari, au kuogopa na kupoteza amani na imani yako kwa Mungu. Hofu inaweza kufanya maisha kuwa ya huzuni, lakini tunapotambua kwamba Mungu anatawala kila kitu na anafanya yale yaliyo bora kwetu (Warumi 8:28ff) hatuna chochote cha kuogopa. Tunaogopa kile ambacho hatuwezi kudhibiti, ambacho kinaweza kutuletea maumivu. Tunajua Mungu yuko katika udhibiti mkuu wa kila kitu na anachochewa katika yote Anayofanya kwa upendo kwetu. Hili linapaswa kutufanya tumwamini Yeye zaidi. Tunaweza kuwa na hofu au imani - sio zote mbili. Mmoja humfukuza mwingine.

Tiba pekee ya hofu ya dhambi ni imani katika Mungu. Petro alipoogopa mashua aliyokuwemo ingezama, alimkazia macho Yesu na, kwa imani, akatembea juu ya maji kwa Yesu (Mathayo 14:22-33). Kisha alipomkazia macho Yesu na kutazama

mazingira yake, alianza kuzama kwa sababu woga ulichukua mahali pa imani yake. Alimtazama tena Yesu na kumnyooshea mkono ili amwinue tena ndani ya mashua. Mfano huo ni kweli kwetu pia. Kunukuu Maandiko unapokabiliwa na woga kutakusaidia kuweka macho yako kwa Yesu.

Njia bora ya kuwa na ushindi dhidi ya hofu ni kunukuu Maandiko kila unapohisi hofu kwa namna yoyote ile. Baadhi ya mistari mizuri ya kukariri na kutumia ni: Zaburi 34:4; 91:5; 27:1; 56:3-4, 11; Yohana 1:9; 10:8; 23:9-11; Mambo ya Walawi 26:8; Kutoka 14:13; 1 Samweli 17:45-47; 2 Samweli 22:33-35,40-41; Warumi 8:28-31; Mithali 1:32-33; 3:25; Yeremia 17:7-8; Yohana 14:27; 1 Yohana 4:18; Wafilipi 4:6-7, 13; Isaya 12:2; 14:3; 41:10; 54:17; 2 Timotheo 1:7; Ufunuo 1:17-18.

WASIWASI Wasiwasi ni mojawapo ya aina ya hofu inayojulikana sana. Wasiwasi ni hali ya kutokuwa na wasiwasi au wasiwasi kuhusu tukio la sasa au la siku zijazo. Tunaweza kuiita wasiwasi, mzigo, utunzaji au usumbufu, lakini bado ni wasiwasi. Kubadilisha majina hakubadilishi ni nini. Ni kuruhusu hofu itawale, si imani.

Wasiwasi unaweza kudhoofisha afya zetu. Kuna kitu kwa maneno 'wagonjwa wasiwasi.' Hakuna mtu anayependa kuwa karibu na watu ambao daima wana wasiwasi juu ya jambo fulani. Wasiwasi hutumia kiasi kikubwa cha nishati ya kihisia bila kufanya lolote jema. Neno letu 'wasiwasi' linatokana na neno la kale la Kiingereza linalomaanisha 'kunyonga, kunyonga.' Wasiwasi hutunyima furaha na starehe.

Wasiwasi ni dhambi kwa sababu inaonyesha kutokuwa na imani kwa Mungu. Inamzuia Mungu kufanya kazi katika maisha yetu. Ni ushuhuda wa kutisha wa kiroho kwa wengine. Kwa bahati mbaya, mara nyingi tunawataja watu wanaojali kuwa watu wanaojali na wanaojali wengine. Ni kana kwamba wasiwasi unaweza kubadilisha mambo kwa njia fulani! Biblia inatukataza kuwa na wasiwasi (Waefeso 5:1; Mathayo 6:25-34). Hakuna upande mzuri wa kuwa na wasiwasi, hakuna kitu kama wasiwasi usio na dhambi.

Sababu ya wasiwasi ni ukosefu wa imani. Sio ukubwa wa shida zetu bali udogo wa imani yetu ndio hutukuza hofu yetu. Ikiwa tuna wasiwasi, hatuwezi kuamini. Ikiwa tunaamini, hatuwezi kuwa na wasiwasi. Wasiwasi ni kusema "Tatizo langu ni kubwa sana kwa Mungu" au "Siamini kile ambacho Mungu ataruhusu kitendeke."

Tiba ya wasiwasi inapatikana katika Mathayo 6 ambapo Yesu anaishambulia hatua kwa hatua. 1. Jishughulishe zaidi na mambo ya kiroho kuliko mambo ya kidunia (mst. 19-21). Mambo ya dunia hii ni ya muda tu, ni mambo ya milele pekee yatadumu. Jim Elliot aliwahi kusema, "Yeye si mpumbavu anayeacha kile ambacho hawezi kuweka ili kupata kile ambacho hawezi kupoteza." 2. Tunaweza tu kuishi maisha kwa usahihi ikiwa tutatanguliza mambo ya milele kabla ya mambo ya duniani (mst. 22-23). 3. Mtangulize Mungu mbele ya vitu vya kimwili (Mst. 24). Tunapohangaikia sana starehe na usalama wa kimwili, hatuwezi kuwa watumishi washikamanifu wa Mungu. 4. Usijali (mst. 25) - hiyo ni amri, si pendekezo! 5. Sababu #1 ya kutokuwa na wasiwasi: Mungu atatupatia mahitaji yetu yote (mst. 26-31). Hatoi mahitaji yetu kila

wakati, lakini anaahidi kutupatia mahitaji yetu, kama anavyofanya ndege na maua. 6. Sababu #2: wasiwasi haufanyi lolote jema (mst. 27). Wasiwasi ni kuruhusu taswira ya ubunifu kuwa mbaya zaidi, dhani itatokea na amini Mungu hatakuwepo kusaidia. 7. Sababu #3: Mungu anajua mahitaji yetu na atatupatia (Mst. 28-32). Ni lini amekuanguka huko nyuma? Hata katika sasa ya siku zijazo, pia. 8. Fanya kumtumikia Mungu kuwa kipaumbele chako cha kwanza (mst. 33). Usijikite katika kumfanya Mungu akutumikie, wewe mtumikie yeye! 9. Ishi maisha siku moja baada ya nyingine. Mungu atatoa mahitaji ya kesho kesho ijapo (Mambo ya Walawi 19:17-18; 2 Wakorintho 4:16; 12:9; Kumbukumbu la Torati 33:25). Wakati tunajaribu kuepuka dhambi kubwa, mara nyingi tunaruhusu kitu kinachoonekana kuwa kidogo kama wasiwasi katika maisha yetu. Ni dhambi na hututenganisha na nguvu za Mungu haraka kama dhambi 'kubwa' yoyote. Jihadharini nayo.

Ushindi dhidi ya wasiwasi unatokana na kukazia fikira ahadi za Mungu katika Biblia. Zisome au ziseme kutoka kwa kumbukumbu wakati wasiwasi unapoanza. Zaburi 46:1; 55:22; 37:7; 62:1-2, 8; Mithali 12:25; 3:5-6; Yeremia 17:7-8; Yohana 14:1, 27; Warumi 8:28; 15:13; 2 Wathesalonike 3:16; Wafilipi 4:6-7; 1 Petro 5:6-7.

Tazama pia: 3 Kutojiamini, 4 Uduni, 5 Kujiona Duni, 14 Wasiwasi, 15 Mfadhaiko

KUTOSALAMA.

Mzizi: hofu

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): furaha, amani, upendo

Kila mtu anahitaji kujisikia salama. Mungu alituumba ili tukue katika familia ambamo tunapendwa bila masharti na kukubalika kwa jinsi tulivyo. Hilo lisipotokea, tunakuwa si salama. Tangu Adamu na Hawa walipoondoka Edeni na uwepo wa Mungu, mwanadamu amekuwa na atakuwa hana usalama. Watu hufanya karibu kila kitu ili kupata na kuwa na usalama. Tunatumia pesa, mali, bima, ufahari wa kazi, maendeleo ya kazi, mafanikio ya kibinafsi, mahusiano, hata dini, kutafuta usalama mbadala. Hizi hazitaleta usalama wa kweli, ingawa.

Wale ambao hawana usalama mara nyingi hujiona kuwa duni kuliko wengine. Hawafanyi kwa kujiamini; hawana uhakika na wao wenyewe na hawana amani au furaha. Wanaweza kuwa na hasira, kuwakosoa wengine na kutopendeza kuwa karibu. Wanashindwa kwa kile wanachojaribu. Wanajilaumu kwa kila kitu.

Kila mmoja anahitaji kuwa na usalama katika maeneo matatu ya maisha: pamoja na Mungu, na ubinafsi, na kwa wanadamu wengine. Tunapata tu usalama na Mungu kupitia wokovu, si kupitia chochote tunachoweza kufanya ili kuvutia au kupata upendo Wake (Waefeso 2:8-9). Hapo ndipo mahali pekee tunaweza kuwa na usalama kamili, usio na masharti. Ni bahati mbaya iliyoje (bila kutaja isiyo ya kibiblia) wakati wengine wanajaribu kuondoa hiyo na kusema tunaweza kupoteza wokovu wetu (au labda hatukuwahi kuwa nayo kwa kuanzia). Sehemu ya pili ya usalama ni usalama na ubinafsi. Kwa kuwa tunaishi na sisi wenyewe masaa 24 kwa siku, ni lazima tuwe na starehe kuwa sisi wenyewe. Ni lazima tuwe na sura ifaayo ya kibinafsi, tukikubali

uwezo wetu na udhaifu wetu kuwa tuliopewa na Mungu. Ni lazima tuwe na maoni yenye usawaziko kujihusu, bila kujiona kuwa bora kuliko au duni kuliko wengine. Hatimaye, ni lazima tuwe na usalama na wanadamu wengine. Ni lazima tuwe na mtu ambaye atatupenda na kutukubali haijalishi jinsi tunavyoonekana au kutenda, hata tuwe wagonjwa au wenye huzuni kiasi gani. Kupata kibali na usalama na mwanadamu mwingine kunaweza kutusaidia kuhamisha imani hiyo kwa Mungu. Matatizo mengine ya kihisia hutoka kwa ukosefu wa usalama katika mojawapo ya maeneo haya. Kisha tunakuwa na msingi thabiti zaidi wa kuwafikia wengine pamoja na kujikubali sisi wenyewe. Inachukua hatari, kuvunja kuta, kuruhusu wengine kupata karibu nasi. Lakini inafaa kujitahidi. Wakolosai 1:19-23 ni kifungu kizuri cha kusaidia na ukosefu wa usalama. Tuko salama katika upendo wa Mungu (Mst. 19) kwa sababu alituthibitishia hilo msalabani, akitupenda sana Aliondoka mbinguni kuchukua dhambi zetu zote katika mwili Wake kabla hatujafanya chochote kupata au kustahili upendo huo. Mungu hutusamehe bila masharti kila tunapoomba (mstari 20). Hatupaswi kamwe kutilia shaka usalama wetu ndani yake (mstari 22). Huu ndio uhakikisho wetu wa ujasiri ("tumaini" - mst. 23). Hakuna ukosefu wa usalama kwa wale walio ndani ya Kristo, na hakuna usalama wa kweli, wa kudumu unaopatikana mbali na Yeye. Mpokee kama Bwana na Mwokozi wako. Mruhusu akupende na akukubali kama alivyokuumba (Zaburi 103:1-14). Mtegemee Yeye kwa kila hitaji. Tafuta usalama wako katika kukubalika kwake, na sio kukubalika kwa wengine. Kisha hutadhibitiwa na yale ambayo wengine wanasema au kufanya. Maandiko ya kupambana na ukosefu wa usalama yanatia ndani 1 Samweli 2:9; Zaburi 37:23-24; 94:18; 121:3-8; Mithali 3:26; 14:26; Isaya 26:4; Warumi 8:37; Waefeso 1:3-6; 2:10; 3:20; Wafilipi 1:6; 4:6, 7, 13, 19; 2 Timotheo 1:7; 1 Petro 1:3-5; 1 Yohana 5:14-15.

Tazama pia: 14. Wasiwasi; 15. Msongo wa mawazo

4. UDHAIFU

Mzizi: hofu

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): furaha, amani

Uchunguzi wa hivi karibuni umeonyesha kuwa karibu 90% ya watu wote wana hisia za kutostahili. Ni jambo ambalo sisi sote tunapambana nalo. Hata hivyo, wengine wameruhusu hisia hizo kuwa na nguvu sana hivi kwamba zinadhibitiwa nazo. Hiyo ni inferiority complex. Mtu huyu mara nyingi huwa na hisia zake za kuwa duni hivi kwamba hata hazitambui tena. Anajiamini sana kuwa YUKO duni anaichukulia kawaida. Imejikita katika taswira ya kutisha ya kibinafsi. Husababisha kujiona duni kuliko kila mtu, kujihisi mnyonge na woga, na kujitenga na watu, wajibu, changamoto au maamuzi. Ni kawaida kuwa na hisia za kuwa duni wakati fulani, lakini sio kila wakati kuhusu vitu vyote. Sababu ya hii kwa kawaida huanza utotoni: kulindwa kupita kiasi, kukataliwa na wazazi au wengine, matarajio makubwa sana au kutawaliwa na wazazi.

Haiwezekani kuishi maisha ya kawaida, yenye afya na hali duni. Badala yake, watu hutafuta njia za kufidia. Wengine wanakuwa watu wa kupindukia na kuwa wakali kupita kiasi, wengine wanaenda kinyume kabisa na kuwa wasikivu kupita kiasi na kujitenga. Wakati mwingine watu hulipa fidia kwa kujitupa katika kitu ambacho wanaweza kufanikiwa, au kukimbilia ulimwengu wa fantasia katika akili zao. Hakuna kati ya hizi ni tiba, ni njia pekee za kuficha dalili kwa muda. Tiba pekee ya kweli inapatikana kwa Yesu. Kubali upendo wake usio na masharti, kwamba alikuumba jinsi anavyotaka uwe (Zaburi 139: 1-24) na hatarajii mengi kutoka kwako kama unavyotarajia kutoka kwako (Zaburi 103: 1-14). Mungu ana mpango na kusudi kwa kila mmoja wetu (2 Wakorintho 17:17; Waefeso 1:11; Wafilipi 2:13; Zaburi 32:8; 37:5; 1 Petro 2:9; 2 Timotheo 1:9). Inasaidia sana kwa mtu aliye na hali duni kushauriana na mtu ambaye anaweza kusaidia kuteka tatizo na kuwasilisha suluhisho. Ili kufikia na kuchukua hatari hii mtu lazima awe na motisha ya kutaka kubadilika. Ni lazima waache kujiona wanastahili masaiibu waliyojiwekea. Maadamu hisia hiyo inaendelea, hakutakuwa na mabadiliko ya kudumu.

Kuna njia ya kutoka katika utumwa na taabu ambayo hisia za kuwa duni huleta (1 Wakorintho 10:13). Inapatikana kwa Yesu. Inahitaji imani katika Yesu kuwa na ushindi juu ya hili. Amini kweli anakupenda na anajali. Mara nyingi hii inapaswa kuigwa kwanza na mwanadamu mwingine ambaye anaonyesha upendo usio na masharti na kukubalika kwa yule anayejitahidi. Mtu huyo lazima amruhusu mtu wa karibu vya kutosha kumjua na kumpenda. Hiyo ni hatua ngumu lakini muhimu kwao kuchukua.

Maandiko ya kusaidia ni Zaburi 37:5; 55:22; Mithali 16:3; 2 Wakorintho 12:9-10; Waefeso 2:10; Wafilipi 2:13; 1 Wathesalonike 2:4; 5:24; Isaya 26:4; Wafilipi 4:6-7, 13

5. TASWIRA YA MASKINI

Mzizi: hofu

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): furaha, amani

Jinsi tunavyojiona wenyewe, taswira yetu binafsi, ni msingi wa jinsi tunavyotenda kwa wengine na kwa Mungu. Ukiwa na taswira duni, unaumia sana mtu akikukosoa au kukukemea, unaona vigumu kuzungumza unapokutana na watu wapya, hupendi ushindani na unaogopa kujaribu mambo mapya. Mtazamo wako ni juu yako mwenyewe na kile watu wanafikiria juu yako. Tangu dhambi ilipoingia ulimwenguni, kila mtu ana taswira ya kibinafsi yenye kasoro. Pamoja na baadhi inaonyesha. Wengine huificha nyuma ya barakoa wakijifanya kuwa wanadhibiti kila kitu. Mnyanyasaji mwenye kiburi na mwenye majivuno hajiamini sawa na mtu mwenye haya mwenye woga na woga. Zote mbili zinatokana na taswira duni ya kibinafsi, zote mbili huzingatia ubinafsi badala ya Mungu na wengine na zote zinamzuia mtu kuwa mtu ambaye Mungu alimuumba awe. Kamwe usikose sura mbaya ya kibinafsi (kukataa kile ambacho Mungu aliumba) kama unyenyekevu. Unyenyekevu unatokana

na kujilinganisha na Mungu, taswira duni ya nafsi inatokana na kujilinganisha na wengine, jambo ambalo hatupaswi kamwe kufanya!

Ni nini husababisha kujiona kuwa mbaya? Kawaida introverts huteseka zaidi, kwa kuwa wao ni nyeti zaidi, ukamilifu na uchambuzi. Wanapohisi aina yoyote ya kukataliwa na wazazi au watu wengine wakiwa mtoto, wanafikiri kwamba wana makosa. Ikiwa mzazi atawataja kuwa wamefeli, hubeba lebo hiyo maisha yao yote. Inakuwa utumwa wa kutisha, gereza wanalobeba pamoja nao.

Je, tiba ni nini? Kwanza, tunahitaji ufahamu wenye usawaziko na kukubali uwezo wetu na pia udhaifu wetu. Hiyo ndiyo maana ya Yesu anaposema tuwapende jirani zetu kama tunavyojipenda wenyewe (Mathayo 22:36-39). Hatuwezi kukubali nguvu na udhaifu wa wengine ikiwa hatuwezi kukubali yetu ndani yetu. Kumbuka, umeumbwa kwa mfano wa Mungu, na Mungu hafanyi uchafu wowote! Mungu alipanga mtu ambaye ungekuwa kabla ya ulimwengu kuumbwa (Zaburi 139:13-16), na hakosei jinsi anavyotuumba. Ni ulinganisho wetu na wengine, matarajio yetu yasiyo ya kweli na kutokuwa na uwezo wetu wa kukubali kushindwa na makosa yetu ambayo husababisha tatizo. Tunajitazamia zaidi sisi wenyewe kuliko vile Mungu anavyotazamia kutoka kwetu (Zaburi 103:14). Zaburi 103:1-14 ni nzuri sana kukariri. Jiulize Yesu angekuelezeaje kama angekuwa anakutambulisha kwa rafiki?

Ikiwa unajidharau mwenyewe, ni jambo ambalo LAZIMA lirekebishwe ili uwe mzazi, rafiki na Mkristo ambaye Mungu anataka uwe. Ikiwa sivyo, itadhoofisha uhusiano wako wote na kuondoa furaha yako yote. Kiri kama dhambi, mwombe Mungu akusamehe na kukurejesha na kukuza mtazamo unaofaa wa uwezo wako na udhaifu wako. Jifungue kwa mtu unayemwamini. Inaweza kuonekana kuwa hatari na kuleta hofu ya kukataliwa, lakini ni muhimu kuwapa wengine fursa ya kukukubali na kukupenda jinsi ulivyo (jambo ambalo unapaswa kupata kutoka kwa wazazi wako). Ndipo utaweza kujikubali vyema na kumruhusu Mungu akukubali pia.

Maandiko ya kutafakari yanajumuisha: Mithali 3:5-7; Luka 9:23; Warumi 12:3; 1 Wakorintho 1:26-31; 4:6-7; Wafilipi 2:3; 1 Petro 2:9.

6. UKAMILIFU.

Mizizi: ukosefu wa usalama, hofu ya kushindwa

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): furaha, amani, upendo

Sote tunataka kufanya bora tuwezavyo. Hatupendi kushindwa au kufanya makosa. Hilo ni jambo la asili kwetu sote. Lakini watu wengine huenda zaidi ya hapo. Wana hitaji la lazima la kuwa wakamilifu kila wakati katika kila kitu wanachosema na kufanya. Wanaweza kutulia kwa chochote kidogo. Wanahisi thamani yao kama mwanadamu inaamuliwa na maoni ya wengine kuwahusu, kwa hivyo wanahitaji kila mtu afikirie kuwa ni mkamilifu. Kitu chochote kidogo hakikubaliki. Hii ni kuchukua ukosefu wa usalama na uduni kwa uliokithiri. Ni kujaribu kushinda hali yetu ya

kutokuwa na usalama na hisia duni kwa kuwa sawa na wakamilifu kila wakati katika yote tunayosema na kufanya. Hilo haliwezi kutokea.

Mambo kadhaa leo huwa yanachangia ukamilifu wetu. Tunaishi katika utamaduni wa ushindani sana. Watoto wanapaswa kuonekana sawa, kuwa na kazi nzuri ya shule, kupata alama za juu shuleni na kufanya vizuri zaidi kuliko wengine wa umri wao. Tunapokuwa Wakristo tunajifunza Biblia inatuambia tusiwe na dhambi na wakamilifu. Hii ni ngumu sana kwa watangulizi, lakini huathiri kila mtu. Jambo gumu ni kwamba kadiri tunavyojaribu kuwa wakamilifu ndivyo tunavyozidi kuwa wasio wakamilifu!

Hakuna ubaya kujitahidi kuwa wacha Mungu na sio dhambi, lakini kufikiria kuwa tunapaswa kuwa wakamilifu ili Mungu atukubali ni makosa. Inatokana na kutokuwa na usalama, kutokana na kuhisi tunapaswa kuwa wakamilifu kabla ya sisi au mtu mwingine yeyote kujipenda na kujikubali. Inachukua ukomavu kutambua kwamba sisi si wakamilifu wala hatutakuwa wakamilifu (1 Yohana 1:8-10). Inachukua usawa kujua uwezo wetu na udhaifu wetu.

Paulo alikabili msukumo huo huo wa kuwa mkamilifu. Anaandika juu yake katika Wafilipi 3:10-14. Aliishika sheria yote na kuishi maisha mazuri kama mtu yeyote angeweza (Wagalatia 1:14). Alichojifunza kuhusu kushinda ukamilifu alitoa muhtasari katika mst. 13 - kusahau kushindwa huko nyuma huku akiendelea kujitahidi kufanya vyema awezavyo. Paulo alijifunza kukubali udhaifu wake na pia uwezo wake kutoka kwa Mungu. Thibitisha thamani yako kwa Mungu na upate usalama katika upendo wa Mungu, si kufikia viwango vya kibinafsi au vya wengine. Lenga mawazo yako kwa Yesu, sio wewe mwenyewe.

Biblia inaposema tunapaswa kuwa 'wakamilifu,' tafsiri bora zaidi ya neno hilo itakuwa 'wakomavu, imara.' Mungu anajua hatutakuwa na dhambi kamwe (1 Yohana 1:8-10) na hataki hilo. Mungu hatarajii tuwe wakamilifu (Zaburi 103:14-16), Yeye pekee ndiye mkamilifu. Lakini anatarajia sisi kukua zaidi na kama Kristo. Kuwa mtu wa kutaka ukamilifu hutusogeza katika mwelekeo tofauti wa huo.

Maandiko ya kusaidia: Zaburi 27:3; Mithali 3:26; 14:26; Isaya 30:15; Wagalatia 6:9; Waefeso 3:11, 12; Wafilipi 1:6; 4:13; Waebrania 10:35; 1 Petro 2:9; Mathayo 10:26-42.

7. HATIA, AIBU.

Mzizi: kutokuwa na usalama, hofu

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): furaha, amani, upendo

Hatia. Hata neno huleta taabu. Hatia ni hisia inayolemaza sana. Husababisha matatizo mengine mengi ya kihisia. Kila mtu lazima akabiliane na hatia ili kukomaa. Hatia ni hali ya kutambua uwajibikaji kwa kuvunja sheria ya Mungu au mwanadamu. Wakati mwingine hatia ni kutoka kwa Mungu kwa hatia ya dhambi, wakati mwingine haifai na haifai kwa sababu hatia ni ya uongo.

HATIA YA KWELI Hatia sio mbaya kila wakati. Mungu hutumia hatia kama mwanga wa onyo kwenye dashibodi ya dhamiri yetu. Ni kumfanya mwanadamu aache dhambi.

Kupuuza hatia ya kweli ni kama kupuuza mwanga wa mafuta kwenye dashibodi ya gari lako. Unaweza kuifunika kwa mkanda na kujifanya haijawashwa, lakini utapata matokeo mabaya zaidi kwa kufanya hivyo. Ndivyo ilivyo kwa hatia iliyotolewa na Mungu. Watu wote wana hatia mbele za Mungu kwa sababu ya dhambi iliyorithiwa (hatia kutokana na dhambi ya Adamu - Zaburi 51:5; Waefeso 2:3; 4:18), dhambi iliyohesabiwa (iliyozaliwa na asili ya dhambi kutoka kwa wazazi wetu - Warumi 5:12), na matendo ya dhambi binafsi (1 Yohana 1:8-10; Warumi 3:23). Kwa hivyo, hatia iko kila wakati, ikitukumbusha juu ya dhambi na kushindwa kwetu.

Watu leo wanajaribu kila aina ya njia za uwongo ili kuondoa hatia waliyopewa na Mungu. Wengine, kama Sigmund Freud, wanakataa kuwa kuna kitu kama hatia. Wengi husawazisha hatia yao, huieleza tu (1 Samweli 15) au kujiridhisha kuwa ni kosa la mtu mwingine (Mwanzo 3, Adamu alimlaumu Hawa na Hawa akamlaumu nyoka). Kwa kuongeza, watu wanaweza kujaribu kufidia kwa kulipia makosa yaliyopita kwa wema wa sasa (kama vile Yakobo alivyompa Esau zawadi). Kupuuza au kukataa uwajibikaji wetu kwa Mungu hakuwezi kuficha milele (Zaburi 32, 51). Jibu baya zaidi kwa hatia ni kukata tamaa, kukubali hatia kama jambo lisiloepukika. Hii inasababisha kutokuwa na tumaini na kujiua (Yuda - Mathayo 27:3-5).

Je, ni dawa gani sahihi ya hatia na aibu ya kweli? Kubali hatia yako na kuungama dhambi iliyosababisha (1 Yohana 1:8-10). Ikiwa umekiri au hakuna dhambi ya kuungama, basi hakuna sababu ya kujisikia hatia. Kubali msamaha wa Yesu (2 Wakorintho 5:21; Warumi 5:1; 8:15; Waefeso 1:6). Kumbuka, dhambi zote ni sawa machoni pa Mungu (Zaburi 85:2; 103:3; Isaya 55:7). Mungu hawezi kumbukumbu za dhambi zilizopita (Zaburi 130:3). Tunapoungama dhambi, Mungu husahau kabisa na kuiondoa milele (Mika 7:19; Yereimia 31:34; Wakolosai 2:13-14). Huwezi kwenda kwa hisia zako, lakini lazima uamini ahadi ya Mungu ya msamaha. Kumbuka, acha akili yako ieleze ukweli kwa hisia zako. Mungu anasema imesamehewa, na jinsi 'unavyohisi' juu yake haibadilishi ukweli huu (Warumi 12:1-2). Hisia sio sababu yetu ya mwisho ya kuamua katika kuelewa ukweli. Ni lazima tutegemee neno la Mungu lililoandikwa. Mungu anasema hatia yako imesamehewa ukikiri, na ndivyo ilivyo!

Maandiko ya kusaidia kushinda hatia ya uwongo ni: Isaya 1:18; 43:25; 38:17; Mika 7:18-19; Yohana 8:36; Mambo ya Walawi 5:5; Warumi 7:18-25; Wafilipi 3:13-14; 4:13; 1 Yohana 1:9; Zaburi 32; 103:12; 51.

HATIA YA UONGO .

Hatia ya kweli ni hali ya kufahamu uwajibikaji kwa kuvunja sheria ya Mungu au mwanadamu. Hatia ya uwongo ni hisia ya kuhukumiwa kwa kukiuka sheria ambayo imewekwa isivyo sahihi juu ya dhamiri yako (Warumi 14:14, 23). Hatia ya kweli ni ya kiroho, kutokana na ukiukaji wa sheria ya kweli ya Mungu au mwanadamu. Hatia ya uwongo ni ya kihemko na inatokana na jinsi tulivyowekwa katika siku za nyuma. Ingawa hatia ya kweli inalenga katika dhambi moja fulani, hatia ya uwongo ni hisia ya jumla ya hatia katika mambo yote. Tunapopata hatia ya kweli, tunasukumwa na Roho

Mtakatifu kuungama dhambi na kurejeshwa kwa Mungu. Hatia ya uwongo inatuchoea tu kujiadhibu wenyewe.

HATIA YA KWELI, AIBU	HATIA YA UONGO, AIBU
Kiroho	Kihisia
Kutokana na ukiukaji wa sheria ya kweli ya Mungu au mwanadamu	Kutoka kwa mafunzo ya kihemko ya zamani
Inalenga kwenye dhambi moja fulani	Hisia ya jumla ya hatia katika mambo yote
Imeletwa kwa kusadikishwa na Roho Mtakatifu	Imeletwa na hisia zetu zisizofaa
Mwenye Mungu	Kujitegemea
Huleta matokeo chanya: kukiri na kurejeshwa	Huleta matokeo mabaya: kujiadhibu
Kutoka kwa dhambi	Kutoka kwa hali mbaya ya mapema
Roho Mtakatifu hufanya kazi kupitia dhamiri	Kumiliki dhamiri iliyokosoa kupita kiasi
Kuponywa kwa msamaha wa Mungu	Imeponywa kwa ushauri na ufahamu tuth

Ingawa hatia ya kweli ni nzuri kwa kuwa inatuleta kwa Mungu ili kupata msamaha, hakuna jema linalotokana na hatia ya uwongo. Badala yake, hatia ya uwongo inaweza kusababisha matatizo mengi ya kimwili, kijamii, kihisia na kiroho. Inasababisha kukimbia mara kwa mara kwenye betri zako za kihisia na kukuzuia kuwa na nishati kwa mambo mengine maishani.

Sababu kuu ya hatia ya uwongo huja mapema maishani, tunapoambiwa mambo ni mabaya au si sawa ambayo sivyo. Isipokuwa tukifanya upya nia zetu katika Yesu (Warumi 12:1-2), tunatumia maisha yetu yote kuhisi hatia kwa mambo ambayo hatupaswi kufanya. Hatuwezi kujisamehe wenyewe kwa kutokuwa wakamilifu katika yote tunayosema na kufanya. Baadhi ya mifano ni: kutoosha sakafu jikoni kila juma, kupumzika kunapokuwa na kazi ya kufanya, kutumia pesa kwa ajili ya starehe zetu, kuwa na matatizo na kuhitaji msaada kutoka kwa wengine, kuhisi tamaa na tamaa za ngono, n.k. Tunaamini kwamba dhambi. /hatia ina maana ya adhabu (kuiba kaki na mkono wako unapigwa). Kwa hivyo, tukiwa watu wazima tunapohisi hatia, mara nyingi tunajiadhibu (kimwili au kihisia) katika kujaribu kuondoa hatia (masochism). Adhabu kuu ya mwisho, lengo la Shetani kwetu, ni kujiua (kama vile Yuda).

Je, ni tiba gani? Panga upya dhamiri yako kwa kujifunza Neno la Mungu, kupata ushauri wa kimungu na kwa maombi. Lengo ni kufanya dhamiri yako iendane na mapenzi ya Mungu na sio makosa yote ya uwongo ambayo yalijengwa ndani yako hapo awali. Ishi kwa neema, sio uhalali. Kubali neema ya Mungu, msamaha na upendo

katika maisha yako. Usimruhusu Shetani aweke hatia ya uwongo katika akili yako ili akushinde. Kemea. Ni vita kubadili hili katika kufikiri kwako (Warumi 12:1-2), lakini ni vita yenye thamani ya kupigana na kushinda! Anza sasa!

Maandiko ya kunukuu ili kushinda hatia ya uwongo ni pamoja na: Ayubu 2:10; 19:25-26; Maombolezo 3:17-26; Yona 4:3-4, 8-11; 1 Wakorintho 4:11-13; 2 Wakorintho 6:3-10; Wafilipi 2:4-8; 4:11-12.

8. KIBURI.

Mzizi: Funika kwa Kutokuwa na Usalama au woga; au ubinafsi

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): wema, wema, upole.

Unyenyekevu unahitajika: 1 Petro 5:6-7 Kiburi kilianza na Shetani. Ndiyo iliyomsukuma Shetani kutenda dhambi na kumwasi Mungu (Isaya 14:13-14). Bado ni mojawapo ya zana zake bora dhidi yetu leo (1 Timotheo 3:6). Mungu huwainua wale wanaojinyenyekeza (Yakobo 4:10; 1 Petro 5:6). Anawashusha wale wanaojiinua (Luka 18:14). Shetani anajaribu kwa kiburi. Wakati Paulo alimpa Timotheo mwongozo kuhusu nani wa kuchagua kwa uongozi wa kanisa, moja ya sifa muhimu ilikuwa kutokuwa mwamini mpya, "au anaweza kuwa na majivuno na kuanguka chini ya hukumu sawa na Ibilisi" (1 Timotheo 3: 6). "Mwenye majivuno" hurejelea mtu ambaye anajifikiria mwenyewe na anayejishughulisha mwenyewe. Kiburi ni ubinafsi. Kwa kawaida huonekana kuwa mtu anafikiri kuwa ni bora kuliko wengine, lakini pia hujidhihirisha kama mtu anayejiona kuwa mbaya zaidi kuliko wengine (tazama 5. Picha ya Kujiona Maskini hapo juu). Katika hali zote mbili mtu anafikiri Mungu amewafanya kuwa tofauti na wengine na mtazamo wao ni juu yao wenyewe badala ya Mungu. Ubinafsi wa kufikiria sisi ni wabaya zaidi kuliko wengine mara nyingi ni ngumu kutambua kama kiburi na wakati mwingine huficha kama unyenyekevu. Unyenyekevu wa kweli ni kumlenga Mungu na sio sisi wenyewe. Tunajiona kuwa na nguvu na udhaifu sawa na wengine lakini tunahitaji msaada wa Mungu katika yote tunayofanya. Maandiko ya kunukuu ili kushinda kiburi ni pamoja na: 1 Samweli 2:3; Mithali 30:32; Warumi 11:20; 1 Wakorintho 5:6-7; Yakobo 3:14; Mika 6:8; Yakobo 4:10 Maandiko yanayozungumzia unyenyekevu ni pamoja na: Mithali 27:2; Warumi 12:3, 16; Wafilipi 2:3; Wakolosai 3:12; 1 Petro 5:5-6

9. WIVU, WIVU

Mizizi: kiburi, ukosefu wa usalama, udhibiti

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): amani

Hamani alimwonea wivu Mordekai (Esta 5:13). Ndugu zake Yusufu walimwonea wivu (Mwanzo 37:4). Sauli alimwonea wivu Daudi (1 Samweli 18:8). Kaka mkubwa alimwonea wivu mwana mpotevu (Luka 15:28). Kaini alimwonea wivu Habili (Mwanzo 4:5). Wivu ni jambo la kawaida leo na vilevile katika Biblia (Mathayo 20:12; 27:18; Waamuzi 8:1; Mwanzo 26:14; 37:11; Hesabu 16:3; Zaburi 73:3; Danieli 6:4; Matendo. 13:45).

Mungu anakataza wivu (Zaburi 37:1; Mithali 3:31; 23:17; 1 Wakorintho 13:4; Wagalatia 5:26), lakini Mungu Mwenyewe mara nyingi huwa na wivu (Kutoka 20:5; 34:14; Kumbukumbu la Torati 4:24). ; 29:20; Yoshua 24:19; 1 Wafalme 14:22; 1 Wakorintho 10:22). Wivu ni mojawapo ya hisia kama hasira, hofu na hatia ambayo Mungu aliumba kwa sababu nzuri lakini mwanadamu anaitumia vibaya kwa dhambi. Ni kututia moyo kwa hatua chanya. Mume anapompata mtu anayejaribu kumwibia mke wake majibu yake yanapaswa kuwa ya wivu. Hivyo ndivyo Mungu alivyohisi kuhusu Shetani kujaribu kuiba watu wake waliochaguliwa. Ndio maana Mungu kuwa 'wivu' na 'wivu' huenda pamoja. Wivu humchochea mtu kuwa na bidii kwa ajili ya mambo ya kimungu. Hata hivyo inapotokana na ukosefu wa kuridhika, husuda, pupa, au kutojiamini, ni dhambi. Roho wa Mungu ataifunulia roho yako ni aina gani ya wivu ulio nayo ikiwa utamwomba na kusikiliza jibu lake. Mfano wa wivu mara nyingi huanza utotoni. Mtoto mchanga, ushindani mkubwa au upendeleo wa wazazi unaweza kuleta wivu. Mara nyingi huanza kama wivu halali ambao si dhambi, lakini unapoenea na kukua inakuwa dhambi. Katika utu uzima wivu husababishwa na kutojiamini, kuhisi kutostahili, kukataliwa, kukosolewa au kukatishwa tamaa. Inatokana na asili yetu ya dhambi (Mk. 7:21-23; Wagalatia 5:19-21; 1 Wakorintho 3:3). Shetani pia anaweza kujilisha ndani ya wivu wa mtu na kuukuza, akiutumia kudhibiti na kumshinda mtu. Watu huona wivu kwa mali ya wengine, marupurupu, nyadhifa na haiba/mwonekano. Jinsi ya kutibu wivu? Kwanza, lazima ukubali wivu wako. Kiburi hufanya kuwa ngumu. Ungama kama dhambi. Kisha lazima uelewe nguvu katika maisha yako ambayo husababisha hisia za wivu. Acha akili yako ieleze ukweli kwa hisia zako. Fanya uchaguzi wa hiari wa kuvua ya kale na kuvaa yale mapya (Wakolosai 3:9-10). Kwa uaminifu ukubali mwenyewe kile unachokionea wivu na kwa nini. Mwombe Mungu akuponye katika hili na kukujaza amani na utoshelevu wake. Jifunze kuridhika na kile ambacho Mungu amekupa (Wafilipi 4:11-13). Kumbuka, usiipende dunia au vitu vilivyomo duniani -- na hilo ndilo linalosababisha wivu wetu (1 Yohana 2:15-17). Tafuta kibali cha Mungu, si kutambuliwa na ulimwengu, utimizo au anasa. Kubali udhaifu na mipaka yako mwenyewe. Usiwe na matarajio yasiyo ya kweli kwako mwenyewe.

Kumbuka, kuwa na ushindi juu ya hisia kama wivu ni mchakato. Hata Paulo alipaswa 'kujifunza' ili kuridhika (Wafilipi 4:11-13). Hakikisha unafanya maendeleo katika mwelekeo huo, ingawa! Kwa msaada wa Mungu unaweza kufanya hivyo!

Maandiko ya kusaidia kushinda wivu: Warumi 13:13-14

10. KUSHUKA

Mizizi: hofu, ugonjwa wa kimwili

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): amani

Unyogovu ni wa ulimwengu wote (Zaburi 42:5-6). Ni mzee kama mwanadamu mwenyewe. Inapiga kila mtu. Hakuna aliye na kinga. Ayubu, kitabu cha zamani zaidi katika Biblia, kinazungumza juu ya Ayubu katika hali ya huzuni (Ayubu 7:3-11).

Musa alishuka moyo (Hesabu 11:11-15). Vivyo hivyo Yona (4:3) na Yereimia (15:10-18). Unyogovu huathiri maeneo yote ya maisha na kuwa. Kwa msingi wake, unyogovu ni kujihurumia. Tunajisikitikia, kufikiri mambo ni magumu sana na Mungu hatutendei haki. Ni chama cha kujitia huruma! Eliya ni mfano kamili.

Eliya alikuwa mtu mwenye imani na nguvu nyingi sana. Miujiza mingi inahusishwa na huduma yake kuliko mtu mwingine yeyote katika Agano la Kale. Mungu alimaliza ukame wa muda mrefu, wa kutisha wakati watu walipomrudia baada ya Eliya kuwashinda manabii wa Baali kwenye Mathayo Karmeli (1 Wafalme 18). Eliya alijibu kwa kukimbia na kumwomba Mungu achukue uhai wake. Kwa nini? Hii ilisababishwa na nini? 1 Wafalme 19 ni akaunti ya kuvutia ya huzuni: wakati wake, kichocheo, mateso na matibabu.

Wakati wa kufadhaika kwa Eliya ni wa kushangaza kabisa (Mst. 2-4). Hakuwa na huzuni alipolishwa na kunguru au mjane, wala alipokabiliana na Ahabu au manabii wa Baali. Haikuwa hadi baada ya kwisha, alipopata msongo wa mawazo, ndipo aliposhuka moyo. Baada ya pointi za juu katika maisha mwelekeo pekee ni chini. Tukiendana na hisia zetu tutaruhusu hisia zetu zitawale, kama alivyofanya Eliya. Wakati fulani huzuni yetu inakuja tunapokuwa tumechoka kihisia au kimwili, kama vile Eliya. Unyogovu huja tunapojizingatia wenyewe badala ya Mungu, tunapoangalia hali zetu na kuhisi kuwa ni nyingi sana kwetu kwa sababu hatuamini msaada wa Mungu. Kilichomchochea kushuka moyo ni tishio moja la mwanamke aliyeshindwa. Malkia Yezebeli alisema angemuua kwa kile kilichotokea. Hakuwa na nguvu, kila mtu alikuwa amemrudia Mungu. Hakukuwa na sababu ya yeye kupata huzuni. Sababu ya haraka ya unyogovu mara chache ni halali. Ni wakati wake tu kuliko kitu kingine chochote. Hali za unyogovu hujijenga ndani yetu na mara nyingi tukio linaloonekana kuwa dogo huchochea.

Mateso ya Eliya yalikuwa sawa na yetu (mstari 4). Alikimbia marafiki na majukumu yake, alichukizwa na maisha na aliomba kifo, alijiona peke yake, kana kwamba hakuna mtu anayemjali.

Hata hivyo, sehemu muhimu zaidi ni jinsi Mungu alivyomtendea Eliya. Kimwili ilibidi Eliya ale na kulala (Mst. 5-7). Utu wetu wa kimwili lazima uwe na afya ili kushinda unyogovu. Jihadharini na afya yako! Kisaikolojia, Mungu alimruhusu Eliya azungumze kuhusu jinsi alivyohisi (mst. 9-10), na Mungu alisikiliza tu kimya kimya. Kiroho Mungu alijidhihirisha kwa Eliya kwa sauti tulivu, ndogo (mst. 11-15), si kwa nguvu, njia isiyo ya kawaida kama Eliya alivyotaka. Kisha Mungu akampa Eliya kazi ya kufanya (unaposhuka moyo endelea kuwa mwaminifu kwa majukumu yako). Alieleza kwamba Eliya hakuwa peke yake. Kujua kwamba hatuko peke yetu ni muhimu sana. Tunapozingatia upendo na ahadi za Mungu badala ya hali zetu, mfadhaiko unapaswa kuinuliwa.

Wakati mwingine haifanyi hivyo. Kunaweza kuwa na sababu za kimwili hivyo uchunguzi wa kimwili na daktari unapaswa kuratibiwa. Kwa baadhi. unyogovu

unaokaa bila kujali mtu anafanya nini unaweza kuwa wa kishetani. (Ona kitabu changu, Kijitabu cha Vita vya Kiroho, kwa habari zaidi.) Unapokabili mshuko-moyo hakikisha kwamba unatunza afya yako, zungumza na Mkristo anayeaminika, mkomavu na usipuuze majukumu yako ya kila siku.

Hata hivyo, sikuzote kulikuwa na athari iliyobaki, kwa kuwa ushindi dhidi ya mshuko-moyo ni nadra sana kudumu. Inaweza kurudi kila wakati. Ushindi wa mwisho huja tu kwa imani katika Mungu na Neno lake (Warumi 8:28; Yakobo 1:2-3; 1 Wakorintho 10:13; 1 Wathesalonike 5:18). Soma na kukariri aya hizi kusaidia kupata ushindi. Mkumbuke Eliya na ujifunze kutoka kwake jinsi ya kuepuka na kushinda mfadhaiko.

Maandiko mengine ya kusaidia kushinda huzuni ni pamoja na: Zaburi 27:13-14; 37:3-7; 42:5; Mithali 3:5-6; Warumi 12:2; 1 Wakorintho 15:58; Wafilipi 3:1; 4:4

11. KUKOSA TUMAINI

Mzizi: hofu

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): amani, furaha

Kuhisi kutokuwa na tumaini ni moja ya hisia mbaya sana ambazo mtu anaweza kuwa nazo. Wakati hakuna tumaini, maisha hupoteza maana. Mungu ni tumaini, bila Mungu hakuna tumaini la kweli na la kudumu. Biblia hufafanua tumaini

kama ‘uhakikisho wenye uhakika,’ bila kutamani jambo fulani litukie. Shetani anatumia kutokuwa na tumaini kutushinda na kutuangamiza. Ni nini husababisha kukata tamaa? Sio ukubwa wa shida zetu, kwani wengine walio na mizigo mikubwa wana imani kamili na tumaini kwa Mungu. Ikiwa sio hali zetu zinazosababisha kukata tamaa, ni jinsi tunavyokabiliana na hali zetu.

Kutokuwa na tumaini ni kuona sasa na siku zijazo kuwa zisizoweza kudhibitiwa, zisizoweza kudhibitiwa na zisizobadilika. Hiyo ina maana kwamba mtu huyo ama anamkataa Mungu na ahadi za Neno Lake kabisa, au ana maoni potovu kuhusu Mungu na Biblia hivi kwamba haoni upendo wa Mungu, rehema, neema, msamaha na ukuu wa Mungu. Tunapoangalia tu udogo wa rasilimali na uwezo wetu wenyewe na ukubwa wa shida na vikwazo vyetu, mara nyingi kuna sababu ya kujisikia bila matumaini. Walakini, hatuwezi kwenda kwa hisia zetu. Ikiwa tunahisi au la, ukweli haubadiliki kwamba Mungu bado yuko katika udhibiti mkuu wa kila kitu na yote yanafanywa kulingana na upendo wake kwetu (Warumi 8:28-29). Kutokuwa na tumaini kunaweza kufanywa kuwa mbaya zaidi au hata kuletwa na uchovu (Eliya), dhambi isiyotatuliwa na hatia (Zaburi 66:18) au hisia za kutostahili, ukosefu wa usalama na woga.

Dawa ni kuruhusu akili yako iambie hisia zako kwamba Mungu bado yuko kwenye kiti cha enzi! Zingatia ahadi za Biblia, si hisia zako mwenyewe (2 Timotheo 3:15; Waebrania 4:12). Ungama hatia yoyote, kutojiamini au taswira mbaya ya kibinafsi ambayo unaweza kuwa nayo. Ushauri zaidi unaweza kuhitajika ili kufanikisha hili. Kumbuka, hakuna anayestahili kupendwa na Mungu, lakini hatuhitaji kustahili ili Yeye atupende (Mathayo 11:28-30). Upendo wake hutolewa bure kwa wote. Weka macho yako kwa Yesu, Yeye ndiye mlengwa wa uhakikisho wetu wa uhakika (Zaburi

31:24; 33:18; 39:7; 42:11; 71:5; 146:5; Yeremia 17:7; Yoeli 3:16) . Usiweke macho yako kwenye rasilimali au uwezo wako mdogo, wala kwa ukubwa wa tatizo.

Tumaini ni muhimu kwa kuishi maisha ya kumcha Mungu (1 Wakorintho 13:13). Kuweka tumaini letu kwa Mungu kunamaanisha kuweka uhakikisho wetu wa uhakika ndani yake na Yeye pekee. Tumaini hili lilimwezesha Ibrahimu kuwa baba wa waaminifu (Warumi 4:18; 5:5). Biblia ni chanzo cha tumaini (Warumi 15:4). Tunapaswa kushiriki tumaini letu na wengine (1 Petro 3:15). Tumaini hututia moyo kuishi maisha safi, matakatifu (1 Yohana 3:3).

Tukikaa katika hali ya kukosa tumaini, tunachoshwa na maisha (Mwanzo 27:46; Ayubu 3:20; Mhubiri 2:17; 4:1-2; Yohana 4:8). Kukata tamaa huku kunaongoza watu kwenye kifo (Hesabu 11:15; 1 Wafalme, 19:4; Yohana 3:21; 7:15; Yeremia 8:3; Yohana 4:3; Ufunuo 9:6). Kutokuwa na tumaini hufanya kifo kionekane cha kuvutia, njia pekee ya kutoka! Hivyo, mpango wa Shetani wa kukosa tumaini ni kuleta kifo cha mapema kwa kujiua (1 Samweli 31:4; 2 Samweli 17:23; 1 Wafalme 16:18; Mathayo 27:5; Matendo 1:18). Bila shaka, kujiua si tiba, ni Yesu pekee. Ikiwa wewe, au mtu unayemjua, anahisi kukosa tumaini -- mgeukie Yesu. Tumaini analotoa hudumu milele (1 Wakorintho 13:13).

Maandiko ya kusaidia kupata tumaini yanatia ndani: Zaburi 16:8-9; 31:24; Warumi 12:10-12; Waebrania 10:23; 1 Petro 1:13

Tazama pia: 12. Kujiua

12. KUJIUA

Mzizi: hofu, kutokuwa na tumaini

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): furaha, amani, tumaini

Kujiua ni kukatisha maisha ya mtu kimakusudi. Nyuma ya kila kujiua kuna historia ya kibinafsi ya maumivu na kukata tamaa. Inaweza kuwa ya muda mrefu au ya hivi karibuni, lakini huzuni au hatia ni mbaya sana mtu anahisi kifo ndiyo njia pekee ya kupata kuachiliwa.

Kwa kawaida tunapofikiria kujiua, huwa tunafikiri mtu anafanya jambo fulani ili kukatisha maisha yake, lakini ni pana zaidi ya hilo. Inatumika pia kwa mtu ambaye anahatarisha maisha yake bila ya lazima, kama vile kuendesha gari bila usalama, kutojali ikiwa kitu kitatokea kwake. Mara nyingi wanahisi kama wanataka kufa, lakini hawataki kujiua. Wengine hujiua polepole kwa kudhoofisha afya zao

na kuleta kifo cha mapema. Hii inaweza kufanyika kwa pombe na madawa ya kulevya, kula kupita kiasi, kuvuta sigara au tabia nyingine zinazojiharibu.

Ikiwa unamshauri mtu anayetaka kujiua, jaribu kumfanya azungumze kuhusu hisia zake. Sikiliza kwa makini. Usijaribu kuwasahihisha au kuwaambia wamekosea katika fikra zao. Onyesha huruma na uelewa. Toa neno la matumaini na kutia moyo. Hakikisha wanajua kuwa unachukua hisia zao kwa uzito na sio kuwadharau. Mtu anayetaka kujiua mara nyingi huwa na hisia kali kwa hivyo kutumia hoja za busara hakuwezi kwenda mbali. Wapende na waonyeshe kuwa unawajali. Shiriki ahadi za

Mungu za tumaini na amani. Waalike kwenye hafla au shughuli ambapo wanaweza kujihusisha na wengine. Wahimize kuonana na daktari ikiwa kuna masuala ya matibabu. Omba nao na endelea kuwa karibu. Wajue kuna mtu anawajali.

KUJIUA NA SHETANI: Ni kinyume cha maumbile kwa mtu kutaka kujidhuru au kujiua. Kila kitu cha kawaida ndani yetu kinasukuma kujilinda. Mtu anapojitia uchungu kwa kujikata (Mk 5:5; 1 Wafalme 18:28), tattoos (Mambo ya Walawi 19:28) au kujitoa uhai tunaweza kuwa na uhakika kwamba kuna jambo fulani limewafanya waende kinyume na mambo ya kawaida na ya asili. na kwa kawaida huo ni ushawishi wa mapepo (Mk 9:20).

Mawazo ya kujiua kwa kawaida huchochewa au kutiwa moyo na mapepo (Mathayo 17:14-19; Luka 9:37-45; Marko 9:14-29). Hivi ndivyo ilivyokuwa kwa Yuda ambaye alikaliwa na Shetani (Luka 22:3; Yohana 13:27) kisha akajiua (Matendo 1:18-19). Ikiwa wewe au mtu unayemjua ana mawazo haya, omba dhidi yao. Mtu mwenye mawazo lazima ayaungame na kurudisha msingi wowote aliotoa kwa mapepo. Mawazo ya aina hii ni kama ‘maombi’ ambayo Shetani na roho waovu wake wanatafuta kujibu. Pepo hawawezi kumlazimisha mtu kuchukua uhai wake. Daima ni pamoja na uchaguzi wa hiari wa mtu.

Maandiko ya kutumia pamoja na wasioamini ambayo yanaonyesha thamani yao isiyo na kikomo kwa Mungu ni pamoja na: Warumi 5:8; Luka 12:15; Waebrania 9:27. Kwa Wakristo, tumia mistari kama vile 1 Wakorintho 3:11-18; 2 Wakorintho 4:17; 12:9-10; Isaya 43:2; Zaburi 23; 62; Waebrania 4:14-16; 12:1-3; 2 Petro 1:10; Warumi 8:18, 28; Ayubu 1:21; 2:10; Yohana 14:27; 16:33; 1 Yohana 3:4-5; Wafilipi 4:13, 19

Tazama pia: 10. Unyogovu, 2. Hofu, 7. Hatia, 13. Kukata na Kujikatakata na 11. Kukosa tumaini kwa msaada zaidi.

13. KUKATA, KUJICHAFUA.

Mizizi: hofu, kutokuwa na tumaini, maumivu ya kihisia

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): furaha, amani, tumaini

Wengine leo hueleza shughuli za kukata na kujikatakata kuwa ni za kisaikolojia tu. Wanasema ni njia ya kuelekeza tena maumivu, ya kutumia maumivu ya kimwili ili kupunguza maumivu ya kihisia. Ingawa wakati mwingine kunaweza kuwa na ukweli fulani kwa hilo, naamini kuna sababu kubwa zaidi ya mambo haya. Kutokana na uzoefu wangu na Biblia ninasadiki kwamba kujikatakata ni kinyume cha tamaa yetu ya asili ya ‘kujipenda’ na msukumo wa asili wa kujilinda na kuendelea kuishi kwa kila gharama. Marko 5 inazungumza juu ya mtu mwenye pepo ambaye alikuwa akijikata mara kwa mara (Marko 5:5). Kisha kuna mvulana mwenye pepo ambaye anaendelea kujitupa motoni ili awake au maji ya kuzama (Mathayo 17:15).

Shetani anapenda maumivu na kifo. Ni zana zake za biashara. Angetaka sisi sote tufe kama Mungu asingekataza. Hivyo bora anaweza kufanya hivyo kujaribu na kupata sisi kujidhuru wenyewe. Mwisho wa hii ni kujiua. Manabii wa Baali mara kwa mara walitumia kukata kama njia ya kufurahisha miungu yao ya kishetani, kama

inavyoonekana katika kukutana kwao na Eliya kwenye Mlima Karmeli (1 Wafalme 18:28). Masimulizi ya kujiua katika Biblia pia yanaonyesha uhusiano wa karibu na unyanyasaji wa roho waovu. Sauli alijiua baada ya kukutana na mchawi wa Endori. Kujiua kwa Yuda kulikuja baada ya kuingiwa na Shetani na kumsaliti Yesu.

Tazama pia: 11. Kukata tamaa au 12. Kujiua

14. WASIWASI.

Mzizi: hofu

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): amani, kujitawala

Je, unakerwa na mambo madogo madogo? Je, unajipata kuwakosoa wengine? Je, mara nyingi unajihurumia? Je, unatatizika kusinzia na kubaki usingizini licha ya kuwa umechoka sana? Je, umekengeushwa fikira? Je, mambo madogo madogo yanayokatishwa tamaa yanakuathiri sana? Je, umepoteza furaha na amani maishani? Je, unahisi umenaswa? Ikiwa unajibu "mara kwa mara" kwa kadhaa ya haya, sababu inaweza kuwa na wasiwasi. Wasiwasi hurejelea msukosuko wa ndani, kuhisi kuvutwa katika pande mbili. Ingawa hofu inatambua kwa uangalifu kitu ambacho imeambatanishwa nayo, wasiwasi haueleweki, kama hofu inayoelea bila malipo. Wasiwasi umekuwa wa kawaida sana leo mara nyingi hatutofautishi na hisia zingine.

Usipotibiwa, wasiwasi unaweza kusababisha matatizo mengi ya kimwili, kijamii, kihisia na kiroho. Betri yetu ya kihisia inapoisha, hatuna nishati ya kutosha ya kihisia kwa shughuli za kawaida za maisha ya kila siku. Hii inasababisha matatizo na matatizo zaidi na mzunguko unakua.

Ni nini husababisha wasiwasi? Inaweza kuwa migogoro ya utotoni ambayo imekandamizwa. Huenda ikawa migogoro ya ndani isiyo na fahamu ambayo hujenga kama volkano hadi inalipuka, na kusababisha uharibifu kwa kila mtu aliye karibu. Mtu ambaye yuko karibu na wengine ambao wana wasiwasi hujikuta anakuwa na wasiwasi, pia. Matatizo maishani yanaweza kutufanya tuwe na wasiwasi tusipomtumainia Mungu. Hatia inaweza kuchangia hili, hivyo unaweza hofu au hisia ya duni.

Kuna wasiwasi usio na dhambi ambao hutuchocha kuwa wa maana na kufanya kile kinachohitajika kufanywa (ili kutopoteza kazi au uhusiano, nk). Wasiwasi tunaokabiliana nao kwa kawaida na ambao hutushinda ni wasiwasi wa dhambi, ingawa. Badala ya kutufanya tuwe macho zaidi na kuzalisha, inatufanya tupunguze. Ulimwengu hutumia dawa mbalimbali, dawa za kulevya, muziki, burudani au shughuli za kufurahisha ili kupambana na wasiwasi. Bora wanachofanya ni kuifunga.

Kwa hivyo tiba ni nini? Wafilipi 4 inaeleza jinsi ya kushinda wasiwasi. 1. Msifu Mungu hata iweje (mst. 4). Tunajua katika akili zetu Mungu anatupenda na anafanya kila kitu kwa ubora wetu, ni hisia zetu tu zinazosema tofauti. Ambayo inapaswa kupita? Akili zetu, bila shaka! Kumjua Mungu anatupenda na kutujali bila kujali ni jambo gani ambalo hakika ni la kumsifu (1 Wathesalonike 5:16-18)! 2. Weka utulivu wako kila wakati (mst. 5a). "Upole" katika mstari wa 5 ina maana ya kiasi, usawa, utulivu, ukomavu, kujidhibiti. Acha akili yako ieleze ukweli kwa hisia zako.

Usiruhusu hisia zako ziendeshe maisha yako, bali jidhibiti ili akili yako iendeshe mambo. 3. Omba kwa Mungu kuhusu hilo (mstari 6) Peleka mahangaiko yoyote kwa Mungu na uyaache hapo! 4. Tegemea amani kamilifu ya Mungu (mst. 7). Usiangalie mazingira yakupe amani, mwamini Mungu atakupa licha ya mazingira magumu. 5. Fikiri kuhusu mambo chanya, mazuri (mst. 8). Kuwa mgumu kiakili. Acha tu mawazo ambayo Mungu angetaka yawe ndani ya akili yako. 6. Zingatia tabia ya Kimungu (Mst. 9). Hakikisha hakuna dhambi, hata iwe ndogo au isiyohusiana, katika maisha yako. 7. Kuzingatia wengine, si wewe mwenyewe (mst. 10). Usijionee mwenyewe. 8. Ridhika katika hali yoyote aliyo nayo Mungu (mst. 11-12). Hatupaswi kuwa na wasiwasi; Mungu ametoa njia ya kutokea. Soma Wafilipi 4 tena na tena, kwa maana hapo utapata ufunguo wa ushindi juu ya wasiwasi wako.

Usiruhusu hisia zako zitawale, badala yake nenda kwa uamuzi wako wa busara. Acha akili yako ieleze ukweli kwa hisia zako. Tazama HOFU kwa habari zaidi kuhusu somo hili. Maandiko ya kusaidia kushinda wasiwasi ni pamoja na: Mithali 3:5-6; Wafilipi 2:1-5, 14-15; 4:4-9, 19; 1 Petro 5:6-7; Yohana 6:43; 13:34-35; 14:1, 27, 21; Mathayo 1:31-32; 5:38-39; 6:25-34; 10:19; 11:25-30; 13:23; Warumi 8:28, 37-38; 12:17-21; 18:8-10; Waefeso 4:27, 31-32; 6:22

Tazama pia: 2. Hofu, Wasiwasi; 15. Mkazo

15. MSONGO.

Mzizi: hofu

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): amani, kujitawala

Je, unajua kwamba kati ya dawa zinazouzwa sana Marekani ni zile za kutibu msongo wa mawazo? Hiyo ni kwa sababu msongo wa mawazo ni tatizo kubwa sana leo. Jarida la Time lililiita janga la kitaifa. Theluthi mbili ya ziara zote za ofisi kwa madaktari wa familia huchochewa na dalili zinazohusiana na mafadhaiko. Msongo wa mawazo umekuwa sehemu ya maisha ambayo mara nyingi hata hatutambui kuwa tunayo. Je, unakula au unazungumza haraka sana? Unaharakisha watu kuharakisha kusema watakachosema? Je, unafikiria tatizo lako, hata unapozungumza na mtu kuhusu lao? Je, unajisikia hatia unapoketi ili kupumzika? Je, unajaribu na kuingiza shughuli nyingi zaidi kwa muda mfupi na mfupi? Je, unakasirishwa kwa urahisi na mambo madogo? Je, unawasuta watu unaowapenda? Je, unahisi kutengwa na watu na Mungu? Je, una magonjwa ya kimwili yanayokusumbua (baridi, kukosa kusaga chakula, kuhara, maumivu ya kichwa ya virusi, uchovu, n.k.)? Hizi zote ni dalili za dhiki.

Msongo wa mawazo unatumaliza. Fikiria betri ya gari. Wakati mengi yanapotolewa ndani yake kuliko yale yanayorejeshwa ndani yake kuna matokeo moja tu ya mwisho: utupu. Betri zetu zinaweza kutolewa kihisia au kimwili. Mara nyingi ni zote mbili mara moja. Baadhi ya mfadhaiko wa muda mfupi unaweza kusaidia kwa sababu husababisha adrenalini ya ziada ambayo hutusaidia kuelekeza usikivu wetu na kutuhamasisha kukabiliana na hali inayozalisha mfadhaiko. Mkazo wa muda mrefu, ingawa, husababisha uchovu.

Mkazo fulani hauepukiki. Sio dhiki zote ni mbaya. Inaweza kutumika kututia moyo nyakati za uhitaji wa pekee. Mkazo mzuri huleta bora ndani yetu. Mkazo mbaya kwa kweli hutufanya tusiwe na tija. Mkazo mzuri ni kitu tunachodhibiti, dhiki mbaya hutudhibiti na hatuwezi kuacha. Tunaendeshwa. Kutokuwa na subira na hasira huwa masahaba wetu wa kila siku. Amani na furaha hukimbia. Vitu vidogo vinakuwa vitu vikubwa na vitu vikubwa kweli hufifia kwa vipaumbele vidogo. Orodha yetu ya kazi inachukua kipaumbele juu ya mahusiano yetu.

Mkazo unamaanisha tu kwamba tunahisi chini ya shinikizo. Wakati fulani shinikizo hilo hutoka ndani, kile tunachodai kutoka kwetu wenyewe. Nyakati nyingine inatoka bila, kile tunachohisi (halisi au kinachofikiriwa) ambacho wengine hututafuta tukitoe. Tunapaswa kumfuata Yesu na kuishi kama alivyoishi. Mfadhaiko haukuwa kamwe sehemu ya maisha Yake.

Unajua kama unasumbuliwa na msongo wa mawazo? Kwa kawaida, utajua. Je, unajisikia hatia unapoketi kupumzika; pakiti shughuli zaidi na zaidi katika muda kidogo na kidogo; kuwashwa kwa urahisi na vitu vidogo; lawama kwa watu unaowapenda zaidi; hisia ya kupoteza kujistahi na urafiki na wengine; na kuhisi hali ya kupoteza uwepo wa kiroho katika uhusiano na Mungu? Hizi zote ni dalili za dhiki.

Musa ni mfano wa hili. Wayahudi walipotoka Misri, alifanya kazi yote yeye mwenyewe (Kutoka 18:13-26). Matokeo yake aliwaona Wayahudi kuwa ni mzigo - mzigo wake (Hesabu 11:4-15; Kum. 1:9-13). Alipoteza nguvu na subira na akapiga mwamba mara mbili badala ya kusema nao (Hesabu 20:1-12). Alikuwa akisumbuliwa na uchovu. Tunawezaje kushinda mkazo? Jua mipaka yako na uishi ndani yake. Usijaribu kufanya zaidi ya muda au nguvu zako za kufanya. Yesu alijua jinsi ya kukataa mambo, tunahitaji kujifunza hivyo pia.

Kujitahidi kwa usawa. Katika Mhubiri 3:1-8, Sulemani anaorodhesha vitu ambavyo vyote vina nafasi katika kila maisha. Maisha mazuri yana wakati wa kutosha kwa kila shughuli yenye thamani chini ya mbingu, kutia ndani tafrija. Fanya kitu ambacho hakina tija 'kufurahisha' kila siku. Fuatilia amani. Sio matokeo ya mali au afya njema; ni mwisho yenyewe. Unaweza kupata amani katika hali yoyote, hata ikiwa hakuna maana ya kidunia kuwa nayo. Amani huleta kuridhika na maisha marefu (Wafilipi 4:11, Zaburi 34:12). Mungu huwapa amani wale wanaomwomba

kwa ajili yake na kisha wako tayari kufanya mabadiliko yanayohitajika katika maisha yao ili waweze kuitambua na kuifurahia. Jifunze kufurahia. Watu wengi waliofanikiwa wanahisi kwamba wamefanikiwa, lakini hawafurahii kazi au vipawa vyao. Uwezo wa kujifurahisha ni zawadi kutoka kwa Mungu (Mhubiri 5:19). Ametupa vitu vyote ili tufurahie bure (1 Timotheo 6:17). Muombe akusaidie kuacha kujitahidi na ukubali baraka zake. Paulo alikabili mkazo. Alisema "alionewa sana/ametaabika, alifadhaika, aliteswa, alipigwa chini" (2 Wakorintho 4:7-9). Alipitia kila aina ya mateso ya kimwili, kijamii na kihisia, lakini anayaita yote "taabu nyepesi na za kitambo" (2 Wakorintho 4:17). Anawezaje kuiita hivyo? Kwa sababu anamwamini Mungu anajua

anachofanya! Hana nadhani Mungu, lakini anaamini kwamba Mungu atamsaidia katika jambo lolote na kila kitu. Anajua Mungu hatampa zaidi ya uwezo wake kwa msaada wa Mungu. Mkazo unaotokana na ukosefu wa imani (wasiwasi, woga, n.k.) au sisi kujaribu kufanya zaidi ya vile Mungu anataka lazima tuungame kuwa ni dhambi. Mkazo kutoka kwa majukumu na mikazo ya maisha ya kila siku lazima upelekwe kwa Mungu. Alipokuwa akiteseka isivyo haki gerezani, Paulo aliandika vitabu kadhaa vya Agano Jipya, Wafilipi miongoni mwao. Bado, mada ni furaha (mara 16 katika kitabu kifupi). Wafilipi 4 ni dawa nzuri ya mfadhaiko. Paulo anasema mkazo unashughulikiwa kwa kuwa na mtazamo unaofaa kuhusu Mungu. Msifuni hata iweje (mstari 8). Zingatia ukuu wa Mungu, sio hali yako. Ikiwa Mungu wako ni mkubwa, shida zako zitaonekana kuwa ndogo. Lakini kama wewe Mungu ni mdogo, matatizo yako yataonekana kuwa makubwa. Huwezi kuwa na Mungu mkubwa na matatizo makubwa kwa wakati mmoja. Una ama moja au nyingine. Ili kupambana na msongo wa mawazo ni lazima uzingatie ukuu wa Mungu, sio ukubwa wa matatizo yako.

Pili, ili kukabiliana na mafadhaiko lazima uwe na mtazamo sahihi wa nafsi yako (Mst. 13). Lazima uwe na picha nzuri ya kibinafsi, tathmini ya usawa ya uwezo wako na udhaifu. Tatu, mtazamo unaofaa kwa maisha unahitajika (mst. 6), kutoa shukrani kwa Mungu bila kujali. Hiyo inamaanisha kutumia njia ya kutazama-kutazama. Tazama tatizo, kisha umtazame Yesu. Kufanya kinyume huleta mkazo. Nne ni mtazamo sahihi wa matatizo (mst. 4), kumfurahia Mungu hata iweje (Yakobo 1:2-4). Hiyo haimaanishi kwamba tunapaswa kufurahia taabu, lakini tambua licha ya hayo Mungu anatupenda na ana mpango na kusudi kwa yote. Tano, unahitaji mtazamo unaofaa juu ya watu (Mst. 1-2), ukiwaona si kama vizuizi au vizuizi, bali kama fursa za kuhudumu, kuwajenga na kusaidia. Hatimaye, unahitaji mtazamo unaofaa kwa wakati (3:12, 14). Hivyo ndivyo Paulo alijua anachopitia ni “shida nyepesi na ya kitambo” (2 Wakorintho 4:17). Maisha ni mafupi na ya muda. Weka mambo katika mtazamo wa milele. Ni nini kitakachofaa zaidi miaka 20 kutoka sasa? Ni nini kitakachofaa zaidi miaka 100 kutoka sasa? Acha hilo likuwekee vipaumbele na kuamua kile unachojaribu kutimiza maishani. Zingatia mambo ya milele na ya kudumu, sio ya muda na ya muda. Huwezi kufanya yote, kwa hivyo fanya yale muhimu zaidi! Usitarajie kufanya yote -- hiyo ni sababu kuu ya dhiki. Fanya uwezavyo kwa rasilimali ulizonazo na mengine mwachie Mungu. Baada ya yote, YEYE ni Mungu, si wewe!

Fikiri hivi. Mungu ni kama ghala na sisi ni wafanyakazi wa ghala. Kila mzigo unaokuja tunamtua Yeye. Tunapokuwa ghala sisi wenyewe, tukiweka kila mzigo juu yetu wenyewe, itatulemea na kutuponda. Usiwe ghala, hiyo ni kazi ya Mungu. Hamishia tu mizigo kwake!

Siku ya pili yenye mkazo katika maisha ya Yesu ilikuwa wakati Yohana alipouawa (Mathayo 14:1-36; Marko 6:30-44; Luka 9:9-17). Yesu alipokea habari hizo, pamoja na taarifa ambayo Herode alikuwa akimfuata. Yesu alijua yaliyompata mtangulizi pia yangetokea kwake. Kabla hajaweza kushughulikia huzuni yake, wanafunzi walirudi

kutoka kwa safari zao za umishonari wakiwa na shauku ya kumjaza Yesu katika mambo yote mazuri yaliyotokea, lakini umati ulikusanyika ili wasiweze kuzungumza au hata kula. Walivuka Bahari ya Galilaya ili kuondoka na kuwa na wakati wa kufikiria juu ya yote yaliyokuwa yakitukia. Lakini umati ulimfuata na Yesu akatumia siku nzima kufundisha, kuponya na kulisha watu. Wanafunzi

walionga kupuuzwa hivyo Yesu akawarudisha nyumbani kwa mashua. Watu walitaka kumfanya mfalme kwa nguvu ili wapate chakula cha bure zaidi hivyo Yesu akajificha kwao. Alitumia usiku kucha katika maombi na ukaribu na Mungu Baba. Mara nyingi Yesu alijitenga, kujificha, au kutoroka ili kuomba. Mara nyingi, alikesha usiku kucha akiomba. Hiyo ndiyo ilikuwa njia Yake pekee ya kuzuia msongo wa mawazo usimlemee. Labda kutarajia kuwa na maisha yasiyo na mafadhaiko kabisa sio tarajio la kweli, lakini kwa hakika kwetu sote kuna nafasi nyingi za kuboresha. Yesu hakika alipata mkazo, lakini haukutokana na kufanya kazi kupita kiasi au matarajio makubwa sana. Hakuanza zaidi ya kumalizia, alijua kusema ‘hapana’ na hakika alijisogeza. Sisi pia tunaweza.

Maandiko ya kugeukia mkazo unapongezeka ni pamoja na: Warumi 5:1-5; Wafilipi 4:4-9 Tazama pia: 2. Hofu, Wasiwasi, 14. Wasiwasi

16. HASIRA, UCHUNGU

Mzizi: kuumiza, maumivu

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): amani, uvumilivu, kiasi.

Hasira ni hisia ya msingi. Ni jambo ambalo kila mtu hupitia mara kwa mara. Baadhi yake ni nzuri na muhimu, lakini nyingi ni za dhambi na mbaya. Je, tunawezaje kutofautisha na kuwa na ushindi dhidi ya hasira ya dhambi?

HASIRA ISIYO NA DHAMBI Si hasira zote ni dhambi. Mara nyingi tunaamriwa kuwa na hasira. “Ninyi mmpendao Mungu, chukieni uovu” (Zaburi 97:10) “Katika hasira yenu msitende dhambi; (Waefeso 4:26-27) Mistari hii inatuambia tuwe na hasira lakini tusitende dhambi

Hasira ni hisia tuliopewa na Mungu ambayo tunapaswa kuiona. Mungu mwenyewe hukasirika lakini hatendi dhambi. Katika Agano la Kale hasira ya Mungu inarejelewa mara 375. Yesu aliwakasirikia wanafiki (Marko 3:1-6), wabadili-fedha mara mbili (Yohana 2; Marko 11), wanafunzi kwa kuwakataza watoto kuja kwake (Marko 10:13-17) na kwa kutoomba pamoja Naye (Luka 22). Yesu hakukasirika alipotukanwa, kushtakiwa kwa uwongo, kutemewa mate, kukataliwa, kudhihakiwa, kuachwa au kuumizwa. Aliyashughulikia maumivu kama maumivu na hakuyageuza kuwa hasira kwa wale waliosababisha maumivu.

Hasira imeundwa na Mungu ili kutuchochea kutenda. Kama vichochezi vingine vya kihisia (hatia, woga, wivu, n.k.) inaweza kutumika ama kwa wema au uovu. Inaweza kuwa ya dhambi au isiyo na dhambi. Hasira ya kimungu, ambayo mara nyingi hujulikana kuwa hasira ya uadilifu, ni hisia iliyoundwa na Mungu ili kutufanya tutende. Hatua inaweza kuwa kurekebisha kosa au kujitetea sisi wenyewe au mtu

mwingine. Tunapaswa kukasirika lini? Wakati Neno la Mungu na mapenzi yake yanaasi kwa kujua. Mungu alimkasirikia Sulemani alipowaruhusu wake zake wamongoze katika ibada ya sanamu (1 Wafalme 11:9). Tunapaswa kukasirika adui za Mungu wanapochukua nyadhifa zisizo na haki zao. Mungu alikasirishwa na mataifa kwa kujaribu kuharibu Israeli (Isaya 5:22-23) na Sauli (1 Samweli 11:6). Tunapaswa kuwa na hasira ya haki wakati watoto au wengine wanachukuliwa vibaya au kutendewa isivyo haki. Nehemia alikasirishwa na ukandamizaji usio wa haki ambao ulisababisha watoto kudhuriwa (Nehemia 13:25), Elihu kwa wanaume 3 waliomchambua Ayubu (Ayubu 32:2-4) na Yonathani kwa Sauli baba yake kwa kujaribu kumuua Daudi (1 Samweli. 20:12-36).

HASIRA YA DHAMBI Hasira, kama hisia zingine ambazo tumeona, zinaweza kuwa za dhambi au zisizo na dhambi. Hasira ni hisia kali ya kutofurahishwa au uadui inayosababishwa na kosa la kweli au linalodhaniwa, jeraha, au hamu isiyotimizwa ya mtu mwenyewe au wengine, ambayo kawaida huambatana na hamu ya kulipiza kisasi au kulipiza kisasi. Hasira ni matokeo ya kuhukumu kitendo au neno. Hupima kitu na kukiona kibaya, kinapungukiwa, au hakipendezi. Kisha inasonga kwenye hatua ambayo inahisi inafaa, ingawa daima ni hatua mbaya ikiwa inategemea hasira ya dhambi.

Hasira ya dhambi ni mhemko wa pili, unaotokana na hisia za ndani zaidi ambazo hazishughulikiwi ipasavyo. Haya ni maumivu/maumivu, kutopata njia zetu wenyewe, au hofu/kutokuwa na usalama. Hebu tuziangalie moja baada ya nyingine.

1. KUUMIZA, MAUMIVU. Tunapopiga kidole na nyundo, tunasikia maumivu, lakini badala yake mara nyingi tunakasirika. Hasira ni hisia rahisi kushughulikia kuliko maumivu. Mtu anapotuumiza, tunakasirika. Badala ya kuturuhusu kukubali, kutambua na kushughulikia maumivu, mara nyingi tunakasirika na kujaribu kupitisha maumivu kwa mtu mwingine kwa kuwaumiza tena. Mifano ni Balaamu kumpiga punda wake alipomuamiza mguu (Hesabu 22:21-39) na Simeoni na Lawi kumuua mtu aliyembaka Dina (Mwanzo 34:25).

2. KUTOPATA NJIA YETU. Mtu anapokatiza barabarani au hatupati cheo kazini mara nyingi tunajibu kwa hasira. Hii inatokana na kiburi chetu. Mifano ni Kaini kumuua Habili (Mwanzo 4:1-16), ndugu ya mwana mpotevu (Luka 15:11-32), Ahabu kumuua Nabothi ili kupata shamba lake la mizabibu (1 Wafalme 21:1-25), Ahasuero akimfukuza Vashti (Esta 1:10-21) na Musa kuupiga mwamba mara mbili (Hesabu 20:10-13).

3. WOGA, KUTOSALAMA. Mtu anapokuthibitisha vibaya, unapopoteza kazi yako au kitu kinakutishia, ni rahisi kujibu kwa hasira kuliko kukabiliana na hofu ya msingi au ukosefu wa usalama. Mifano ni Sauli kujaribu kumuua Daudi (1 Samweli 18:17-27), Paulo kumuua Stefano (Mdo 7:54-8:2), Petro kumkata sikio askari huko Gethsemane (Yohana 18:10-11), Herode kuua watoto wachanga wa Bethlehemu (Mathayo 2:16-18) na Wayahudi wakijaribu kumwua Yesu (Yohana 5:16-18).

Ikiwa una shida na hasira, kubeba karatasi na penseli na kila wakati unapohisi kujaribiwa kwa hasira, andika kile kilichotokea na sababu yake: 1 kuumiza au maumivu, 2 si kupata njia yako mwenyewe au 3 hofu, ukosefu wa usalama. Utaona muundo na kisha unaweza kuondoa hasira na kushughulikia hisia ya msingi kwa njia sahihi.

Zifuatazo ni aina zote za hasira. Lazima tuwaone kama hivyo ili tuweze kuwashughulikia kwa usahihi kama walivyo - hasira.

Kejeli huonyeshwa kwa hasira kwa maneno

Wivu hutokana na hasira (Mithali 6:34) na hutokana na chuki. Biblia imejaa mifano ya wivu unaotokana **na hasira**: Farao wa Musa, mwana mpotevu wa ndugu yake, na Sauli wa Daudi.

Wivu ni aina ya wivu lakini inaweza kuwa hatari zaidi kwa sababu imefichwa ndani na haikubaliwi. Esau alimwonea wivu Yakobo kupata baraka.

Kulipiza kisasi ni hasira kutenda ili kumuumiza mgongo mwingine. Tunapaswa kumwachia Mungu hilo (Waebrania 10:30). Kaini alijaribu kulipiza kisasi kwa Abeli na wanafunzi kwa Wayahudi waliowakataa.

Kumkosoa mwingine si chochote ila kulipiza kisasi kunakosababishwa na wivu au kuumizwa.

Uchungu ni aina ya hali ya juu ya hasira

Kutovumilia kunatokana na kutishwa na wale walio tofauti, wasio na upendo kwa wengine, kama Nebukadreza kwa Wayahudi 3 au Dario kwa Danieli.

Kinyongo kinafanyizwa na chuki na wivu, kama Yona alivyohisi kuhusu Ninava.

Kutokusamehe ni kutokana na hasira. Unyogovu, kama watoto wachanga, hukua zaidi tunapowanyonyesha.

Kusengenya ni namna ya hila ya hasira na wivu. Mungu anaona ni mbaya kama mauaji.

Mashambulizi huja kwa kusesitiza kwa njia ya mtu mwenyewe. Ni ushindi wa ubinafsi kwa mtazamo wowote wa gharama unaoonekana katika Mfalme Asa (2 Mambo ya Nyakati 16) alipomshambulia nabii kwa kuleta ujumbe wa Mungu.

Uovu unatamani madhara yaje kwa mwingine.

Chuki ni bunduki ambayo hupasuka na kumuua mtu mwenye bunduki. Unapomchukia mtu, anakudhibiti. Ahabu alimchukia Nabothi kwa kukosa kumuuzia shamba la mizabibu la familia yake, hivyo akaamuru auawe

Ghadhabu ni aina nyingine ya hasira inayoonyeshwa kwa nje.

Hasira ni hasira kwa hivyo udhibiti mkali wa kihemko hupotea.

Rage ni kupoteza udhibiti unaohusisha vitendo vya ukatili.

Tabia ya Uchokozi Inarejelea njia hasi, ingawa bila fahamu ya kumrudia mtu. Ni hasira iliyokandamizwa inayotoka kwa njia nyingine: kusahau, kusema uwongo, kuiba, kuchelewa kwa muda mrefu, kutofanya kazi uliyopewa au kutekeleza majukumu, nk.

Haya yote yanarudi kwenye mzizi mmoja: hasira. Isipokuwa hiyo inaonekana na kukubaliwa, wataruhusiwa kubaki na kukua. Lazima waonekane jinsi walivyo: hasira. Hadi hili litokee, hatutaweza kuwa na ushindi juu yake. Ushindi unatokana na kukiri hasira zetu na kugundua mzizi halisi nyuma yake.

Maandiko yana mengi ya kusema kuhusu hasira: Waefeso 4:26-32; Yakobo 3:6 ; Mithali 14:17, 29; 10:12; 12:16; 15:1, 18; 19:11; 29:22; 22:24-25. Biblia inasema hasira ni dhambi mbaya kama kuua, kwa kuwa wana nia moja (Mathayo 5:21-22; Ayubu 5:2; 19:29; Mithali 19:19; 25:28; Mhubiri 7:9). Biblia inaonya mara kwa mara dhidi ya kuwa na hasira (Yakobo 1:19-20; Warumi 12:19; Waefeso 4:31; Zaburi 37:8)

17. KUHUKUMU AU KUTATHMINI, MTAZAMO WA KUKOSOA

Mzizi: kuumiza, maumivu

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): amani, uvumilivu, kiasi.

Kuna mstari mzuri kati ya kuwa na mtazamo wa kukosoa na kuwa na utambuzi. Yote inategemea nia ya ndani nyuma yake. Je, tunawezaje kujua kama tunachambua na kuhukumu kwa dhambi au kuwa tu wenye utambuzi na kutathmini? Biblia inasema tuhukumu (Mathayo 18:15-18; 7:16; 1 Wakorintho 5:12-13; Yohana 7:24; Luka 12:57) na tusihukumu (Warumi 14:3-13; 1 Wakorintho 4) :5; Mathayo 7:1; Warumi 2:1). Yesu yule yule aliyesema tusihukumu basi aliwahukumu watawala wa kidini (Mathayo 5:20; 6:2, 5, 16; 15:1ff; 23:1ff). Ni aina gani ya kuhukumu ni haki? Nini ni cha Mungu na nini ni cha mwili? Ni wakati gani wa tahadhari na ni wakati gani ni mtazamo wa kukosoa?

Kuna tofauti kubwa kati ya kutoa hukumu kwa kutathmini matendo ya mtu mwingine na kufikiri tunajua nia ya moyo wao. Wakati mwingine sisi ni wakosoaji na wahukumu na hatuzui maoni hadi tupate ukweli wote (kama vile Eli alivyomhukumu Hana, 1 Samweli 1:13; Daudi hadi Nathani, 2 Samweli 12:1-7).

Ingawa kutafuta mambo ya kukosoa kwa wengine ni dhambi na mara nyingi hutokana na ukosefu wa usalama na taswira mbaya ya kibinafsi ndani yetu, tathmini/upambanuzi ni kitu muhimu kufanya. Uwezo wa kuunda maoni ni mojawapo ya vitivo vya thamani zaidi na matumizi sahihi ni mojawapo ya wajibu wetu muhimu zaidi. Biblia inatuamuru kutumia akili zetu kutenganisha dhambi na haki, ukweli na makosa.

Ikiwa tunafikiri mtu fulani anahitaji kusahihishwa, tunawezaje kujua wakati wa kusema jambo fulani? Ikiwa ni chungu kumkosoa mtu uko salama kufanya hivyo, ikiwa Mungu anataka. Lakini fanya kwa upendo! Ikiwa unapata raha kidogo ndani yake, usifanye. Amua kutomkaripia mtu mwingine isipokuwa itakusaidia kukuonyesha kushindwa katika maisha yako pia (Mathayo 7:3; Yohana 8:7) na kukusaidia kuishi karibu na Mungu. Hata kama wengine wamekosea, msamaha bado ni muhimu (Kumbukumbu la Torati 32:35; Warumi 12:19; Yohana 13:12-15; Waefeso 4:32; 5:1-2; Wakolosai 3:13). Kumbuka, ni rahisi zaidi kuharibu jengo au sifa kuliko kujenga. Wengine wanapokukosoa isivyo haki, hiyo si sababu ya kuwakosoa pia. Katika

mambo yote tunapaswa kuwa kama Kristo. Hiyo ina maana ya kutenda, kuzungumza na kujibu kama Yeye angefanya. Yeye ndiye kielelezo chetu kamili. Fikiri kile ambacho angefanya na kisha, kwa msaada Wake, ufanye.

Maandiko yanayotuambia tuache kuhukumu ni pamoja na: Mathayo 7:1-5; Luka 6:36-37; Warumi 16:17-18; 1 Wakorintho 11:30-31; Wafilipi 2:3; 2 Timotheo 3:5. Mfano wa Biblia umetolewa katika 2 Timotheo 2:16-17; 4:14. Maandiko yanayozungumzia kutathmini na kutambua ni pamoja na: Mathayo 6:2, 5, 16; 7:1-12, 16-17; 18:15-18; 1 Wakorintho 5:1-13; Yohana 7:24; Luka 12:57; 2 Yohana 7-11

18. KUTOSAMEHE

Mzizi: kuumiza, maumivu

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): amani, uvumilivu, kiasi, upendo.

Tuseme watu wa familia uliowapenda walikutendea kikatili na kuharibu familia yako, wakikutenganisha na wapendwa wako kwa miaka 20. Tuseme kwamba katika miaka hiyo 20 ulipojaribu kumtumikia Mungu mambo yalizidi kuwa mabaya zaidi. Ulishtakiwa kwa jambo ambalo hukufanya na umefungwa kwa hilo. Watu uliowasaidia walisema watakusaidia lakini wakakusahau. Kisha ghafla ukakutana uso kwa uso na watu walewale walioanza na kusababisha masaiibu haya yote katika maisha yako. Je, ungejisikiaje? Ungewatendeaje? Je, ungewasamehe? Hii ndiyo hali ambayo Yusufu katika Agano la Kale alijikuta katika, na kwa neema ya Mungu angeweza kuwasamehe (Mwanzo 45:4-8). Alitambua kwamba Mungu alikuwa anatawala kila kitu na alikuwa na mpango na kusudi kwa yote. Mambo yote hufanya kazi pamoja (Warumi 8:28).

Msamaha ni mgumu, kwa sababu mtu anapotuumiza, tabia yetu ya asili ni kutaka kumdhuru tena. Kwa kiburi chetu tunataka kuona wanaadhibiwa. Kwa namna fulani tunahisi kwamba kwa kuwanyima msamaha tunawafanya wateseke kwa yale waliyofanya. Kwa kweli hatuwadhuru, sisi wenyewe tu. Biblia inasema waziwazi kwamba kutosamehe ni kufungua mlango ndani ya mioyo yetu unaoruhusu pepo wa Shetani kuingia (Waefeso 4:26-27; 2 Wakorintho 2:10-11; Mathayo 18:34). Shetani ananong'oneza uongo wake katika akili zetu: "Hawastahili kusamehewa!" (bila shaka sivyo, ni nani anayefanya hivyo?), "Si haki kwako kuwaacha huru." "Ukiwasamehe, watafanya tena." "Waliniumiza sana hata nisamehe." Haya yote ni uwongo wa Shetani! Mungu anatuamuru kusamehe bila kujali ni vibaya kiasi gani au mara ngapi wametuumiza (Mathayo 18:15-35; Waefeso 4:32; Wakolosai 3:13).

Nini maana ya kusamehe? Haimaanishi kujifanya kuwa haijatokea, kusahau kuhusu hilo, kupuuza maumivu au kuelezea mbali. Kusamehe kunamaanisha kuchukua gharama mwenyewe na kuacha haki yoyote ambayo unaweza kuhisi kuona mtu mwingine akiteseka. Mume anapokuwa si mwaminifu na mke wake anamsamehe, anasema kwamba anaacha haki yake ya kumuona akiteseka kwa yale aliyoyafanya lakini atabeba uchungu na uchungu mwenyewe, si kumfanya 'kulipiza'. . Je, hivi sivyo tu Yesu alivyofanya pale msalabani, kulipia dhambi zetu? Alichukua bei Mwenyewe

na kamwe hakuipitisha kwetu. Alibeba gharama Mwenyewe. Tunapomsamehe mtu, tunasema kwamba sisi, kwa msaada wa Mungu, tutanyonya uchungu na tusijaribu kuurudisha kwa mkosaji kwa kulipiza kisasi, hasira au kutomsamehe. Hii ndiyo maana ya kuwa kama Kristo. Jinsi 'tunavyohisi' kuhusu hilo haijalishi, huu ni uamuzi wa mapenzi. Unafanya chaguo la hiari ili kugharimia mwenyewe, kuishi na matokeo na kuruhusu Mungu kulipiza kisasi ikiwa ni lazima (Warumi 12:19). Hivyo ndivyo Mungu hufanya anapotusamehe. Kumbuka jinsi Mungu alivyokusamehe. Fikiria juu ya kile Kristo alichokufanyia msalabani, na kumbuka nyakati ambazo Mungu amejibu maombi yako. Mshukuru Mungu kwa upendo wake mkuu kwako, na umwombe akusaidie kuwasamehe wengine kupitia nguvu ya upendo wake. Kuwa Mkristo maana yake ni kusamehe wasio na udhuru kwa wengine kwa sababu Mungu amesamehe yasiyo na udhuru ndani yako.

Omba kuhusu tukio fulani la kuumiza mara tu baada ya kutokea, ukitafula kusamehe. Samehe wengine haraka kama unavyotarajia Mungu akusamehe Kumbuka kwamba Mungu ameonya kwamba maombi yako mwenyewe yatazuiliwa ikiwa hutawasamehe wengine, na uovu huo utapata ufikiaji wa maisha yako (1 Petro 3:7). Usingoje hadi uhisi kutaka kusamehe; hiyo inaweza kamwe kutokea. Badala yake, tenda kwa utii, na Mungu atakuletea amani pole pole.

Wasamehe hata kama hawakujuti Usiweke msamaha wako kwa masharti ikiwa mkosaji atajibu juhudi zako vyema. Anaweza hata kuwa na uadui, lakini bado Mungu anataka usamehe, na bado unaweza kufaidika sana kwa kufanya hivyo.

Ikiwa mtu huyo hajui kuwa umemsamehe, lazima pia umwambie hivyo. Kumbuka pia kwamba Mungu anasema tusipowasamehe wengine hatatusamehe (Mathayo 6:12-15). Kusamehe sio chaguo, ni amri. Mungu anatuamuru kufanya hivyo kwa faida yetu wenyewe (Mathayo 18: 21-23).

Omba na umwombe Mungu akukumbushe mtu yeyote ambaye hujamsamehe (Mathayo 18:35). Basi wasamehe, kwa msaada wa Mungu!

Maandiko yanayozungumzia msamaha ni pamoja na: Mathayo 5:44-47; 6:12-15; 18:15-17, 21-27, 32-35; Waefeso 4:32; Marko 11:25-26; Wakolosai 3:13; ; Mithali 24:17-19; Warumi 2:23-24; 12:1-21; Mathayo 5:44-47; Waefeso 4:32; Mambo ya Walawi 9:17-18; Luka 6:37; 11:4; 17:3-4; Yohana 20:23; Yakobo 2:8, 10-13; 1 Yohana 3:10; Kutoka 23:4-5

19. MAMBO YA WANAUME.

Mzizi: hofu, kiburi, asili ya dhambi

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): zote

Kuvunjika kwa jamii yetu leo kunalaumiwa kwa kuvunjika kwa familia. Kuvunjika kwa familia leo kunalaumiwa kwa kufaa kwa kuvunjika kwa daraka la mwanamume wa familia. Familia nyingi zinajaribu kubadili mwelekeo huu na kuanzisha upya familia kama sehemu kuu katika jamii huku mwanamume akiwa kichwa cha familia. Hata hivyo, wanadamu wana wakati mgumu sana kujua hasa kile ambacho Mungu

anatazamia kutoka kwao na kisha kuweza kulitimiza. Je, tunawezaje kuwa wanaume Wakristo, waume na baba ambao Mungu anataka tuwe wakati hatuna hakika kwamba hiyo ni nini?

Isipokuwa ungekuwa na baba aliyekomaa, aliye salama ambaye aliweza kuwasiliana jinsi mwanamume alivyo na kukuthibitisha katika uanaume wako unaokua, labda wewe ni kama wanaume wengi: kujaza jukumu lakini si mara zote uhakika wa jukumu hilo ni nini hasa. Mark Twain alisema, "Mwanaume ni mtu anayeanza kujifanya kuwa ni mwanamume anapofikisha miaka 12 na kuendelea kufanya hivyo maisha yake yote." Wengi wetu tunaendelea kujifanya sisi ni wanaume, lakini ndani hatujui maana ya kuwa mwanaume. Tunachukulia "mwanamume" ni chochote baba yetu alikuwa, na kwamba sisi si wanaume hadi tuwe kama yeye. Kwa bahati mbaya, baba zetu wengi sana hawakuonyesha uanaume wa Kiungu na hawakuweza kutufanya tujisikie kuwa tumekubaliwa nao kama wanaume. Tafiti zinaonyesha kuwa chini ya 1% ya wanaume wana au walikuwa na wakati mmoja uhusiano wa 'karibu' na baba yao.

Bila baba kutuonyesha jinsi mwanamume alivyo au kuthibitisha kuongezeka kwa uanaume ndani yetu tukiwa wachanga, tunaelekea wapi? Mara nyingi watu huanza kufanya mambo ya dhambi ambayo ulimwengu hufanya ili kuthibitisha kuwa wao ni wanaume. Wengine hugeukia kazi na kupata pesa ili kuthibitisha thamani yao. Au wanatatizika kutimiza daraka lao walilopewa na Mungu maisha yao yote.

Hakuna kati ya hizi mbadala za uwongo zinazokidhi. Kwa bahati nzuri tuna Baba wa Mbinguni ambaye ni mkamilifu na anayekubali na ambaye tunaweza kumgeukia kwa kukubalika na mfano wa kuigwa wa kiume. Ni pale tu mwanadamu anamgeukia Mungu ndipo mahitaji yetu ya ndani yanaweza kutimizwa na kujazwa.

Ikiwa unahisi kuumizwa au kukataliwa kutoka kwa baba yako wa kidunia, au mahali tupu ambapo ungependa kukubalika bila masharti na uthibitisho, lazima ukubali hilo kwako mwenyewe na kuruhusu maumivu, maumivu na hasira kutoka kwake kuja juu. Ni lazima umkabidhi Mungu Baba yako wa Mbinguni na kumsamehe baba yako wa duniani. Baada ya yote, yeye pia ni matokeo ya makosa ya baba yake mwenyewe. Acha Yesu ajaze nafasi tupu maishani mwako. Aliteseka kwa kukataliwa kabisa na Baba ili tu Aweze kukuponya wewe na mambo hayo hayo. Yeye ndiye suluhisho pekee. Omba kuhusu mambo haya na umruhusu Mungu afanye kazi yake kamilifu ndani yako unapokua kiroho na kuwa zaidi kama Kristo.

Ili kujifunza Neno la Mungu linasema nini, soma kuhusu Absalom, mwana wa Daudi (2 Samweli 3:3; 13:20 - 14:33). Daudi alishindwaje kama baba? Je, jambo hili lilimuathirije Absalom? Je, alipaswa kufanya nini tofauti? Kwa nini Daudi alijisikia hatia sana (2 Sam 18:33)? Je, aliwahi kuonyesha upendo huu kwa Absalom?

Soma kuhusu Yusufu, babake Yesu (Mathayo 1:18-25). Yusufu alikuwa mtu wa aina gani? Je, unafikiri alimfanya Yesu kuwa baba wa aina gani? Alifanya nini ili kumsaidia Yesu kuwa salama kuwa mtu Wake mwenyewe alipofikisha umri wa miaka 12 (Luka 2:49)? Unawezaje kufanya hivyo kwa wana wako?

Kwa habari zaidi tazama nakala zangu "Kwa Wanaume Pekee" na nakala zingine za wanaume kwenye wavuti yangu: <https://www.christiantrainingonline.org/our-ministries/family/articles-books/>

Tazama pia: III. C. Matatizo ya Ndoa, hapa chini

20. Uraibu, YOTE

Ngono

Kamari, Pombe, Madawa ya kulevya, Kula kupita kiasi

Mungu alituumba na mahitaji maishani mwetu pekee ndiye anayeweza kukidhi. Mwanadamu asipopata upendo na kukubalika kutoka kwa Mungu, anatafuta kitu cha kuchukua badala yake. Bila Mungu, mwanadamu hana njia ya kukabiliana na maumivu katika maisha yake na kupata maana na umuhimu. Badala yake, watu hupata mbadala. Wanageukia vitu na shughuli mbalimbali ili kuficha maumivu yao na kuwaletea faraja. Mambo haya haraka huwa uraibu. Ni pamoja na pombe, dawa za kulevya, chakula, ngono, kupenda mali, kazi, kamari, mitandao ya kijamii, mazoezi, ununuzi au mambo mengine. Mengi ya haya si mabaya ndani yao wenyewe, lakini yanapotumiwa kukidhi mahitaji ambayo yanaweza kutimizwa na Mungu pekee, yanashindwa. Kisha mtu anajaribu zaidi na zaidi kuwafanya wafanye kazi. Wanakuwa tegemezi kwao kama mbadala. Hii inawafanya kuwa uraibu.

Uraibu ni athari kwa mashimo katika maisha ya mtu. Haya husababishwa utotoni wakati upendo na usalama ufao haupewi kwa mtoto. Watoto huzaliwa wakiwa na hitaji kubwa la upendo na usalama usio na masharti. Wanahitaji kupendwa na kutunzwa. Sote tuna hitaji la ndani la kushikiliwa na kuambiwa sisi ni maalum na muhimu. Tunahitaji wazazi wetu watukumbatie na kutujulisha wanajivunia sisi; kwamba sisi ni wa kipekee na tutakuwa na mustakabali mzuri. Tunahitaji hili litokee tena na tena na tena. Ikiwa hatutapata ujumbe huo, tunadhani sisi ni watu wa chini na hatupendwi. Watoto wanadhani kuwa ni kosa lao kutopendwa na kutunzwa. Wanahisi lazima kuna kitu kibaya kwao kwa mzazi au mlezi wao kushindwa kuwapenda jinsi wanavyohitaji. Tunapoendelea kukomaa, tunagundua kwamba hii si kweli - mara nyingi watu wazima walikuwa na matatizo yao wenyewe ambayo yalifanya iwe vigumu au isiwezekane kwao kuonyesha upendo usio na masharti. Kufikia wakati tunazeeka vya kutosha kutambua kwamba, uharibifu umefanyika, jumbe zimetumwa na kuaminiwa na mifumo ya tabia ya kufidia imekuwa imara.

Wakati mtu hawezi kuwa na urafiki wa kweli na mwingine, kujitolea mwenyewe bila kutoridhishwa, kushinda hisia za kukataliwa au kushindwa, uraibu hutumiwa kama mbadala. Wao ni njia ya kuepuka maumivu na kutafuta njia mbadala ya faraja.

SIFA ZA KAWAIDA KATIKA MADAWA NA MALAZIMIKO ZOTE Kuna baadhi ya tabia ambazo lazima na uraibu unafanana, iwe ni kamari, unywaji pombe, dawa za kulevya, ulaji kupita kiasi, ngono au chochote kile. Hizi ni pamoja na:

1. Kutumia hii kukwepa tatizo la mizizi badala ya kulifanyia kazi. Kutoroka kunafisha maumivu ya kukataliwa, upweke, kutojiamini au wasiwasi. Inaficha maumivu na hutoa uokoaji wa haraka lakini haipati kamwe sababu ya maumivu.
2. Kulazimishwa kunaendelea, kupata nguvu badala ya kukaa sawa au kudhoofika.
3. Inachukua viwango vikubwa zaidi au kiasi cha kichocheo ili kuzalisha kuridhika. Uvumilivu wa viwango vya chini hujengwa, kama vile mlevi ambaye anaweza kunywa sana bila kulewa.
4. Dalili za kujiondoa hutokea wakati ‘dawa’ haipatikani.
5. Mawazo yanakuwa mengi mtu hujikuta akifanya mambo ambayo hakutaka kufanya na kuahidi kuwa hatarudia tena. Mtindo sawa wa kutafuta uraibu mbadala, kuupata na kuutumia unafuata kama tambiko.
6. Matokeo ya aibu na hatia baadaye -- kulaumu wengine, Mungu au nafsi. Msaada unaotarajiwa ni wa muda mfupi, ikiwa unakuja kabisa. Mtu anahisi kutupwa, kutupwa, huzuni. Wanahitaji kuepuka maumivu, hivyo 1. Huanza tena.

MIFUMO YA DHAMBI YA KIZAZI Mara nyingi uraibu hutokea katika familia. Watoto wanaonekana kufuata njia za dhambi za wazazi wao. Wazazi wana athari kubwa kwa watoto wao. Hii hutokea kwa njia mbili. Moja ni kwa mfano na ushawishi. Watoto hujifunza dhambi kutokana na mfano wa mzazi wao na hilo huwapa fursa ya kuingia katika roho waovu. Njia ya pili ni wakati pepo wanaoweza kupata mzazi wanadai kupata mtoto pia. Wakati pepo anapomfikia mtu, yeye pia hudai haki ya yote aliyo nayo mtu huyo, kutia ndani watoto wao. Biblia inasema Mungu “huwaadhibu wana kwa ajili ya dhambi ya baba zao hata kizazi cha tatu na cha nne” (Kutoka 20:4-5; Kumbukumbu la Torati 5:8-9; Kutoka 34:6-7). Biblia inasema kwamba watoto huathiriwa na dhambi za wazazi wao (Ezekieli 18:2) na hii ni mojawapo ya njia. Kwa kweli, hii ni moja ya sababu za kawaida za watu kuwa na pepo.

Hii ni kweli hasa kwa wazaliwa wa kwanza wa kiume, kwa kuwa Shetani hutafuta kuwadai kama vile Mungu anavyofanya (Kutoka 34:20). Ukiona baadhi ya matatizo katika maisha yako kama ya ndugu zako, wazazi, shangazi, wajomba, au babu na nyanya yako inaweza kuwa ni mapepo ya mababu. Pepo hao hao wanaweza kuwafikia wale walio katika familia na kufanya kazi sawa katika washiriki mbalimbali (sio washiriki wote, hilo lingekuwa dhahiri sana). Wanadai mstari wa damu na kutumia hiyo kama ufikiaji. Ukiona baadhi ya ruwaza katika dalili au sifa za upepo ambazo zilishughulikiwa hapo awali kwa wengine katika familia yako ambazo zinaweza kuonyesha ufikiaji wa mababu. Ndiyo maana mara nyingi mvulana anayemchukia baba yake kwa kumpiga mama yake anakua akimpiga mke wake mwenyewe, au mtoto wa mlevi mwenyewe anakuwa mlevi.

Utumwa wa kizazi mara nyingi hutambuliwa na mifumo ya dhambi inayojirudia kutoka kizazi hadi kizazi. Ni jambo la kawaida kuona vizazi vya unyanyasaji, uraibu, chuki, ushirikina na woga, kiburi, udhibiti na ghiliba, kukataliwa, dhambi za ngono na upotovu, imani potovu za kidini, uchawi, na uasi n.k.

Utumwa wa kizazi unaweza kuvunjwa kwa kutubu binafsi na kuungama dhambi za vizazi vilivyopita. Dai damu ya Kristo kuwa na nguvu kuliko mstari wako wa damu na uweke ufikiaji huo chini ya damu ya Yesu (Warumi 5:15). Dai kwamba wewe ni "kiumbe kipya, ya kale yamepita, yote yamekuwa mapya" (2 Wakorintho 5:17). Mwombe Mungu azigeuze laana kuwa baraka (Kumbukumbu la Torati 23:5). Bado kuna vita vya kupiganwa na uraibu, lakini bila ushawishi wa pepo kufanya kila kitu kibaya zaidi, ushindi utakuja haraka zaidi. Kwa habari zaidi tazama “Kitabu cha Vita vya Kiroho” cha Mchungaji Dr. Jerry Schroyer.

Biblia inasema tusiruhusu kitu chochote kitawale isipokuwa Roho wa Mungu (1 Wakorintho 6:12). Mistari ambayo inaweza kusaidia kuwa na ushindi dhidi ya uraibu ni pamoja na: Yohana 8:34-36; Warumi 8:12-15; Mithali 23:20-21; Warumi 6:1-2, 11-13, 16; 12:1; 1 Wakorintho 6:19-20; 2 Wakorintho 7:1; 1 Yohana 1:8-9

Tazama pia: 21 Uraibu wa Ngono; 20 Uzinzi na Uasherati; 24 Matumizi Mabaya ya Madawa ya Kulevya na Uraibu

21. DAWA ZA KIMAPENZI - UZINZI NA PONOGRAFIA

Mzizi: tamaa, hofu ya kukataliwa

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): kujitawala

Moja ya uraibu unaokua kwa kasi ni dhambi ya zinaa. Kadiri maadili yanavyopungua na ushawishi wa mtandao unavyoongezeka, watu wengi zaidi wanageukia ngono badala ya urafiki wa kweli na upendo. Ni muhimu kuelewa jinsi hii inavyofanya kazi.

MZUNGUKO WA Uraibu Kwanza kuna **KUJISHUGHULIKIA NA MAWAZO YA KIMAPENZI**. Mawazo huanza kupita akilini, yakileta msukumo mdogo wa adrenaline (Yakobo 1:13-14). Harakati za adrenaline hulevya, kama vile kutoroka kutoka kwa uhalisia huletwa na mawazo. Tunafikiri kutenda kulingana na mawazo yetu itakuwa suluhisho la matatizo yetu. Ikiwa hatutaleta mawazo yetu mateka (2 Wakorintho 10:5) kwa Mungu, yatakua na tutaanza kuyatendea kazi.

Hatua ya **RITUALIZATION** ya mzunguko ni wakati mtu anaanza kutenda kulingana na mawazo yake. Hii kawaida huchukua muundo sawa kila wakati. Kwa Samsoni ilikuwa ikienda Gaza, mji wa Wafilisti ambapo makahaba walikuwa wakipatikana kwa urahisi. Kwa wanaume leo inaweza kujumuisha kuvinjari mtandao usiku sana, kuning'inia karibu na stendi fulani ya magazeti au duka la vitabu, kupita meza ya katibu aliyevalia isivyostahili au mambo mengine mengi. Mawazo ya dhambi hutungwa (Yakobo 1:15a) na kukua.

KUIGIZA kwa kawaida hufuata muundo wa matambiko. Dhambi inatendwa, kwa matendo au kwa akili. Kisha inakuja **HATIA & AIBU**. Kama Yakobo asemavyo, dhambi huzaa mauti (1:15-16). Badala ya uzima tunapata kifo. Badala ya furaha kuna huzuni. Furaha ya muda mfupi inabadilishwa na muda mrefu wa maumivu. Utupu unatujaza. Tunaishia kuhisi kutupwa baadaye. Tunaahidi kwamba hatutafanya tena. Lakini kabla ya muda mrefu mzunguko unarudiwa.

Mzunguko huu wa uraibu lazima usimame mwanzoni kabisa -- kile tunachofanya na wazo la kwanza (Mathayo 5:28).

SABABU ZA Uraibu na KULAZIMISHA Sababu huanzia utotoni, haswa katika familia zenye matusi au zisizo na kazi. Wakati mtu hawezi kuwa na urafiki wa kweli na mwingine, kwa kweli kutoa ubinafsi wake bila kutoridhishwa, kushinda hisia za kukataliwa au kushindwa, basi mara nyingi kulazimishwa kwa ngono au nyingine hulipa fidia. Ngono inakuwa njia ya kuepuka maumivu na kubadilisha ukweli na ulimwengu wa ndoto. Jamii inatuwekea masharti haya, kwani kila mahali tunaona tamaa ikichukua nafasi ya upendo na kuchukua nafasi ya ukaribu wa kweli. Shetani anafanya kazi na hili, pia. Pepo zake hutukuza fursa tunazompa na kuendelea kuzifanyia kazi, zikiweka mawazo na matamano katika akili ya mtu. Mara nyingi hii inafuata mistari ya familia, kutoka kwa babu hadi baba hadi mwana. (Kwa habari zaidi tazama Kitabu changu cha Vita vya Kiroho au Mifumo ya Dhambi ya Kizazi katika Madawa 20, Yote, hapo juu.

SULUHISHO LA ADAWA NA KULAZIMISHWA KIMAPENZI Suluhisho liko kwa Yesu, na Yesu pekee.

1. Kumbuka, ngono yenyewe si dhambi. Hakuna ubaya kuwa uchi (Mwanzo 2:22-25) au ngono katika ndoa (Waebrania 13:4; Wimbo Ulio Bora 7:1-11). Ngono yoyote na nje ya mwanamume na mwanamke waliooana, ni makosa (Kutoka 20:14; Kumbukumbu la Torati 5:10; Mambo ya Walawi 20:10). Walakini, hiyo haimaanishi kuwa ngono ni mbaya au dhambi. Ni kama pesa, ni mtazamo wetu juu yake na matumizi yake ambayo hufanya iwe sawa au mbaya.

2. Pia, ngono huanzia akilini. Tamaa ya kiakili inaongoza kwenye uzinzi (Yakobo 1:13-16), na kwa kweli NI uzinzi tayari (Mathayo 5:27-28). Sio mawazo ya kujaribu au maono yasiyotarajiwa ambayo ni dhambi, lakini kile tunachofanya nayo. Dhambi huanzia kwenye akili, hivyo hivyo ushindi dhidi ya dhambi. Dhambi inaanzia hapo, kwa hiyo lazima ikomee hapo. Kile mtu anachofanya kwa mawazo ya kwanza huamua mwelekeo mzima wa mtindo wa dhambi. Hapo ndipo mahali pa utumwa wa dhambi kuvunjwa. Huwezi kuacha nusu chini ya ubao wa kuteleza unaoteleza, lazima usimame kabla hata ya kuanza. Msururu wa kwanza wa ngazi ni maisha yetu ya mawazo -- hapo ndipo inapaswa kusimama!

3. Chukua msimamo wa usafi katika mawazo na matendo kwa msaada wa Yesu. Hakikisha unafikiria tu kile ambacho ni cha heshima, sahihi, safi, cha kupendeza na cha kustaajabisha (Wafilipi 4:8). Ikimbie tamaa ya kuwa na mawazo ya dhambi (1 Wakorintho 10:13) au kutenda dhambi (Mwanzo 39:12-13). Pinga dhambi na Shetani (Yakobo 4:7) kwa kumkimbilia Yesu kwa maombi. Tumia Biblia, kariri mistari, imba nyimbo za Kikristo, mwite rafiki akuombe -- fanya chochote kinachohitajika wakati mawazo ya dhambi yanapoingia

4. Pata chanzo kikuu. Fanya kazi kupitia maumivu ya utotoni ambayo hufanya urafiki wa kweli kuwa mgumu. Mwombe Mungu akuonyeshe kile unachohitaji

kutambua na kukumbuka. Sio lazima utoto wa unyanyasaji wa wazi, aina yoyote ya kukataa huumiza! Wasamehe waliokukosea huko nyuma. Kiri uchungu na chuki yako na umwombe Mungu akuondoe. Omba Mungu akuponye, akusamehe na akurudishe kutokana na matokeo ya maumivu yaliyopita. Jifunze kusitawisha urafiki wa kweli pamoja na mwenzi wako na Mungu. Ruhusu wengine wakujue wewe halisi na ujitahidi kuwajua vizuri zaidi. Mwombe Mungu hekima ili uweze kuona jinsi kulazimishwa kwako kunavyochukua nafasi ya urafiki wa kweli na hivyo unaweza kuona wazi tofauti kati ya tamaa na upendo. Fanya upya akili yako kwa kukariri Maandiko kama vile Zaburi 25:3-4; 101:2-3; 103:8-14; 119:9-11; Mathayo 4:4; 18:3-11; Yohana 17:19; Waefeso 6:10-16; Waebrania 2:12; 1 Yohana 3:8; 4:4 na wengine.

5. Unapokosa na kutenda dhambi, ungama dhambi na ukubali msamaha wa Mungu. Ungama (1 Yohana 1:9) unapowaza mawazo mabaya, kufanya mambo mabaya, kutanguliza raha yako kuliko ya mwenzi wako au kumnyima raha mwenzi wako. Ikubali kama dhambi. Usijilaumu, kujitetea, kujihesabia haki, kujiadhibu, nk Kisha hakikisha unajisamehe kwa kukubali msamaha wa Mungu (Zaburi 103:8-14).

6. Inasaidia sana kuwajibika kwa mcha Mungu. Mafanikio ya programu za hatua 12 yanategemea mambo mawili: kukubali kuwa mmoja ana tatizo ambalo hawezi kulishinda peke yake na kujiruhusu kuwajibika kwa wengine kwa usaidizi wa kushinda uraibu wao. Hii inatumiwa kwa mafanikio na vikundi vingi vya Wakristo vya hatua 12 ambavyo vinahusika na uraibu wa ngono, pia. Tafuta Mkristo mkomavu wa jinsia moja ili akujibike kwa kukuuliza maswali mara kwa mara kuhusu jinsi unavyokabiliana na vishawishi vya kufanya dhambi ya ngono na kuomba pamoja nawe. Mwenzi wako hawezi kufanya hivi, hautakuwa mwaminifu kwa sababu hutaki kuwaumiza. Tafuta mtu ambaye unaweza kuzungumza naye, ambaye atakukubali na kukupenda hata iweje. Hii ni sehemu muhimu ya mchakato wa uponyaji na kujifunza urafiki wa kweli na mtu mwingine. Ushauri wa kitaalamu mara nyingi ni muhimu na husaidia sana.

Kutumia programu ya uwajibikaji kwenye kompyuta yako kama Covenant Eyes (<https://www.covenanteyes.com/>) ni njia nzuri ya kujiwajibisha. Haizuii tovuti za ponografia lakini hurekodi kila moja unayotembelea na kutuma habari kwa mshirika wako wa uwajibikaji ili aweze kuwajibika. Aibu ya mtu unayemheshimu kujua ulichofanya inaweza kuwa kizuizi kikubwa cha kwenda kwenye tovuti. Tovuti yao ilikuwa na nakala nyingi muhimu na rasilimali pia.

Tazama pia: 20 Uraibu, Wote; 23 Uzinzi na Uasherati; 22 Kisisimua Ngono; 25 Ushoga

HATUA 12 ZA USHINDI JUU YA Uraibu wa NGONO (kulingana na hatua 12 za Walevi wasiojulikana)

1. Kubali kwamba sina uwezo juu ya kulazimishwa kwangu na kwamba maisha yangu yamekuwa yasiyoweza kudhibitiwa (Warumi 7:17-18; Zaburi 116:1-9; Yereimia 9:23-24; 2 Wakorintho 12:9)

2. Njoo kuamini kwamba Yesu Kristo kwa njia ya Roho Mtakatifu angeweza kunirejesha kwenye akili timamu (Wafilipi 2:13; Mithali 28:26; Warumi 5:8; Mitende 30:2-3; Mathayo 8:1-3; Marko 9; 24)
3. Nilifanya uamuzi wa kugeuza mapenzi na maisha yangu kwa uangalizi wa Yesu Kristo (Warumi 12:1; Mithali 3:5-6; Wagalatia 2:19-20; Zaburi 40; Mathayo 11:28-30)
4. Nilijifanyia utafutaji & bila woga hesabu ya maadili. (Maombolezo 3:40-41; Zaburi 139:23; Mathayo 7:1-5)
5. Kukiri kwa Yesu Kristo, kwetu sisi wenyewe na kwa mwanadamu mwingine asili halisi ya makosa yangu. (Yakobo 5:16; 1 Yohana 1:9; Zaburi 32:1-5; Wagalatia 6:2-3)
6. Niko tayari kabisa kumfanya Yesu Kristo aondoe kasoro hizi za tabia. (Yakobo 4:7-10; Yereimia 10:23; Waebrania 12:1-2; Hosea 10:12; Mika 7:18-20)
7. Mwombe Yesu Kristo kwa unyenyekevu aniondolee mapungufu na dhambi zangu. (1 Yohana 1:9; Isaya 1:18-19; Isaya 66:2; Zaburi 32:1-2)
8. Andika orodha ya watu wote niliowadhuru na kuwa tayari kuwarekebisha wote. (Luka 6:31; Mathayo 5:23-24; 6:14-15)
9. Alifanya marekebisha ya moja kwa moja kwa wote isipokuwa wakati kufanya hivyo kungewadhuru wao au wengine. (Mathayo 5:23-24; Marko 11:24; Waebrania 12:1; 2 Wakorintho 5:19; Wakolosai 1:20-21)
10. Endelea kuchukua orodha ya kibinafsi na, nilipokosea, nilikubali mara moja. (1 Wakorintho 10:12; Zaburi 19:12; Zaburi 26:2-3; Wagalatia 6:4-5; 1 Timotheo 1:19)
11. Tafuta kupitia maombi na kutafakari ili kuboresha mawasiliano yangu na Yesu Kristo, nikiomba kwa ajili ya ujuzi wa mapenzi yake kwangu na uwezo wa kutekeleza hayo. (Wakolosai 3:16; Mithali 2:3-5; Zaburi 1:2; Yakobo 5:13; Warumi 8:26)
12. Kuwa na mwamko wa kiroho kama matokeo ya hatua hizi na jaribu kupeleka ujumbe huu kwa wengine, na kutenda kanuni hizi katika maisha yote (Wagalatia 6:1; 1 Petro 3:15; Isaya 61:1; Zaburi 96). 1-4; Wagalatia 6:1; 2 Wakorintho 1:3-4)

MAANDIKO YA KUTUMIA KUPINGA UONGO WA TAMAA

"Tamaa sio jambo kubwa." Ayubu 31:11-12

"Mawazo kidogo ya dhambi hayataumiza." Warumi 8:6; Wagalatia 6:7-8; Warumi 13:

"Dhambi ya ngono sio mbaya sana." Mathayo 5:29-30; 2 Timotheo 2:22

"Mungu hatajali nikitenda dhambi kidogo tu." Wakolosai 3:5-6; Waefeso 5:3

"Ni mwili wangu, naweza kufanya ninachotaka nao." 1 Wakorintho 6:18-

"Siwezi kudhibiti hamu yangu ya ngono." 1 Wathesalonike 4:3-6

"Kutazama picha chache za ponografia hakutaniathiri." Mithali 6:25-27; Zaburi 101:3

"Sitapata matokeo yoyote kwa kujiingiza katika tamaa yangu." Warumi 14:12; Waebrania 12:6; Yakobo 1:15

"Watu huepuka uzinzi kila wakati." Mithali 5:3-5; Mithali 5:8-11

"Mungu ananiwekea kitu kizuri." Zaburi 84:10-12

"Ahadi za tamaa ya anasa ni bora na halisi kuliko radhi ya Mungu." Zaburi 16:11

"Kutimiza tamaa yangu kutaniridhisha na kuniletea furaha." Maombolezo 3:24-26; Mithali 19:23

MISTARI YA KUKUKARI KWA USHINDI JUU YA DHAMBI YA ZINAA:

Kuwajibika ni muhimu: Waebrania 10:24-25; Yakobo 5:16

Mtazamo wa uasherati: Warumi 13:13-14; Wakolosai 3:5-7; 1 Petro 2:11

Matokeo ya dhambi: Mithali 5:7-14; 1 Wakorintho 6:9-11; Waebrania 13:4

Ikimbie dhambi ya zinaa: Mwanzo 39:12; 2 Timotheo 2:22

Msamaha wa dhambi ya zinaa: Zaburi 32; 51; 1 Yohana 1:9

Pinga dhambi ya zinaa na Shetani: Mathayo 4:10; Yakobo 4:7-8

Kurudishwa kutoka kwa dhambi: Zaburi 51:10; Luka 22:31-32

Majaribu: Luka 4:13; 1 Wakorintho 10:13; Yakobo 1:13-15

Mawazo lazima yawe safi: Warumi 8:5-7; 2 Wakorintho 10:3-5; Wafilipi 4:8; Wakolosai 3:1-2

Tazama pia: 20 Uraibu, Wote; 21 Madawa ya Kujamiiana, 22 Kusisimua

22. KUJICHOCHEA (KUPIGA PUNYETO).

Mzizi: hamu ya raha, epuka maumivu

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): Kujidhibiti

Miili yetu imeumbwa kuleta furaha ya ngono kwa wenzi wetu (1 Wakorintho 7:2-5). Hatukuumbwa kujiletea raha ya ngono sisi wenyewe tu. Mawazo mabaya yanayoambatana na kujisisimua ni dhambi (Mathayo 5:28). Inafanya ngono kuwa mwisho yenyewe (furaha ya kimwili ya mtu) badala ya njia ya kufikia lengo (kuonyesha upendo kwa mwenzi). Miili yetu si mali yetu kwa ajili ya matumizi yetu wenyewe, bali ni ya wenzi wetu kuitumia kwa raha zao (1 Wakorintho 7:4). Zaidi ya hayo, chochote kisicho cha imani ni dhambi. Haiwezekani kufikiria Yesu akifanya au kuidhinisha hili. Mungu anaahidi kutotuma majaribu zaidi kuliko tunavyoweza kupinga kwa msaada wake (1 Wakorintho 10:13).

Tazama pia: 20 Uraibu, Wote; 21 Uraibu wa Ngono, 23 Uzinzi & Uasherati

23. UZINZI, UZINZI.

Mzizi: mwanaume asiye na usalama, tamaa, hofu

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): kujitawala

MZINZI au MZINZI

Neno la Mungu linasema ngono yoyote nje ya ndoa ni dhambi. Ikiwa mmoja au wote wawili wamefunga ndoa inaitwa “uzinzi” (Waebrania 13:4; Mithali 6:32). Ikiwa hakuna aliyefunga ndoa inaitwa “uasherati” (1 Wakorintho 6:18, Waefeso 5:1-4). Wengi ambao hawaoni Biblia kama mamlaka kamili ya Mungu juu ya maadili hawakubali kwamba hizi ni dhambi, lakini kwa mtoto wa Mungu zimekatanzwa kabisa. Ngono ni zawadi ya Mungu kwa mume na mke (Mwanzo 2:24, Mathayo 19:5, Marko 10:8; Waefeso 5:31). Mungu anadharau upendo wa ndoa na anapendezwa (Wimbo Ulio Bora 5:1). Mungu anasema ngono katika ndoa inakubalika kabisa (Waebrania 13:4). Ndoa ni picha ya Kristo na kanisa (Waefeso 5:21-33). Ngono ina nguvu sana na

inavutia, na mara nyingi watu hutumia vibaya. Ngono nje ya ndoa ni majaribu makubwa kwa Wakristo kisima. Tunaweza kujilindaje dhidi yake?

WALINZI Kama vile barabara hatari zilivyo na ngome za kuwalinda madereva wasitumbukie ukingoni, vivyo hivyo Mungu ameandaa ulinzi kwa Wakristo waweze kupita kwa usalama kwenye miindo na sehemu hatari za maisha. Haya yanaweza kutuzuia tusitumbukie katika uharibifu wa kijinsia.

1. Uhusiano Imara na Baba ndio nguzo ya kwanza (Mithali 5:1-2). Uhusiano thabiti wa kiroho pamoja na Mungu ndio ulinzi wa hakika dhidi ya uharibifu. Mwalike Mungu achunguze mawazo yako (Wafilipi 4:8-9; Zaburi 139:23-24). Chukua mateka mawazo yoyote ambayo si safi (2 Wakorintho 10:5) kabla hayajakua. Jifunze na kukariri mistari ya Biblia ili kusaidia katika vita dhidi ya tamaa (1 Wathesalonike 4:3-8; Ayubu 31:1; Mithali 6:27; Marko 9:42-47; Waefeso 5:3-7; 2 Timotheo 2:22) ; 2 Wakorintho 10:5; Zaburi 139:23-24). Mungu anaahidi kutotuma majaribu zaidi kuliko tunavyoweza kupinga kwa msaada wake (1 Wakorintho 10:13).

2. Tahadhari Kubwa na Jinsia Tofauti ndiyo kinga inayofuata. Fanya chochote kinachohitajika ili kujiepusha na kujaribiwa kwa vitendo au mawazo (Mathayo 5:29-30). Usijiruhusu hata kumtazama mwanaume au mwanamke mwingine na kutamani (Ayubu 31:1). Kuwa mwangalifu pia na uhusiano wowote na mtu wa jinsia tofauti ambapo unafurahia na kutazamia kuwa pamoja nao kwa usawa au zaidi ya mwenzi wako. Mahusiano ya ngono huanza kama urafiki mzuri, lakini uhusiano wowote wa kiume na wa kike ambao si kaka-dada kabisa katika nyanja zote unaweza kusababisha dhambi kwa urahisi.

3. Uhusiano wa wazi wa jinsia moja Marafiki ni ulinzi mwingine. Sisi sote tunahitaji mtu ambaye anatupenda vya kutosha kutupa changamoto ya usafi kamili (Yakobo 5:16). Tunahitaji uwajibikaji, kutiwa moyo na usaidizi wa maombi ambao unaweza tu kutoka kwa ndugu wa karibu katika Bwana ambaye anaelewa na kujali.

4. Uhusiano wa kutimiza na Mwenzi Wetu ndio kiungo muhimu cha mwisho (Mithali 5:15-19). Ikiwa uhusiano wako na mume au mke wako sivyo ungependa, jitahidi ubadilishe hilo. Kuwa mume au mke unahitaji kuwa bila kujali jinsi wanavyojibu. Omba na funga ili mwenzi wako awe mtu unayehitaji. Omba kila siku ili Mungu akupe upendo kwa mwenzi wako kama ulivyokuwa hapo awali. Wachukulie kana kwamba una upendo huo, na Mungu ataweka haraka moyoni mwako. Jifunze kukuza urafiki wa karibu nao. Nenda kwa Mungu na mahitaji yako ambayo hayajatimizwa. Anaelewa na atakusaidia.

Maandiko kuhusu uzinzi (ngono si na yule uliyefunga naye ndoa) yanajumuisha: Mathayo 5:27-32; 15:19-20; 19:9; 1 Wakorintho 5:9; 6:9-11, 18-20; Waebrania 13:4; Kutoka 20:14; Kumbukumbu la Torati 5:18; 24:1-4; Luka 18:20; Yakobo 2:11; 2 Petro 2:14; Waefeso 5:3; Mambo ya Walawi 20:10; 1 Wathesalonike 4:3; Mithali 5:20-23; 6:23-25; 7:4-5; Marko 7:21-23; Wagalatia 5:19-21; 1 Wathesalonike 4:3; Yohana 8:10-11

Maandiko kuhusu uasherati (ngono kabla ya ndoa) yanajumuisha: Kumbukumbu la Torati 22:13-23; 2 Samweli 12:14; Waebrania 13:4; 1 Wakorintho 6:16

MPENZI WA YULE ANAYEFANYA UZINZI

Mwenzi wa yule aliye na hatia ya kufanya uzinzi pia anahitaji kushauriwa. Atakuwa amejaa maumivu, hasira na kukataliwa. Waache waongee mambo haya. Usizipunguze au kutoa visingizio. Maumivu ni ya kina sana na lazima waweze kuhisi na kuielezea. Usiwasukume kusamehe au kurejeshwa. Ili kukamilika, hiyo lazima ije baada ya muda katika maombi na ukuaji wa kiroho.

Mzinzi anahitaji kupitia wakati wa ushauri, toba na ukuaji peke yake. Kisha kuna haja ya kuwa na ushauri wa ndoa kwa wote wawili. Anahitaji kuthibitisha kwa mke wake kwamba atakuwa mwaminifu na anaweza kumwamini. Hadi hilo kutendeka, anaweza kutaka kuishi kando naye. Hiyo ni Biblia (1 Wakorintho 7:15).

Wakati wa kurudi pamoja, mara nyingi ni nzuri kuwa na sherehe ya harusi ambapo hufanya valves mpya kwa kila mmoja. Kuwa na mwanzo mpya ni muhimu. Uhusiano mpya hauwezi kutegemea ule wa zamani ambao haukufaulu. Mwenzi aliyekosewa hawezi kuhisi kulazimishwa kubaki. Lazima kuwe na uponyaji na ukuaji kati yao.

Tazama pia: 21 Uraibu wa Ngono; 20 Uraibu, Wote; Sehemu C , 6 Unyanyasaji wa Kijinsia na 7 Dhuluma

24. MATUMIZI MABAYA NA ADAWA, POMBE, MADAWA YA KULEVYA.

Mzizi: jitibu ili kuondoa maumivu

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23):

Biblia haikatazi matumizi yote ya kileo. Inakubalika kwa matumizi ya matibabu (1 Timotheo 5:23) na sherehe (Yohana 2:3-22; Zaburi 104:14-15). Mungu anakataza ulevi (Waefeso 5:18; Warumi 13:13; Wagalatia 5:19-21; 1 Petro 4:3). Ikiwa hata matumizi ya wastani yanaudhi au kumjaribu mwingine kutenda dhambi haipaswi kutumiwa hata kidogo (Warumi 14:15-21; 1 Wakorintho 8). Hatupaswi kufanya jambo lolote litakalozuia injili ya Yesu (1 Wakorintho 9:19-23). Hata hivyo, Biblia haikatazi kabisa unywaji wowote wa kileo. Labda Yesu alikunywa divai laini pamoja na milo. Hatari inakuja katika kuiweka chini ya udhibiti.

Wale wanaotawaliwa na pombe badala ya kudhibiti wanaitwa "walevi". Huyu ni mtu ambaye anakuwa tegemezi au mraibu wa pombe. Inadhoofisha hisia zao na hukumu. Ndivyo ilivyo kuhusu uraibu wa dawa za kulevya. Katika hali zote mbili dutu hii hutumiwa kutoroka ukweli na maumivu katika maisha na kuleta hali ya amani na faraja. Shinikizo la rika linaweza pia kusababisha mtu kujihusisha na pombe au dawa za kulevya. Tumbaku na sigara pia ni dawa za kulevya.

Wale wanaohusika lazima wawajibike kwa matendo yao wenyewe na matokeo. Mara nyingi familia zao au watu wengine wanapaswa kuwawekea dhamana kutokana na matokeo yanayowakabili kwa sababu ya matumizi yao. Hii inawawezesha tu kuendelea kujifurahisha. Badala ya kumsaidia mtu huyo, inamruhusu kuendelea na uraibu wake

Ni lazima wafanywe kukabiliana na matokeo ya dhambi zao na kuvuna walichopanda (Wagalatia 6:8). Mraibu lazima atake kuwa huru zaidi kuliko anavyotaka dutu hiyo. Lazima wawe tayari kulipa gharama ili wawe huru kwa kuwa mara nyingi huchukua muda mrefu wa kujiondoa kihisia na kimwili jambo ambalo linaweza kuwa chungu. Lazima kuwe na dhamira ya kuwa huru hata iweje, na lazima kuwe na mfumo wa usaidizi wa kumsaidia mtu katika kipindi hiki cha marekebisho.

Ni vigumu sana kushinda vitu hivi bila kukabidhi maisha yako kwa Kristo na kumtegemea Yeye kwa tumaini, nguvu na usaidizi. Hata hivyo, mchanganyiko wa utegemezi wa kimwili na wa kihisia unaweza kuwa vigumu sana kuvunja. Ushauri maalum au programu za maombezi ambazo zimebobe katika uraibu huu zinaweza kusaidia sana. Vivyo hivyo na programu za uwajibikaji kama AA. Hata baada ya kuacha uraibu, uwajibikaji, ushirika na usaidizi ni muhimu ili kumweka mtu huru.

Lengo si tu kumfanya mtu huyo aache kunywa au kutumia dawa za kulevya. Wakati mwingine uraibu huu hubadilishwa tu na uraibu mwingine, kama vile kunywa kahawa, kuvuta sigara, kula kupita kiasi, kucheza kamari, ngono, kufanya kazi kupita kiasi au tabia nyingine nyingi. (Ona 20 Madawa, Yote hapo juu.) Uhuru kutoka kwa pombe au dawa za kulevya ni hatua ya kwanza tu. Mtu lazima basi akue na kukomaa, akikabiliana na masuala ambayo yalisababisha ushiriki wao kwanza. Daktari sio tu kutibu dalili, anapata sababu ya mizizi. Ndivyo ilivyo katika kufanya kazi na wale ambao wamezoea pombe au dawa za kulevya.

Maandiko kuhusu pombe yanatia ndani: Mambo ya Walawi 10:8-9; Hesabu 6:2-4; Mithali 23:31; 31:4; Yereimia 35:5-8; Danieli 1:5, 8; Amosi 2:12; Luka 1:15; 7:33; 1 Timotheo 5:23. Maandiko yanayoweza kusaidia kushinda pombe ni pamoja na: Yohana 7:37-38; 8:36; 1 Wakorintho 10:13; 2 Wakorintho 5:17; Mithali 23:20-21; Luka 21:34; Warumi 13:12-14; 1 Wakorintho 5:11; 6:129-20; 2 Wakorintho 7:1; Waefeso 5:18-21

Maandiko yanayohusu kushinda dawa za kulevya yanatia ndani: Ufunuo 22:14-15; Waefeso 5:18; 1 Wakorintho 6:12; Ufunuo 9:20-21; Zaburi 16:11; 23:1-6; Mathayo 11:28; 1 Wakorintho 10:13; 2 Wakorintho 12:9; 2 Timotheo 1:7; Waebrania 4:15; 1 Petro 5:7

Tazama pia: 20 Uraibu, wote

25. USHOGA (Msagaji, Mashoga, Mwenye Jinsia Mbili, Mwenye Jinsia)

Mzizi: maumivu ya kihisia, uasi dhidi ya Mungu

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): furaha, amani, kujitawala.

Biblia inasema waziwazi kwamba kushiriki tendo la ndoa na mtu wa jinsia moja ni dhambi (Warumi 1:24-32; 2:8; 1 Wakorintho 6:9-11; Mambo ya Walawi 18:1, 22; 20:13). Dhambi hii imekuwa ya kawaida sana ulimwenguni leo. Wengi huikubali kama tabia ya kawaida, lakini si njia ya Mungu na huleta tu hatia, aibu na utumwa.

SABABU YA USHOGA Mara nyingi mtu anapokuwa na uhusiano wa kukatisha tamaa na mzazi wake wa jinsia moja hutafuta kupata hitaji hilo kupitia uhusiano wa

kimapenzi na mtu wa jinsia moja. Ikiwa mtoto hajisikii kupendwa na salama au anahisi kukataliwa, mara nyingi hutafuta mbadala ili kukidhi mahitaji hayo. Takwimu zinaonyesha kuwa asilimia kubwa ya wapenzi wa jinsia moja wanatoka katika familia zenye unyanyasaji. Mwanamke anaponyanyaswa kingono na mwanamume, anaweza kuwachukia wanaume hivi kwamba anawakataa kabisa na badala yake anawageukia wanawake kwa ajili ya mapenzi ya ngono. Mvulana anayenyanyaswa kingono pia huhisi aibu na hatia, lakini raha inayokuja pia (kilele cha mwili) inamchanganya. Bila mwanamume aliyekomaa kumwonyesha upendo kwa njia za kimungu, anaweza kujikuta akivutiwa na mapenzi ya jinsia moja kwa kuwa ndiyo ‘mapenzi’ pekee anayoyajua. Mashetani wa Shetani huchukua uzoefu kama huo na kuweka mawazo, mawazo na matamania katika akili yake na fursa katika njia yake. Hii ni kweli hasa katika utamaduni ambao umegeuka kutoka kwa Mungu (Warumi 1:24-26).

Ili kufanya mambo kuwa mbaya zaidi, upendo wa badala na kukubalika hutoa kitulizo cha muda. Wengi huona kuwa ni njia rahisi kuliko kukabili uchungu na kuumia kutoka zamani na kuyafanyia kazi. Pia, hasira ambayo hufunika maumivu mara nyingi hutolewa kwa wazazi na ulimwengu kwa ujumla kwa kugeuka kwao dhidi ya jamii kwa tabia zao za ushoga. Leo ushoga umekuwa jambo la kawaida sana hivi kwamba mara nyingi kuna shinikizo kubwa la marika kufanya tabia hiyo.

Ni lazima tukumbuke kwamba sisi sote tuna hiari na, ingawa dhambi zingine zinaweza kushinda kwa urahisi zaidi, hakuna kisingizio cha kubaki katika dhambi yoyote. Biblia inaita waziwazi ushoga kuwa ni dhambi (tazama mistari mwishoni mwa makala). Ikiwa Mungu anasema ni makosa, lazima pia atoe njia ya kutokea kwa wale walionaswa katika mtego wake.

TIBA YA USHOGA Kwanza, ni lazima kuungama kama dhambi (1 Yohana 1:9). Hakuwezi kuwa na udhuru au haki, hakuna lawama au kujihurumia. Mungu hamuumbi mtu shoga. Ni chaguo lao la hiari, pamoja na dhambi nyingine yoyote. Ni lazima kuungama (1 Yohana 1:9 - kukubali kuwa ni dhambi) na hamu ya mtu lazima iwe kutobaki katika dhambi hiyo bali kuwa tayari, kwa msaada wa Mungu, kutoitenda tena. Pia, msamaha wa Mungu lazima ukubaliwe (Zaburi 103:8-14). Kukubali utakaso wa Mungu na kusamehe nafsi yako inaweza kuwa vigumu. Kishawishi cha kurudi kwenye ngono ya ushoga au usagaji bado kinaweza kuja, lakini hilo lazima lipingwe kabisa. Ndivyo ilivyo kwa mwanamume au mwanamke aliye na jinsia tofauti ambaye anashawishiwa kufanya ngono nje ya ndoa. Wote wawili wanapaswa kupinga na kumgeukia Mungu ili kupata msaada.

Pili, mtu huyo lazima ategemee nguvu za Mungu ili kushinda dhambi na kukua katika ushindi. Vita vya kiroho kuomba wakati wa kujaribiwa, mawasiliano ya karibu na mshirika wa maombi, ushirika wa kawaida na Wakristo wengine, ibada za maana za kila siku, kukariri Maandiko - yote haya ni mambo muhimu. Mtu lazima ategemee muda baada ya muda juu ya nguvu za Roho Mtakatifu kuleta ushindi.

Tatu, kuelewa sababu za zamani ambazo zilifungua mtu kwa dhambi. Msamehe yeyote ambaye amesababisha maumivu au hisia za kukataliwa hapo awali. Mgeukie Baba-Mungu wako (“Abba” Mk 14:36; Warumi 8:15; Wagalatia 4:6) na umwombe akuponye kutokana na hilo na kukidhi mahitaji yako ambayo hayajaitimizwa.

Hatimaye, jifunze mahusiano sahihi kwa jinsia moja na tofauti. Njoo na ujifungue, ukimtumaini Mungu na wengine kukuonyesha kukubalika na upendo. Inachukua muda, lakini jifunze kuhusiana na wengine.

MTAZAMO WETU JUU YA MASHOGA Kama ilivyo kwa wote walio katika dhambi, tunapaswa kumpenda na kumrudisha mtu huyo huku tukiikataa dhambi hiyo. Ingawa hilo mara nyingi ni rahisi kusema kuliko kufanya, lazima tukumbuke kwamba dhambi ni dhambi Hakuna dhambi mbaya zaidi kuliko nyingine yoyote. Yesu alilipa kila dhambi. Mungu husamehe na kusahau, sisi pia tunapaswa kusamehe. Hatupaswi kuhukumu au kulaani bali kupenda. Ingawa tunaonya kwa unyenyekevu kuhusu matokeo ya dhambi ya ushoga (katika ulimwengu huu na ujao), lazima tuonyeshe upendo na kukubalika kwa watu wenyewe. Kukataliwa zaidi SIO wanachohitaji. Mungu anaweza na anasamehe dhambi yoyote. Wao si mbaya kuliko sisi na wanahitaji upendo wa Mungu kama sisi!

Mwombe Mungu akusaidie kuwa na mtazamo sahihi kwa watu hawa ili uweze kuwaonyesha upendo wa Mungu. Kisha omba kwa ajili ya fursa za kufanya hivyo na kuwa mwangalifu kwa nafasi za kufikia kwa upendo habari NJEMA za Yesu.

Maandiko yanayosema ushoga ni dhambi ni pamoja na: Warumi 1:24-32; 2:8; 1 Wakorintho 6:9-11; Mambo ya Walawi 18:1, 22-23; 20:13-16; Kumbukumbu la Torati 23:17; Mwanzo 1:27; 2:18-24; 5:2; 19:5-8; Waamuzi 19:22; 1 Timotheo 1:8-10; Ezekieli 16:4-50; Mithali 16:5; 18:12; 21:4; Isaya 3:9; Obadia 1:3; Mathayo 19:4-5; Waefeso 5:31; Yuda 4, 6-7.

Ahadi za Mungu za kushinda ushoga ni pamoja na: Zaburi 138:6; Mithali 11:21; 1 Wakorintho 6:9-11; 10:13; 2 Wakorintho 5:17; 2 Timotheo 1:7; 2 Petro 2:4-10; Waefeso 4:20-24; 1 Petro 5:5

Tazama pia: 20 Uraibu, Wote; 21 Madawa ya Kujamiiana

26. KULA KUPITA KIASI, UTAYARI

Mzizi: tamaa, hofu, wasiwasi

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): furaha, amani, kujitawala.

Mungu anatamani tuwe wakili mzuri wa yote anayotupa, na hiyo inajumuisha miili yetu. Lakini mara nyingi watu wanakula kupita kiasi na wana hatia ya ulafi, ambayo ni dhambi (Wafilipi 3:19; Mithali 23:2, 21; 28:7). Ulafi ni ushuhuda mbaya kwa wengine na aina ya polepole ya kujiua. Inachukua kutoka kwa ubora wa maisha pamoja na urefu wa maisha. Inadhoofisha hisia za mtu wa thamani na thamani. Ni uharibifu, lakini ni kawaida sana. Ikiwa kula kupita kiasi kunadhuru, kwa nini watu wengi hufanya hivyo?

Watu wengine hula kupita kiasi kwa sababu ya shida na jeni zao. Hilo linaweza kurahisisha mtu aliye na matatizo mengine kugeukia chakula kama mbadala. Hiyo ni kweli hasa ikiwa uliwatazama wazazi wako wakila kupita kiasi. Tabia mbaya zinaweza kutengenezwa na kupitishwa kutoka kizazi hadi kizazi.

Sababu ya kawaida ya kula kupita kiasi ni wasiwasi na mafadhaiko. Ladha ya chakula inaweza kuleta faraja, hasa wakati chakula kilipotumiwa kumfariji mtu huyo alipokuwa mtoto. Wanageukia chakula ili kujisikia vizuri. Faida ni ya muda mfupi sana, lakini uzito wanaopata unabaki.

Chakula kinaweza kuwa uraibu kinapotumiwa kama njia ya kuepuka maumivu au kibadala cha majibu mengine yenye afya maishani. Ikiwa mtu ameshuka moyo au anahisi kujistahi, mara nyingi hugeukia chakula ili kumsaidia kujisikia vizuri. Hiyo, pia, ni ya muda. Badala yake, kula kupita kiasi kutawafanya wahisi aibu na hatia. Aibu kutokana na kupata uzito inaweza kuwafanya kutaka kula zaidi ili kutoroka tena. Inakuwa mzunguko mbaya.

Ili kuvunja mzunguko, mtu anahitaji kutawaliwa na Roho wa Mungu. Tunahitaji nguvu zake zitusaidie kwa aina yoyote ya tamaa, na hiyo inajumuisha tamaa ya chakula. Ziara ya daktari kwa ajili ya kimwili inaweza pia kusaidia kuhakikisha kuwa hakuna sababu za kimwili zinazohusika katika kupata uzito.

Lazima uwe na mpango ili usizidi kula. Lazima ushikamane na mpango unaofanya. Panga milo ya kawaida na vitafunio ambavyo ni vya afya siku nzima. Kula sehemu ndogo za chakula. Usila vyakula visivyo na afya kwa siku nzima.

Mwombe Mungu akusaidie kugundua ni nafasi gani ya chakula katika maisha yako ambayo unajaribiwa kula zaidi ya unavyohitaji. Tafuta njia zenye afya zaidi za kihemko za kushughulikia mafadhaiko na maumivu kisha kwa kula kupita kiasi.

Ikiwa ulaji kupita kiasi unaendeshwa katika familia yako, inaweza kuwa dhambi ya kizazi ambayo inasukumwa na mapepo kukushinda wewe na afya yako. Kwa habari zaidi, ona kitabu changu cha Vitabu vya Kiroho au Mifumo ya Dhambi ya Kizazi katika Uraibu 20, Yote, hapo juu.

Mistari ya Biblia inayohusu kula kupita kiasi ni pamoja na: 1 Wathesalonike 5:6-8; 1 Wakorintho 6:12; Kumbukumbu la Torati 21:20; Wafilipi 3:19; Mithali 23:2, 21; 28:7 Tazama pia: Madawa 20, Yote

27. UTATA WA KULA.

Mzizi: kiburi, hofu, kujiangamiza

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): amani, furaha, kujitawala.

Baadhi ya watu wanaotatizika kula kupita kiasi wanaweza kugeukia ulaji na kusafisha. Hiyo ina maana watakula sana na kisha watapika ili wasinene. Hiyo sio suluhisho la kula kupita kiasi. Ni hatari sana kwa afya ya mtu na inaweza kuwa na athari mbaya za muda mrefu.

Aina nyingine ya ugonjwa wa kula hupatikana kwa wale wanaofikiri kuwa wana uzito kupita kiasi wakati sio. Wana taswira potofu juu yao wenyewe na wanahisi

wamenenepa wakati sio. Wanadhoofisha afya zao kwa kutokula, wakifikiri kwamba ikiwa watapunguza uzito, watajihisi vizuri zaidi. Mtu huyu anahitaji kuonana na daktari na labda mshauri wa kitaalamu ili kumsaidia kushinda hisia hizi.

Tiba ya haya yote mawili ni sawa na inayopatikana katika 26 Kula kupita kiasi, Ulafi.

Tazama pia: Madawa 20, Yote hapo juu.

Maandiko ya kusaidia kupata usawaziko unaofaa katika kula ni pamoja na: Mambo ya Walawi 11:45; Zaburi 136:25; Mathayo 4:4; Luka 12:29-31, 40-46; Yohana 6:35; Warumi 14:12; 1 Wakorintho 6:12, 19-20; 9:24-27; 10:23, 31; Kumbukumbu la Torati 28:1-6; Danieli 1:8-14

28. KUIBA

Mzizi: uchoyo, kutoridhika

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): kujitawala

Kuiba ni dhambi kwa sababu tunachukua kitu ambacho si chetu bali ni cha mtu mwingine. Kuna mifano mingi ya hili katika Biblia (2 Samweli 12:1-7; 1 Wafalme 21:1-4,7-10,19; Zaburi 50:18-23). Inaonyesha pupa, kutoridhika, ukosefu wa heshima kwa mali ya wengine na kutotii sheria ya Mungu iliyoandikwa katika dhamiri zetu.

Watu huiba kwa sababu tofauti. Kwa wengine, ni uchoyo. Wanataka zaidi ya walicho nacho. Wanafikiri kwamba furaha inatokana na mali na hivyo wanataka kuwa na zaidi ili wajisikie vizuri zaidi. Hiyo haifanyi kazi, ingawa, na kwa hivyo wanaiba zaidi na zaidi. Watu hawa wanatakiwa kutambua kuwa furaha haitokani na vitu walivyo navyo. Nyingine huiba kwa msisimko na msisimko wa kutopata. Sio kwamba wanahitaji kile wanachoiba lakini wanalazimishwa kwa msisimko na hatari ya kuiba kitu inakidhi hitaji hilo. Watu hawa wanahitaji ushauri wa kina ili kujua kwa nini wanahitaji msisimko huo na badala yake wawe na majibu yenye afya maishani.

Wengine wanaiba kwa sababu wana hasira. Walienda kumdhuru mtu au kulipiza kisasi kwao. Wakati mwingine ni mtu maalum na wakati mwingine ni ulimwengu kwa ujumla wanachukia. Kuiba inakuwa njia yao ya kulipiza kisasi. Mtu huyu pia, anahitaji ushauri nasaha ili kugundua ni nini kinamsukuma kuiba. Wanahitaji kupata mzizi wa hasira yao na kuponywa kutoka kwayo.

Sababu nyingine ya kuiba ni kwamba ni njia ya haraka na rahisi ya kupata kitu. Hao ni wavivu sana kufanya kazi au kuokoa pesa huamua kuiba ili kupata kitu haraka na kwa urahisi. Kwao, dhambi ya uvivu inahitaji kuchunguzwa na kushindwa pia.

Ushindi kutokana na wizi unakuja pale tunapojifunza kuridhika na kile ambacho Mungu ametupa (Wafilipi 4:11-13). Ni lazima tutegemee utoaji Wake kuwa unatosha. Kujifunza uvumilivu kufanya kazi na kufikia kile tunachohisi tunahitaji ni muhimu pia.

Mistari ya Biblia inayohusu kuiba ni pamoja na: Waefeso 4:28; Kutoka 20:15-17; 21:6; Mambo ya Walawi 19:11,13; Kumbukumbu la Torati 5:19-21; 24:7; Habakuki 2:6; Zekaria 5:3-4; Mathayo 19:18-19; Luka 12:15; Warumi 2:21; 13:8-10; 1 Petro 4:14-15; Mika 6:8; 1 Wakorintho 6:9-11; Waefeso 4:28; Tito 2:9-10

29. KUSEMA UONGO, UDANGANYIFU

Mzizi: kiburi

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): kujitawala

Uongo na udanganyifu hukamilishwa na kile kinachosemwa, kwa kile ambacho hakijasemwa au kwa kuashiria kitu ni kweli wakati sivyo. Kitu chochote ambacho ni kinyume cha ukweli ni uongo. Uongo ulianza katika bustani ya Edeni (Mwanzo 3:4). Shetani ni mwongo na baba wa uongo (Yohana 8:44; Matendo 5:3). Mungu ni kweli, hivyo uongo ni kinyume cha yote Mungu ni. Inakwenda kinyume na asili na tabia ya Mungu (Hesabu 23:19; 1 Samweli 15:29; Warumi 3:4; Tito 1:2; Waebrania 6:18). Anania na Safira walisema uwongo na ghadhabu ya Mungu ikawashukia kwa sababu hiyo (Matendo 5:1-11). Uongo una matokeo mabaya ya kutisha. Mungu anachukia kusema uwongo. Amri Kumi zinasema kutoa ushahidi wa uongo dhidi ya mtu mwingine ni dhambi mbaya (Kutoka 20:6; Kumbukumbu la Torati 5:20; 19:18-19).

Watu husema uwongo kwa sababu mbalimbali. Inasaidia kuelewa sababu wakati wa kushauri ili mtu akue na kushinda dhambi yake. Mojawapo ya sababu kuu za watu kusema uwongo ni kwa sababu wanahisi ukweli haukubaliki. Wanataka mtu fulani awafikirie vizuri zaidi, asiwajibike kwa jambo alilofanya vibaya au kumshawishi mtu kwamba jambo ambalo si la kweli ni kweli. Watu wengine husema uwongo wakati hakuna sababu nzuri ya kusema uwongo. Ni kulazimishwa ndani yao. Mtu huyu anahitaji ushauri nasaha ili kumsaidia kugundua kwa nini anadanganya na kutafuta njia bora zaidi za kujibu.

Aina ya mwongo hatari zaidi ni yule anayejiaminisha kuwa uwongo wake ni wa kweli. Kwa njia hiyo hawahisi hatia au aibu kwa uwongo na kuhisi kile wanachosema ni sawa. Mtu huyu anahitaji nguvu za Mungu ili kuona ukweli na kusaidia kushinda uwongo.

Biblia inatumika kwa kusema juu ya uwongo ni pamoja na: Mithali 10:18-19; 11:13; 12:19, 22; 14:5, 25; 17:20; 19:9; 24:24; 29:12; 26:28; Mathayo 5:33-37; Kutoka 20:16; Mambo ya Walawi 19:11-12; Hesabu 32:23; Isaya 63:8; Yereimia 9:3; Zekaria 8:16-17; Yohana 8:44-47; 14:6; 1 Yohana 1:6-10; Ufunuo 21:8; 22:14-15; Waefeso 4:17-32; Wakolosai 3:9; 1 Petro 2:21-22

30. KAZI, KUFANYA KAZI KUPITA

Mzizi: kiburi, hofu, kuepuka maumivu

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): amani, kujitawala

Mungu aliumba watu kufanya kazi na anasema kazi ni nzuri na muhimu (Mwanzo 3:19). Paulo alisema kwamba ikiwa mtu hataki kufanya kazi wengine wasimlishe (2 Wathesalonike 3:10). Ni muhimu kufanya kazi. Lakini, kama vile vitu vingine vingi vizuri ambavyo Mungu aliumba, lazima iwekwe kwa usawa. Kuichukua kupita kiasi ni makosa na ni dhambi. Kufanya kazi kupita kiasi ni kawaida leo! Ni kweli tatizo. Lakini ni tatizo wengine wanapongeza. Wengi leo wanaona kufanya kazi kupita kiasi kuwa kile kinachotarajiwa ‘kusonga mbele’ na kufanikiwa.

Sababu moja ambayo sisi watu hufanya kazi kupita kiasi ni mfano na mafunzo tunayopokea tukikua. Tunaona wazazi wetu wakiwa na shughuli nyingi kila wakati. Tunalinganisha mafanikio na shughuli nyingi za nyumbani, kazini na hata kanisani. Shuleni na vyuoni tunatuzwa kwa kuwa wapenda ukamilifu wenye tija na kushushwa thamani wakati hatupo. Watu wenye shughuli nyingi zaidi tunaowajua wanatazamwa kuwa ndio waliofanikiwa zaidi. Mara nyingi watu wanajali zaidi ni kiasi gani cha pesa ambacho mtu anapata kuliko aina ya mtu aliye ndani.

Sababu nyingine tunayofanya kazi kupita kiasi ni kwamba ubinafsi wetu unahusishwa kwa karibu na kazi na shughuli zetu. Wanaume hujitambulisha kwa kile wanachofanya. Sisi ni "Ken, muuzaji," au "Bob, benki." Kitu cha kwanza ambacho wanaume hushangaa kuhusu kila mmoja wao ni kile wanachofanya, kwa kuwa tunatathmini kila mmoja (na sisi wenyewe) kwa msingi huu. Mwanaume asiye na kazi (asiye na kazi, mgonjwa, aliyestaafu) mara nyingi hajisikii kama mtu kamili, anayefanya kazi. Mwanamume ambaye mke wake anapaswa kufanya kazi (au anapata zaidi kuliko yeye) mara nyingi huwa na wakati mgumu kukubali hili. Kwa hivyo utambulisho wetu umefungwa kwa karibu sana katika kile tunachofanya. Ikiwa hufikirii kuwa hii inakuhusu, jiulize ungejisikiaje ikiwa umepooza kitandani na mwenzi wako anapaswa kukutunza maisha yako yote? Je, hilo lingeathiri vipi ubinafsi wako na kujithamini?

Bado sababu nyingine ya mwelekeo wetu wa kufanya kazi kupita kiasi ni kwamba tunapata hisia zetu za kufanikiwa kutokana na kazi yetu. Tunapata 'juu' kutoka kwa mradi uliokamilika. Kwa kweli, ulevi wa kazi ni kama uraibu mwingine katika kazi hiyo ni dawa ya kuchagua, na mtiririko wa adrenaline kutoka kwa shinikizo au mafanikio hutupatia juu. 'Drug stash' yetu ni orodha yetu ya kazi, miradi iliyoanzishwa nyumbani, mambo ambayo yanahitaji kufanywa, n.k. Hivyo katika kufanya kazi kupita kiasi mtu hujihisi kuwa amefanikiwa na kupata kiwango cha juu kutokana na mafanikio yake.

Familia ya mzoovu wa kazi mara nyingi hujilisha kwa kufanya kazi kupita kiasi kwa kuwa wao huthamini na kutegemea vitu vya kimwili vinavyotolewa. Pia, shughuli nyingi za mfanyakazi ni kutoroka kutoka kwa kufikiria juu ya vitu vingine maishani: uhusiano wa kibinafsi, hofu, vifo, mapambano na shida, n.k.

Sio wanaume tu ni walevi wa kazi. Akina mama wa nyumbani na akina mama wanaweza kuwa walevi wa kazi kwa urahisi kama mwanamume. Kuna watu walio na tabia ya usafi (sikuzote wanaofanya nyumba iwe kamili), watu wasiojali (wanawafanyia wengine kila wakati), walevi walio na shughuli nyingi (kukimbia bila ratiba), warushaholics (wamejitolea kupita kiasi), na wengine. Hii inafanywa kwa sababu zile zile: ukosefu wa usalama, hatia ikiwa haufanyi, kupata idhini ya wengine au kujitambulisha kwa kile mtu anafanya.

Dalili za kuangalia onyesho hilo la kufanya kazi kupita kiasi ni pamoja na kukataa wengine wanaposema unafanya kazi kupita kiasi (iweke sawa kwa visingizio

mbalimbali), kutojithamini (uzalishaji unakuwa utambulisho wetu), kutokuwa na uwezo wa kupumzika (kujisikia hatia wakati wa kupumzika, hitaji adrenaline ya juu ili kukamilisha jambo fulani.), ukamilifu (hutarajia ubinafsi kupita kiasi) na kujitenga (hufanya kazi peke yake ili kutowajibika). Kazi nyingi huleta dalili za kimwili, pia. Nchini Japani 10% ya vifo vya wanaume wanaofanya kazi hutokana na "karoshi" (kifo kutokana na kazi). Katika Amerika hii inaitwa Ugonjwa wa Epstein-Barr, au ugonjwa wa uchovu sugu. Mfumo wa kinga hukandamizwa na mwanaume huwa wazi kwa maambukizo na magonjwa anuwai. Mtiririko wake wa juu wa adrenaline hufunika tatizo kwa muda, lakini kisha huzuni, usahaulifu na mabadiliko ya hisia huingia. Anapolazwa hospitalini, jambo la kwanza ambalo mtu aliye na kazi nyingi huuliza ni kesi yake fupi (dawa yake ya kuchagua)!

Je, tunaweza kufanya nini ili kuzuia janga hili lisitudai? Je, tunapaswa kufanya nini ikiwa tunafikiri tunaweza kuwa na baadhi ya dalili hizi? Tiba ni mara mbili. Kwanza, **KUBALI TATIZO**. Tatizo la usoni ni kufanya kazi kupita kiasi, lakini tatizo la msingi ndilo linalotufanya tugeukie kazi: kutojiamini, kuogopa kushindwa, kutojiamini kama mtu n.k. Kubali kuwa ni dhambi kwa kuwa inavunja kanuni ya Mungu ya kupumzika siku moja kati ya saba. Ni ibada ya sanamu, kwani hatupaswi kuwa na miungu mingine mbele yake na kazi imekuwa mungu. Sehemu nyingine ya tiba ni **KUPANGA CHAGUO ILI KUKUSAIDIA KUACHA KUFANYA KAZI KUBWA**. Tafuta mtu anayeweza na atakuwajibisha. Mwenzako pengine hatafanya vyema katika hili. Hawako katika nafasi ya kuwajibisha. Pia, walisaidia kuruhusu kufikia hatua hii.

Kila mraibu anahitaji "mwezesaji" ili kuendeleza uraibu wake, na bila kujua wake wengi hujaza jukumu hili na uraibu wa kazi wa mume wao kwa kumdhamini, kutoa visingizio kwa ajili yake, kukubali visingizio vyake na kufanya mambo anayopaswa kufanya. Wake mara nyingi ni sehemu ya tatizo kuliko suluhisho. Ukiwa na mtu anayeweza kukuwajibisha, andika malengo yako na panga saa zako ili kufikia malengo hayo. Tumia muda kusali na kutafakari. Tafuta kuelewa kwa nini unafanya kazi kupita kiasi -- kazi inakidhi haja gani katika maisha yako? Jitolee kufanya maamuzi magumu, kusema "hapana" kwa mambo na kuweka vipaumbele vyako katika vitendo katika maisha yako.

Kumbuka, Yesu Mwenyewe alikuwa na siku saba za saa 24 tu katika juma. Alikuwa na miaka 3 tu ya kukamilisha misheni Yake, na Hakuwahi kuharakishwa, hakufanya kazi kupita kiasi, hakuwa na shughuli nyingi sana kwa Mungu au watu. Mungu hakupi wewe au mimi masaa 25 ya kazi ya kufanya katika siku ya saa 24, na hatarajii tupunguze familia yetu au afya yetu ili kulazimisha kazi zaidi kutoka kwetu. Kutumia wakati kufurahiya na kupumzika ni halali na ni muhimu. Hebu tufanye tuwezavyo ili kupatana na matarajio ya Mungu kwetu!

WAKE WANAEWEZA KUFANYA NINI ILI KUWASAIKIA WAUME ZAO?

Waombe, haswa na kwa undani. Omba kwamba hitaji la kazi likufikie maishani mwao litimizwe kwa njia zingine. Jiombee mwenyewe, ili Mungu akuonyeshe jinsi unavyomwezesha mumeo kuendelea na uraibu wake na kile ambacho unapaswa kufanya badala yake. Omba kwamba Mungu akutumie badala yake kusaidia kukidhi mahitaji yake ili aweze kuwa huru kutokana na kulazimishwa kufanya kazi kupita kiasi.

Zungumza naye kuhusu jambo hilo kwa upendo na kukubalika. Kumbuka kwamba kazi yake ni kamba anayoning'inia ili kushikilia utu wake wa kiume. Usikate hiyo kamba isipokuwa kwanza utampa kitu bora zaidi cha kuibadilisha. Mjenge kama mtu mbali na kazi yake. Kuchukua mkongojo wa kiwete bila kuwafundisha kutembea bila hiyo hakumsaidii!

Mistari ya Biblia inayozungumzia jinsi tunavyotumia wakati ni pamoja na: Mwanzo 2:2; Zaburi 31:15; 23:2-3; Mathayo 11:28-29; Marko 6:3; Waefeso 5:15-18; Wakolosai 4:5; Mhubiri 2:24

Tazama pia: 20 Uraibu, Wote; 31 Vipaumbele

31. VIPAUMBELE.

Mzizi: Ubinafsi, uvivu

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): kujitawala

Fikiria kuna benki inayoweka akaunti yako kwa mkopo kila asubuhi na \$86,400. Haina usawa siku hadi siku. Kila jioni hufuta sehemu yoyote ya salio uliloshindwa kutumia wakati wa mchana. Ungefanya nini? Tumia vizuri kila senti kila siku, la hasha!!!! Kila mmoja wetu ana benki kama hiyo. Jina lake ni TIME. Kila asubuhi, inakupa sifa ya sekunde 86,400. Kila usiku inaandika, kama imepotea, chochote cha hii umeshindwa kuwekeza kwa madhumuni mazuri. Haina usawa. Hairuhusu overdraft. Kila siku inafungua akaunti mpya kwa ajili yako. Kila usiku hufuta mabaki ya mchana. Ukishindwa kutumia amana za siku, hasara ni yako. Hakuna kurudi nyuma. Hakuna kuchora dhidi ya "kesho." Lazima uishi sasa kwa amana za leo. Iwekeze ili upate kutoka kwayo ubora zaidi katika afya, furaha, na mafanikio! Saa inakimbia. Tumia vyema leo. Leo ni zawadi. Ndio maana inaitwa "ya sasa."

Muda ndio rasilimali yetu ya thamani sana, zaidi sana kuliko hata pesa. Ikiwa hatutashughulikia kwa busara, hatutaweza kushughulikia kitu kingine chochote katika maisha yetu kama tunavyopaswa. Kuna mahitaji mengi kwa wakati wetu leo. Licha ya vifaa vyetu vyote vya 'kuokoa kazi', tuna shughuli nyingi zaidi kuliko hapo awali.

Ni watu wangapi wanaotamani wangekuwa na wakati zaidi? Wakati wa ibada, wakati wa kazi, wakati wa familia, wakati wa kibinafsi? Daima tunahitaji muda zaidi. Hata hivyo tunajua Mungu hatupi saa 25 za kazi katika siku ya saa 24. Tuna muda ule ule kwa siku ambao Yesu alifanya na Hakukumbwa na haraka. Ni muhimu kutafuta na

kufanya mambo ambayo Mungu anataka tufanye na si kitu kingine chochote. Kisha hatutaharakishwa.

Bado, inaonekana kila mtu anahitaji wakati wetu: wenzi, watoto, familia kubwa, marafiki, kazi na bila shaka huduma zetu. Ndiyo maana vipaumbele vinavyofaa ni muhimu sana. Hapa kuna mfumo wangu wa kipaumbele cha kibinafsi. Unaweza kuiona tofauti, lakini nadhani hii ni ya Kibiblia:

1. Matengenezo ya kibinafsi Ikiwa hatujijali wenyewe, hatutakuwa na chochote cha kuwapa wengine. Hiyo haimaanishi kuwa tunatumia muda wetu mwingi kujishughulisha, lakini kwamba tunahakikisha kwamba matengenezo ya kimsingi yanashughulikiwa. Ni kama kutunza gari lako. Lazima uweke gesi kwanza au hautaenda popote. Hata hivyo hutumii siku nzima kuweka gesi - unaifanya na kisha kuendelea na mambo mengine. Vivyo hivyo lazima tuhakikishe kwamba tumejazwa kiroho mwanzoni mwa kila siku (Wagalatia 2:20; 5:22-26). Ni lazima tuhakikishe kwamba kihisia tuna afya na kukua pia (Marko 12:33). Ikiwa tunatawaliwa na woga, hasira, tamaa, kiburi au hisia zozote mbaya hatutaweza kuhusiana na wengine wanaotuzunguka jinsi tunavyopaswa. Tunahitaji pia kujitunza wenyewe kimwili (1 Wafalme 19). Miili yenye afya hutoka kwa mazoezi sahihi, lishe, usingizi na utulivu. Afya yetu ya kimwili huathiri kila tulivyo na kufanya kama. Hivyo kipaumbele chetu cha kwanza ni kuhakikisha tunakuwa na afya njema na kukua kiroho, kihisia na kimwili. Yesu alikuwa na vipaumbele hivi - ndiyo maana angetoroka kutoka kwa umati, na hata wanafunzi wake mwenyewe, kutumia muda peke yake katika maombi na kutafakari. Alijua alipaswa kushughulikia mahitaji Yake mwenyewe au hangeweza kukidhi mahitaji ya wengine. Hii haimaanishi kwamba Alijifurahisha Mwenyewe au aliishi tu kwa ajili Yake Mwenyewe, lakini Alijua kwamba matengenezo ya kimsingi yalipaswa kufanywa kwanza. Hapa ndipo tunapoiba muda kwa ajili ya mambo mengine, lakini gharama inatufikia hivi punde.
2. Mungu Wakati matengenezo yetu ya msingi yanatunzwa, basi kipaumbele chetu cha kwanza kinaweza kuwa Mungu. Chochote kilicho mbele yake ni sanamu. Hiyo inamaanisha kuwa na wakati wa ibada, ibada, kujifunza Biblia, kukua kiroho na kumtumikia kwa njia yoyote anayotaka. Hii kwa kiasi inaingiliana na utunzaji wetu wa kimsingi (hapo juu). Unawakumbuka Mariamu na Martha? Yesu alimpongeza Maria kwa kutanguliza mambo ya kiroho kabla ya kazi na shughuli za kila siku
3. Mwenzi Kipaumbele chetu cha tatu, baada ya matengenezo yetu ya msingi tu na kisha Mungu, ni mwenzi wetu. Wanakadiria kabla ya watoto, kazi au kitu kingine chochote (1 Timotheo 3:4-5). Mume na mke wanahitaji wakati wa kuzingatia kila mmoja na uhusiano, sio tu wakati wa kufanya kazi pamoja katika nyumba au chumba kimoja.

4. Watoto Kabla ya shughuli za nje, burudani au kazi huja watoto wetu. Hakuna mtu aliyewahi kulala kwenye kitanda chao cha kifo na kusema walitamani wangetumia wakati mwingi kwenye kazi yao na kidogo kwa familia yao! SASA ni wakati wa kuhakikisha familia yako inapewa kipaumbele kuliko kazi yako.
5. Kazi ya Kazi ni kipaumbele cha uhakika katika maisha yetu, kwa kuwa Mungu aliwaambia Adamu na Hawa wangelazimika kufanya kazi ili kupata riziki hapa duniani (Mwanzo 3:19-24). Mwanamke katika Mithali 31 ni mfano wa baraka na furaha ambayo kazi huleta. Huja kabla ya raha ya ubinafsi, lakini si mbele ya watoto, mwenzi au Mungu.
6. Kujifurahisha, kujifurahisha Hakuna kitu kibaya kwa shughuli zinazofaa zinazofanywa kwa ajili ya furaha na raha tu. Ni halali kufurahia ulimwengu unaotuzunguka. Mungu aliifanya kwa furaha yetu. Sio lazima kila wakati tufanye kazi. Alituambia tuchukue siku 1 kati ya saba kwa ajili ya kupumzika na kuburudishwa. Pia alianzisha sherehe za mara kwa mara na vipindi vya kupumzika. Mwaka mmoja kila baada ya miaka saba ulipaswa kuwa bila kazi kwa watu, wanyama na ardhi. Mungu anajua kwamba hili ni muhimu. Upinde hautafanya kazi kwa ubora wake ikiwa unadhihakiwa kila wakati. Inahitaji kupumzika hadi inahitajika. Ndivyo ilivyo kwetu sisi. Kutumia wakati wetu ni sawa na kutumia pesa zetu. Tukiipoteza tutajuta. Nyingi zitumike kwa njia inayofaa. Baadhi zinapaswa kuwekezwa kwa manufaa ya baadaye. Tunafanya hivyo kwa wakati tunapoondoka, tunapumzika, tunafanya mambo ya kufurahisha na kuburudisha. Huo ni uwekezaji katika siku zijazo kwa sababu unatuendesha na kutuhakikishia kutakuwa na rasilimali zinazopatikana katika siku zijazo.

Amua kuweka vipaumbele vyako na vipaumbele vya Mungu. Omba kuhusu hili. Ni jambo moja kusema lakini kitu tofauti kabisa kufanya. Kupata vipaumbele vyetu vizuri inaonekana kuwa nzuri, lakini bei inaweza kuwa ya juu maana yake ni kusema "Hapana" kwa baadhi ya mambo ambayo ni vigumu sana kukataa: kufanya kazi kupita kiasi, ubinafsi, uvivu, kufanya mambo ili kuwavutia wengine, uchoyo, nk. kupata thamani na thamani yetu katika kazi tunayofanya, inaweza kuwa vigumu sana kufanya kidogo. Kuna bei ya kulipwa lakini inafaa bei. Muda ndio miliki yetu ya thamani zaidi, na inaweza kutumika mara moja pekee - kwa hivyo tafadhali itumie kwa busara.

Maandiko yanayosaidia kufafanua vipaumbele vya kimungu ni pamoja na: Mithali 3:1-35; Mathayo 6:25-34; Waefeso 5:17; Yakobo 4:17

Tazama pia: 30 Kufanya kazi kupita kiasi

32. HATUA NYINGI.

Mzizi: ushawishi wa pepo

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): ukombozi wa vita vya kiroho

Ikiwa unashauriana na mtu anayeonyesha haiba mbalimbali, unashughulika na vita vya kiroho. Ikiwa kuna sauti tofauti zinazotoka kwa mtu yule yule, au utu wao ukibadilika sana kutokana na kujaribu kwenda kwa wakati, hiyo ni ishara ya mapepo kufanya kazi dhidi yao. Kila Yesu alipokabiliwa na mtu wa namna hii, aliamuru mapepo yatoke na mtu huyo alikuwa huru.

Yesu ni mfano wetu katika kutoa pepo. Mwanzoni mwa huduma yake alitoa pepo wengi (Mathayo 4:23-24; Marko 1:34, 39). Katika Wagerasi aliwatoa pepo kutoka kwa watu wawili (Mathayo 8:28-34; Marko 5:1-17; Luka 8:26-36). Alitoa roho waovu kutoka kwa binti ya mwanamke Mkanaani (Mathayo 15:22-28; Marko 7:25-29), na kumponya mtu aliyekuwa na roho waovu (Marko 1:21-28; Luka 4:33-36). Alimponya mvulana aliyekuwa na kifafa na pepo (Mathayo 17:14-20). Aliwafukuza pepo saba kutoka kwa Maria Magdalene na pia kutoka kwa wafuasi wengine wa wanawake (Luka 8:2; Marko 16:9).

Yesu aliwatoaje pepo? Kabla ya kuwafukuza aliwakemea (aliondoa uwezo wao) (Mathayo 17:18; Luka 9:42). Kisha “akawafukuza” (Mk 1:39). Alifanya hivyo kwa maneno (Mathayo 8:16), si kwa utaratibu fulani wa kitamaduni. Hakuwaruhusu pepo kunena (Marko 1:34; Luka 4:41), isipokuwa Jeshi na hiyo ilikuwa ni kutoa jina lake ili wengine wajue kilichokuwa kikitendeka (Marko 5:9). Hakuwaruhusu kamwe kusema Yeye ni nani (Marko 1:25; Luka 4:35; Marko 3:11-12). Aliwaambia “nyamaza na kutoka nje” (Luka 4:35; Marko 1:25). Nyakati nyingine aliwaambia “nendeni” (Mathayo 8:32). Wakati fulani alikuwa mbali kabisa na mtu ambaye alikuwa akimtoa (Mathayo 15:21-28; Marko 7:24-30). Alipowatoa, aliwakataza wasirudi tena (Marko 9:25). Tuna mifano mingi ya wanafunzi wakitoa pepo, pia. Yesu aliwapa uwezo na kuwaamuru kuutumia (Mathayo 10:1; Luka 10:17; Marko 6:7; 16:17). Walitoa pepo kama sehemu ya kawaida ya huduma yao (Marko 9:38; Luka 10:17). Paulo alitoa pepo (Matendo 16:16-18; 19:12) na hivyo hivyo Filipo (Matendo 8:7). Walipojaribu kufanya hivyo kwa nguvu zao wenyewe (bila kumtegemea Mungu) walishindwa (Marko 9:18, 28-29).

Mitume waliwatoaje roho waovu? Paulo alileta ukombozi kwa neno, pia (kwa maneno). Alisema, “Kwa jina la Yesu nakuamuru utoke.” (Matendo 16:16-18) Mungu alipokuwa akionyesha kwamba Paulo alikuwa msemaji wake kuna wakati ambapo kugusa tu kitambaa ambacho Paulo alikuwa ametumia kulileta ukombozi. Matendo 19:12). Hilo lilikuwa tukio la pekee, si mfano wa kufuata! Alipoelekezwa na Mungu, Paulo alishinda pepo katika Elima (asiyeamini) kwa kumfanya kipofu ili aache kuingilia neno la Mungu (Matendo 13). 6-12).

Shetani ni adui aliyeshindwa. Alitupwa nje ya nafasi yake ya awali mbinguni kwa sababu ya kiburi (Ezekieli 28:16; Luka 10:18; Isaya 14:12). Hukumu yake ilitangazwa katika Edeni (Mwanzo 3:14-15). Alishindwa na msalaba (Yohana 12:31). Atatupwa duniani katika dhiki (Ufunuo 9:1; 12:7-12), akiwa amefungwa wakati wa Milenia (Ufunuo 20:1-3) na kisha kutupwa katika ziwa liwakalo moto salfa milele (Ufunuo 20:7) -10; Isaya 27:1; 40:23-24; 2 Wathesalonike 2:8).

Tazama kitabu changu cha Mwongozo wa Vita vya Kiroho kwa usaidizi zaidi. Wasiliana na mtu ambaye anafahamu vita vya kiroho na ukombozi kutoka kwa mashetani.

Maandiko mengine yanayozungumzia vita vya kiroho ni pamoja na: 1 Wakorintho 16:13; 1 Yohana 5:5; 1 Petro 3:21-22; 5:8; 1 Wathesalonike 5:8, 7; 2 Wakorintho 10:4; 2 Timotheo 2:1-5; Wakolosai 1:16; Waefeso 1:21; 6:10-20; Wagalatia 5:17; Waebrania 2:8; Yakobo 4:7; Mathayo 6:24; Wafilipi 4:6; Ufunuo 12:11; Warumi 8:5-6, 38-39; 13:12

C. KUELEWA MATATIZO YA MAHUSIANO.

(Kushirikiana na wengine)

Masuala haya kimsingi yanahusiana na mienendo kati ya watu wawili. Chanzo kikuu mara nyingi hutokana na mojawapo ya masuala yaliyotajwa hapo juu, lakini mwelekeo mpya huongezwa katika uhusiano wa karibu na wengine. Kwa habari zaidi kuhusu ndoa tazama kitabu changu, “Ndoa na Huduma.”

1. USHAURI KABLA YA NDOA

Mzizi: ubinafsi

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): utii, utumishi

Uamuzi wa pili muhimu ambao mtu yeyote anapaswa kufanya ni nani wa kuoa (ya kwanza ni kumkubali Yesu kama Mwokozi). Ni uamuzi mgumu sana kwa wengi, hasa ikiwa mapenzi ya Mungu hayatafutwi. Makosa katika eneo hili yana matokeo makubwa. Fikiria uamuzi wa Samsoni wa kuoa Mfilisti asiyeamini (Waamuzi 14), Daudi kuoa Mikali (1 Samweli 18), na Dina kutaka kuoa Shekemu (Mwanzo 34). Wale waliomwachia Mungu chaguo, kama Ruthu na Boazi (Ruthu 3), Isaka na Rebeka (Mwanzo 24) na Yusufu na Mariamu (Mathayo 1; Luka 1) hakika walifurahi kufanya hivyo.

YUSUFU NA MARIA, ni wa pekee kwa sababu wote wawili walimweka Mungu kabla ya wenzi wao, na wenzi wao kabla yao wenyewe. Mariamu alikuwa tayari kumtoa Yusufu ili apate Mwana wa Mungu, kwa kuwa hakuwa na uhakika kwamba angeamini chanzo cha mimba yake, au hata kama angekubali bado angetaka kumwoa (Luka 1:26-38). Yusufu pia alimtii Mungu kwa kuamua kutomwoa wakati porojo za kienyeji zilipomfikia kumjulisha kuhusu ujauzito wake (Mathayo 1:18-25). Chaguo lake lilikuwa kupata hasara ya kifedha na kijamii badala ya kumruhusu kudhihakiwa hadharani kwa kuwa mjamzito kabla ya ndoa. Si ajabu kwamba angeweza kumwamini

na kumtii, akimtii aliposema wahamie Misri katikati ya usiku (Mathayo 2:13-14). Tunapaswa kumtanguliza Mungu ili tuwe na ndoa yenye mafanikio.

Hebu tuangalie vipengele vinavyotokea na kupata mwenzi sahihi:

HATUA ZA UJANA Kabla ya kubalehe kuanza, watoto hupitia wakati ambapo hawapendi kabisa watu wa jinsia tofauti na hawataki kufanya lolote nao. Wote wanapuuza kuwepo kwao, isipokuwa kuchukizwa nao. Huku migongo yao ikielekeana, Mungu anawabadilisha kutoka watoto hadi watu wazima. Ghafla, wanaanza kutazamana, na kushangaa na kuvutiwa na mabadiliko yaliyotokea!

Hapo awali, vijana wanahitaji uthibitisho wa uanaume/uanamke wao kwa kukubaliwa na watu wa jinsia moja, lakini baada ya miaka michache hii huongezeka na kujumuisha wale wa jinsia tofauti. Urafiki na watu wa jinsia tofauti ni muhimu sana kwa yale ambayo kijana hujifunza kujihusu na jinsi ya kuhusiana na jinsia tofauti. Hii ni muhimu kwao kugundua ni sifa gani wanazopenda na hazipendi katika jinsia tofauti, pamoja na jinsi ya kuwasiliana.

HALI YA HALI NA NDOA (Angalia sehemu ya III. A. katika kitabu hiki, Kuelewa Watu.) Sanguines ni warembo wa asili na wanaweza kushinda wengine kwa urahisi, lakini kwa kawaida hufanya hivyo kwa sababu za ubinafsi (ili wapendwe). Wanahitaji kusitawisha kanuni za kina za maadili tangu wakiwa wachanga na kukaa karibu na Roho kwa kuwa kujitawala kwao wenyewe ni dhaifu. Wanahitaji mwenzi mwenye upendo, msikivu na mwenye upendo ambaye anajibu vizuri.

Watu wa cholerics wana mwelekeo wa malengo sana watafanya mambo yote sahihi ili kushinda mwenzi, lakini wanaposhinda mioyo yao, wanaweza kuacha kujaribu kuwafurahisha na badala yake kuzingatia kazi yao. Wanahitaji kukomaa kihisia-moyo (badala ya kupuuza na kuziba hisia zao) na kuwa na mwenzi aliye salama, aliyekomaa na anayeweza kusema ukweli kwa upendo.

Melancholics wana matarajio makubwa kwao wenyewe na wengine. Wao ni nyeti na wa kujitolea vya kutosha kushinda mwenzi, lakini mara nyingi huwa watu wa ndani na wanaozingatia kibinafsi. Wanahitaji msaada wa Mungu kuwa na upendo usio na masharti. Wanahitaji kuolewa na mtu ambaye si rahisi kukasirika, ambaye anaweza kuwatia moyo na kuwahakikishia.

Phlegmatics huvutia wengine kwa sababu ya upole wao na kukubalika. Hawana kusukuma, lakini mara nyingi huendesha bila kugundua. Wanahitaji msaada wa Yesu ili kutanguliza wengine, waonyeshe upendo, na wapate ushindi juu ya woga. Wanahitaji mwenzi ambaye ataelewa na kukubali kuonekana kwao kutokuwa na motisha bila kinyongo na kuleta bora zaidi ndani yao.

Introverts huwa na kuoa extroverts. Ni mara chache watu wawili watangulizi au wachambuzi wataoana, na mara chache watu wawili wenye tabia moja wataoana. Wapinzani huvutia, kwa kuwa tunaona nguvu za mwingine mahali ambapo udhaifu wetu ulipo na tunastaajabia hilo. Ni lazima tufahamu udhaifu huo', pia. Kawaida

wenzi wa ndoa watashiriki tabia moja (kutawala katika moja, ya pili katika nyingine) na hiyo itakuwa 'gundi' inayowapa kitu sawa, mahali pa kuanza kujenga.

UTANGULIZI WA KUZALIWA NA NDOA (Ona sehemu ya III. A. katika kitabu hiki, Kuelewa Watu.) Wazaliwa wa kwanza wanapenda kuwa wasimamizi na mara chache huo wazaliwa wengine wa kwanza au watoto pekee. Watoto wa kati huwa na wenzi wazuri kwa kuwa wanajua jinsi ya maelewano na kuepuka matatizo, lakini kwa kawaida hawaoi kwa sababu wanaelekea kuepuka matatizo. Watoto wa familia wanahitaji mwenzi mwenye subira ambaye atawatuliza.

MAHUSIANO YA KIBIBLIA YA BOY-GIRL Dunia inasema "oa umpendaye." Biblia inasema "mpende yule unayemwoa" (Waefeso 5:25; Tito 2:4). Ulimwengu unasema unapaswa kutoka kwa uhusiano mmoja hadi mwingine hadi upate 'sahihi'. Biblia inasema usiutoe moyo wako mpaka umpate aliye sahihi. Mungu anasema unapaswa kuokoa mwili wako kwa ajili ya mtu sahihi (ubikira wa kimwili), lakini pia unapaswa kuokoa moyo wako kwa ajili ya mtu sahihi (emotional virginity).

"Watende vijana kama ndugu na wanawake vijana kama dada, kwa usafi kabisa" (1 Timotheo 5:12). Ingawa Paulo hakuwa akizungumza kuhusu mahusiano ya mvulana na msichana, kanuni iliyowekwa hapa inatumika. Wavulana na wasichana wanapaswa kutendana kama kaka na dada katika mahusiano na shughuli zao zote hadi Mungu atakapowaonyesha waziwazi mtu anayepaswa kuoana naye.

Neno la Mungu linasema waziwazi kwamba Mkristo anapaswa kuolewa na Mkristo mwingine tu (2 Wakorintho 6:14-16). Wote wawili lazima wawe waumini ambao wanaishi kwa ajili ya Yesu na kukua kiroho (1 Wakorintho 2:3). Ni lazima wawe mtu ambaye Mungu ana kwa ajili yako (1 Wakorintho 7:39). Wote wawili lazima washiriki upendo usio na masharti kwa kila mmoja (1 Wakorintho 13) na kujitolea kwa kipaumbele cha Mungu cha kuweka kila mmoja na familia yake mbele ya kila kitu isipokuwa Mungu Mwenyewe (Kumbukumbu la Torati 24:5). Aina hii ya uhusiano wa ndoa ina urafiki wenye nguvu katika msingi. Ni lazima kila mmoja awe akifuata malengo na malengo yale yale maishani. Bila shaka, lazima kuwe na mvuto wa kimwili na wa kihisia pia.

Maandiko ambayo yanasisitiza umuhimu wa kuoa tu muumini mwingine anayekua: Kutoka 34:12, 16; Kumbukumbu la Torati 7:3-4; Yoshua 23:12-13; Ezra 9:1-2; Nehemia 13:23-27; Mithali 15:1; Amosi 3:3; 2 Wakorintho 3:2-3; 6:14-16; 7:12-16.

Maandiko ya kukusaidia kuchagua mwenzi wa ndoa yanatia ndani: Kutoka 34:16; Kumbukumbu la Torati 7:3-4; Mithali 12:4; 18:22; 19:14; 22:24-25; 31:10-11, 30; 1 Wakorintho 5:11; 7:39; 15:33-34; 2 Wakorintho 6:14-18; Yakobo 4:4; Ezra 9:12.

2. MATATIZO YA NDOA.

Mzizi: asili ya dhambi, ubinafsi, hofu, kiburi, hasira

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): zote

Ili kujua jinsi ya kutatua matatizo ya ndoa ni muhimu kuelewa jinsi ndoa ya kimungu inapaswa kufanya kazi. Fundi mzuri wa magari lazima awe na ujuzi kamili wa jinsi

injini inavyopaswa kukimbia kabla ya kujaribu kurekebisha zinazohitaji kurekebishwa. Hebu tuangalie ndoa kwa mtazamo wa Mungu, kwa kuwa Yeye ndiye aliyeivumbua na kuiumba. Kwa habari zaidi kuhusu ndoa tazama kitabu changu, “Ndoa na Huduma.”

BLUEPRINT YA MUNGU ORIGINAL YA NDOA.

Kukuza ndoa mara nyingi ni kama kujenga nyumba. Hujaanza tu kujenga, unahitaji **BLUEPRINT** kufuata. Mpango wa Mungu kwa ajili ya familia umewekwa wazi mwanzoni kabisa mwa Biblia: Mwanzo 2:18-25.

Mwanzo 2:18 BWANA Mungu akasema, Si vema huyo mtu awe peke yake. Hii ndiyo mara ya kwanza Mungu kusema mambo **si njema**, na ni kwa sababu mwanadamu yuko peke yake. Ingawa Adamu anatembea na kuongea na Mungu. anakosa hitaji la msingi - uandamani. Mwanadamu hakuumbwa kuwa peke yake. Mungu hakumpa mnyama kipenzi, TV au hata mwanamume mwingine - Alimpa Hawa.

nitamfanyia msaidizi wa kufanana naye.” “Msaidizi anayefaa” kihalisi ni mtu wa “kujaza nafasi zilizo tupu.” Neno hilihili linatumika kwa Mungu ambaye anatembea mahitaji yetu yote (1 Samweli 7:12; Zaburi 22:11,19; 46:1) Mwanamke ameumbwa kujaza nafasi tupu za mwanamume. Wanaume wana nguvu ambapo wanawake wana udhaifu na wanawake wanazo. nguvu pale ambapo wanaume wana udhaifu. Kwa ujumla, wanaume wengi kiasili wanakuwa na usawaziko na upatanishi mgumu lakini mara nyingi hukosa ubinafsi na hisia laini. Wanawake wako kinyume kabisa na wanasawazisha wanaume kikamilifu, kama Mungu alivyopanga. Wanaume na wanawake wanapaswa kuwa wanakamilisha kila mmoja. Kwa hiyo, katika ndoa ni lazima kila mwenzi afanye sehemu yake ili uhusiano huo ufanikiwe.

Mwanzo 2:23 Adamu akasema, Huyu sasa ni mfupa katika mifupa yangu na nyama katika nyama yangu, ataitwa mwanamke, kwa maana ametwaliwa katika mwanamume. Matthew Henry aliandika kwamba “Hawa hakutolewa nje ya kichwa cha Adamu hadi juu yake, wala kutoka kwa miguu yake ili kukanyagwa naye, bali kutoka ubavuni mwake ili awe sawa naye, chini ya mkono wake kulindwa naye, na. karibu na moyo wake kupendwa naye.” Mungu alimtengenezea Adamu mwanamke anayefaa na kumpa - Mungu alimtoa bibi-arusi! Ubavu ukiwa umetoweka, Adamu hajakamilika tena ndani yake. Mwanaume hajakamilika bila mwanamke. Kuna mtu mmoja alisema kwamba ndoa nyingi hufanywa mbinguni. Wanakuja katika kits na unapaswa kuziweka pamoja mwenyewe. Hiyo ni kweli sana. Mungu aliandika mpango, lakini mwanadamu lazima afanye kazi ya kusanyiko. Mistari inayofuata inaonyesha jinsi sehemu zinavyolingana. Mwanzo 2:24 Kwa sababu hiyo mwanamume atamwacha baba yake na mama yake naye ataambatana na mkewe, nao watakuwa mwili mmoja. Mstari huu muhimu sana pengine uliongezwa na Musa kama ufafanuzi alipoandika kitabu cha Mwanzo. Mungu alimwongoza kuandika maneno haya. Yesu (Mathayo 19:5-6) na Paulo (1 Wakorintho 6:15-16) wananukuu ili

kuonyesha umuhimu wao. Huu ndio mstari muhimu katika Biblia wa kufanya ndoa ifanye kazi.

"Ondoka" maana yake ni kuacha au kuacha. Ingawa daima tutakuwa na wajibu kwa wazazi wetu, hatuwezi tena kuwategemea ili kukidhi mahitaji yetu ya kihisia, kimwili, kifedha au kijamii. Uhusiano unabadilika. Ni lazima tuhamishe mahitaji yetu kwa wenzi wetu. Kushindwa kufanya hivi kabisa ni mojawapo ya matatizo ya kawaida katika ndoa leo.

"Kuondoka" inarejelea kushikamana, kuweka karibu. Inatumika kwa ngozi kushikamana kwenye mfupa. Ina maana ndoa ni ahadi ya 100%: 'mpaka kifo kitakapotutenganisha', sio 'mpaka kutokubaliana kutatutenganisha'.

"Mwili mmoja" inarejelea umoja unaotokana na kuondoka kwanza na kisha kugawanyika. Matokeo yake yatakuwa kuzamishwa kwa nafsi mbili kwa sehemu katika uumbaji wa nafsi mpya kabisa. Inahusu umoja wa moyo, akili, roho na mwili. Katika kupikia, ladha zinaweza kuunganishwa (kwa hivyo kila mmoja bado ana utambulisho wake) au kuolewa (kuchanganya katika kitu kipya). Katika ndoa tunakuwa mtu mpya, asiyekamilika bila mwenzi wetu.

"Itakuwa" ni maendeleo, kumaanisha huu ni mchakato, sio kitendo cha papo hapo. Inachukua maisha yote kuwa kamili. Je, ni wanandoa wangapi leo wanaofikia hii kweli?

Mwanzo 2:25 Huyu mwanamume na mkewe walikuwa uchi wote wawili, wala hawakuona haya. Wanandoa wanapoondoka, hupasuka na kuwa kitu kimoja, hakuna aibu kati yao. Ukaribu (kimwili, kiroho, kiakili na kihisia) ni matokeo. Uhusiano unapojengwa juu ya urafiki wa kimwili pekee utaanguka, lakini wakati ngono ni maonyesho ya urafiki wa kihisia, kiakili na kiroho ni mojawapo ya zawadi kuu za Mungu kwa wanadamu.

MUME AWE KIONGOZI MWENYE UPENDO.

HITAJI LA UPENDO Kila mtu anahitaji kuhisi kupendwa. Hilo ndilo hitaji kuu la mwanadamu. Tunapohisi kupendwa tunaweza kujaribu na kutimiza karibu chochote. Wakati hatujisikii kupendwa, tunahisi utupu na tunataka kuacha. Watu wengine watafanya chochote kwa ajili ya upendo. Vibadala vingi ni vingi, lakini ni hivyo tu - vibadala. Kwa kweli hazikidhi hitaji.

Wanawake hasa wanahitaji upendo kutoka kwa waume zao. Kumwamini na kumjibu mwanaume huwafanya wajisikie hatarini, hivyo wanahitaji usalama wa kujua wanapendwa kabisa na kabisa. Jinsi mwanamke anavyojitoa katika mapenzi kabisa kwa mume wake humwacha wazi kwa kuumizwa. Kujua na kuhisi upendo wake kunamfanya ajisikie salama katika kumpenda. Hivyo ni muhimu sana kwa mwanaume kuhakikisha mke wake anajua anampenda

Upendo wafafanua I Wakorintho 13 ndiyo sura kuu katika Biblia kuhusu upendo. Upendo ni mvumilivu, wenye fadhili, hauhusudu, haujivuni, haujivuni, sio mkorofi au ubinafsi. Haikasiriki kwa urahisi na haihifadhi rekodi ya makosa. Ni kiwango gani cha

kufikia! Soma I Wakorintho 13 lakini badala ya neno ‘upendo’ ingiza jina lako. Je, inasikikaje? Unahitaji kazi wapi?

Kuna maneno 3 ya Kigiriki kwa upendo. EROS inahusu ‘mapenzi’ ya kingono (tamaa). Neno letu 'erotic' linatokana na hilo. FILEO ni neno la Kiyunani ambalo lina wazo zaidi la urafiki. Filadelfia, ‘jiji la upendo wa kindugu,’ linategemea neno hilo. Inarejelea mwitikio wa kihemko wa joto kwa yale ambayo yanatuvutia. Ni upendo unaotegemea mpokeaji, upendo wa masharti, “Nakupenda kwa sababu...,” au “Nakupenda ikiwa...” AGAPE ni neno linalotumiwa kuelezea upendo wa Mungu kwetu. Ni upendo usio na masharti. Ni upendo licha ya, upendo licha, upendo bila kujali. Agape haipo ili kupata kile inachotaka lakini inajivunia kutoa kile ambacho wengine wanahitaji. Agape upendo dhabihu bila masharti na kuweka nyingine kwanza. Inamaanisha kuwapenda wengine jinsi Yesu anavyotupenda.

Upendo wa Agape ni picha ya upendo wa Mungu kwetu. Upendo huu unaonyeshwa kwa mume ambaye anamjali mke wake kwa upendo na uaminifu baada ya kushindwa kujifanyia chochote na hawezi kukidhi mahitaji yake yoyote - kwa sababu tu anampenda. Sote tunahitaji kupendwa hivi. Wanawake hasa wanahitaji aina hii ya upendo kutoka kwa waume zao. Ni hitaji lao kuu. Ni LAZIMA kwa mwanamke.

Waefeso 5:25-33 inawaamuru wanaume kuwapenda wake zao. Wake hawajaamriwa kuwapenda waume zao, lakini wanaume wameamriwa kuwapenda wake zao. Ni kawaida kwa mke kumpenda mume wake, lakini anahitaji msaada wa Mungu ili kumtumaini. Vivyo hivyo, wanaume wanahitaji msaada wa Mungu ili kuwapenda wake zao bila masharti. “Enyi waume, wapendeni wake zenu, kama Kristo alivyolipenda kanisa na kujitoa kwa ajili yake (mstari 25). Kiwango chetu cha kulinganisha jinsi tunavyomtendea mke wetu ni jinsi Yesu anavyotutendea. Haileti tofauti ikiwa sisi ni bora kwa mke wetu kuliko jirani yetu ni wake. Baa ni kubwa zaidi kuliko hiyo!

Binti mmoja aliposikia jinsi Yesu anavyompenda, maelezo yake ya kwanza yalikuwa “Hivyo ndivyo tu Baba anavyompenda na kumtendea Mama!” Je, haingekuwa vyema ikiwa kila mtoto angeweza kusema hivyo kuhusu baba yao? Je, mtoto wako anaweza kusema hivyo kukuhusu?

MWANAUME MWANAMKE

HAJA

USALAMA, UPENDO

WAJIBU UPENDO WA SADAKA

Kama tulivyosema, wanawake wanahitaji kujua kwamba wanapendwa bila masharti, hivyo ndivyo mwanaume anawajibika kufanya. Huu ndio ufunguo wa familia nzima kufanya kazi kama Mungu alivyoifanya ifanye kazi. "Jambo muhimu zaidi ambalo baba anaweza kufanya kwa watoto wake ni kumpenda mama yao" (Theodore Hesburgh).

Inamaanisha nini ‘kumpenda mke wako’? Inamaanisha kumpenda kama Yesu anavyokupenda wewe. Upendo wake hauna ubinafsi - fikiria yote aliyoacha ili kuja duniani na kufa kwa ajili yako. Waume wanapaswa kuwa wasio na ubinafsi hivyo. Upendo wake pia ni upendo mnyenyekevu. Si ubinafsi au ubinafsi. Upendo wake ni wa dhabihu. Upendo wetu lazima uwe vile vile. Je, unampenda mkeo kiasi cha kufa kwa ajili yake? Je, unampenda vya kutosha kuishi kwa ajili yake kila siku? Je, utajitolea muda wako, nguvu za kihisia na rasilimali ili kukidhi mahitaji yake kabla ya yako?

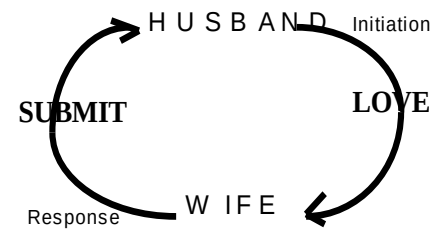
Kuwatumikia Wanaume hutarajia wake zao wawatumikie, lakini Biblia haisemi hivyo. Mwanaume anapaswa kufanya huduma, sio kutumikiwa! Hiyo ni sehemu ya kuwapenda wake zetu kama Yesu anavyotupenda sisi. “Si hivyo kwako. Badala yake, yeyote anayetaka kuwa mkubwa kati yenu lazima awe mtumishi wenu, na yeyote anayetaka kuwa wa kwanza lazima awe mtumwa wenu, kama vile Mwana wa Adamu asivyokuja kutumikiwa, bali kutumikia na kutoa maisha yake kama mtumwa. fidia kwa ajili ya wengi (Mathayo 20:26-28).” Au kutumia maneno ya John Kennedy: “Usiulize mke wako anaweza kukufanyia nini, uliza unachoweza kumfanyia mke wako.”

Kutumikia wengine hakuji kwa kawaida au kwa urahisi. Tuna asili ya dhambi ambayo inatufanya tuwe wabinafsi. Zaidi ya hayo, wake zetu wana asili ya dhambi pia. Labda tunaweza kumtumikia mke kamili, lakini kumtumikia mke ambaye ni mbali na mkamilifu? Naam, mtu angepaswa kuwa kama Yesu kufanya hivyo! Na hiyo ndiyo hoja nzima! Kumpenda mkeo kama mtakatifu sio kweli kumpenda kwa upendo wa agape. Lakini kumpenda kama mwenye dhambi ni wakati tunakuwa kama Yesu katika upendo wetu. Hilo ni jukumu la kwanza la mwanamume - kumpenda mke wake bila masharti na kuhakikisha kwamba anawasiliana naye. Wanawake ni waitikiaji na wataitikia jinsi wanavyotendewa.

Mchoro ufuatao unaonyesha kwamba ni juu ya mwanamume kuanzisha upendo na kisha mke kujibu kwa unyenyekevu. Mke ni kioo kinachoakisi kile ambacho mume alikuwa amejenga ndani yake: upendo na usalama au ukosefu wake. Mwenye upendo lazima aje kwanza. Yesu alitupenda sisi kwanza, na sasa tunamwitikia kwa unyenyekevu.

“Anavyojipenda mwenyewe” Waefeso 5 haiambii tu mwanamume ampende mke wake kama Kristo anavyompenda, pia inasema anapaswa kumpenda mke wake kama anavyojipenda mwenyewe. “Vivyo hivyo imewapasa waume kuwapenda wake zao kama miili yao wenyewe. Anayempenda mke wake anajipenda mwenyewe. Hakuna mtu anayeuchukia mwili wake po pote, bali huulisha na kuutunza, kama Kristo naye anavyolitendea kanisa” (mstari 28-29).

Aina sahihi ya kujipenda ni upendo wa kweli. “Najua mimi si mkamilifu, lakini pia mimi si mtu wa thamani. Sipendi kila kitu kuhusu mimi mwenyewe, lakini bado ninajijali. Kwa sababu tu sehemu zingine zangu sio jinsi ningependa haimaanishi kuwa lazima niharibu zingine. Ninaweza kuorodhesha uwezo na udhaifu wangu kimantiki na kimakosa. Sitarajii ukamilifu. Siungi udhuru udhaifu

wangu lakini kuendelea kuangazia sio vizuri pia. Hivi ndivyo ni lazima niwe na mke wangu pia. Najua yeye si mkamilifu, lakini ninampenda hata hivyo - kama ninavyojipenda (na kama anavyonipenda)." Ni Kanuni ya Dhahabu inayofanya kazi! Upendo wa mume umefananishwa na kanzu ya joto ambayo humfunika mke wake. Maadamu anahisi kuzungukwa na kuhifadhiwa katika upendo wake, anaweza kujitoa kabisa kwake. Katika hili salama anaweza kujikubali kama mwanamke na kuthamini uke wake. Kisha ataweza kujikabidhi kwa mumewe katika uhusiano wa kimapenzi kama ndege anavyojitoa angani au samaki kumwagilia.

Richard Halverson, Chaplain wa Seneti ya U.S, alisema: "Ni usadikisho wangu wa kina, uliotulia kwamba 100% ya jukumu la kudumisha uhusiano wa ndoa ni la mume. Maandiko yanatuambia kwamba kama waume tunapaswa kuiga mfano wa Yesu. Kristo, ambaye alijitoa nafsi yake kwa njia zote, ili ajitoe kwa Bibi-arusi wake, bila ila, wala waa, wala mawaa, wala kunyanzi."

Jinsi ya kupenda Unawezaje kuwa na upendo zaidi kwa mke wako? Ondoa macho yako kwenye mahitaji yako na uangalie yake. Zingatia nguvu zake na udhaifu wako badala ya kinyume chake. Mwombe Mungu akuzidishie upendo wako na utafute njia za kufanya hivyo. Kumbuka kwamba upendo ni tunda la Roho Mtakatifu (Wagalatia 5:22). Hiyo ina maana kwamba hatuwezi kujifanya kuwa na upendo wa agape. Tunapaswa kumruhusu Mungu kuizalisha ndani na kupitia kwetu. Hiyo pia inamaanisha ni lazima tuendeleo kufanya mambo tuliyo zoea kufanya tulipokuwa tukijaribu kupata upendo wake. Mtangulize yeye na mahitaji yake.

Namna ya kuongoza Biblia inasema waziwazi kwamba wanaume wanapaswa kuwa viongozi nyumbani leo (Mwanzo 3:16; 1 Wakorintho 11:3-5; Waefeso 5:23; 1 Wakorintho 11:3-10; 1 Timotheo 2:11; -15; 3:4-5). Wanapaswa kusimamia nyumba na familia zao. Neno 'kusimamia' katika 1 Timotheo 3:4 linatoa muhtasari wa jukumu la mume. Picha ni ya mtu ambaye hafanyi kila kitu mwenyewe bali anaongoza na kuelekeza kusimamia yote yafanyike. Mchungaji anapaswa kusimamia, kama vile mkuu wa shule au rais wa kampuni. Wana picha kamili akilini, lakini wanategemea wengine kuwafahamisha na kutekeleza mengi ya kazi. Kampuni haipo kwa ajili ya kumhudumia meneja, anatumikia maslahi yake kwa kuitumikia kampuni vizuri zaidi. Hili ni jukumu kubwa, lakini linaweza kutekelezeka. Mungu alipendezwa na Ibrahimu kwa kuwa alitekeleza wajibu huu (Mwanzo 18:19). Hilo ni jukumu la kila mume leo, pia.

Riziki Wanaume wengi huona jukumu lao kama kutoa tu mahitaji ya kimwili. Hayo ni rahisi kutoa, na ni sehemu ndogo tu ya kile ambacho mwanaume lazima afanye. "Utoaji" ni "pro" (kabla, kabla ya wakati) na "maono" (kuona, kuona). Hivyo neno 'maandalizi' kwa kweli hurejelea kutazama mbele, kutoa mwelekeo, kutazamia mahitaji na kufafanua hatima. Wanaume lazima watoe uongozi wa kiroho, kihisia na kiakili kwa familia zao

'vipi'? "Nanyi waume, vivyo hivyo muwe wenye kuwajali wengine mnapoishi na wake zenu, na muwatendee kwa heshima kama wenzi walio dhaifu zaidi na kama warithi pamoja nanyi wa zawadi ya uzima yenye neema, ili kusiwe na kitu chochote kinachozuia sala zenu." 1 Petro 3:7. Wacha tuangalie kifungu hiki kwa kifungu ili kuelewa jinsi mwanaume anapaswa kufanya hivi.

"Ishi na wake zako." 'Kuishi' humaanisha 'kukaa kwa ukaribu.' Ni lazima wanaume wafunge maisha yao kwa mke na familia zao. Uradhi wao wa kimsingi lazima utokane na familia, sio kazi. Myahudi alipooa, alipaswa kukaa nyumbani kwa mwaka wa kwanza (Kumbukumbu la Torati 24:5) ili kuhakikisha uhusiano wake wa ndoa una msingi mzuri. Hiyo inachukua muda na jitihada.

"Kuwa mwangalifu." Mkubali mke wako na familia kama walivyo. Usijaribu kumbadilisha. Angalia mambo kwa mtazamo wake (Mithali 18:22; Wakolosai 3:19).

"Kama mshirika dhaifu." Wanawake si dhaifu kuliko wanaume kimaadili, kiakili au kiroho. Kwa namna fulani wao ni dhaifu kimwili. Kwa njia nyingine wana nguvu zaidi (kama kuzaa). Kwa ujumla wanaume wana nguvu zaidi kimwili, na ndiyo maana hawapaswi kamwe kumdhulumu au kumdhulumu mwanamke kwa maneno au vitendo. Ndiyo maana, pia, wanaume wanapaswa daima kuwasaidia wanawake kwa kazi ngumu ya kimwili. 'Dhaifu zaidi,' hata hivyo, hairejelei sana nguvu na aina ya kiumbe. Mwanamke ameitwa 'jinsia nyororo,' kwa sababu wao ni dhaifu zaidi kuliko wanaume. Zimepigwa laini zaidi, kama fidla maridadi ikilinganishwa na kitendawili cha densi ya ghalani. Wanaume ni kama mawe; wanawake ni kama China nzuri. Wanaume ni kama nyati, wanawake kama vipepeo.

"Watendee kwa heshima." Mheshimu mkeo, si kwa kazi anayofanya bali kwa jinsi alivyo. Je, yeye ni hazina yenye thamani kwako? Je! anajua kuwa anamaanisha kila kitu kwako? Je, unatibu bora au mbaya zaidi sasa kuliko ulipokutana naye mara ya kwanza? Je, anajua bila shaka kwamba yeye ndiye jambo muhimu zaidi maishani mwako, au anahisi kwamba anapaswa kushindana na kazi au kanisa au hobby? Anajua utakuwa pale kwa ajili yake hata iweje? Je, anajua kuwa utajaribu kuelewa hisia zake na kuzichukua kwa uzito? "Watendeeni ... kama warithi pamoja nanyi wa zawadi ya neema ya uzima." Kumbuka, kiroho yeye ni sawa na wewe, na kwa pamoja mtaishi milele katika uwepo wa Mungu. Yeye ni wa pekee na muhimu kwa Mungu kama wewe. Yesu alikufa kwa ajili ya dhambi zake msalabani sawa na zako. Yote mliyo nayo yanatokana na neema ya Mungu. Sio kama wanaume wako kwenye kiwango cha juu cha aina fulani. Wewe ni sawa machoni pa Mungu, naye ana wakati ujao mzuri

ajabu na Mungu milele, sawa na wewe. Ni binti wa Mungu ambaye anampenda kwa moyo wake wote. Mtendee hivyo. "Ili kwamba hakuna kitakachozuia maombi yako." Ikiwa "hutakuwa wenye kujali unapoishi na wake zako, na kuwatendea kwa heshima kama mwenzi dhaifu zaidi na kama warithi pamoja nawe wa zawadi ya uzima yenye neema (1 Petro 3:7)" maisha yako ya kiroho yatateseka. Uhusiano wako na Mungu utafifia. Umewahi kuona jinsi, wakati huelewani na mke wako inavyopaswa, huhisi kuwa karibu na Mungu au kama vile kuomba? Uvumilivu wako ni mdogo na mambo hayaonekani kwenda sawa. Suluhisho ni kupata haki na mkeo, KISHA weka sawa na Mungu. Ninashangaa kama hii inaweza isiwe sababu mojawapo ya wanaume wengi kudumaa kiroho mara kwa mara - wao sio kiongozi mwenye upendo ambaye Mungu anataka wawe. Hakikisha hii sio anguko lako!

Jinsi ya kuwa kiongozi mwenye upendo, basi, mwanamume anawezaje kufanya kazi hii isiyowezekana ya kibinadamu ya kumpenda mke wake na kumtanguliza yeye mwenyewe? Siku zote Mungu hutuwezesha kufanya yale anayotuamuru kufanya. Kwa hivyo tunawezaje kuwa na mtazamo huo wa kujitolea kwa wake zetu na familia?

Uhusiano wa karibu wa kibinafsi na Mungu. Hakuna anayeweza kuendelea na kwa dhati kuwatanguliza wengine isipokuwa kama wana uwezo wa Mungu usio wa kawaida ndani ya kufanya hivyo. Hivyo wokovu ni hitaji la kwanza. Kisha ni muhimu kuishi katika nguvu za Mungu kila siku. Ibada za kibinafsi na za kifamilia, kusoma Biblia, kukariri Maandiko, kukua kwa ukaribu wa kibinafsi, kujihusisha kwa karibu na Mwili wa waumini na kuungama dhambi daima ni muhimu.

Ahadi ya kuonyesha upendo wa dhabihu. Kujitolea kwa ajili ya njia nyingine ni lazima kwanza tutoe dhabihu tamaa zetu wenyewe na ubinafsi. Kama Warumi 12:1-2 inavyoeleza, kwanza ni uamuzi wa kiakili wa kufanya na kujitolea, kisha inakuwa pendekezo la siku baada ya siku, hata la muda baada ya muda kukaa nalo. Maadamu kuacha kimwili (talaka) au hata kujiondoa kihisia tu ni chaguo kwako, hutaweka ahadi ya 100% ya kumtumikia mwenzi wako. Ni lazima kiwe kitu unachojitolea kufanya. Mgeni mmoja wa hospitali alimwona muuguzi akichunga vidonda vya mgonjwa wa ukoma na kusema, "Singeweza kamwe kufanya hivyo kwa dola milioni moja!" Muuguzi akajibu, "Hata mimi, lakini namfanyia Yesu bure. Ikiwa huwezi kufanya hivyo kwa ajili ya mwenzi wako, au kwa ajili yako mwenyewe, bila shaka unaweza kufanya hivyo kwa ajili ya Yesu!"

Kujazwa na tunda la Roho. Haijalishi jinsi unavyoweza kujitolea, hiyo pekee haitoshi. Sio ahadi yetu inayofanya hivyo, lakini ni ahadi yetu ambayo inaruhusu Roho Mtakatifu wa Mungu kufanya kazi kupitia sisi kufanya hili (Wagalatia 5: 22-24). Ikiwa tunajifanya tu kuwa tuna upendo, tukijilazimisha kutenda kama sisi ni wavumilivu, au kukataa maoni yasiyofaa, tunaweza tu kufanya hivyo kwa muda mrefu. Sisi kama wanaume hatuwezi kufanya hivi peke yetu. Ili kuwa kama Yesu na kufanya kile ambacho Yesu angefanya, tunahitaji nguvu zake. Tunamhitaji Yesu ndani yetu kwa Roho Mtakatifu ili kweli kufikiri na kutenda kama Yesu. Atazaa matunda

yake ya upendo, furaha, amani, uvumilivu, utu wema, fadhili, uaminifu, upole na kiasi (Gal 5:22-23) ingawa sisi tunapomruhusu kufanya hivyo.

Fuata mfano wa Yesu “Kila mtu anayetaka kuwa mkuu lazima awe mtumishi wenu, na yeyote anayetaka kuwa wa kwanza lazima awe mtumwa wenu – KAMA vile Mwana wa Adamu hakuja kutumikiwa, bali kutumika na kutoa maisha yake kama mtumwa. fidia kwa ajili ya wengi.” (Mathayo 20:26-28) Yeye ndiye kielelezo chetu, Yule tunayepaswa kumwiga. "Mwanafunzi hampiti mwalimu wake, wala mtumwa hampiti bwana wake." (Mathayo 10:24-25). Alituambia alikuwa akituwekea mfano wakati alipoosha miguu ya wanafunzi na kuwaambia wafanye vivyo hivyo (Yohana 13:1-17). Wanaume, kuwa kama Yesu inamaanisha ni lazima ‘kuosha miguu ya mke wako’ mara kwa mara. Ni tofauti kwa kila mmoja wetu, na haivutii mwili, lakini jinsi tunavyotenda kama Yesu. Jifikirie kama unaosha miguu ya Yesu kwa kufanya tendo hilo la wema kwa mke wako. Atakubariki kwa hilo, na mke wako pia.

Kwa hivyo, wanaume, unaendeleaje kama kiongozi mtumishi? Mungu anataka uboreshe wapi? Unaweza kufanya nini ili kuanza?

Mke awe mtumishi mwenye kunyenyekea.

Kijaza nafasi tupu Wanawake wameumbwa ili kujaza nafasi tupu za waume zao (Mwanzo 2:18, 20). Jifunze mahitaji hayo ni nini na jinsi unavyoweza kuyatimiza. Anakuhitaji. Na unamhitaji Yeye. Mjulishe kuwa unamhitaji. "Ninakuhitaji" huenda kwa kina cha nafsi ya mtu. Atafanya chochote kwa mwanamke anayemhitaji. Kama vile Mungu alivyojenga ndani ya mwanamke hitaji la kupendwa, ndivyo alivyojenga ndani ya mwanamume hitaji la kuwa mtoaji na kiongozi wa familia yake. Anahitaji kujua anapendwa; anahitaji kujua anahitajika.

MWANAUME MWANAMKE

UNAHITAJI KUTOA,

MWONGOZO

Usalama,

Upendo

WAJIBU wa Upendo wa Kujitolea, JISALIMISHE,

HESHIMA

WANAUME WANAHTAJI KUHITAJIKA Mara nyingi wanaume wanapokosa ajira au wanapostaafu, hujihisi kupoteza thamani yao binafsi. Wanaume wengi hugeukia kazi zao ili kupata utimilifu na thamani. Ndiyo maana mara nyingi wanajitupa mbali sana katika kazi zao. Ikiwa mwanamume hajasikii kuhitajika nyumbani, atapata mtu au mahali fulani ambapo anahitajika. Kuhisi kuhitajika ni muhimu kwa wanaume kama vile upendo kwa wanawake. Wanawake, hakikisha mumeo anajua anahitajika. Ikiwa hutafanya hivyo, mwanamke mwingine atafanya, kwa makusudi au kwa bahati mbaya. Utamwacha wazi na katika mazingira magumu ikiwa hutakidhi hitaji lake la kuhitajika, kama vile anavyokuacha katika mazingira magumu wakati hatakidhi hitaji lako la upendo.

Upendo usio na masharti Hii ina maana kwamba unahitaji kumpenda jinsi unavyotaka akupende - bila masharti. Usizuie upendo au mapenzi (1 Wakorintho 7:4-5 inakataza hilo). Kama mume wako, wewe pia, unahitaji kuwa na tabia ya utumishi. Nenda kwa Kanuni Bora - mtendee jinsi unavyotaka akutendee, hata kama hafanyi vizuri kama unavyofikiri anaweza. Tazama kile unachotarajia kutoka kwake - mpende tu na umjulisha kuwa unamhitaji.

VIpepeo na nyati Kuelewa tofauti kati ya wanaume na wanawake kunaweza kusaidia wanawake kuwa na matarajio ya kweli zaidi ya wanaume. Inasemekana kwamba wanawake ni kama vipepeo na wanaume ni kama nyati. Kipepeo ana hisia kali hata kwa upepo mdogo. Inaona uzuri hata katika maua madogo zaidi. Inajua kila mara mabadiliko yote yanayoendelea karibu nayo na inaweza kuguswa na tofauti kidogo katika mazingira yake. Tenga kokoto ndogo kwenye bawa lake na ingejeruhiwa vibaya na kufa. Wanaume sio hivyo, ingawa - ni kama nyati. Wao ni mbaya, wamepigwa na hawavumilii upepo.

Hawaathiriwi hata na upepo mkali sana; wanaendelea tu kufanya walichokuwa wakifanya. Hazisikii mabadiliko kidogo katika angahewa.

MEN	WOMEN
Mind	Emotions
Rational comes first	Feeling comes first
Production-oriented	Relationship-oriented
shop to get what needed quickly & efficiently	shop to enjoy the experience, browse
long-range sight, distance planning, overall	near-sighted, present details, today's problems

Bandika kokoto mgongoni mwake na hata haitaisikia. Lakini hii haimfanyi kuwa duni kwa kipepeo, inamfanya tu kuwa tofauti. Kila mmoja wao amefanywa jinsi anavyohitaji kuwa kwa jukumu na madhumuni yake. Ugumu wa nyati ni muhimu kwa yeye kuishi. Nguvu zake zinaweza kufanya mambo mengi mazuri. Wanaume wanahitaji ugumu wao kuwa

wanaoongoza na kulinda familia zao. Wanawake hawawezi kutarajia wanaume wao kuwa kipepeo na nyati, wanaobadilika mara moja kutoka jukumu moja hadi jingine kwa matakwa yao madogo au fantasia.

Wanaume na wanawake ni tofauti. Usitegemee mume wako kuwa kama wewe. Unakumbuka vitu ulivyovipenda ndani yake ulipokutana na kumuoa? Hawajabadilika, bado wapo. Lakini matarajio yako yanaweza kuwa yamebadilika.

Badala ya kuzingatia kushindwa kwake, angalia uwezo wake. Kuwa mshangiliaji wake mkuu. Mtie moyo. Kumkamilisha ni kama kumtupia mtu anayezama kwenye kihifadhi maisha. Kuwa msaada na msaada wake, sio yule anayefanya mambo kuwa magumu kwake. Kuonyesha udhaifu wake hakutamsaidia kuboresha. Je, inakusaidia kuonyeshwa makosa yako, au unajibu vizuri zaidi anapokutia moyo na kukukamilisha kwa yale unayofanya vizuri. Kuna Kanuni ya Dhahabu tena. Hiyo ni kweli hasa ikiwa lugha yake ya upendo ni uthibitisho wa maneno.

VIOO Mwanaume ana vioo viwili muhimu katika maisha yake vya kumwonyesha jinsi anavyoendelea: mke wake na kazi yake. Vyote viwili vinaakisi ujumbe kuhusu uanaume, thamani na maana yake. Anachopokea kutoka kwa hawa wawili kinaelezea tofauti kati ya kuridhika na kufadhaika. Kati ya hao wawili, mke ndiye muhimu zaidi. Ikiwa anachokiona kwenye kioo hicho si kizuri, hata hivyo, atageuka zaidi na zaidi kufanya kazi ili kupata maana na kuridhika. Hakikisha unakamilisha, kumshukuru na kumtia moyo mumeo. Anahitaji, na anahitaji kutoka kwa mke wake!

Mke hatakiwi kuwa na matarajio yasiyo ya kweli kwa mume wake, wala mume wa mke wake. Mungu anatazamia nini kwa wake? Anaweka hilo wazi katika Neno Lake.

1 PETRO 3:1-6 “Kadhalika ninyi wake, watiini waume zenu, ili, ikiwa wako wapo wasioamini lile neno, wavutwe na mwenendo wa wake zao, pasipo neno, wauonapo. usafi na heshima ya maisha yako. Uzuri wenu usitokane na mapambo ya nje, kama vile kusuka nywele, na kujitia dhahabu na nguo nzuri. Badala yake, uwe utu wa ndani, uzuri usiofifia wa roho ya upole na utulivu, ambayo ni ya thamani kuu mbele za Mungu. Kwa maana hivi ndivyo walivyojipamba wanawake watakatifu wa zamani waliomtumaini Mungu. Walikuwa watiifu kwa waume zao wenyewe, kama Sara, ambaye alimtii Abrahamu na kumwita bwana wake. Ninyi ni binti zake kama mkitenda haki wala msiogope.” Mtazamo ni juu ya uzuri wa ndani wa mwanamke, sio nje. Uzuri wa nje ikiwa ni mzuri, lakini uzuri wa ndani ni mwingi, muhimu zaidi. Wafikirie wanawake wanaotajwa katika Biblia. Hatujui jinsi walivyotafuta hakuna akaunti za kuonekana kwao zilizotolewa. Hata hivyo tunajua mengi kuhusu aina ya wanawake walivyokuwa. Mtu ambaye mwanamke yuko ndani ni muhimu zaidi kuliko jinsi anavyoonekana. Tumia muda mwingi kwenye utu wako wa ndani kuliko unavyotumia kwenye utu wako wa nje. Mume wako anataka uonekane mzuri, lakini anahitaji wewe halisi ndani hata zaidi.

Angalia unavyosema Mke anapaswa kumjenga na kumtia moyo mume wake. Mjulishe kuwa unamhitaji. Hiyo ndiyo ‘roho ya upole na utulivu’ anayozungumzia Petro (1 Petro 3:4). “Mwanamke anayejaribu kujivutia kwa nje lakini asema vibaya kwa wakati usiofaa ni kama kuweka vito vya dhahabu kwenye pua ya nguruwe” (Mithali 11:22). “Mvua isiyoisha siku ya mvua nyingi na mwanamke mgomvi ni sawasawa” (Mithali 27:15). “Vivyo hivyo wake zao na wawe wanawake wanaostahili heshima, si wasemaji mabaya, bali wenye kiasi na uaminifu katika kila jambo” (1 Timotheo 3:11).

Mahitaji ya mungu kwa wanawake “Vivyo hivyo, wafundishe wanawake wazee wawe na tabia ya kumcha Mungu, wasiwe wachongezi au waraibu wa divai nyingi, bali wafundishe mema. Ndipo wawazoeze wanawake vijana wawapende waume zao na watoto wao, wawe na kiasi na safi, washughulikie mambo ya nyumbani, wawe wema, wawatii waume zao, ili neno la Mungu lisitukane mtu. ” (Tito 2:3-5). “Mbali na hilo, wanakuwa na mazoea ya kuwa wavivu na kuzunguka-zunguka nyumba kwa nyumba. Wala si tu kwamba wanakuwa wavivu, bali pia ni wachongezi na

wajishughulisha, wakisema yasiyowapasa. Kwa hiyo nawashauri wajane ambao si wazee waolewe, wazae watoto, wasimamie nyumba zao na wasimpe adui nafasi ya kusingizia” (1 Timotheo 5:13-15). "Mjane asiandikwe katika orodha ya wajane, isipokuwa akiwa zaidi ya miaka sitini, ambaye amekuwa mwaminifu kwa mumewe, na anajulikana kwa matendo yake mema, kama kulea watoto, kuwakaribisha wageni, kuosha miguu ya watakatifu, kusaidia walio katika taabu na kujishughulisha na kila aina ya matendo mema” (1 Timotheo 5:9-10).

Mfano wa sara Rudi kwa 1 Petro 3. Petro anafunga kifungu hiki kwa mfano wa Sara na Ibrahimu. “Kama Sara, ambaye alimtii Abrahamu na kumwita bwana wake. Ninyi ni binti zake, kama mkitenda haki wala msiogope” (mstari 6). Sasa Sarah sio wa kwanza tunayeweza kuchagua kwa mfano. Abraham alisema alikuwa dada yake badala ya mke wake ili kujilinda. Farao alipomchukua kuwa sehemu ya nyumba yake ya wanawake, Ibrahimu alilipwa vizuri badala ya kuuawa. Tukio hilo lilimbadiisha Sara, kwa kuwa kuanzia wakati huo na kuendelea, tunamwona akijitunza KWA **sababu** Abrahamu alikuwa akijilinda yeye mwenyewe na si yeye. Je, unaweza kumlaumu? Ni wazi kwamba hakuhisi kupendwa bila masharti na alijibu kama inavyotarajiwa. Ilikuwa ni kosa la Ibrahimu. Mwanamke angewezaje kupuuza makosa hayo na kuendelea kumpenda na kumtia moyo mume kama huyo? Bila msaada wa Mungu haingefanyika! Lakini hiyo ni hoja tu! Aliweza kufanya hivyo tu, akiwa na mume ambaye hakustahili, kwa sababu alikuwa na msaada wa Mungu. Ilimchukua hadi alipokuwa na umri wa miaka 90 na Abrahamu alikuwa na miaka 99, lakini alifanya hivyo! Alipofanya hivyo, Mungu alibadilisha jina lake kutoka Sarai (“mgomvi”) hadi Sara (“mfalme”). Kisha Isaka (“kicheko”) akaingia nyumbani kwao. Mwanamke ana uwezo wa kuunda na kumfinyanga mume wake kwa jinsi anavyomtendea. Hawezi kumbadilisha kwa kumkasirisha au kuonyesha mapungufu yake. Anaweza kumbadilisha kwa kuwa pale ili kumpenda bila masharti na kukidhi mahitaji yake.

Jinsi ya kuwa mtumishi mwenye utii Uhusiano wa karibu wa kibinafsi na Mungu ndio nyenzo ya kwanza. Wokovu na kujitolea kuishi kwa ajili Yake kila siku ni muhimu. Wake lazima kwanza kabisa wamtegemee Mume wao wa mbinguni na kuendeleza uhusiano wao Naye. Bila msaada wake hakuna njia ambayo wataweza kuonyesha roho ya kunyenyekea.

Kujitolea kuonyesha uwasilishaji ni hatua inayofuata. Fanya uamuzi wa kuwa mtumishi wake hata iweje. Kumbuka kuwa utumishi hautuzwi kila wakati. Usidhani ataona au kuthamini matendo yako. Usifikiri kwamba atabadilika mara moja na kukutendea tofauti. Ukianza kuwa mtumishi kwa sababu ya kile utakachokipata unaenda vibaya. Nia hiyo haitafanya kazi hata kidogo. Thawabu zako zitakuwa mbinguni. Chochote katika dunia hii ni ziada tu, kama kitatokea. Chukua muda sasa kuhakikisha nia yako ni safi, maana yake unafanya hivyo kwa upendo na utumishi kwa

Mungu na si kwa kitu chochote ambacho unaweza kutarajia kupokea tena kwa sababu yake. Yesu ni mfano wetu katika hili pia.

Kujazwa na tunda la Roho Wagalatia 5:22-24 Lakini tunda la Roho ni upendo, furaha, amani, uvumilivu, utu wema, fadhili, uaminifu, 23 upole na kiasi. Juu ya mambo kama hayo hakuna sheria. Kama nilivyokwisha sema, hakuna mwanadamu anayeweza kuzalisha aina ya upendo unaoleta dhabihu kwa ajili ya mwingine kutoka kwa miili yao wenyewe. Ni vile tu Roho wa Mungu anavyotujaza ndipo tunaweza kupenda kama apendavyo. Haiwezekani kufanya bila msaada Wake. Hakikisha unaomba kujazwa na tunda la Roho wake kila asubuhi (Wagalatia 5:22-24). Ziorodheshe, ukisisitiza zile ambazo huna hasa. Ni vile tu mwanamke anavyojisalimisha kwa Yesu ndipo anaweza kujifunza kunyenyekea na kutumainia uongozi wenye upendo wa mume wake. Nguvu ya Kristo pekee ndiyo inayoweza kumwezesha mwanamke kujitiisha katika Bwana.

Kufuata mfano wa Yesu ndio ufunguo wa mwisho wa kuwa mtumishi mtiifu. Katika kila hali jiulize Yesu angefanya nini (WWJD) - na kisha fanya jambo hilo!

Mwombee mumeo badala ya kumkosoa. Hivyo ndivyo Yesu anafanya. Haya yote ni mapya na tofauti kwake, pia. Pengine hakuwa na kielelezo alichohitaji kumfundisha jinsi ya kuwa mume mcha Mungu. Pia jiombee mwenyewe. Kama Yesu anavyosema, lazima utoe boriti kwenye jicho lako kabla ya kuondoa kibanzi kwenye jicho lake (Mathayo 7:5). Kufuata mfano wa Yesu kunamaanisha kumwendea Mungu na mahitaji yako ambayo hayajatimizwa kama Yesu alivyofanya. Usiende kwa mbadala mwingine wowote wa uwongo (marafiki, hadithi za mapenzi, watoto, kazi, n.k.). Zungumza na mumeo kuhusu mahitaji yako ambayo hayajatimizwa. Fanya hivyo kwa njia ya kumfundisha kwa upendo, sio kwamba anahisi kukosolewa au kushindwa. Unajidhuru mwenyewe na ndoa yako unapofanya hivyo.

Kuelewa matatizo ya ndoa.

Tumia kanuni na kweli za Biblia zilizoelezwa hapo juu kuhusu matatizo ya ndoa unayokabili unaposhauriana. Kumbuka, ndoa nyingi hupitia nyakati ngumu. Wote wanakabiliwa na matatizo. Hakuna walio kamili. Kwa kuwa wapinzani huvutia, na kwa kuwa sote tunakuja kwenye ndoa tukiwa na ubinafsi na asili ya dhambi, migogoro katika familia haipaswi kutushangaza. Mungu huwatumia wenzi wetu kudhihirisha dhambi zetu na kung'arisha makali yetu. Kusudi kuu la Mungu kwa ndoa ni kutufanya tuwe watakatifu, si kuwa na furaha. Ndoa ni mojawapo ya nyenzo kuu ambazo Mungu hutumia kuondoa ubinafsi wetu na kutusaidia kuwa zaidi kama Yesu. Kinachofanya migogoro katika familia iwe chungu sana ni kwamba ni sehemu moja ambapo tunatamani sana na kuhitaji amani. Je, hayo ni mengi mno ya kutarajia? Tunaweza kutazamia nini kwa haki kutoka kwa familia yetu? Mungu anatarajia nini? Hebu tuangalie mambo haya.

Hadithi ya familia iliyo kamili Wenzi kamili huja wakiwa wamevaa viatu na glavu pekee. Tofauti na hadithi za watoto, "hatuishi kwa furaha milele." Mtu fulani alisema kuwa ndoa zote zina furaha, ni kuishi pamoja baadaye ambayo ni ngumu! Adamu na

Hawa walikuwa na matatizo na Kaini (Mwanzo 4). Ibrahimu na Sara hakika walikuwa na nyakati zao (Mwanzo 16, 21), kama walivyofanya Isaka na Rebeka (Mwanzo 27) na Yakobo na Raheli (Mwanzo 30, 31). Ndoa ya Musa kwa Sipora ilishindikana (Kutoka 4) na vivyo hivyo ya Daudi na Mikali (2 Samweli 6). Hosea na Gomeri waliishia kurudi pamoja, lakini baada ya maumivu na kuumizwa sana (Hosea 1). Mke wa William Bradford alijiua katika safari ya Hija katika nchi hii. John Wesley alikuwa na wakati mgumu sana katika mahusiano yake na wanawake. William Carey, baba wa misheni ya kisasa, alikuwa na ndoa ya kwanza mbaya na maisha ya nyumbani. Orodha inaweza kuendelea. Ndoa zinaweza kuhangaika, lakini si lazima nyumba ziwe na msukosuko kila wakati. Mungu huwa hazuii matatizo, lakini atatusaidia kukua kupitia hayo na kuyashinda.

Migogoro si mbaya daima Kuna msembo wa kizamani kwamba mwanamume hana biashara ya kuoa mwanamke ambaye hawezi kumtia pabaya kwa sababu hawezi kumfurahisha. Mume na mke wana uwezo wa kufanya kila mmoja awe na furaha au huzuni zaidi kuliko mtu mwingine yeyote. Ndoa inaweza mara dufu matatizo yako na kugawanya furaha yako au mara mbili furaha yako na kugawanya shida yako. Sehemu zinazohamia daima husababisha msugvano. Muhimu ni kuweka msugvano chini na mafuta ya upendo.

Sababu za migogoro nyumbani Kuweka pamoja watu wawili wenye dhambi, wanaojifikiria wenyewe ambapo kushiriki na kumweka mtu mwingine kwanza kunahitajika kunaweza kuleta hali mbaya zaidi ndani ya mtu. Haiepukiki. Lakini kuna sababu nyingine kwa nini nyumba hazina amani kila wakati.

1. **Matarajio yasiyo ya kweli Tukubaliane nayo;** hatuko waaminifu kwa wenzi wetu kabla ya ndoa. Tunaweka mguu wetu bora mbele, tunazingatia mahitaji yao na tunafanya kila tuwezalo kushinda na kuwavutia. Huo ni kukosa uaminifu, kwani wenzi wetu wanafikiri tutakuwa hivyo baada ya ndoa pia. Tunaanguka kwa upendo na nguvu za mtu, lakini tunaishia kuishi na udhaifu wao'. Ikiwa upendo ni upofu, ndoa inaweza kufungua macho!

2. **Hatua ndoa hupitia Ndoa zote hupitia hatua hizi.**

HATUA YA KWANZA	HATUA YA PILI	HATUA YA TATU
Wapenzi: penda na kuoa	Wapinzani: matatizo ya watoto na pesa	Washirika: kukubalika, kukomaa
Kimapenzi	Mwenye Kinyume	Pamoja
Ahadi HAIJARIBU	Ahadi HAINA UHAKIKA - Nyakati Nzuri Na Mbaya	Ahadi BILA MASHAKA
Migogoro ILIYOEPUKWA	Migogoro CONSTANT Wazi Au Chini Ya Uso	Mgogoro UMETATUMWA; Uaminifu Unakua
Mate idealized - kuzingatia nguvu	Mwenzi amekatarwa (zingatia udhaifu	Mwenza amekubaliwa

Suluhisho ni kuifanya kutoka hatua ya 2 hadi 3. Kutoka hatua ya 1 hadi 2 itatokea (ni kuteremka) lakini kutoka 2 hadi 3 (kupanda) mara nyingi haifanyiki. Kisha uhusiano huo huisha kwa kutengana (kimwili, ambayo ni talaka, au kihisia, ambayo ni kuishi na kufanya kazi pamoja lakini bila urafiki wa kweli). Mpito kutoka hatua ya 2 hadi 3 inachukua kazi. Inamaanisha kufanya kazi kupitia migogoro.

3. Kushindwa kuondoka na kushikana Ili ndoa ifanikiwe, kila mwenzi anapaswa kuacha kabisa utegemezi wowote wa kihisia anaoweza kuwa nao kwa wazazi wao wenyewe (“acha” Mwanzo 2:24) na badala yake amtegemee mwenzi wao kwa asilimia 100 kwa wote. mahitaji yao (“shikamana” Mwanzo 2:24). Ni vigumu vya kutosha kwa watu wawili kushikamana na kufanya kazi pamoja, lakini wakati mmoja wa wazazi wao anajaribu kuingilia kati, uhusiano wa mke wa mume utaharibika. Ni lazima tumweke mwenzi wetu kabla ya wazazi wetu katika mambo yote.

4. Kushindwa kuelewa tofauti za wanaume na wanawake Kushindwa kuelewa tofauti hii kuu kutaharibu uhusiano, kwa kuwa matarajio yetu ya jinsia tofauti yatakuwa yasiyo ya kweli, hatutaelewa na kukidhi mahitaji yao, na mawasiliano yataavunjika.

WANAUME	WANAWAKE
AKILI	Hisia
Mantiki huja kwanza	Hisia huja kwanza
Uzalishaji-oriented	Uhusiano-oriented
nunua ili kupata kile kinachohitajika haraka na kwa ufanisi	duka ili kufurahia uzoefu, kuvinjari

5. Kushindwa Kuwasiliana Matatizo mengi ya familia yanatokana na kushindwa kuwasiliana. Waefeso 4:25 - 5:2 inaeleza baadhi ya kanuni nzuri za kuhakikisha mawasiliano mazuri:

a. Kuwa mwaminifu na mkweli (25) Usipigane ili kushinda au utajaribu kuumiza na kuharibu. Kuwa mwaminifu kwako mwenyewe kuhusu hisia zako na nia zako. Panga mapema kile utakachosema ikiwa unadhani migogoro itatokea. Iandike na umpe mwenzi wako dokezo, kuna shinikizo kidogo la kujibu haraka (na kwa hasira/uchungu). Jiulize unataka kutimiza nini kwa kile unachosema. Ikiwa unataka kuwa sawa au kuwaumiza kwa maudhi waliyokusababishia, basi usifanye hivyo.

b. Jidhibiti (26a) Shughulikia maumivu yako kama maumivu. Usigeuze kuwa hasira na jaribu kuumiza mtu nyuma. Jifunze kusikiliza. Inachukua mbili kupigana.

c. Weka kwa ufupi (26b-27) Kamwe usilale na mzozo ambao haujatatuliwa, usiruhusu kutulia!

d. Tazama wakati (26-27) Usiingie kwenye mabishano wakati umechoka, ukiwa na njaa, una shughuli nyingi, una wasiwasi.

e. Chukua hatua chanya (28) Usigombane, tafuta tatizo la kawaida na pambana nalo.

f. Jenga, usibomoe (29) Badili, jenga, tia moyo - hiyo yahitaji unyenyekevu.

g. Endelea kuwa karibu na Mungu (30) Omba kabla ya kuzungumza na kuzungumza (pamoja na moyoni)

h. Sitawisha tabia yenye kujenga (31) Inachukua muda kuacha tabia mbaya, lakini zivunje!

i. Uwe mwenye kusamehe (32) Sema “Samahani, nisamehe,” wasamehe wengine hata wanapokosea. Kadiri mnavyosameheana kwa haraka na haraka ndivyo ndoa yenu itakavyokuwa bora. Ndoa nzuri inahitaji msamaha mkubwa, bila kujali ni nani mwenye makosa. Wote wawili wanapaswa kusamehe haraka na kabisa, tena na tena. Tunapaswa kusameheana sisi kwa sisi jinsi Yesu anavyotusamehe.

j. Ishi kwa upendo (5:1-2) Yesu ni mfano wetu, jiulize Yesu angesema/angefanya nini

KINGA NI BORA KULIKO KUSAHIHISHA (Efe 5:15-21) Daima tegemea hekima ya Mungu (15). Tumia muda wako kwa usahihi (16) ambayo ina maana ya kusema HAPANA kwa vitu. Awe mwenye kuelewa na mwenye hisia (17). Jitiishe kwa Mungu na mwenzi wako (18-21).

NYUMBA YOYOTE INAWEZA KURUDISHWA Kwa kujenga katika nguvu za Mungu juu ya kanuni za Biblia, ndoa na nyumba yoyote inaweza kurejeshwa (Mithali 24:3-4). Inachukua kazi na kujitolea. Inamaanisha kusalimisha kiburi cha mtu mwenyewe na maumivu kwa faida ya uhusiano. Inamaanisha kumweka Mungu kwanza, mwenzi wako wa pili na wewe mwenyewe mwisho. Hiyo haiji kwa kawaida, lakini inaweza kuja. Ni lazima ije.

Maandiko yanayozungumzia ndoa yanatia ndani: 2 Wakorintho 6:14-18; Mwanzo 1:27; 2:18, 24; Mithali 5:18-23; 18:22; 19:13-14; 25:11; 27:15-16; Mathayo 7:24-25; 19:4-6; Marko 10:6-9; 1 Wakorintho 7:2-6, 9; Waebrania 13:4; Waefeso 5:21-28, 33; Wakolosai 3:18-19; 1 Petro 3:1-7; Luka 16:18; 1 Timotheo 3:2; Wimbo Ulio Bora 7:1-11; Mithali 31:10-11, 30; Nehemia 13:1-3, 23-26; Zaburi 106:35-36; 127:1; Malaki 2:11

Kusiliana mapenzi (lugha za mapenzi)

Kila mtu anahitaji kupendwa Upendo ni hitaji la msingi la mwanadamu. Tunapohisi kupendwa na kukubalika bila masharti, tunahisi tunaweza kutimiza chochote. Wakati hatuna upendo, tunahisi utupu na kupotea. Ikiwa hatuna kitu halisi, tunashikilia kabadala (ambacho hakikidhi hitaji). Tunajaribu kuwavutia wengine kwa sura, muundo, akili, utu, ustadi, mafanikio au mali zetu. Tunatumia kazi, pesa, ngono, vitu au chakula badala ya upendo wa kweli. Hakuna kati ya haya yanayokidhi hitaji letu la upendo kamili na kukubalika.

Kusiliana na mapenzi Kuna lugha tofauti mtu anaweza kutumia kuwasilisha habari kati ya watu. Ndivyo ilivyo katika kuwasilisha upendo. Isipokuwa watu wanazungumza lugha moja, maelezo yanayotumwa hayatapokelewa. Mara nyingi tanki ya upendo ya mtu haijajaa kwa sababu hawachukui upendo unaowasilishwa na mtu mwingine. Dk. Gary Chapman ameandika kitabu kiitwacho “The Five Love

Languages” ambacho kinasaidia sana kuelewa njia ambazo watu huonyesha na kupokea upendo. Kuna njia tano kuu za kuwasiliana na upendo:

1. Maneno yanayozungumza upendo - kumwambia mtu unayempenda
2. Wakati unaofaa unaotumiwa pamoja - kuonyesha upendo kwa kutumia wakati mzuri pamoja
3. Kupokea zawadi - kutoa kitu ili kuwasilisha upendo
4. Matendo ya Huduma ya Dhabihu - kufanya kitu kwa ajili ya mtu mwingine kwa kujitolea
5. Mguso wa Kimwili - kugusa huwasilisha upendo

1. MANENO YANAYOZUNGUMZA KWA MAPENZI Mark Twain alisema, “Ninaweza kuishi kwa muda wa miezi miwili kwa kusifiwa.” Hii ilikuwa lugha yake ya upendo. Maneno yana nguvu (Mithali 18:21; 12:25), lakini watu wengine wanahitaji kusikia mambo mazuri yakisemwa zaidi kuliko wengine. Ikiwa hivi ndivyo upendo unavyowasilishwa kwako, unachukua mambo mazuri unayoambiwa na kustawi kwayo. Ukosoaji mdogo na maoni hasi huumiza sana.

Kwa sababu fulani, baada ya kufunga ndoa mara nyingi watu huwa na shida kuwaambia wenzi wao jinsi wanavyowapenda. Kwa nini wakati mwingine ni vigumu sana kusema maneno yanayozungumza upendo? Mara nyingi ni kiburi chetu kinachotufanya tushindwe kusema mambo ambayo tunganesea hapo awali. Hatutaki kujinyenyekeza; tunaogopa kufunguka na kuumizwa. Inaweza kuwa hatujawasamehe kwa jambo fulani walilosema au kufanya ambalo lilituumiza. Labda tunaabishwa na urafiki na kuuona kama udhaifu. Ikiwa tuna mtazamo wa kutosamehe kwa mwenzi wetu, tutanyima nyongeza na maelezo mazuri. Kisha, pia, ikiwa hii sivyo tunavyopenda kuwa na upendo uwasilishwe kwetu hatutatambua jinsi inavyoweza kuwa muhimu kwa mtu mwingine.

2. WAKATI UNAOTUMIKA PAMOJA Kwa baadhi ya watu, ‘maongezi ni nafuu’ na wanahitaji kuonyeshwa upendo kwa ubora na muda wa pamoja. Kuwa na usikivu usiogawanyika wa mwingine ndio huzungumza nao upendo. Hii haimaanishi kutazama TV pamoja, lakini kuzingatia kila mmoja au kukaa tu kwa utulivu pamoja bila kufanya chochote. Inamaanisha kushiriki kwa kina zaidi kuliko kuzungumza tu kuhusu kile cha kula chakula cha jioni au kuhusu watoto. Kuna bei ya kulipa ili kuwa na wakati wa aina hii: weka

watoto kulala mapema na hawajibu simu, au bora zaidi pata mtunza mtoto na uende mahali ambapo unaweza kutumia wakati mzuri pamoja (sio sinema au mpira wa miguu).

Acha nitoe madokezo fulani ili kuhakikisha ‘unaunganisha.’ Mtazame mtu mwingine macho na uzuie akili yako kutangatanga. Usifanye kitu kingine chochote kwa mikono, macho au akili bali sikiliza 100%. Sikiliza nyuma na kati ya maneno: ni hisia gani wanazowasilisha? Chunguza lugha ya mwili, jifunze ‘kumsoma’ mwenzi wako (mawasiliano ya kweli na ya unyoofu hufanyika hivi kuliko kwa maneno). Kwa njia,

angalia lugha ya mwili wako. Mambo kama vile kuangalia saa yako yanawasilisha wingi. Usikatishe kamwe. Hiyo ni sawa na kusema kwamba kile unachosema ni muhimu zaidi kuliko kile wanachosema. Usijipinga, bishana, jikane, jitetee, n.k. Sikiliza tu kisha ongea ikifika zamu yako. Uliza maswali yanayoongoza kama vile: "Hilo lilikufanya uhisi vipi?" Wape muda mwingi wa kuungana. Kumbuka kufuatilia baadaye, kuwauliza jinsi jambo lilivyokua au kuibuka.

3. KUPOKEA ZAWADI “Kwa maana jinsi hii Mungu aliupenda ulimwengu hata AKATOA...” Baadhi ya watu hudhihirisha upendo kwa kutoa zawadi, wengine tanki lao la upendo linajazwa wanapopewa kitu. Hii ni lugha yao ya mapenzi. Si lazima kiwe kitu cha gharama kubwa au kikubwa -- hakika ni wazo ambalo ni muhimu. Wenzi wa ndoa mara nyingi hufanya hivyo kabla ya ndoa na kisha kuacha. Haiathiri wanandoa wengi, isipokuwa mtu anapokea upendo kwa kuwa na zawadi walizopewa.

4. MATENDO YA UTUMISHI WA SADAKA Njia nyingine ya mawasiliano ya upendo ni kwa mtu kumfanyia tendo la huduma: tafuta majani, kuosha vyombo, kupika chakula cha jioni, kubadili nepi, dukani, bafuni safi, kutoa takataka, kupaka rangi chumba, kutunza. ya gari, n.k. Yesu aliosha miguu ya wanafunzi. Wakristo wote wameitwa “kutumikiana kwa upendo” (Wagalatia 5:13-14), lakini baadhi ya watu wanahitaji sana hili lifanyike kwa ajili yao ili kusikia upendo ukizungumzwa na tanki lao la upendo kujazwa.

Ni nini kinachofanya hili kuwa gumu kufanya? Tena, kiburi chetu kinasimama njiani. Chini ndani tunahisi wengine wanapaswa kutuhudumia sisi badala ya sisi kuwatumikia. Tunajifikiria wenyewe. Hatutaki kufanya kitu kizuri kwa mtu ambaye kwa njia yoyote ametuumiza au hajatutumikia. Wakati fulani tunajiona kuwa duni ikiwa tunamtumikia mtu mwingine. Hiyo ndiyo fahari yetu. Bado, hii ni muhimu sana kufanya.

5. MGUSO WA MWILI Njia ya mwisho kabisa ya kuwasiliana na mapenzi ni kwa mguso wa kimwili. Watu wengine huchukia kuguswa wakati wengine wanahitaji sana. Kwa watu hawa ngono ina maana zaidi (kwa njia tofauti) kuliko inavyofanya kwa wengine. Yesu aliwagusa watoto waliokuja kwake. Leo hii ni lugha ngumu ya upendo kuwasiliana. Kugusa watu wa jinsia moja au watu usiowajua ni jambo la kukata tamaa na mara nyingi hufasiriwa vibaya. Mtu anayehitaji kuguswa ili kuhisi kupendwa lakini amenyanyaswa kimwili anaweza kuogopa kitu anachohitaji sana. Ni lazima tuwe waangalifu kwa mahitaji na hisia za wengine katika kipengele hiki, lakini siku zote kumbuka kwamba, kwa baadhi ya watu, kugusa ndio njia yao ya maisha ya kuhisi upendo.

JINSI YA KUGUNDUA LUGHA YAKO YA MAPENZI Kila mtu ana mojawapo ya haya matano kama njia kuu ya kutambua kuwa anapendwa. Pia tuna njia nyingine za kupokea upendo. Kujua hili kunaweza kuonyesha kwa nini baadhi ya mambo yana maana zaidi kwako kuliko mengine na kwa nini unaitikia vyema kwa baadhi ya watu

kuliko wengine. Inaweza kukusaidia kumwambia mwenzi wako jinsi ya kuwasiliana vizuri zaidi na wewe. Unawezaje kujua lugha yako ni ipi?

Ni nini kinakufanya uhisi kupendwa zaidi na mwenzi wako? Unatamani nini zaidi ya yote kutoka kwao? Ni nini kinachojaza tanki lako la mapenzi haraka na vya kutosha? Je, ni kumbukumbu zipi bora unazo nazo za kupendwa ukiwa mtoto au kwenye ndoa? Ni nini huja kwa kawaida kwako kufanya ili kuonyesha upendo kwa wengine?

Je, mwenzi wako hufanya nini au kusema au kushindwa kufanya au kusema nini kinachokuumiza sana? Je, wanakuumiza vipi sana? Je, ungependa kubadilisha nini haraka kuwahusu ikiwa unaweza kubadilisha chochote?

Je, kwa kawaida unaonyeshaje upendo wako kwa mwenzi wako? Jinsi unavyoonyesha upendo kwa kawaida ndivyo unavyotaka kuonyeshwa upendo.

LUGHA YAKO YA LUGHA YA MAPENZI YA MPENZI WAKO:

_____ Maneno ya Uthibitisho

_____ Matendo ya Huduma

_____ Maneno ya Uthibitisho

_____ Matendo ya Huduma

_____ Muda wa Ubora

_____ Mguso wa Kimwili

_____ Muda wa Ubora

_____ Mguso wa Kimwili

_____ Kupokea Zawadi

_____ Kupokea Zawadi

Je, hii ina athari na faida gani kwa uhusiano wako? Je, mwenzi wako anaweza kufanya nini ili kujaza tanki lako la mapenzi vizuri zaidi? Unaweza kufanya nini ili kujaza yao vizuri zaidi?

KUREKEBISHA MAPENZI YALIYOHARIBIKA Namna gani wenzi wa ndoa ambao wamesema na kufanya mambo ambayo yameumizana sana? Hatuwezi kurudi nyuma na kutengua yaliyopita, lakini tunaweza kubadilisha yajayo. Hisia ya "katika upendo" imekwenda kabisa, na haitarudi. Upendo unaweza kurudi? Ndiyo, inaweza. Upendo ni chaguo la hiari, si mhemko usio na huruma unaotufagia kutoka kwa miguu yetu. Mungu alichagua kutupenda licha ya yote tuliyofanya ili kumuumiza. Upendo wake kwetu ni chaguo la hiari, si hisia za kichefuchefu Anazopata anapotuwazia! Kumpenda mtu hakuhusiani na kumpenda -- huo utakuwa upendo wa masharti. Upendo "ikiwa," "wakati," au "kwa sababu" sio upendo wa kweli, usio na masharti, wa agape. Sio lazima kupenda mtu ili kumpenda. Wakati mwingine hutapenda wanachofanya au kusema, lakini bado unaweza kuwapenda bila masharti. Upendo siku zote hauji kwa urahisi au kawaida. Kuonyesha upendo mara nyingi kunahitaji jitihada. Yesu msalabani ndiye mfano mkuu wa hilo. Ndiyo maana anaweza kutuambia tuwapende adui zetu (Lk 6:27-32). Upendo wa kweli usio na masharti ni tunda la Roho (Wagalatia 5:22-23) na si jambo tunaloweza kufanya litokee sisi wenyewe. Tunaweza kuchagua kumruhusu Mungu azae tunda hilo ndani yetu. Ni kwa kuomba tu msaada na upendo wa Mungu ndipo tunaweza kuwa na upendo wa kweli kwa wengine.

Kujifunza kupenda ni kama kujifunza lugha ya kigeni -- inachukua muda na mazoezi. Kwa bahati mbaya, hatufanyi kazi kila wakati kwa upendo. Badala ya kujitahidi

kuwaonyesha wenzi wetu upendo, nyakati fulani tunawatendea vibaya zaidi kuliko mtu mwingine yeyote. Sisi ni wafupi, wasio na adabu, wakosoaji na mara nyingi tunanyima upendo. Tunawatendea watu wasiowajua vizuri zaidi, kwa kweli mara nyingi tunawatendea wengine vizuri zaidi kuliko wenzi wetu wa ndoa. 1 Wakorintho 13:1-8 inaeleza upendo wa kweli. Isome. Fikiria kila neno linalotumiwa kuelezea upendo: mvumilivu, mkarimu, asiye na wivu au husuda, asiye na kiburi, asiye na adabu au mwenye kujitafutia nafsi yake mwenyewe, asiyekasirika upesi au kuweka hesabu ya makosa, n.k. Maelezo haya ya upendo si hisia za kihisia bali ni mitazamo ya kiakili. na vitendo ambavyo tunapaswa kudhibiti. Inachukua uamuzi wa hiari kuwa mzuri kwa mwingine badala ya kuwapuuza au kutokuwa na fadhili. Tunahitaji kufanya uchaguzi huo na wenzi wetu.

KUONGEA LUGHA YA MTOTO WAKO YA MAPENZI Watoto pia, wana lugha yao binafsi ya upendo. Kujua ni nini husaidia kuwa na uwezo wa kufikisha upendo kwao kwa usahihi. Inasaidia kuepuka nidhamu ambayo itawaumiza bila wewe kufahamu. Maneno makali kwa mtoto ambaye lugha ya upendo ni maneno yanaweza kumdhuru zaidi. Vivyo hivyo unaweza kumpiga kwa nguvu mtoto anayehitaji mguso wa kimwili. Kumtenga mtoto ambaye anatamani wakati mzuri kunaweza kuwaumiza pia. Hii haimaanishi kwamba hatupaswi kuadhibu, lakini tunapaswa kufahamu jinsi inavyowaathiri. Temperament, utaratibu wa kuzaliwa na mambo mengine huingia katika hili, pia. Kuangalia utoto wa mtu kwa nuru ya hii inaweza kufunua sana. (Angalia Halijoto, Agizo la Kuzaliwa chini ya III A hapo juu.)

Njia nzuri ya kugundua lugha ya upendo ya mtoto wako ni kuketi sakafuni na kuona anachofanya. Wanatambaa juu yako au wanakaa kwenye mapaja yako (kugusa), wanapata kitabu cha kusoma (wakati wa ubora), wanakuuliza ucheze nao (tendo la dhabihu), kaa na kuzungumza (maneno ya uthibitisho) au kukupa zawadi (kutoa). zawadi)?

LUGHA YA UPENDO YA MUNGU Sasa kwa kuwa unaelewa lugha za upendo, zifikirie kuhusiana na Mungu. Je, Mungu hutumia nini kuonyesha upendo kwa mwanadamu? Je, tunapaswa kutumia lipi kuonyesha upendo kwa Mungu? Jibu, bila shaka, ni wote. Kwa kawaida hufanyika moja kwa moja kati ya Mungu na mwanadamu, lakini wakati mwingine (hasa kwa kugusa) Mungu hukutana na mahitaji yetu kupitia mwingine, na tunamwonyesha upendo kwa kuwaonyesha wengine. Anatuthibitisha (Biblia), daima inapatikana (wakati), alitoa zawadi bora zaidi kuwahi kutokea (wokovu), yuko tayari daima kutusaidia (matendo ya huduma), na hutugusa kiroho na kihisia (kimwili, pia, kupitia wengine). Je, ni Mungu mkuu, wa ajabu, na mwenye upendo kiasi gani tunaye kuumba njia kuu za kuonyesha upendo!

3. MATATIZO YA JINSIA KATIKA NDOA.

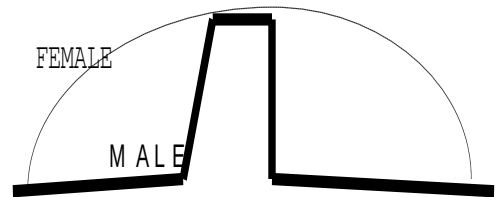
Mzizi: hofu, kiburi, ubinafsi

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): upendo, subira, kiasi.

Mungu aliumba ngono kwa wanaume na wanawake waliooana kabla ya dhambi kuingia. Ngono katika ndoa ni takatifu na safi (Waebrania 131:4). Ni zawadi ya harusi ya Mungu kwa mume na mke. Kusudi lake ni mbili: kuunda watoto ili wanadamu waendeleo (Mwanzo 1:27-28; 9:1; Zaburi 127:3) lakini pia kama njia ya kupendeza kwa mume na mke kuwa kitu kimoja kikamilifu na kuonyesha upendo wao kwa kila mmoja kwa mwingine (Mwanzo 2:23-25; 18:12; 26:8-9; Kumbukumbu la Torati 24:5; Mithali 5:15-19; Wimbo Ulio Bora 7:6-10; Waebrania 13:4). Lakini kwa sababu sisi ni wenye dhambi, watu walioanguka, mara nyingi tuna matatizo ya ngono katika ndoa.

Kuna msembo wa kawaida ambao unafupisha vizuri tofauti za kijinsia kati ya wanaume na wanawake. Ni kwamba wanawake hutoa ngono ili kupata upendo, wanaume hutoa mapenzi ili kupata ngono. Ngono kwa mwanamke huanza jambo la kwanza asubuhi kwani ukaribu hukuzwa na mazungumzo madogo, miguso, wakati na umakini. Wanaume huwasha na kuzima haraka, lakini kwa mwanamke kila mmoja ni mchakato wa polepole, wa taratibu ambao wanaume wanapaswa kujua. Hapa ni mahali ambapo lazima hakika kuweka mahitaji yake kabla yake! Mapenzi na umakini bado ni muhimu sana, kama vile ulipokuwa ukichumbiana naye. Ndiyo maana mazungumzo madogo ni muhimu sana kwake jioni, ni njia yake ya kuwasiliana na wewe kihisia. Ikiwa hautachukua hatua hiyo ya kwanza chochote kilichopita itakuwa ngumu zaidi

Maisha ya ngono yenye afya na ya kuridhisha hujengwa juu ya uhusiano wa ndoa wenye afya na kuridhisha. Makala zilizo hapo juu zinazungumzia jinsi ya kuwa na ndoa nzuri. Hii lazima ije kabla ya kuridhika kamili kwa ngono kuja. Madhumuni ya urafiki wa kimwili ni kusherehekea urafiki wa kihisia.

Katika ngono, kila mwenzi anapaswa kuzingatia raha ya mwenzake, sio yeye mwenyewe (1 Wakorintho 7:4). Ni picha ya uhusiano wetu wa ndoa kwa njia hiyo, tukitumikia wengine badala ya sisi wenyewe. Ndiyo maana matatizo ya ngono hayawezi kushughulikiwa peke yake, lazima yaonekane katika hali ya uhusiano wote wa ndoa.

Mitazamo mbaya ya ngono huanza mchanga na inaimarishwa kadiri wavulana wanavyokua na kuwa wanaume. Tamaduni zetu zinaonyesha ngono kwa njia isiyo ya kibiblia. Wakati mwingine Ukristo huchangia katika dhana hii mbaya kwa ukimya wake juu ya suala zima, na kufanya kuzungumza juu ya ngono kuwa mwiko. Kwa hivyo habari potofu na ujinga juu ya jukumu na kazi ya ngono hukua. Hii inaweka msingi mzuri wa ponografia, ndoto za ashiki na mifumo ya mawazo potofu ya ngono. Wazazi hufundisha watoto jinsi ya kushughulikia pesa, lakini mara nyingi sio jinsi ya kushughulikia ngono. Matokeo yake wanaume siku hizi mara nyingi wanazunguka huku na huko wakijifanya wana kila kitu pamoja kimapenzi, kumbe ukweli hawana. .

Ingawa katika akili zetu tunajua vizuri zaidi, wanaume bado wanaonekana kuzingatia utendaji wa kutosha wa ngono kama uthibitisho wa uanaume wetu. Juu ya hayo, hatuna hakika kabisa ya kile 'kinachotosha' ni. Tunajua kile ambacho tumekabiliwa nacho ulimwenguni si sahihi, lakini ni nini?

Mara nyingi maoni ya wanaume na wanawake kuhusu ngono yameathiriwa na kuonyeshwa ponografia kwa namna fulani. Kwa kweli ponografia ni ndoto, kabadala, kutoroka. Ponografia kwa wanaume ni sawa na sinema za mapenzi au riwaya za wanawake. Zote mbili ni za ngono, zinakabiliwa na fantasia iliyokatazwa. Wote wawili wana ubinafsi na kujitumikia. Katika kila, mahitaji ya msingi ya kihisia na mienendo ina nguvu zaidi kuliko ukweli halisi wa yote. Mahitaji ya kihisia-moyo zaidi ya mahitaji ya kimwili huwafanya yavutie.

Ndivyo ilivyo pia kuhusu kutokuwa mwaminifu kiakili au kimwili. Hii kwa kawaida haina uhusiano kidogo na ngono. Sababu zinaingia ndani zaidi. Wanatimiza mahitaji ya kihisia ambayo hayajatimizwa. Mahitaji haya ambayo hayajatimizwa lazima yakubaliwe kwa uaminifu, yachunguzwe, na kutimizwa kwa njia halali, za Kiungu. Mara nyingi sababu kuu zinarudi kwenye uhusiano mbaya wa utoto na mama au baba. Ombeni pamoja kabla ya ngono. Tunasali kabla ya kula, tukimshukuru Mungu kwa zawadi yake ya chakula na kumwomba abariki kwa faida yetu. Kwa nini usifanye hivyo kwa ngono? Baada ya yote, Mungu aliumba ngono - lilikuwa wazo lake! Zaidi ya hayo, aliwapa wanadamu kabla ya dhambi au uovu. Ngono katika ndoa ni zawadi nzuri, ishara ya umoja wa Kristo na kanisa lake

MWANAMKE ANAWEZA KUFANYA NINI ILI KUSAIDIA?

Kwa uaminifu ukubali kwako mvuto wowote unaohisi kwenye michezo ya kuigiza, riwaya za mapenzi au aina yoyote inayohusiana ya njozi za ngono/mapenzi. Ni mahitaji gani ya kihisia-moyo yanayosababisha kukuvutia? Geuza mahitaji hayo kwa Mungu ili akutane kwa wakati na njia yake.

Je, una matarajio makubwa sana kwa mumeo kimwili, kihisia au kiroho? Nadhani wanawake wengi hufanya hivyo. Atahisi hilo na kuhisi kuwa hafai. Inaweka shinikizo la ziada juu yake. Inaweza kumfanya ahisi kuwa na mafanikio kidogo na hii huathiri maeneo yote ya maisha yake. Mhakikishie mara kwa mara kuhusu kumkubali kwako kama mwanamume katika maeneo yote.

Mruhusu **HATAKI** ngono wakati mwingine bila wewe kufikiria kuwa kuna kitu kibaya kwako au kwake.

Hakikisha haujazi nafasi ya mama katika maisha yake. Ikiwa unachukua nafasi hiyo, au anakuweka katika nafasi hiyo, itakuwa vigumu zaidi kuzoea kuwa wapenzi wa ngono wakati wa usiku. Hiyo pia ni kweli ikiwa unamwona katika nafasi ya baba au nafasi ya baba.

Kumbuka jinsi curve ya kijinsia inavyotofautiana kwa wanaume na wanawake. Mfundishe kwa upole mahitaji yako. Usidhani anajua mambo haya, wanaume hawajui isipokuwa wamefundishwa.

Usifanye furaha yake kuu kuwa lengo pekee la ngono. Ponografia hufanya hivyo. Usitumie hilo kama uhakikisho wako wa jinsi tendo lilivyofanikiwa kwako au kwake. Kumbuka, ngono huvunja kuta za hisia kwa wanawake na wanaume. Hiyo inaweza kuwa tishio kwa wanaume na wanaweza kujiondoa kihisia wakati wa ngono. Kuwa na subira na uelewa. Zungumza nao kwa upole kuhusu hili baadaye.

Ombea yeye na wewe mwenyewe katika eneo hili. Omba kabla ya ngono, hata ikiwa ni kwako mwenyewe.

Ikiwa umefanya ngono na mtu ambaye hujafunga ndoa na uhusiano huo lazima uvunjwe. Ikiwa ilikuwa katika ndoa ya awali, kumbuka serikali inaweza tu kuvunja kile kinachofanywa na serikali (uhalali wa ndoa). Ni Mungu pekee anayeweza kuvunja kifungo cha kiroho ambacho kinaingizwa kwa ngono, pamoja na au bila ndoa (1 Wakorintho 6:16). Ungama dhambi (kama haikuwa katika ndoa). Mwombe Mungu avunje muungano kimwili na kihisia. Kubali msamaha Wake na usibebe hatia. Usiruhusu mawazo yako kukaa ndani yake tena.

Tazama pia: 21 Uraibu wa Ngono, 22 Kuisimua Ngono, 23 Uzinzi, Uasherati.

4. MATATIZO YA UZAZI.

Mzizi: dhambi, kutokomaa

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23):

Kuwa mume au mke mwema, mcha Mungu ni vigumu, hasa bila msaada wa Mungu. Kuwa mzazi mzuri, mcha Mungu pia ni ngumu. Sisi sote tuna hali yetu ya kutokomaa na asili ya dhambi, na vivyo hivyo na watoto wetu. Waume na wake mara nyingi hawakubaliani kuhusu jinsi ya kuwalea na kuwadibu watoto. Kipaumbele cha kwanza ni kuhakikisha wazazi wote wawili wanakubaliana katika mbinu iliyochukuliwa, ikiwa sivyo itasababisha matatizo zaidi katika ndoa. Wazazi lazima waunganishwe katika uhusiano wa ndoa wenye afya, unaokua, na wenye upendo ili waweze kuwalea watoto wao vyema zaidi. Ikiwa sivyo, matatizo kati ya wazazi yatakuja juu na kufanya kulea watoto kuwa ngumu zaidi. Kwanza, acheni tuangalie miongozo ya Mungu ya kulea watoto.

WATOTO WANAHTAJI KUPENDWA.

Alasiri moja tulivu baba mmoja alimchukua mwanawe mchanga shambani kwa matembezi Akiwa anachoka kidogo, aliamua kujilaza chini ya mti mzuri wa kivuli, kwa maana siku hiyo ilikuwa ya joto. Mtoto mdogo alikimbia kukusanya maua ya mwituni na vipande vya fern. Akija kwa baba yake alisema: "Mrembo! Mrembo!" Hatimaye baba alisinzia. Akiwa amelala yule kijana alitangatanga. Alipoamka wazo lake la kwanza lilikuwa, "Mtoto wangu yuko wapi?" Alitazama pande zote, lakini hakuweza kumwona. Alipiga kelele kwa sauti ya juu, lakini alichosikia kwa kurudi ni mwangwi wa dhihaka wa sauti yake mwenyewe. Alikimbia kwenye kilima kidogo, alitazama huku na huku lakini hakumwona mvulana huyo popote. Akiwa anasafiri kidogo ghafla aliona mwamba. Akiwa anasonga mbele, alitazama chini na pale chini kulikuwa na umbile la mtoto wake mpendwa. Alikimbilia mahali hapo huku akitokwa

na machozi, akachukua fomu isiyo na uhai na kuikumbatia mwenyewe. Kwa maisha yake yote alijilaumu kuwa muuaji wa mtoto wake mwenyewe.

- Unaweza kufikiria kuishi na hatia kama hiyo? Kupuuza kwa mzazi huyo kuliathiri maisha yote ya mtoto! Kuna njia zingine za kupuuza watoto, ingawa, njia zenye matokeo mabaya zaidi. Kupuuza kiroho na kihisia kunaweza kuwa na matokeo ya milele. Kuwa na mtoto tu hakumfanyi mtu kuwa mzazi mzuri zaidi ya kuwa na piano kumfanya mtu kuwa mwanamuziki mzuri. Kuna mahitaji fulani ya kimsingi ambayo mtoto anayo ambayo lazima yatimizwe. Watoto wanahitaji kuhisi **WANAPENDWA**.
- Je, ulihisi upendo uliohitaji wakati wa kukua? Sikuuliza ikiwa wazazi wako wanakupenda, niliuliza ikiwa unahisi upendo wao kwa kiwango unachohitaji? Vipi kuhusu watoto wako? Je, wanahisi upendo wa kudumu, usio na masharti wanaohitaji? Upendo ndio jambo kuu tunalohitaji na kupata kutoka kwa Baba yetu wa mbinguni. Upendo husitiri wingi wa dhambi (1 Petro 4:8). Jinsi ya kuhakikisha watoto wetu wanahisi kupendwa?
- Wapende Bila Masharti
- Wasimamie kwa Maelekezo
- Zithibitishe Daima
- Wakomboe Taratibu

Watie Nidhamu Mara kwa Mara

WAPENDE BILA MASHARTI Yesu anaweka kielelezo kwa kuwapenda watoto wake bila masharti, kwa upendo wa agape. Huu ni upendo licha ya, sio upendo kwa sababu ya upendo. Je, wazazi wako hawakukupenda au kukukubali walipokataa jambo fulani ulilosema au kufanya (au hukufanya)? Je, ilikufanya uhisije? Kukataliwa kamwe sio njia nzuri ya kusahihisha. Inaleta matokeo kinyume.

Yosefu, baba wa kambo wa Yesu, alikuwa kielelezo cha mtu ambaye aliwapenda watoto wake bila masharti. Alimpenda Mariamu vivyo hivyo, naye akamjibu kwa kumwamini na kumfuata. Yusufu alitumia miaka 25 au zaidi katika seremala pamoja na Yesu na miaka 30+ katika nyumba moja pamoja Naye. Walitumia kila dakika ya kila siku pamoja. Jinsi alivyokuwa na athari kwa Yesu! Kwa kutazama maisha ya baadhi ya wana wengine wa Yosefu, Yakobo na Yuda, tunaweza kuona jinsi alivyokuwa mtu mwenye upendo na kukubali. Hiyo lazima ndiyo sababu Mungu alimchagua kumlea Mwanawe.

Kwa upande mwingine, David hakujua jinsi ya kuwafanya watoto wake wahisi kupendwa na salama. Labda hiyo ilikuwa kwa sababu baba

yake mwenyewe na ndugu zake walimkataa na kumdharau (1 Samweli 17:28). Hili liliishia kwa Absalom kufanya yote awezayo ili kupata kibali cha baba yake lakini

Wapende Bila Masharti

Wasimamie kwa Maelekezo

Zithibitishe Daima

Wakomboe Taratibu

Watie Nidhamu Mara kwa Mara

akashindwa (2 Samweli 14:28-33). Hatimaye aliasi dhidi ya baba yake na kuuawa. Hatimaye, upendo wa Daudi kwa huzuni

Absalomu alikuja kumwagika (2 Samweli 19:4), lakini amechelewa. Usingoje hadi kuchelewa sana kuonyesha upendo!

Je, wewe ni nani zaidi -- Joseph au David? Je! watoto wako wanajibu kama nani zaidi, Yesu au Absalomu? Wapende bila masharti na utaona mabadiliko makubwa!

Kwa habari zaidi kuhusu kuwasiliana mapenzi tazama "Kuwasiliana kwa Upendo (Lugha za Upendo)" chini ya Matatizo ya Ndoa hapo juu. Soma sehemu ya "Kuzungumza Lugha ya Upendo ya Mtoto Wako."

KUWASIMAMIA KWA MAAGIZO Biblia inasema kwamba watoto ni kama mishale (Zaburi 127:1-5) - iliyotengenezwa kwa uangalifu ili waweze kutumwa kukamilisha kazi fulani. Wazazi huunda na kulenga mshale. Lengo ni kufanana na Kristo. Hilo ndilo lengo letu kwa watoto wetu. Huu ni mchakato wa maisha yote unaojumuishwa kuzaliwa na kukua, kiroho na kimwili:

Kuzaliwa Kiroho (wokovu - Yohana 1:12,13; 3:3) ni mwanzo wa maisha. Ni lazima tuwafundishe watoto wetu kuhusu kuzaliwa kiroho, si kimwili tu. Ni lazima tusali kwa ajili yao, tuwawekee kielelezo cha kimungu, na kuwafundisha Neno la Mungu. Watoto si lazima waelewe yote kuhusu Yesu ili kukubali zawadi Yake ya bure ya wokovu. Kwa kweli, watu wazima wanapaswa kuja kwa Mungu kama watoto, watoto hawaambiwi waje wakiwa watu wazima (Mathayo 19:14; Marko 10:14; Luka 18:16). Ni mahitaji gani ya chini kabisa ya kuzaliwa mara ya pili? Nadhani ni kukubali (kwa usahihi zaidi kuacha kukataa) zawadi ya bure ya Mungu ya wokovu. Anataka kutupa sisi; tunamruhusu tu kufanya hivyo. Mtoto anaweza kufanya hivyo. Mtoto anapokuwa na umri wa kutosha kuelewa hitaji lake na utoaji wa Yesu, basi anaweza kukubali zawadi hii ya bure. Hii inaweza kuwa na umri wa miaka 3-4, kwa hakika kwa miaka 8 hadi 10. Wokovu ni kutoa yote tuliyo nayo sisi wenyewe kwa wote wa Yesu ambao tunaelewa. Hatuhitaji kuwa watu wazima na kukomaa, wala hatuhitaji kujua na kuelewa kila kitu kuhusu Yesu. Tunampa Yesu tulichonacho rahisi jinsi tunavyomwelewa. Baadaye, mtoto anapokomaa, anaelewa zaidi kuhusu yeye na Yesu. Wanaweza kuendelea kujitoa kwa Yesu tena na tena, lakini mara ya kwanza ni uzoefu wao wa wokovu. Tunafanya hivi pia. Mume na mke hufanya hivyo kwa kila mmoja katika ndoa. Viapo vyao vya ndoa ndivyo vinavyofanya ndoa kuwa halali, lakini kadiri wanavyokua kibinafsi na kupendana, ahadi yao inathibitishwa na kuimarishwa zaidi. Kitu kimoja kinatokea kwa wokovu.

Ukuaji huja popote penye uhai. Hiyo ni kweli kimwili na kiroho. Kufuatia kuzaliwa kiroho huja kukua kiroho (2 Petro 3:18). Lishe huleta ukuaji. Tunapaswa kujilisha kwa Biblia, Neno la Mungu (1 Wakorintho 3:1-2; Yereimia 15:16). Hii inaanza kidogo na kuendelea (2 Timotheo 3:15). Sio tu kwamba tunapaswa kufundisha yaliyomo, tunapaswa pia kukuza hamu ya Neno la Mungu ndani yao ("kuzoeza" katika Mithali 22:6 inamaanisha "kuunda ladha ya"). Mawasiliano ni kitu ambacho watoto hugundua

hivi karibuni, kwa maneno au vitendo. Ni lazima tuwafundishe watoto wetu kuwasiliana na Baba yao wa Mbinguni kwa maombi. Mambo haya yote yanafanywa kwa mfano wa kila siku (Kumbukumbu la Torati 6:4-9) pamoja na kufundisha yaliyomo. Kutembea haraka hufuata wakati kuna ukuaji. Watoto wetu lazima wajifunze kutembea kwa imani (Wagalatia 5:16; 2 Wakorintho 5:7), wakimtii Mungu na wazazi.

Inafurahisha kuona mtoto akikua kimwili na inasisimua vile vile kuona watoto wetu wakizaliwa na kukua kiroho. Wala kutokea peke yake, ingawa. Kila mmoja huchukua kazi nyingi na wakati kutoka kwa wazazi. Kuweka wakati huo na utunzaji kunaonyesha watoto tunawapenda. Inawasaidia kujisikia kupendwa. Inawasaidia kuanza matembezi yao ya maisha ya kuwa kama Kristo zaidi.

ZITHIBITISHE “Halali” maana yake ni “sauti, nzuri, zenye msingi mzuri.” Tunazalisha haya kwa watoto wetu ‘tunapowathibitisha’ kwa kuwatia moyo, kuwapongeza na kuwajenga. “Akina baba (wakati fulani hutafsiriwa ‘wazazi’), msiwachokoze watoto wenu; badala yake, waleeni katika adabu na maono ya Bwana” (Waefeso 6:4). “Tunafundisha” kwa kufundisha, kusali na kuweka mfano mzuri ili kujenga tabia na maadili yanayofaa ndani ya watoto wetu. Tuna "kufundisha" (sahihi tabia mbaya) kwa kuwaadhibu watoto. Hivi ndivyo tunavyofanya.

TUSICHOTAKIWA kufanya ni kuwakatisha tamaa au kuwakasirisha. Nidhamu isiyo na msimamo, isiyo ya haki au isiyo na upendo itafanya hivi. Lengo letu si kuwafanya watii kwa kuogopa adhabu, bali ni kuwatia moyo kutaka kuwatii wazazi wao.

TUNAWEZAJE kuwatia moyo watoto wetu? Kwa jambo moja, tumia bent yao ya asili. Mzoeze mtoto “katika njia impasayo” (Mithali 22:6). Kumbuka tabia zao za kibinafsi, utu, mtindo wa kujifunza, mpangilio wa kuzaliwa, n.k. (Ona III A, Kuelewa Watu, hapo juu) Kinachofaa kwa mtoto mmoja hakitafaa kila wakati kwa mwingine! Pia, tumia kanuni ya chumvi ili kuhamasisha. Unaweza kumwongoza farasi kwenye maji lakini huwezi kumnywesha, lakini unaweza kumlisha chumvi! Kuendeleza maslahi yao ya asili. Tumia udadisi na ubunifu wao. Fanya kazi NAO, sio DHIDI yao. Pamoja na hili, wasaidie kuchagua malengo yao wenyewe. Kadiri wanavyokuwa wakubwa ndivyo malengo haya yanavyoweza kuwa ya muda mrefu zaidi. Badala ya kuzingatia kile ambacho ni rahisi zaidi kwa sasa, waambie wafanye kazi kufikia lengo. Hii itawasaidia kujihamasisha. Siku zote waache wapate matokeo mabaya ya kutofikia malengo. Usiwawekee dhamana. Mungu hutumia matokeo ya asili kutufundisha umuhimu wa kufanya yaliyo sawa, yatumie pamoja na watoto wako. Kumbuka nguvu ya sifa. Uimarishaji chanya (sifa) hufanya kazi vizuri zaidi katika kututia moyo sisi sote kujaribu zaidi kuliko ukosoaji. Kama cheche ndogo inayohitaji kupeperushwa, wasifu wakati wowote na kwa lolote uwezalo.

WAWEZESHE TARATIBU Hapo awali tulizungumza kuhusu watoto kuwa kama mishale ambayo wazazi wanapaswa kuunda kuwa kitu muhimu. Mishale inafanywa kutumwa kwa marudio, lengo. Mishale lazima iachiliwe ili kukamilisha kazi yao.

Kama katika upigaji mishale, kuachiliwa kwa watoto ni muhimu pia. Si tukio la mara moja tu bali ni mchakato wa kimaisha ambao huanza siku ya kuzaliwa kwao! Watu wazima wengi bado wanapambana na uhuru kutoka kwa udhibiti wa wazazi. Kuachilia mtoto vizuri kunahitaji ujuzi na ukomavu. Inamaanisha kushinda hofu kwamba watoto wako hawawezi kufanya bila wewe, kwamba labda haukuwatayarisha vya kutosha kwa yote watakayokabiliana nayo. Inamaanisha kukataa hamu yako ya kudhibiti, kukubali kwamba hauhitajiki kwao kama ulivyokuwa hapo awali. Kuruhusu kwenda kunahitaji kufanywa tena na tena, kila siku. Inamaanisha kusadikishwa kabisa kwamba wao kweli ni mali ya Mungu na wako kwa mkopo wa muda tu kwetu.

Kukomboa si wanaume tu kuwaacha huru kuelekea upande wowote. Mwelekeo tunaopiga mishale yetu, lengo kwao, ni kuwa kama Yesu. Tunataka wawe mwanamume au mwanamke Mkristo aliyekomaa kama Mungu anataka wawe. Mishale ilipovumbuliwa, ilibadilisha sura ya vita milele, kwa kuwa askari angeweza kuathiri eneo la vita kutoka mbali sana. Hakuhitaji kuwapo ili kuwa na ushawishi katika matokeo. Kwa hiyo, pia, watoto wetu wataenda mahali fulani na kutimiza mambo mengi zaidi ya jambo lolote ambalo tungeweza kufanya. Wataathiri ulimwengu kwa Yesu ambao hatutaweza kugusa! Ni pendeleo lililoje kuwatuma kwenye ulimwengu wenye uhitaji ili kuwaonyesha watu Yesu!

WAPE NIDHAMU KWA UTAYARI Kumbuka neno kuu hapa ni “bila kubadilika.” Watoto wanahitaji kuwa na nidhamu mara kwa mara (si DAIMA). Ni muhimu zaidi tuwe sawa na mahali tunapochora mstari kuliko mahali ambapo mstari umechorwa. Mara nyingi sana huwa tunatofautiana kulingana na hali au mkazo wetu, ikiwa wengine wako karibu, nk. Kutokuwa na msimamo kunachanganya sana na kukatisha tamaa watoto (Waefeso 6:4), na hufanya iwe vigumu sana kwao kutambua kile tunachotaka hasa. Wanaishia ama kwa nje kuasi kila kitu au kwa ndani kufikiri wao ni kushindwa vibaya. Wala si jibu tunalotaka!

Biblia inaweka wazi kwamba watoto wanahitaji nidhamu (Tito 1:6; 1 Timotheo 3:4-5; Mithali 13:24; 22:15; 29:15; 23:13-14; 29:17). Watoto hawatakubali hilo na kuja kuuliza, lakini ndani wanahisi na hawana usalama wanapopuuzwa na kuondoka wenyewe. Sio kawaida kwa mwanamke mwenye nia kali kuolewa na mwanamume dhaifu ili aweze kumdhibiti, lakini anapofanya hivyo, anapoteza heshima kwake. Chini ndani kitu kinamfanya ajue kwamba anahitaji awe na nguvu zaidi kuliko yeye (kwa njia ya upendo, upole). Wakati anapambana na kila jaribio lake la kujidai, kwa siri anatamani angeweza kuleta udhibiti na utaratibu anaohitaji maishani. Vile vile ni kweli kwa watoto wenye tamaa kali

Wakiwa wachanga sana, watoto wachanga hawawezi kuwa na nidhamu kwa sababu hawawezi kufanya maamuzi ya hiari ya kuasi. Wazazi wanaokubali kila hitaji lao la fujo hugundua kwamba hatimaye watakuwa na mtoto aliyeharibika, anayedai mikononi mwao, kwa hivyo usijenge ubinafsi kwa kujitolea kila wakati. Lakini nidhamu si suala hadi waasi kimakusudi. Kwa sehemu kubwa, kwa uthabiti lakini kwa

upendo kuondoa kitu kutoka kwao (au chochote kile) kitawapa wazo. Kuwa thabiti na thabiti. Hata hivyo, baada ya umri wa miaka miwili, nia yao inakuwa imara vya kutosha kuanza kufanya maamuzi yao wenyewe. Wanaanza kutambua kuna njia mbadala ya kujitosheleza zaidi kuliko utii, ni kutoa katika mwili. Wataanza kupima mipaka kwa makusudi. Jibu kwa upendo, thabiti, nidhamu thabiti: kukaa kwenye kiti au kusimama kwenye kona. Adhabu ya kimwili inapaswa kutumika tu kwa uasi wa wazi, wa makusudi, sio makosa ya kichanga, usahaulifu au uzembe. Haipaswi kamwe kusimamiwa kwa hasira. Kuanzia umri wa miaka 4 au 5 na kuendelea jaribu kuwafundisha sababu za mambo, sio tu kile wanachopaswa kufanya lakini kwa nini. Sehemu ya ukomavu ni kuweza kuacha kuridhika mara moja kwa lengo la masafa marefu. Wanapoelewa vyema sababu za sheria zako, watakuwa na uwezo wa kujitia nidhamu. Sehemu ya nidhamu nzuri ni kuhakikisha wanaelewa vizuri kile kinachotarajiwa kutoka kwao. Sheria yoyote nzuri lazima ieleweke wazi na itekelezwe. Daima wahakikishie kwa kuwakumbatia na kwa maneno baada ya mzozo kuisha. Daima kumbuka kwamba “upendo husitiri wingi wa dhambi” (1 Petro 4:8). Hakikisha wanajua wanapendwa hata iweje. Afadhali overdo hii kuliko underdo it. Afadhali kuharibiwa kidogo kuliko kukua na sura mbaya ya kibinafsi. Ukweli wa maisha utaondoa haraka ubinafsi wa kuharibiwa, lakini taswira mbaya ya kibinafsi inaweza kuchukua maisha yote kushinda.

Njia nzuri ya kusaidia kuamua jinsi ya kujibu hali ni kujiuliza jinsi Mungu angejibu. Baada ya yote, tunafundisha kuhusu Yeye jinsi tunavyowatendea watoto wetu, kwa kuwa kutoka kwetu wanajifunza kuhusu mtu mwenye mamlaka kuu maishani mwao (sisi sasa, Mungu baadaye). Kwa kadiri hili linavyokwenda, kumbuka jinsi Mungu anavyotuadhibu. Kwa kawaida tukipotoka, Yeye hutuacha tujifunze kwa njia ngumu, lakini tukiteseka na matokeo ya asili ya matendo yetu (endesha gari kwa kasi sana - tikiti ya mwendo kasi, usilipe kodi - adhabu na faini, kupuuza afya zetu - magonjwa, kupuuza wenzi wetu - umbali na migogoro). Daima ni vyema, kuanzia haraka iwezekanavyo, kuwaacha watoto wateseke matokeo ya matendo yao badala ya kuwadhamini. Wakivunja kitu lazima walipe. Ikiwa wanamuumiza mtu hawezi kuwa na watu kwa muda. Ikiwa hawatumii pesa zao kwa busara, hawana wakati inahitajika. Badala ya kuwasumbua watoto wangu kufanya mazoezi ya vyombo vyao vya muziki, ikiwa mwalimu wao anasema hawajajiandaa kwa somo basi tunawafanya walipie somo wenyewe. Biblia inaweka kanuni hii inaposema kwamba mtu ye yote asiyefanya kazi asipewe chakula cha bure (2 Wathesalonike 3:10).

Kumbuka, wazazi si chochote ila walezi wa watoto kwa ajili ya Mungu. Wao ni watoto WAKE, na atatumia vitu vyote kuwasaidia kukua na kukomaa (Warumi 8:28). Mungu hutupa watoto tunaohitaji ili kutusaidia zaidi kama Yesu! Hakuna familia iliyo kamili, hakuna mzazi mkamilifu. Sote tunahangaika na kujiuliza ikiwa tunashindwa. Kulea watoto kwa usahihi haiwezekani bila msaada wa Mungu na hekima, lakini anaahidi kwamba ikiwa tutaomba tu (Yakobo 1: 5). Hakikisha unaendelea kumwendea

Yesu kila mara kwa ajili ya hekima na nguvu, kwa ajili ya kutiwa moyo na mwongozo, kwa maana Yeye pekee ndiye anayeweza kukusaidia.

WATOTO WASIOWATII WAZAZI.

WATOTO WENYE HASIRA NA WAASI Watoto hawajakomaa na mara nyingi hujifikiria wao wenyewe tu. Kwa asili wana ubinafsi na hawajui jinsi ya kudhibiti asili yao ya dhambi. Wanakosa kujidhibiti na wanataka kuridhika mara moja. Ndiyo sababu Mungu huwapa watoto wazazi wawazoeze na kuwasaidia wakomae katika njia zenye afya. Hivyo wao ni waasi kiasili.

Uasi huo unaweza kuwa mbaya zaidi kwa malezi duni ya uzazi. Mtoto anapoumizwa sana na wazazi wake, iwe ni wa kweli au wa kutambulika, utaiumiza roho yake (Mithali 18:14). Maumivu haya ni mbegu ambayo huota na kukua na kuwa mzizi wa uchungu (Waebrania 12:15) isipokuwa msamaha na msamaha.

upatanisho unafanyika. Upendo hauweki kumbukumbu ya makosa (1 Wakorintho 13:5) lakini uchungu huhifadhi! Kisha hasira inakua.

Wazazi wanaambiwa “msiwachokeze watoto wenu” (Waefeso 6:4). Tunapaswa kuwa waangalifu ili tusiwadhuru roho ili hili lisitokee. Ni lazima kila wakati kuadibu kwa upendo na si kwa hasira. Tukifanya hivyo, ni lazima tuombe msamaha na kuanzisha upya uhusiano wenye upendo pamoja na mtoto wetu. Mungu hutuadhibu lakini kamwe kwa hasira (Waebrania 12:4-12).

Biblia inasema uasi ni mbaya kama uchawi (1 Samweli 15:23). Mithali hutumia neno “mpumbavu” kumtambulisha mtu huyo na kumfafanua kuwa mtu anayedharau hekima na mafundisho (1:7; 17:16), anayechukia ujuzi (1:22), kuwahuzunisha wazazi wake (10:1; 17:25), hufurahia kupanga ubaya (10:23), ana haki machoni pake mwenyewe (12:15), ni mwepesi wa hasira (12:16; 29:11) na huwakasirisha wengine (18:6), amejaa uovu. (13:19), mdanganyifu (145:8), mwenye kiburi na mzembe (14:16), anakataa maagizo ya mzazi wake (15:5, 20) na ni mgomvi na mgomvi(20:3)

SABABU ZA KUTOTII KWA WATOTO Ili kupata sababu kuu ya kutotii kwa mtoto, kwanza jifunze kutenganisha uasi wa dhambi na kutokomaa kwa mtoto. Mtoto anapokosa kutii au kufanya jambo baya, je, lilifanywa kwa ufahamu kamili na kwa makusudi? Au ujinga wa kutokomaa ndio ulichangia? Watoto, hata vijana, huwa hawafikirii mapema ni matokeo gani yanaweza kutoka kwa tabia zao. Wanafanya mambo bila kuwaza. Hiyo ni tofauti sana na kutotii kwa makusudi, kwa makusudi. Ni nini husababisha uasi wa makusudi, wa kukusudia na kutotii? Bila shaka, wana asili ya dhambi na hiyo inatosha. Lakini mara nyingi kuna maumivu au maumivu nyuma ya hatua na kusababisha.

Mungu mwenyewe anawaamuru wazazi kuwatia adabu watoto wao: Tito 1:6; 1 Timotheo 3:4-5; Mithali 13:24; 22:15; 29:15; 23:13-14; 29:17. Lakini kuna tofauti kubwa kati ya nidhamu na adhabu. Mara nyingi wazazi wanapokatishwa tamaa na watoto wasiotii, wanajaribu kumdhuru mtoto. Wanaondoa hasira yao kwa mtoto wao kwa kuwaumiza, lakini hiyo si nidhamu. Inaleta madhara zaidi kuliko mema.

Jedwali hapa chini linaonyesha tofauti kati ya adhabu na nidhamu

	NIDHAMU	ADHABU	MAREJEO YA KIBIBLIA
	HASIRA ISIYO NA DHAMBI (HASIRA YA HAKI)	HASIRA YA DHAMBI (UADUI WA MWILI)	Waebrania 12:10; Isaya 13:11
Mwelekeo	Kuelekea dhambi yenyewe	Kuelekea kitu chochote au mtu yeyote anayetukasirisha	Zaburi 7:11; Wagalatia 5:19-21
Kusudi	Kusahihisha makosa, mabadiliko ya siku zijazo, kuleta ukomavu	Ili kulipiza kisasi, jilinde, toa adhabu	Warumi 12:17-21
Mtasamo	Upendo na kujali kwa mtoto	Hasira, uadui, kuchanganyikiwa	1 Wakorintho 13:4-7; Maombolezo 3:33
Njia	Polepole na kudhibitiwa	Haraka na msukumo	Yakobo 1:19-21; Mithali 16:32
Kimwili	Kuchapwa matako kunakodhibitiwa kufanywa kwa mapenzi, wenye umri wa miaka 2 hadi ujana	Dhuluma: kupigwa, teke, kofi, kufanywa na vurugu na hasira kwa mtoto wa umri wowote	Mithali 13:24; 22:15; 29:15; 23:13-14
Matokeo	Kuongezeka kwa heshima kwa mzazi, usalama na upendo	Kuongezeka kwa uadui kwa wazazi; hofu, hatia na hasira	Mithali 15:1; Waefeso 6:4
Matokeo katika mzazi	Kuridhika kwa wasiwasi wa Kikristo	Kitulizo kutokana na kuachilia uadui, kisha hatia kwa kukosa hasira	

Kwa nini baadhi ya vijana ni watiifu na wengine si watiifu? Je, tunawezaje kutoa hesabu kwa ajili ya dhabihu ya Ruthu (kutoa maisha yake ya baadaye) na Isaka (tayari kuyatoa maisha yake)? Tunaweza kufanya nini ili vijana wetu watii bila kung'ang'ania na kutisha? Waefeso 6:4 inatuambia. "Enyi watoto, watiini wazazi wenu katika Bwana, maana hii ndiyo haki. ... Nanyi akina baba, msiwachokoze watoto wenu; bali waleeni katika adabu na adabu ya Bwana." Watoto na vijana lazima watumie uhuru wao wa kuchagua kujitiisha na kujisalimisha kwa wazazi wao kama kwa Mungu. Hivi ndivyo watakavyojifunza kumfuata Mungu wakiwa wazee. Wazazi wanapaswa kuwafundisha na kuwaadibu watoto wao katika upendo na subira, jinsi Mungu anavyotutendea sisi watoto wake. Tunawaonyesha jinsi Mungu alivyo kwa jinsi tunavyotumia mamlaka yetu maishani mwao wakati wachanga. Ikiwa sisi ni wenye upendo na wenye subira, lakini wenye msimamo thabiti na thabiti, watamwona Baba yao wa mbinguni vivyo hivyo. Ikiwa hatuna subira, hasira na wakosoaji watahisi Mungu yuko hivyo pia. Hebu tuangalie Waefeso 6:4 kwa undani zaidi.

"Baba" ndio wanaohusika na mafunzo ya watoto wa umri wote. Hata kama hawako pamoja na mtoto kama mama, hatimaye wanawajibika mbele za Mungu kwa ajili ya familia nzima. Mke yuko chini ya mamlaka ya mume na anatekeleza malengo yake

(yao). Anatekeleza kile wanachoamua kwa pamoja, lakini yeye ndiye kiongozi mwenye uangalizi na usemi wa mwisho. Yeye, pia, hatakiwi kuwakasirisha watoto wake. Neno lililotafsiriwa “baba” linaweza pia kutafsiriwa “wazazi” (Waebrania 11:23), kwa hiyo wajibu huu pia unajumuisha akina mama.

"Usikasirike" ni amri iliyotolewa kwa wazazi. Hiyo ina maana kwamba usiwakatishe tamaa kijana kwa matarajio makubwa sana, ukosoaji bila upendo, kumnyima upendo, kutofautiana, kukataliwa, kuwabebesha sheria kupita kiasi, kutarajia kupita kiasi (ukamilifu), kulinda kupita kiasi, kuharibu, kuruhusiwa kupita kiasi au kali sana. Kitu chochote isipokuwa nidhamu thabiti, thabiti, na yenye upendo kwa sheria zilizoelezwa waziwazi kinaweza kukatisha tamaa. Hasa kuadibu kwa hasira au kukosoa kunaweza kukasirisha. Kuwatia nidhamu au kuwatendea ujana kama watoto kunaweza kuwakatisha tamaa upesi, kwa kuwa wana msukumo wa ndani waliopewa na Mungu wa kuacha utoto na kuwa watu wazima. Kutokuwa na msimamo pia kunakatisha tamaa. Tengeneza tu sheria unazoweza kutekeleza, na unapoweka sheria, lazima uwe thabiti katika wakati na jinsi inatekelezwa. Ndio maana kuadibu kwa hasira kunaharibu sana. Kumbuka Kanuni Bora, watendee jinsi unavyotaka wakutendee, kwa maana ndivyo itakavyokuwa.

“Badala yake Walee” maana yake ni “kuwalisha, kuwalea, kuwachunga”. Wazazi hufanya hivyo kimwili, kihisia, kijamii, kiakili na kiroho. Je, hili lifanyiikeje? Kwa kuwalea “katika adabu na mafundisho ya Bwana.”

"Katika Mafunzo ya Bwana" inarejelea kuadibu, kusahihisha, kufundisha kujidhibiti hadi waweze kujidhibiti juu ya matendo yao wenyewe. Neno "mwanafunzi" linatokana na neno hili. Hilo linahitaji nidhamu, na hadi waweze kujitia nidhamu, wazazi lazima watoe nidhamu kutoka nje. Mungu anaamuru hili (Waefeso 6:4; Mithali 13:24) na watoto wanahitaji ili wahisi kupendwa na salama. Zaidi ya hayo, ni mfano wa jinsi Mungu anavyowatendea watoto wake (Waebrania 12:11) na nidhamu yetu kwa vijana wetu lazima iakisi nidhamu ya Mungu kwetu (thabiti, katika upendo, kwa ajili ya uboreshaji wetu si tu kulipia usumbufu ambao tumemsababishia. , na kadhalika.)

"Katika Maagizo ya Bwana" inarejelea mafunzo, kuzuia, kwa hivyo kusahihisha/nidhamu si lazima kama inavyohitajika. Hili linafanywa kwa mfano wetu pamoja na maneno (Kumbukumbu la Torati 6:4-9). Ongea hisia na hisia zako, mapambano (ya sasa na kama kijana) na shida nazo. Chora nje. Uliza **"Hilo lilikufanya uhisi vipi?"** Sikiliza kimya, fikiria kwa uangalifu kabla ya kutoa ushauri. (Yakobo 1:19). Watie moyo (1 Wathesalonike 5:11). Inachukua pongezi 99 kufidia ukosoaji 1 mkali

KUADHIBU VIJANA (Vijana na vijana) Ili kumwadhibu kwa usahihi kijana ni muhimu kuzingatia sababu ya kutotii kwao pia. Kuna tofauti kubwa kati ya uasi wa makusudi, wa ukaidi dhidi ya mamlaka kutoka kwa hiari yao na kujiondoa kwa asili na muhimu ambayo ni sehemu ya mchakato wao wa kukomaa. Uasi wa makusudi ni tofauti na vitendo kutoka kwa kutokomaa au ujinga. Ni nini hutoka kwa kubadilisha

homoni na nini kinatokana na asili ya dhambi? Kujua hilo kunaweza kusaidia sana kwa kila mmoja lazima kushughulikiwe kwa njia tofauti, kama vile Mungu anavyofanya nasi.

Vijana wanahitaji mipaka, lakini pia uhuru na kubadilika. Watendee kama watu wazima lakini tarajia wafanye kama watoto. Wana mahitaji sawa ya kihisia ya watoto kwa upendo, usalama na kukubalika, ingawa hawaonyeshi hivyo kila wakati.

Inaweza kusaidia, pia, kutambua katika eneo gani wanachagua kuasi. Kwa kawaida ni maisha ya kijamii na desturi (marafiki, mavazi, nywele, kutokuwepo kila wakati), wajibu (kutobeba mzigo wako, usaidizi), utendaji wa shule (madarasa, tabia za kusoma, mitazamo), mahusiano ya familia (kuelewana na wazazi au ndugu) au maadili. na maadili (ngono, vipindi vya televisheni, mazungumzo, udanganyifu). Kwa nini wanachagua eneo HILI la kuasi? Je, ni kwa sababu tunatarajia mengi sana katika eneo hili? Je! ni kwa sababu ni eneo ambalo hatujadhibiti kabisa maishani mwetu? Ni jambo ambalo ni muhimu kwetu na wanajua wanaweza kutuumiza kwa kutotii kwao katika eneo hili? Omba na umwombe Mungu hekima na utambuzi wa nia na sababu zao. Itakusaidia kujua vizuri zaidi jinsi ya kuwasahihisha. Uasi wa wazi unahitaji matokeo thabiti lakini yenye upendo. Kutokomaa au kutojua kunahitaji mafundisho na hoja ili kuwasaidia kujifunza na kukua.

Chagua vita vyako kwa uangalifu. Usitarajie utiifu wa papo hapo katika kila jambo. Vijana si watoto tena, wape nafasi ya kutumia hiari yao wenyewe. Ikiwa huwezi kushinda vita, usiruhusu ianze. Amua ni kipi kikubwa cha kutosha kufanya suala na kile ambacho sio kikubwa. Unapochora mstari, fanya kwa upendo. "Upendo husitiri wingi wa dhambi." Daima, kwa njia nyingi iwezekanavyo, wahakikishie upendo wako usio na masharti. Weka tank yao ya hisia kamili.

Unapolazimika kuadhibu, tumia matokeo ya asili badala ya kusumbua, kutisha au kupiga kelele. Wanyime upendeleo unaoambatana na dhambi zao. Biblia inasema mtu ye yote asiyefanya kazi asile (2 Wathesalonike 3:10). Ikiwa wanaenda shule, shule ni kazi yao. Hawapaswi kula mpaka wafanye hivyo. Ikiwa hawaelewani na ndugu zao, hawawezi kutumia wakati na marafiki nje ya familia. Ikiwa hawatendei wengine vizuri, wametengwa na hawawezi kuwa karibu na wengine. Ikiwa wanatumia pesa bila busara usiwape zaidi kwa hafla muhimu, waache wazitumie. Epuka ugomvi wa madaraka na kugombana kwa gharama yoyote! Usipige, maana hujenga chuki na chuki. Kitu chochote kinachowafanya wahisi kama unawatendea kama mtoto mdogo hakina tija. Hakikisha hauchezi vipendwa kwa mtoto wa jinsia sawa na wewe -- au jinsia tofauti. Pia hakikisha hutarajii zaidi mtoto kwa sababu ni mvulana au msichana au amezaliwa kwanza

UNAPOFANYA KOSA chukua jukumu kwa upande wako bila kulaumu au kuhalalisha. Ungama dhambi zako kwao na kwa Mungu, ukiomba msamaha. Jisamehe mwenyewe na uanzishe tena mawasiliano nao. Fanya mabadiliko muhimu ili

yasijirudie. Kuwa mvumilivu. Mungu hatarajii uwe mkamilifu, lakini anatarajia ukubali unapokosea.

USHAURI KWA WATOTO NA VIJANA Ufunguo kwa mtu yeyote ambaye bado anaishi nyumbani na kwa hiyo chini ya mamlaka ya mzazi wake, bila kujali umri wao, ni utii kwa upendo na heshima, kufuata mfano wa Yesu (Luka 2:51). Ikiwa unahisi wazazi wako wamekosea, kuwa mwangalifu, labda wana ufahamu fulani ambao haujui. Wakati mwingine watakuwa wamekosea, waruhusu haki hiyo. Wao pia si wakamilifu. Ikiwa unafikiri wamekosea, usikabiliane nao wakati hisia zako au hisia zao ziko juu. Jibu kwa upendo, kama unavyotaka wakutendee. Unapokosea kuomba msamaha na kuungama dhambi zako kwao na kwa Mungu. Tafuta shida ya mizizi, sio tu dalili ya uso. Weka malengo ya kukusaidia kutenda kwa upendo: "Maneno ya kwanza kwa wazazi wangu yatakuwa shukrani." "Nitasafisha chumba changu kabla ya kuulizwa." "Nitakuwa na ibada zenye maana kila asubuhi." Kumbuka, "hii ni sawa" na huleta baraka za Mungu. Tii kwa upendo na zoea Kanuni Bora. Watendee vile unavyotaka wakutendee.

NDUGU AMBAO HAWAENDANI NA WENZIO (USHINDI WA NDUGU)

Ndugu zake Yusufu walimchukia (Mwanzo 37:4) kwa kuwaingiza kwenye matatizo kwa kuwachezea (Mwanzo 37:2) na kwa sababu baba yao alimpendelea Yusufu juu yao (Mwanzo 37:3-4). Kuwaambia kwa Yusufu juu ya ndoto ambayo walimsujudia (Mwanzo 37:5-10) hakujasaidia uhusiano huo pia. Nina hakika ilimhuzunisha sana Jacob kutopatana na watoto wake. Bila shaka unajua kilichotokea: Yusufu aliuzwa utumwani Misri. Inasikitisha sana wakati ndugu hawaelewani.

Ni nini husababisha ugomvi wa ndugu? Kimsingi, inatokana na kuwa na zaidi ya mtoto mmoja! Haionekani kuchukua zaidi ya hiyo! Watoto wawili, asili mbili za dhambi, watu wawili ambao hawajakomaa wanaojifikiria wenyewe, na migogoro haiwezi kuepukika. Kuna mambo, ingawa, ambayo hufanya hii kuwa mbaya zaidi. Hizi ni pamoja na:

1. Upendeleo wa wazazi Ikiwa watoto wanahisi kuwa wanashindania uangalizi au idhini ya mzazi (sio lazima iwe halisi, hata kama wanawazia tu) wataonana kama wapinzani wa kushindwa. Kwa kuwa hakuna watoto wawili wanaofanana, hakuna anayeweza kutendewa sawa, na hilo laweza kuonwa kuwa upendeleo. Isaka alionyesha upendeleo kwa Esau kuliko Yakobo, Yakobo alifanya vivyo hivyo kwa Yusufu. Haya yalisababisha matokeo mabaya. Watoto wanaohisi kutengwa hawatatii ili kupata umakini. Hata kukemea ni bora kuliko kupuuzwa. Hisia hasi zikija njia yao ni vyema hakuna hisia!

2. Hasira isiyo na makazi Mtoto anapokasirikia wengine vitu au watu maishani, mara nyingi wanashawishika kumkasirikia ndugu au dada. Hivyo Kaini alimuua Able na Yakobo na Esau walikua katika migogoro ya mara kwa mara. Kugombana na kupigana kwa kawaida ni tunda la matatizo makubwa zaidi yanayoendelea ndani.

3. Hisia za kuwa duni kwa kulinganishwa (kwa uangalifu au kwa ufahamu) na ndugu aliyekamilika zaidi. Uadui wa Leah kwa Rachaeli ulikuwa kwa sababu ya hili. Sababu hizi hukuzwa wakati watoto wanapitia ujana na faragha na haki ni muhimu zaidi kwao. Vijana huwa wakosoaji zaidi na mara nyingi huwa shabaha rahisi kwa wengine katika familia ambao wanataka kuwarudia kwa matendo yao ya zamani au ya sasa.

4. Mabadiliko ya Kikuzi Watoto wanapobalehe, maoni yao kuhusu ndugu na dada wachanga yanaweza kubadilika. Sehemu ya kujiondoa kwao inaweza kuonekana katika kutokuwa na subira na kuangalia chini kwa ndugu na dada wadogo. Watoto wadogo wanaweza kupata njia nzuri za “kuwafikia” hawa wazee. Kuelewa kile kinachotokea na kwa nini kunaweza kurahisisha kuzuia.

5. Tofauti za halijoto Baadhi ya tabia huwafanya wengine vibaya, wengine ni vigumu kupatana nao kuliko wengine. Haya yote yanaweza kuchangia kutotii na kutopatana. (Ona Sehemu ya III. A. Kuelewa Watu, hapo juu, kwa habari zaidi.)

6. Utaratibu wa kuzaliwa Jambo lingine muhimu ni mpangilio wa kuzaliwa. Kuelewa hilo, pia, kunaweza kutusaidia kujua vizuri zaidi kile tunachopaswa kutarajia na kujua sababu ya kutotii kwa mtoto. (Ona Sehemu ya III. A. Kuelewa Watu, hapo juu, kwa habari zaidi.)

SULUHISHO - UPANDE WA MZAZI Bainisha ukali wa mzozo. Je, ni kawaida, ushindani wa kawaida au unahisi kitu kingine zaidi? Ongea na watoto, sikiliza kati ya mistari, toa hisia zao kwa maswali ("Je! hiyo inakufanya uhisije?"). Tofautisha kati ya tofauti za kawaida za utu (hasa wakati wa ujana) na uchungu mwingi kutoka kwa mahitaji ya kihemko ambayo hayajitimizwa au kuruhusu dhambi itawale. Fundisha (kwa neno na mfano) jinsi ya kushughulikia hasira, kufadhaika, ukosefu wa haki na kutopata njia zao wenyewe. Weka mfano mzuri kwa sauti na mtazamo wako. Wafundishe kutaja hisia zao (chuki, woga, wivu, maudhi, ubinafsi, n.k.) ili waweze kuzishughulikia. Onyesha upendo usio na masharti hata iweje. Tafuta shauri kutoka kwa Wakristo wakomavu, ikiwa ni lazima. Usiogope kuomba msaada!

SULUHISHO - UPANDE WA KIJANA Usikimbilia kwa wazazi wako kila mara kwa kila mzozo mdogo. Hiyo inawavaa sana wazazi! Tambua kila kitu hakiwezi na hakitakuwa sawa. Kuwa kama Yesu na kugeuza shavu lingine. Tumia Kanuni Bora, hata ikiwa wengine hawafanyi hivyo. Ondokana na hali za shida, jipe mwenyewe na wengine wakati wa kutuliza. Miti ya mierebi hudumu kupitia dhoruba zinazoharibu mialoni kwa sababu katika nyakati ngumu inaweza kupinda lakini mialoni haiwezi. Uwe mwenye kunyumbulika. Weka muda kati yako na tukio, mambo yanaonekana bora baada ya muda kupita. Usifikiri kwamba utafanikisha chochote kwa kuumiza mtu nyuma. Watajaribu kukuumiza hata zaidi. Usiruhusu kutokusamehe kujengeke, usiruhusu mambo madogo madogo kama kejeli, kejeli, kejeli n.k. Wasamehe kwa msaada wa Yesu. Mungu anakuamuru wewe pia: “Ikiwezekana, kwa kadiri ya uwezo

wenu, kuishi kwa amani na watu wote” (Warumi 12:5,9,13,15-18). Kwa msaada wa Mungu yote yanawezekana!

Kwa hivyo, basi -- utii ndio lengo letu, na hata kama tutatambua kuwa hatutaweza kulifikia kikamilifu, lazima bado tulilenge. Ni lazima tujaribu kuelewa ni nini kinachosababisha kutotii kwa mtoto wetu na kukabiliana na hilo, au hata zaidi tutalazimisha tu kufanana kwa nje (unafiki). Kuwafanya wahisi kupendwa na salama ni muhimu zaidi kuliko nidhamu, zote zinahitajika kwa usawa

. Kuwatendea jinsi tungetaka kutendewa ni muhimu. Kuwawekea mfano mzuri kwa kuwaonyesha jinsi tunavyojitia nidhamu na kushughulikia udhaifu wetu’ ni jambo la lazima. Kumwomba Mungu hekima na kisha kuwatendea watoto wetu jinsi anavyotutendea ni jambo ambalo lazima tukumbuke daima. Na, bila shaka, omba, omba, omba, omba, omba, omba.

FAMILIA ZISIZOFANIKIWA

Kuelewa sababu na dalili za kutofanya kazi vizuri katika familia ni muhimu kutoa ushauri wa kimungu. Familia ya Mfalme Daudi ni mfano wa wazi wa familia ambayo haikufanya kazi ipasavyo. Huenda yeye ni mmoja wa watu wanaopendwa sana katika Biblia. Hadithi za jinsi alivyopigana na dubu, simba na hata Goliathi hazikomi kutusisimua. Alipendwa na kupendwa na kila mtu, hata Mungu. Alikuwa mwanamuziki stadi, mshairi, shujaa hodari na bora zaidi alikuwa “mtu anayeupendeza moyo wa Mungu.” Walakini yote hayakuwa kamili katika maisha yake. Alifanya dhambi pamoja na Bathsheba, lakini alikiri hilo na kutafuta upatanisho na Mungu. Hata hivyo, ambapo Daudi alishindwa, alikuwa na familia yake mwenyewe. Hapo ni mahali pabaya kwa kiongozi wa Kikristo kushindwa (1 Timotheo 3:4-5). Kwa kweli, msingi wa kushindwa huko uliwekwa mapema zaidi.

MBEGU ZA KUSHINDWA KUPANDA Ruthu na Boazi walionekana kuwa na uhusiano mzuri na wenye afya. Hakuna mengi yanayojulikana kuhusu mtoto wao Obed, lakini mtoto wake Jesse anaonekana kuwa na matatizo ya kukidhi mahitaji ya mtoto wake. Hakumchukulia Daudi kuwa sawa na kaka wakubwa (1 Samweli 16:4-11). Hawakujifunza kamwe kumtendea ndugu yao mdogo kwa heshima. Walimdharau sana alipokuja kuwaletea chakula jeshini (1 Samweli 17:28-29). Sio tu kwamba hii ilikuwa ngumu kwa Daudi, lakini hakukua na mfano mzuri wa jinsi ya kuwa baba na mtu mcha Mungu. Ingawa alisitawisha urafiki mzuri na mkomavu pamoja na Mungu, haionekani kuwa alitimiza hili katika mahusiano ya familia yake. Wao ni sifa ya ukosefu wa urafiki wa kihisia. Hadithi ya kusikitisha inaanza katika 2 Samweli 11.

DHAMBIMAPANDA MBEGU ZA KUTOFANYA Daudi hakuwepo mahali ambapo Mungu alimtaka awe (2 Samweli 11:1) wakati jeshi lake lilipoenda vitani na kuishia kufanya uzinzi na Bathsheba (2 Samweli 11:2-5). Alipogundua kuwa alikuwa mjamzito alipaswa kuwa na ujasiri wa kukabiliana na dhambi yake. Badala yake alijaribu kuficha, hata kwa kiasi cha kumfanya mume wa Bathsheba auawe ili mtu yeyote asijue kuwa mtoto huyo si wake (2 Samweli 11:14-27). Kisha akamwoa

Bathsheba na kupuuza kila kitu kingine. Alipokabiliwa na Mungu kwa ajili ya dhambi yake, Daudi alitubu na kurejeshwa (2 Samweli 12:13). Hata hivyo, kulikuwa na matokeo mabaya kwa dhambi ya Daudi.

Kwanza, mtoto alikufa (2 Samweli 12:16-18). Daudi hakuruhusu kamwe hisia zake za huzuni zitokee; alijaza maumivu yake chini na kujaribu kupuuza (2 Samweli 12:21-23). Kisha akapuuza athari ya kihisia-moyo ambayo lazima iwe ilikuwa nayo juu ya wengine katika familia. Watoto wake waliokomaa wangehisije walipojifunza kuhusu uzinzi na mauaji? Hata hivyo walihisi, hapakuwa na uwanja wazi wa mawasiliano. Ilibidi wafuate mfano wa Daudi na kuzika hisia zao. Daudi alishughulika na dhambi kati yake na Mungu, lakini kamwe hakuwa kati yake na familia yake.

UKOSEFU WA KAZI HUJIRUDIA KATIKA KIZAZI KIJACHO Matatizo ya kifamilia mara nyingi huanza kwa kushindwa kustahimili mihemko na huwa ya kukithiri kadiri muda unavyopita. Amnoni, mwana mkubwa wa Daudi, alivutiwa kingono na dadake wa kambo, Tamari (2 Samweli 13:1-2). Kwa njia ile ile ambayo Daudi alikuwa amepanga kuendesha mazingira ili apate mwanamke aliyemtamani bila kupata matokeo, Amnoni alipanga kufanya jambo lile lile. Alimdanganya baba yake (2 Samweli 13:6) ili apate nafasi ya kumbaka dada yake (13:11-18). Ndipo ilipobidi akabiliane na matokeo ya kitendo chake, alikosa ujasiri wa kufanya hivyo, akimlaumu na kumchukia Tamari kwa hilo.

Kama ilivyotarajiwa, Tamari alihuzunika (13:18-19). Kaka yake Absalom alimwona na akashuku yaliyotokea (13:20a). Kwa nini hakufanya kitu ili kuiondoa? Kwa sababu katika matatizo ya familia ya Daudi yalizikwa, hisia zilipuuzwa, na kila mtu alipaswa kujifanya kuwa kila kitu kilikuwa sawa. Kwa kweli, hivyo ndivyo Absalom alivyoitikia ukiwa wa Tamari. Badala ya kumkumbatia na kumhakikishia kwamba haki itatendeka, alimwambia, kwa kweli, asichukue jambo hili kwa uzito kwa sababu ni suala la familia na hatupaswi kufanya jambo kubwa kutokana nalo (13:20b).

Daudi aliposikia juu ya kile kilichotokea alikasirika (13:21) lakini hakuchukua hatua yoyote kwa mambo ya haki, kumfariji Tamari, au hata kutekeleza sheria ya Mungu ambayo ilihitaji kupigwa kwa mawe au angalau kufukuzwa kwa wale walio na hatia. Kila mtu alilazimika kujifanya kuwa haijawahi kutokea.

MAUMIVU YASİYOTULIWA YANAENDELEA CHINI YA ARDHI Juu ya uso kila kitu kinaonekana kuwa laini, lakini chini ya dhoruba ni kali. Daudi anakasirika, maisha ya Tamari yanaharibiwa, Amnoni anamchukia Tamari, na Absalom anamchukia Amnoni. Kama ilivyo katika familia zisizofanya kazi vizuri, hisia hizi hazipungui kadiri wakati unavyopita bali huimarika zaidi.

Baada ya miaka miwili ya kukanusha Absalom anachukua hatua ya kumaliza mkwamo huo. Anamwendea David kuhusu kupata familia nzima lakini David anapinga pendekezo hilo. Kwa sababu fulani ya ajabu alimruhusu Absalom kumwalika Amnoni, ingawa alijua tatizo lililokuwa kati yao (13:23-27). Mawasiliano ya moja kwa moja ni ngumu katika familia zisizo na kazi. Mabadiliko hutokea tu

katika hali ya mgogoro. Hii ilikuwa nafasi ya mwisho ya Daudi kutatua suala hili kwa njia ya ukomavu na ya amani, lakini anaepuka tena suala zima. Hivyo Absalom, ambaye amepoteza imani na heshima kwa baba yake, anachukua suala hilo mikononi mwake na kumuua Amnoni (13:28-29).

Tena Daudi anahuzunika na Absalom lazima aende uhamishoni, lakini hakuna jambo lingine linalofanywa. Mara nyingi katika familia zisizo na kazi 'mwasi' mmoja hachezi na sheria (kupuza maumivu, kujifanya kuwa mambo ni sawa, kufunika hisia zote, nk). Anatenda uchungu ambao haujakabiliwa na wengine wa familia. Lawama za makosa katika familia huletwa juu yake badala ya wale wanaowajibika kikweli. Anakuwa mbuzi wa Azazeli. Katika familia ya Daudi alikuwa Absalom. Kwa kweli, wengi leo bado wanamwona Absalom kuwa mwana mwasi, asiyelewa nguvu zilizomsukuma. Kwa miaka 3 Absalom alikuwa uhamishoni, Daudi hakumruhusu arudi lakini hakushughulikia masuala ya msingi, pia. Kukataliwa huko kulifanya uchungu wa Absalom ukue. Alikumbushwa mara kwa mara uchungu wa Tamari kwa kuwa aliishi nyumbani kwake. Hilo lilimgusa sana hivi kwamba hata akamwita binti yake wa pekee 'Tamari.' Hata hivyo, hakuwa amejifunza kutoka kwa baba yake jinsi ya kushughulikia kwa usahihi maumivu na maumivu.

Hatimaye Daudi alimruhusu Absalom kurudi kutoka uhamishoni na kuishi Yerusalemu. Absalom alilazimika kulazimisha suala hili hatimaye, baada ya kurudi kwa miaka miwili, apate kuonana na baba yake Daudi (14:30-32). Ni muhimu kwa mtoto, hasa mwana, kujua anasimama wapi na baba yake. Daudi alimbusu Absalom (14:33) lakini ilikuwa ya juu juu sana na hakuna mabadiliko au upatanisho uliofanyika, licha ya Absalom kutaka na kuhitaji hili. Hii inaonekana kuwa mara ya mwisho kwa Absalom, ambaye amekuwa akijaribu kuweka mambo sawa kwa miaka saba iliyopita tangu ubakaji ufanyike.

KUKOSEKANA KWA UHARIBIFU Absalom sasa anaanza kuwaambia watu kwamba mfalme wao hatasikia mahitaji au malalamiko yao, jambo ambalo kwa kweli lilikuwa kielelezo cha moja kwa moja cha tathmini ya Absalom ya maisha ya familia yake. Muda si muda watu wengi wa taifa hilo walikuwa wakimuunga mkono Absalom katika uasi dhidi ya Daudi (15:1-23). Hatimaye askari waaminifu wa Daudi waliweza kukomesha uasi na kumuua Absalom. Aliposikia juu ya kifo cha Absalom inaonekana kuna kitu kilivunjika ndani ya Daudi. “Ee mwanangu Absalom! Mwanangu, mwanangu Absalom! Laiti ningalikufa badala yako, Ee Absalom, mwanangu, mwanangu! (18:33). Hatimaye huzuni yake yote haikuweza tena kupuuzwa na kusukumwa chini, na Daudi anapondwa. Kwa kweli, alikuwa amebebwa sana ndani ya jambo hilo hivi kwamba iliwaudhi askari waliomtetea Daudi kiasi kwamba walikaribia kumwacha. Walakini, hakuna kilichobadilika kabisa. Maisha yanaharibiwa: Tamari, Amnoni, Absalom, hata maisha ya Daudi yanaendelea kuteremka kutoka hapa.

Familia zisizo na kazi sio jambo jipya. Bado, hawana haja ya kuwa. Tunaweza kubadilisha yetu ili tusipitishie mambo haya kwa watoto wetu. Familia yako ya asili ilikuwaje? Je, ilifanana na familia ya Daudi? Kwa njia zipi? Ni nani katika familia ya Daudi unayejitambulisha naye zaidi? Unaweza kufanya nini sasa hivi ili kuanza kuhamia katika mahusiano yenye afya? Kila safari huanza na hatua moja. Chukua yako ya kwanza sasa.

MAELEKEZO YA MUNGU KWA WATOTO NA VIJANA

“WATOTO, WATIINI WAZAZI WENU” (Waefeso 6:1, Wakolosai 3:20) ni amri ya Mungu kwa watoto na vijana. Ni kile Anachotarajia, kwa hiyo tunapaswa kukitarajia, pia. Yesu mwenyewe aliwatii wazazi wake (Luka 2:51). Tafadhali elewa kuwa hatuzungumzii ulinganifu wa nje hapa. Tunazungumza juu ya mtazamo wa ndani wa heshima. Ndiyo maana Mungu pia anasema watoto wanapaswa "kuwaheshimu" wazazi wao (Waefeso 6:2). Mke hatakiwi kunyenyekea kwa nje huku akiwa na mtazamo wa ndani wa ubinafsi. Wakristo wanapaswa kumtumikia Mungu wakichochea na upendo. Vivyo hivyo, watoto wanapaswa kuwatii wazazi kwa moyo wao wote. Ndiyo maana kuheshimu wazazi ni muhimu sana.

Kama vile ambavyo wake huitikia mume anayewapenda kidhabihu na kuwatanguliza, kama Wakristo wanavyomtendea Mungu, ndivyo watoto huitikia kwa utii vizuri zaidi wanapotendewa kwa ufikirio na heshima. Ili watoto wawaheshimu wazazi, wazazi wanapaswa kuwaheshimu watoto wao. Kuwa mwangalifu kwa mahitaji na hisia zao. Watendee jinsi ungetaka kutendewa ungekuwa wao (hiyo ndiyo Kanuni Bora, na bado inafanya kazi). Tarajia utii kutoka kwao, lakini tambua kwamba kujifunza utii ni mchakato wa maisha yote. Je, utiifu wako kwa Mungu ni kamili kwa kiasi gani? Je, unatarajia zaidi kutoka kwa mtoto wako kuliko vile Mungu anatarajia kutoka kwako? Je, wewe ni mvumilivu na mwenye kuelewa na watoto kama vile unavyotaka Mungu awe pamoja nawe?

ANGALIA UNACHOTARAJIA Kumbuka, watoto si watu wazima wafupi! “Nilipokuwa mtoto, nalisema kama mtu mzima, nalifikiri kama mtu mzima, nalifikiri kama mtu mzima” SIYO jinsi 1 Wakorintho 13:11 inavyosomeka! Usitarajie kuwa watu wazima. Sisi ni kushindana na hakuna mtu lakini sisi wenyewe, kujaribu kuboresha na kukua. Tunajipima sasa kwa kujilinganisha na jinsi tulivyokuwa mwaka mmoja uliopita. Tumia kiwango sawa kwa watoto wako. Usiwalinganishe na watoto wengine. Usitegemee mengi kutoka kwao. Hilo litawakatisha tamaa na kujenga hasira ndani yao (Waefeso 6:4). Matarajio makubwa sana yatamkatisha tamaa mtoto wako na kuyafanyia kazi. Vile vile hutokea wakati wengine wanatarajia mengi kutoka kwetu. Watoto wanahitaji kutiwa moyo na kujengwa zaidi ya kuonyeshwa kila udhaifu na kushindwa kwao. Ikiwa udhaifu unazingatia zaidi ya nguvu, basi watakua wasio na usalama, wakijiona duni, na sura mbaya ya kibinafsi. Hiyo ni ngumu sana kushinda! Nadhani ni uharibifu zaidi kwa muda mrefu kwamba kukua kidogo kulijishughulisha.

Binafsi nadhani ni bora kukosea kuwa rahisi sana kwa mtoto kuliko kuwa ngumu sana. Mtoto aliyeharibiwa nusu atachukua chache

hubisha maishani na kujifunza itabidi wawe na nidhamu zaidi, na watakuwa na thamani ya ndani na thamani ya kuweza kufanya marekebisho. Mtu asiye na usalama, hata hivyo, hatakuwa na chochote cha kurudi nyuma na anaweza kujitahidi kwa miaka. Kuwa mkweli kabisa, nadhani Mungu ni NJIA rahisi sana kwangu na huniruhusu niepuke MBALI sana, lakini Anajua anachofanya. Tunapaswa kujifaninisha na Yeye, na hiyo ina maana ya kupanua rehema katika upendo.

KUWAELEWA VIJANA

KATI YA WAJAJI Ujana ni kama nyumba siku ya kuhama - fujo ya muda! Kila mtu anaipitia. Hata mtume Paulo alipitia mchakato huu (1 Wakorintho 13:11). Wazazi wanaweza kusaidiaje?

KUWAPATIA MAJITU CHANGAMOTO Watoto wanakua wakijiona kuwa wanyonge, wanategemea kabisa majitu huru yenye urefu wa futi 20 ili kuwaruzuku katika kila eneo la maisha. Wanahisi wadogo na wasio na nguvu, wanaohitaji ulinzi na huduma. Ghafla wanasukumwa katika ujana wakati tezi zao zinapoanza kutuma ujumbe wa kemikali kwa mwili kuanza kubalehe. Mabadiliko katika mwili, akili na hisia huanza. Mtoto anajikuta akilenga nafasi ya usawa na majitu haya. Ni kazi ya kutisha iliyoje, inayoonekana kuwa haiwezekani! Ingawa wazazi wanaweza kuelewa hili, wanaweza kusaidia sana. Kwanza, inasaidia wazazi kuelewa kwa nini vijana wao huanza kuzingatia zaidi na zaidi makosa na udhaifu wa mzazi'. Ni rahisi kwao kujiondoa na kuwa mtu wao wenyewe wanapoonza wazazi wao si wakamilifu. Ikiwa mzazi anaweza kujishusha mwenyewe kutoka kwa msingi kwa kukubali makosa yake na kushiriki mapambano yake mwenyewe (ya zamani na ya sasa) mtoto wake hatahisi kuwa inabidi atafute chinks kwenye vazi la silaha.

KUANDAA MELI KUONDOKA BANDARINI Je, sisi kama wazazi jukumu letu ni nini katika haya yote? Ni kama kuandaa meli kuondoka bandarini. Kabla ya kuelekea baharini yenyewe, meli inafungwa kwa usalama kwenye kizimbani huku ikichukua mafuta (upendo, kukubalika, usalama, kujiamini, uzoefu mzuri wa kuchota) na kufanya maandalizi ya safari (mafunzo ya maadili, maarifa, hekima, nk). Ikiwa meli itatumwa haraka sana, itaangamia. Mara tu injini inapoanza (mwili huanza kupitia ujana) ni bora kubeba mafunzo ya utu uzima.

Hili la kuacha mamlaka na udhibiti wa wazazi ni jambo la kawaida na la kawaida. Ni msukumo uliyopewa na Mungu 'kuondoka kwenye kiota,' 'kukata nyuzi za aproni' au kwa vyovyote vile unavyotaka kuiandika. Mwanzo 2:24 inasema ni lazima mtu aondoke (kuvunja utegemezi kwa) wazazi wao kabla ya kuweza kushikamana na mwenzi. Wazazi lazima wasaidie vijana wao na mchakato huu. Kwa hivyo wazazi hupata jukumu lao kubadilika kutoka udhibiti huru (20' giant) hadi zaidi ya uhusiano wa kirafiki na rafiki. Mistari ya udhibiti imechorwa ndani (lakini haijakatwa kabisa). Wajibu wa vitendo hupitishwa kwa kijana. Waache wapate matokeo ya matendo yao,

mazuri au mabaya. Marika huchukua umuhimu zaidi na zaidi wakati ujana ukijilinganisha na marafiki zao ili kuona ikiwa wanakubalika kwa wengine wa umri wao. Katika hatua za mwanzo za ujana, vijana wanaweza kubishana na kujibu. Hata hivyo, katika hatua za baadaye, ikiwa mambo hayajatatuliwa vizuri, wataanza kujitenga na wazazi wao kwa kukataa baadhi ya kanuni muhimu zaidi za mzazi wao, hasa za kiroho. Hii ni njia kuu ya 'kuwarudisha' wazazi wao. Mara nyingi hawa ni vijana wa Kikristo wanaasi sana. Ikiwa watoto hawatapitia hatua hizi hawatakomaa na kuwa watu wazima wenye usawa. Sote tunajua watu wazima wengi ambao wana hali ya kutokomaa kutoka hatua walizokosa walipokuwa vijana. Katika mfano wa mwana mpotevu (Luka 15:11-32) tunaona hili. Mwana mdogo aliasi (mmoja uliokithiri) ili kutumia uhuru wake. Meli yake iliondoka mapema na kushindwa. Walakini, kaka mkubwa ambaye alibaki nyumbani na hakuwahi kupitia hatua za kukomaa hakuwa bora zaidi. Hakujiwekea utambulisho salama, ndiyo maana hakuweza kufurahia kurudi kwa kaka yake. Bado alihitaji upendeleo wa wazazi kwa sababu hakuwa na usalama wowote ndani yake. Wakati mwingine wanakaa hivyo kwa maisha yao yote.

MAMA NA BABA, WAVULANA NA WASICHANA Kawaida ni mama ambaye kijana huanza kuachana naye kwa sababu anasimamia utoto, na kuwa karibu na na kumtegemea mama humfanya kijana kujisikia kama mtoto. Wasichana wanaweza kuwa na wakati mgumu zaidi kuliko wavulana, kwa kuwa mara nyingi huwa karibu na mama zao kukua. Sio tu kwamba wao huwa na hisia na hisia zaidi kuliko wavulana katika miaka hii, lakini mara nyingi hawana mtu wa kumgeukia wanapogeuka kutoka kwa mama yao. Wavulana kwa muda mrefu wamefundishwa kutokuwa 'mvulana wa Mama', na wana baba yao wa kumkaribia zaidi. Akina baba hucheza majukumu muhimu katika miaka hii ya mapema ya ujana. Zinatumika kama vituo vya njia kwa vijana wanaoacha utoto (mama). Wanaweza kuwasaidia sana wana na binti zao kubadilika kuwa watu wazima kwa kuwakubali jinsi walivyo na kutowatendea kama watoto. Ikiwa mama au hata baba watazungumza nao au kuwatendea kama watoto wataona mara moja. Hii inaweza kusababisha uasi ndani yao. Hawajakomaa vya kutosha kusema "Nataka kufikiria na kujiamulia. Usinichukulie kama mtoto. Unaponisimamia karibu, ninahisi kama mtoto, na sipendi hivyo." Wazazi lazima wasikilize kusikia hayo yakisemwa katika matendo na aina zao za uasi. Wazazi lazima wajifunze kusikiliza kweli – wawe mwepesi wa kusikia, wa polepole wa kusema, wa polepole kukasirika (Yakobo 1:19). Hiyo ina maana kwamba wazazi lazima wafanye kazi kupitia hofu zao wenyewe na kutojiamini, kutokomaa kwao wenyewe na ukosefu wa kujidhibiti, kusita kwao wenyewe kuhusu kuachilia. Ujana, kushughulikiwa ipasavyo, ina maana kwamba mzazi lazima awe mkomavu na salama katika haki yake mwenyewe. Ikiwa huwezi kushughulikia hisia zako, huwezi kushughulikia hisia zao!

ONDOKA KWA WAZAZI, INGIA WENZAKO Vijana wanapoanza kugeuka kutoka kwa wazazi, ni wenzao wanageukia **KWAO**. Wanahitaji kujua jinsi wanavyolinganisha na wengine wa umri wao. Je, wako sawa? Je, zinafaa? Je,

wanaweza kutengeneza na kuweka marafiki wapya? Haya yanakuwa muhimu SANA kwao. Ikiwa hawataki kukaa usiku kucha mbali na nyumbani, kuepuka wenzao, au wanaonekana kuwa waoga, basi kuna kitu kinazuia mchakato wao wa kukomaa.

Jitahidi uwezavyo kuwasaidia wawe na marafiki sahihi. Fungua nyumba yako kwa wengine. Wajue marafiki zao. Wakati mwingine unaweza kumsaidia kijana wa mtu mwingine vizuri zaidi katika miaka hii kuliko vile unavyoweza kumsaidia wewe mwenyewe. Zungumza nao kuhusu marafiki zao: kwa nini waliwachagua, sifa wanazopenda na wasiopenda (zile ambazo watataka kunakili au kuzikataa), kwa nini wanafanya wanachofanya, n.k. Ni njia nzuri ya kuweka mawasiliano wazi na kuwasaidia kufikiri kupitia kile wanachofanya.

MARAFIKI WA NGONO NYINGI Kadiri ujana unavyoendelea, vijana hupendezwa zaidi na watu wa jinsia tofauti. Wanapoendelea kuwa salama na utambulisho wao wenyewe na kupatana na marafiki wa jinsia moja, wanaanza kujiuliza ikiwa watu wa jinsia tofauti watawakubali jinsi wanavyokuwa. Hii ni ya asili na muhimu. Urafiki wa kaka na dada ni wa thamani sana. Isipokuwa wanaelewa jinsia tofauti na kujua ni sifa gani za watu wa jinsia tofauti wanazopenda na kutozipenda, watakuwa na wakati mgumu zaidi kupata na kuwa mwenzi mkomavu. Inawasaidia kujua jinsi ya kutenda karibu na jinsia tofauti -- kile kinachokubaliwa na kinachokataliwa

KUREJEA. Ni kawaida kwa mashua tuliyozungumzia hapo awali kufanya safari ya haraka ya kurudi gati kuchukua vifaa vya dharura mara kwa mara. Kijana anaweza ghafla kuanza kutenda kama mtoto kwa muda mfupi. Urejeshaji huu wa ghafla ni wa asili, wataipitia ikiwa utawapa nafasi. Watie moyo, lakini lazima wafanye peke yao. Kama ndege anayetoka kwenye yai au kipepeo kutoka kwenye koko, wanapaswa kufanya hivyo peke yao ili kukomaa vizuri. Hivyo ujana unaweza kuwa wakati wa kuisimua na kukua. Kuunganishwa maalum na ukaribu unaweza kuchukua nafasi. Au inaweza kuwa vita ya daima ya kudhibiti, wakati wa hisia zisizoweza kudhibitiwa na nyumba ya ghasia. Kuelewa kile kijana wako anapitia kunaweza kusaidia sana. Kushughulikia shida zako mwenyewe pia ni muhimu. Kwa msaada wa Mungu unaweza kufurahia uhusiano wenye kuthawabisha pamoja na vijana wako, uhusiano utakaodumu maisha yako yote

5. KUVUNJIKI MAHUSIANO.

Mzizi: dhambi, kiburi

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): upendo, amani, upole, msamaha.

Je, kuna uhusiano katika maisha yako ambao hauko karibu kama ilivyokuwa hapo awali? Labda kuna moja ambayo unahitaji kutengeneza nayo lakini hujui kabisa pa kuanzia. Je, tunawezaje kuponya mahusiano yaliyovunjika? Neno la Mungu linatupa jibu.

1. UKIRI KWA MUNGU. Mwana mpotevu na Daudi wote walitambua dhambi zao za uhusiano uliovunjika kuwa dhidi ya Mungu. Ungama sehemu yako kama dhambi (1 Yohana 1:9).

2. MSAMEHE MTU. Hata kama hawaombi msamaha, tunapaswa kusamehe (Mathayo 6:12-15; 5:22, 38-39, Warumi 12:19; 1 Petro 3:9). Yesu ni mfano wetu katika msamaha (Waefeso 4:32). Toa haki yoyote unayohisi unapaswa kuwaumiza tena kwa uchungu wao kwako. Badala yake, mpe Mungu maumivu hayo, ukimwomba akuponye. Kumbuka, tusipowasamehe wengine Mungu hatatusamehe (Mathayo 6:12-15; 7:1-5, 12; Luka 6:31; Warumi 2:1). (Angalia Kutokusamehe 18 chini ya III B Kuelewa Matatizo ya Kibinafsi hapo juu)

3. FANYA HATUA YA KWANZA. Hata kama huna hatia kabisa na huna lolote dhidi ya mtu mwingine, ikiwa ana kitu dhidi yako Biblia inasema uende kwao kabla ya kumwabudu Mungu (Mathayo 5:23-24; 18:15-17). Fanya haraka, pia. Usiihirishe. Ikiwa huwezi kwenda kibinafsi, piga simu au kuandika barua au barua pepe, basi waone ana kwa ana haraka iwezekanavyo (Mathayo 18:15), isipokuwa wanaishi mbali sana. Usiwahi kutuma ujumbe na mtu mwingine.

4. NENDA KATIKA UPENDO WA HAKIKA. Omba ili Mungu ajaze moyo wako na upendo kwao (Waefeso 4:32; Mathayo 5:44; 18:15-35). Mungu anasema ikiwa hatuwapendi wengine, hatuwezi kumpenda Yeye (1 Yohana 2:9-11; 3:14-15; 4:7-11, 20-21; Luka 17:3-4). Mungu hasemi tunapaswa kupenda (mvuto wa kimwili, kibali cha maadili na matendo yao) lakini inatubidi kupenda (bila masharti kutaka yaliyo bora kwao) kila mtu.

5. ACHENI JAMBO. Usimletee mtu yeyote kamwe, usiiruhusu akilini mwako. Usiseme juu yake. Muombe Mungu aiondoe kila inapokuja akilini. Endelea kufanya hivi kwa muda unaohitajika (Mathayo 18:21-35; Luka 17:3-4).

Ni fahari yetu inayofanya hili kuwa gumu sana. Tunatarajia wengine kuja kwetu, kuomba msamaha na kuomba msamaha wetu. Kisha tutakuwa wakubwa vya kutosha kusamehe. Hivyo sivyo Mungu anavyotusamehe, wala sivyo tunavyopaswa kuwasamehe wengine. Alitufikia kwa kuja duniani na kisha kwenda msalabani -- kabla hatujasonga mbele Kwake. Anataka tufanye vivyo hivyo, kwa kuwa kwa njia hiyo tunakuwa kama Yeye zaidi. Naumia sana kuona watoto wangu hawaelewani, na nina hakika inamuuma sana Baba yetu wa mbinguni watoto wake wasipoelewana pia!

6. UDHALILISHAJI WA KIMAPENZI, UBAKAJI

Mzizi: dhambi, tamaa

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): amani

Mojawapo ya aina mbaya zaidi za unyanyasaji unaoweza kutokea kwa mtu ni unyanyasaji wa kijinsia kwa njia ya ubakaji. Ingawa hii inaweza kutokea kwa wanaume pia, mara nyingi hupatikana kwa wanawake au watoto. Ubakaji ni shambulio la kikatili la kimwili na kihisia kwa mwathiriwa dhaifu kwa njia ya ndani zaidi na ya kibinafsi. Ni mojawapo ya matukio ya kutisha zaidi ambayo mtu anaweza

kupata. Kwa bahati mbaya, ni kawaida sana leo. Nchini Amerika, mwanamke 1 kati ya 6 atakuwa mwathirika wa jaribio la ubakaji au ukamilike katika maisha yake. Ubakaji mwingi hauripotiwi kwa sababu ya aibu na woga unaopatikana kwa mwathiriwa. Inachukua uelewaji mwingi, upendo na subira kumshauri mwathiriwa wa ubakaji. Waathiriwa wa ubakaji wa kike wanashauriwa vyema na wanawake kwa sababu mara nyingi wana hofu na kutoaminiana na wanaume. Wanawake wanaweza kuwaelewa vyema na kuwahurumia pia. Wanawake ambao wamebakwa mara nyingi huhisi hasira kwa sababu ya ukosefu wa haki wa kile ambacho kimewapata na kwa sababu ya jinsi walivyotendewa baadaye. Wanaweza kuhisi mwili wao ni mchafu na wakahisi kutokuwa na tumaini kuhusu siku zijazo. Huenda wakahisi hatia na kujilaumu, wakifikiri walipaswa kuwa waangalifu zaidi au wangepanya jambo fulani ili kuepuka tukio hilo. Hofu ya kutokea tena ni ya kawaida sana. Pia wanahisi huzuni, kwa maana kitu muhimu sana kwao kimepotea na hawatakipata tena. Nini hasara hii si ya kimwili tu bali ya kihisia pia. Unapozungumza na mwathirika wa ubakaji, hakikisha ni wazi kuwa umesimama pamoja naye. Usiwaache wakufikirie kuwa unawalaumu kwa njia yoyote au kwamba wana makosa kwa namna fulani. Anahitaji usaidizi wako kamili na uaminifu. Wasikilize na uhakikishe kuwa wanajua wanasikilizwa. Wanahitaji mtu wa kuwasikiliza zaidi kuliko wanavyohitaji mtu wa kuwapa ushauri. Na wakati wewe toa ushauri, fikiri kabla ya kuongea. Usitoe porojo rahisi ukisema kwamba Mungu atafanya yote sawa au kwamba kwa kweli haikuwa mbaya hivyo. Hiyo huongeza maumivu zaidi kwa mwathirika. Unaweza kuwasaidia kuponya kupitia maombi na Maandiko. Wanaweza kuwa na hasira kwa Mungu na hawataki kusikia Biblia au kuomba. Usisukume au kukosoa. Kuwa na subira na uelewa. Wasaidie kujua kwamba watasafishwa na kurejeshwa kabisa (Luka 17 11-19; Waefeso 5:25-27). Wasaidie kuona tofauti kati ya mabano ya hatia ya kweli na ya uwongo (Tazama hapo juu 7. Hatia na Aibu). Omba pamoja nao. Endelea kuwasiliana nao mara kwa mara. Soma maandiko na uombe kila wakati. Sikiliza, haijalishi wanazungumza kwa muda gani. Kuwa mvumilivu. Mambo haya huchukua muda mrefu kuisha. Usiwaache wakufikirie kuwa huna subira. Yesu ni mvumilivu kwetu, haijalishi inachukua muda gani kwetu kuponya au kushughulikia suala. Itachukua muda kwa uaminifu wao kurejeshwa tena. Hakikisha wanajua kuna mtu anayejali na yuko tayari kwa ajili yao.

Ni muhimu kwao kukiri kilichotokea, si kwa kila mtu bali kwa yule anayewashauri. Ikiwa hawatazungumza nawe tafuta mtu wanayemwamini na atazungumza naye. Kuna simu za simu za ubakaji ambapo mwanamke anaweza kupiga simu na kuzungumza na mtu bila kujulikana. Hii inaweza kuwa hatua nzuri ya kwanza. Waache waelezee hisia zao kwa maneno, bila kujali jinsi wanavyoweza kuwa wakali na wenye hasira. Waache watoe nje. Hatimaye, kwa ajili ya uhuru wao wenyewe na kusonga mbele maishani, itawabidi kuponywa kutokana na maumivu na kuwa tayari kutoa hasira na kutosamehe wanavyohisi kwa mnyanyasaji na kumkabidhi kwa Mungu ili Mungu ashughulike naye (Warumi 12:12). 19). Tazama 18. Msamaha hapo juu kwa habari zaidi.

Inaweza kuwa huru sana kwa mwathiriwa wa ubakaji wa kike kushitaki mashtaka ya kisheria dhidi ya mnyanyasaji wake. Hili linapaswa kuhimizwa ingawa mwathiriwa anaweza hataki kumkabili au tukio hilo. Inaweza kumtia nguvu sana, na ana wajibu wa kimaadili kuizuia isitokee kwa waathiriwa wa siku zijazo.

Katika Agano la Kale, adhabu ya ubakaji ilikuwa kifo (Kumbukumbu la Torati 22:25).

Tazama pia: Mateso; Dhuluma, Aliyenyanaswa; Msamaha

7. MATUSI

Mzizi: dhambi, uovu

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): uponyaji, msamaha, furaha.

Mnyanyasaji ni mtu ambaye humheshimu, kumtukana, kumdhibiti au kumdharau mwingine kwa maneno, kimwili au kingono. Dhuluma ni dhambi na wanyanyasaji wanapaswa kuepukwa (Mithali 22:24; Mathayo 18:15-17; 1 Wakorintho 5:4-5; Luka 17:3; 2 Wathesalonike 3:14-15).

ALIYETUMIWA

NA MPENZI Mtu yeyote anayedhulumiwa anahitaji ushauri na usaidizi wa kimungu. Kawaida ni mwanamke ambaye ananyanyaswa na mumewe. Atakuwa amejaa maumivu, hasira na kukataliwa. Acha azungumze juu ya mambo haya. Usizipunguze au kutoa visingizio. Maumivu ni ya kina sana na lazima awe na uwezo wa kuhisi na kuelezea. Usimsukume kusamehe au kurejeshwa. Haya yatakuja kwa wakati. Mhakikishie kwamba kilichotokea si kosa lake na hahusiki.

Mnyanyasaji anahitaji kupitia wakati wa ushauri, toba na ukuaji peke yake. Kisha kuna haja ya kuwa na ushauri wa ndoa kwa wote wawili. Anahitaji kuthibitisha kwa mke wake kwamba atakuwa mwenye fadhili na anaweza kumwamini. Hadi hilo kutendeka, anaweza kutaka kuishi kando naye. Hiyo ni Biblia (1 Wakorintho 7:15).

Kwa ajili ya uhuru wao wenyewe na kusonga mbele maishani, mwenzi aliyedhulumiwa atalazimika kuacha hasira na kutosamehe anakopata kwa mtu aliyemnyanyasa na kumkabidhi kwa Mungu ili Mungu ashughulikie.

(Warumi 12:19). Tazama 18. Msamaha hapo juu kwa habari zaidi. Maandiko kuhusu kusamehe mtu aliyedhulumu yanatia ndani 1 Wakorintho 6:9-11; Yakobo 4:6-7; 1 Petro 5:6-7 Maandiko yanayosaidia kushinda dhuluma ni pamoja na: Zaburi 34:4-5; Mithali 3:5-6; 55:4-8; Isaya 26:3-4; 61:10; Mathayo 7:12; 2 Samweli 22:2-4; Zaburi 27:10; Warumi 8:16; 2 Wakorintho 4:7-11; 1 Yohana 3:1; Zaburi 18:2; 28:7; Isaya 43:18-19; 58:8; 61:7; Yoeli 2:25

NA MZAZI Ikiwa mtoto ananyanyaswa, ni lazima mtoto aokolewe na kulindwa. Hii lazima ifanyike kwa gharama yoyote, hata kama polisi na mamlaka ya kisheria yatahusika. Tunawajibika kuwalinda watoto dhidi ya madhara na mabaya, hata kama yanafanywa na wazazi wao (Mathayo 18:6; Luka 17:2).

Unapomshauri mtoto ambaye amenyanaswa, au mtu mzima ambaye alinyanyaswa na mtoto, awe wa kiume au wa kike, ni muhimu kusikiliza hadithi yao. Usiwahi kwa njia yoyote kuhlalisha kile kilichofanywa au kujaribu kupunguza au kuelezea mbali. Hiyo

inaongeza unyanyasaji wa mhasiriwa na kuwaweka katika utumwa wa kina zaidi. Badala yake waache waongee. Wathibitishe na wanachosema. Kamwe usipunguze maumivu yao kwa njia yoyote. Ikiwa una shaka kwamba wanachosema ni kweli, wape faida ya shaka kwa sasa. Ukweli utajulikana baadaye.

Mhakikishie aliyenusurika kwa unyanyasaji kwamba si wa kulaumiwa na si kosa lake. Hatimaye, kwa ajili ya uhuru wao wenyewe na kusonga mbele maishani, itawabidi kuacha hasira na kutosamehe anakohisi kwa mnyanyasaji wake na kumkabidhi kwa Mungu ili Mungu ashughulike naye (Warumi 12:19). Tazama 18. Msamaha hapo juu kwa habari zaidi.

Maandiko yanayohusu kutendwa vibaya kwa watoto yanatia ndani: Zaburi 34:17-19; 37:2-39; Mathayo 18:6; Warumi 8:28; 15:13.

ANAYEFANYA MATUSI.

Mwenzi mmoja wa ndoa anapomdhulumu mwingine, si ushauri wa ndoa unaohitajiwa. Mnyanyasaji ana masuala ambayo yanaingia ndani zaidi kuliko uhusiano wa ndoa. Si suala la mume na mke kujifunza jinsi ya kuwasiliana vizuri zaidi au kufanya kazi pamoja. Dhuluma ni uovu uliozama ndani kwa mkosaji ambao lazima uondolewe kabla ya uhusiano wowote mzuri kuanzishwa. Kwa kweli, kunapotokea unyanyasaji katika ndoa, Mungu huruhusu mwathirika kuondoka kwa ajili ya amani na ulinzi (1 Wakorintho 7:15). Hatarajii mke aliyedhulumwa abaki katika hali ya unyanyasaji. Anaweza na anapaswa kutengana kwa ajili ya amani.

Ikiwa mnyanyasaji anataka kutubu na kubadilika, yeye (au yeye) lazima apitie muda mrefu wa ushauri na ushauri ili waweze kukua kihisia na kiroho. Masuala ya utotoni mwao na malezi yaliyochangia tatizo lao lazima yakabiliwe na kufanyiwa kazi. Ukuzi wa Kikristo mkomavu lazima utukie. Mshauri wa kiroho na mshirika wa uwajibikaji husaidia sana kwa hili. Masuala ya mizizi lazima yakabiliwe na kutatuliwa. Mara nyingi vita vya kiroho pia ni muhimu ikiwa jeuri na uharibifu vinaathiriwa na mapepo. Tazama Kitabu changu cha Vita vya Kiroho kwa habari zaidi.

Maandiko ya kumsaidia mnyanyasaji kushinda dhambi yake yanatia ndani: Zaburi 34:14; Warumi 12:10; 1 Wakorintho 10:31; Waefeso 5:25-33; 6:4; Wafilipi 2:3-4; 1 Wathesalonike 5:15, 22

Tazama pia: Madawa ya Ngono; Madawa ya kulevya, Yote; Dhuluma, Mnyanyasaji; Dhuluma, Mwathirika; Unyanyasaji wa kijinsia, Ubakaji; Msamaha

D. KUELEWA MATATIZO YA MAZINGIRA.

(Kushirikiana na hali zako)

Wakati fulani tunakumbana na magumu katika hali zetu za maisha. Sio kitu ambacho tumefanya vibaya na haihusiani na uhusiano na wengine. Ni hali tunazokabiliana nazo ambazo huwa zinajaribu.

1. MAJARIBU, MATESO.

Mzizi: dhambi duniani

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): imani katika Mungu

Mojawapo ya hoja bora zaidi za Shetani za kuwafanya watu wamtinge Mungu ni suala la kuteseka. Ikiwa Mungu ni mwema, angeweza kuruhusu kuteseka? Ikiwa kuna Mungu, kwa nini kuna uovu mwingi duniani?

Swali la kwa nini wengine wanateseka sana halina jibu lililo wazi. Mungu hajitetei wala kueleza kile anachoruhusu. Anatupa uhuru wa kuchagua. Dhambi na matokeo mabaya ni matokeo ya asili au kugeuka kutoka kwake. Bado, watu wasio na hatia wanateseka. Wengine huhoji Mungu kwa sababu yake. Maana yake ni kwamba ama Mungu si mtawala wa kila kitu au Yeye si mwema. Kwa vyovyote vile Anapoteza. Si ajabu chombo hiki ni cha ufanisi sana kwa Shetani na majeshi yake. Tunawezaje kulijibu? Ukweli wa maumivu duniani sio sababu ya kumwona Mungu kuwa mdogo kuliko upendo. Bado, watu wasio na hatia wanateseka. Hatuwezi kujaribu kutathmini utu na tabia ya Mungu kwa mambo haya kwa maana amethibitisha tabia na upendo wake kwa kuondoka mbinguni, kuwa mwanadamu, kuishi duniani, kisha kwenda msalabani kuchukua adhabu kwa kila dhambi ambayo tungewahi kufanya. kujitolea. Hiyo inathibitisha upendo wake kwetu bila shaka. Isingekuwa hivyo sote tungeishi milele kuzimu. Kwa hiyo chochote kidogo kuliko kuzimu kuanzia sasa na kuendelea ni kwa sababu ya neema na rehema zake. Sio juu ya kutumia kuhukumu kwa nini Anaonekana kuonyesha upendo na huruma zaidi kwa wengine kuliko wengine. Mungu hawajibiki kwetu. Hatuwezi kusimama katika hukumu juu yake mpaka tujue ukweli wote jinsi anavyojua na kuona kila kitu jinsi anavyokiona.

Hatuwezi kujaribu kutathmini utu na tabia ya Mungu kwa mambo tusiyoyaelewa maana amethibitisha tabia na upendo wake kwa kuondoka mbinguni, kuwa mwanadamu, kuishi duniani, kisha kuvuka kuchukua adhabu kwa kila dhambi. tungewahi kujitolea. Hiyo inathibitisha upendo wake kwetu bila shaka. Hakika ni mzuri. Kama isingekuwa msalaba, sote tungestahili uzima wa kuzimu kutoka wakati huu na kuendelea. Kwa hiyo chochote kidogo kuliko kuzimu kuanzia sasa ni neema na rehema zake. Kwa nini anaonekana kuonyesha zaidi kwa wengine kuliko wengine sio juu yetu kuhukumu. Mungu hawajibiki kwetu. Hatuwezi kusimama katika hukumu juu Yake mpaka tujue ukweli wote jinsi anavyojua na kuona kila kitu jinsi anavyokiona. Kwa hivyo tunaitumainia tabia yake kama inavyodhihirishwa na kazi zake maishani mwetu. Tunazingatia kinachojulikana, sio kisichojulikana.

Mambo mengi yanaonekana si ya haki kwa watoto wadogo lakini lazima wawaamini wazazi wao. Kudungwa sindano kutoka kwa daktari, kuwekewa kisu kizuri kinachong'aa, mambo kama haya huonekana kwa mtoto kwamba mzazi hampendi. Lakini mtoto hana mtazamo wa kuelewa kwa kweli yote yanayohusika na sisi pia hatuna. Tunajua kwamba kukabiliana na mambo ambayo hatuelewi hutupatia fursa ya kuamini. Imani yetu imeinuliwa na tunakua. Mungu hutukuzwa tunapomwona akitoa na wengine wakitutazama tukiendelea kumwamini bila kujali kitakachotokea. Tunarudi kwenye ukweli kwamba Yeye yuko katika udhibiti mkuu wa kila kitu na kwamba yote Anayofanya ni kwa upendo kwetu. Zaidi ya hayo hatuwezi kujua.

Swali linalohusiana na hilo ni kwa nini Mungu angemruhusu Shetani atushambulie wakati Yeye angeweza kuzuia jambo hilo. Ikiwa Yeye ni Mungu wa upendo, kwa nini usimnyime Shetani na mashetani nafasi yoyote ya kushambulia? Kisha hatungelazimika kupinga au kujifunza kupigana. Maisha yangukuwa rahisi na rahisi zaidi. Lakini hilo si kusudi la Mungu, wala si jinsi Anavyofanya kazi. Kwa nini Mungu hakuwaua tu Wakanaani wote na asiwalazimishe Wayahudi kupitia vita dhidi yao? Wayahudi walikuwa na hiari ya kumfuata Mungu au la, na ikiwa wangufuata, walihitaji kujifunza kutii na kupigana jinsi Mungu angewataka. Uvumilivu, imani, kazi ya pamoja, subira, utii na masomo mengi yalifungamana katika hili. Mungu alitumia kunyoosha imani yao, kuwapa fursa za kukua na kumwona akifanya kazi kupitia kwao na kuwaonyesha wengine utukufu wake kwa yale ambayo angeweza kufanya kupitia watu wake. Ndivyo ilivyo na sisi leo.

Maandiko yanayoweza kusaidia tunapopitia mateso ni pamoja na: Zaburi 55:22; 91:3-5; 119:75-76; Isaya 26:3; 38:15, 17; 41:10; Warumi 5:3-4; 8:28, 31-39; Yakobo 1:2-4, 12; Maombolezo 3:22-24; Luka 21:15-19; 2 Timotheo 4:18; 1 Petro 3:15; 4:12-16,19; Ufunuo 2:10; Yakobo 1:2-4,12

2. HUZUNI, HUZUNI, HASARA

Mizizi: maumivu, hasara

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): furaha

Sisi sote tunakabiliwa na huzuni. Nikiwa mchungaji ninajihusisha na huzuni za wengine na zangu pia. Hakuna mtu aliyesamehewa. Hata Yesu mwenyewe alikuwa mtu wa huzuni na aliyejua huzuni (Isaya 53:3). Kwa kuangalia jinsi Yesu alivyoshughulikia huzuni tunaweza kupata wazo zuri kuhusu jinsi ya kuishughulikia katika maisha yetu wenyewe. Yesu alitendaje wakati binamu yake na mtangulizi wake, Yohana, alipouawa kikatili?

Mambo ya kwanza ambayo Yesu alifanya ni kutumia ***muda mchache peke yake*** (Mathayo 14:12-13). Kuna mawazo na hisia za kibinafsi ambazo lazima zishughulikiwe na kuruhusiwa kutiririka. Kuna ulazima wa maombi. Kuna haja ya kumimina roho zetu kwa Mungu. Kukaa peke yako sio vizuri, lakini kuanza na wakati mdogo peke yako ni muhimu.

Licha ya maumivu na hasara, ni muhimu ***kurusha shughuli za kawaida*** haraka iwezekanavyo. Yesu alirudi kutoka kwa wakati wake peke yake kulisha 5,000, kisha kutembea juu ya maji. Ni jambo la kawaida kutaka kumfanyia mtu mambo kwa huzuni, lakini kadiri wanavyojihusisha haraka na wajibu wa kawaida badala ya kuwa na wakati mwingi wa kuketi na kufikiria, ndivyo inavyokuwa bora zaidi. Shughuli za kawaida hukulazimisha kufanya maamuzi na kujielekeza kwenye maisha. Baada ya hasara, marekebisho lazima yafanywe, lakini maisha lazima yaendele.

Yesu alijua ***kukubali huzuni kuwa ni awamu ya mabadiliko*** (Mathayo 9:14; Yohana 16:20-21). Kuna wakati wa kuomboleza na wakati wa kufurahi (Mhubiri 3:4). Huzuni

inapokuja inaonekana haitaondoka kamwe, lakini lazima tutambue kuwa itatoweka. Inachukua muda, muda ni mponyaji mkuu wa huzuni.

Ingawa kuwa peke yako mwanzoni husaidia, hivi karibuni ni muhimu **SHIRIKI huzuni yako na wengine**. Yesu alifanya hivyo huko Gethsemane (Mathayo 26:37-38). Kuwa tu na mtu wa kukaa kimya na kusikiliza, au kuwa na wewe tu ikiwa hutaki kuzungumza, ni muhimu sana sana.

Ni muhimu **kukubali msiba kuwa mapenzi ya mungu** kama Yesu alivyofanya (Mathayo 26:24). Usijiulize mara kwa mara "Kwa nini?" au jiulize "nini kama..." Usijisikie hatia au kuwajibika. Mungu ndiye anayetawala kila kitu na ana sababu hata kama hatuelewi (Warumi 8:28).

Ona pia kwamba Yesu hakuwa na uchungu. Huzuni inapofika, **WEKA KEMBE KAMA**. Samehe mtu yeyote unayehisi kinyongo naye, kama Yesu alivyofanya (Luka 23:34).

Hatimaye, kumbuka kwamba **huzuni ni ya muda**. Ili kuwasaidia kupitia huzuni yao, Yesu alijaribu kupata macho ya mwanafunzi juu ya wakati ujao pamoja Naye (Yohana 14:1). Ni lazima tukazie macho mbinguni, wakati ambapo hakutakuwa na huzuni tena! Kisha Yesu atageuza huzuni yetu kuwa furaha (Mathayo 5:4).

Maandiko ambayo hutoa faraja katika mateso ni pamoja na: 1 Wathesalonike 4:13; 2 Wakorintho 1:3-4; 6:10; Mhubiri 7:2-3; Waebrania 4:15; 12:2; Isaya 35:10; 53:3-4; Yohana 4:1-3; 16:20,22; Maombolezo 3:32-33; Mathayo 5:4; 11:28-29; Mithali 10:22; Zaburi 30:5; 34:18; 126:5-6; Ufunuo 21:4

Tazama pia: Mateso

3. MATATIZO YA KIFEDHA.

Mzizi: ujinga, uchoyo, hofu

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): amani, kujitawala

Pesa ni sehemu muhimu ya maisha na muhimu kwa ustaarabu wetu. Bila pesa tungelazimika kubadilishana na kufanya biashara kwa kila kitu tunachotaka. Tunahitaji pesa zetu zituhudumie, na sio kutumikia pesa zetu. Pesa ni mtumishi mzuri, lakini bwana mbaya. Tunapoitumia kama Biblia inavyotuambia, mambo huenda vizuri. Tusipofanya hivyo, kuna matokeo mabaya. Kuweka imani yetu au kutegemea pesa ni dhambi (1 Timotheo 6:10). Hakuna kitu kibaya kuhusu pesa, lakini kuiweka mbele ya Mungu ni makosa sana (Luka 16:14).

Sio kiasi cha pesa tulichonacho lakini mtazamo wetu kwake ndio muhimu. Pesa inaweza kuwa sanamu ambayo inachukua nafasi ya Mungu katika maisha yetu (Luka 16:13). Wengi hutumaini rasilimali zao kukidhi mahitaji yao, lakini utajiri hatimaye hushindwa (1 Timotheo 6:9). Pesa inaweza kudanganya. Inaweza kuonekana kuleta usalama na furaha, lakini mwisho haifanyi (Marko 4:19). Hakuna kiasi cha pesa kitakachoweza kutosha kujaza shimo lenye umbo la Mungu mioyoni mwetu ambalo ni Yeye pekee awezaye kulijaza. Pesa inaweza kusaidia maisha yetu kufanya kazi vizuri, lakini haikidhi matamanio ya ndani kabisa ya moyo wa mwanadamu.

Upendo wa pesa daima husababisha kutaka zaidi: kamwe haitoshi. Hii inaitwa uchoyo, au kutamani (Mhubiri 5:10; Kutoka 20:17; Zaburi 119:36; Kumbukumbu la Torati 5:21; Mithali 11:24-26; Mathayo 16:26; Mithali 22:16; Waebrania 13:5) . Tunakuwa haturidhiki na kila wakati tunataka zaidi, bila kujali ni kiasi gani tunacho. Hatari ya pesa ni kwamba inaweza kuwa mahali pa kumtumaini Mungu. Watu wengi sana hujitathmini wao wenyewe na ‘mafanikio’ yao kimaisha kwa kutumia dola na mali. Pesa haileti usalama. Kadiri Mungu anavyomkabidhi mtu pesa nyingi ndivyo anavyowajibika zaidi kwa usimamizi wake wa rasilimali hii muhimu. Pesa zetu zinapotuhudumia badala ya sisi kuzitumikia, tunaepuka mitego na matatizo.

Tumeagizwa kufanya kazi ili kupata pesa (Mithali 14:23; Waefeso 4:28). Imani katika Mungu inatuambia Yeye hutoa kile tunachohitaji (sio kila wakati tunachotaka). Kwa hiyo tunapaswa kuridhika na kile tulicho nacho (Waebrania 13:5; Wafilipi 4:11-13). Kutosheka ni tendo la kuaminiana. Inasema: “Mungu, ninachagua kukutumaini na kukushukuru bila kujali hali yangu. Unajua ninachohitaji!” Tazama pia Wafilipi 4:11-17; 1 Timotheo 3:3, 8; 6:8; Tito 1:7; Waebrania 13:5-6; Isaya 56:11.

Kitabu cha Mithali kina mengi ya kusema kuhusu pesa. Inasema kuna faida za mali kwa kuwa hutoa ulinzi na usalama (Mithali 10:15). Hata hivyo, kuna hasara nyingi kwa kuwa inamdanganya mtu tajiri afikiri kwamba hamhitaji Mungu (Mithali 18:11), inaweza kumfanya asiwe na fadhili kwa wengine (Mithali 18:23) na inaweza kumshawishi kujitawala kwa kiburi kutoka kwa Mungu (Mithali 18:11) Mithali 30:8-9). Mungu hutupatia pesa zaidi ya tunavyohitaji na anatarajia tushiriki ziada na wengine wenye uhitaji. Huu unaitwa uwakili (1 Wakorintho 4:2; Mathayo 6:19-21, 24, 33; Luka 6:38; 19:11-27; 21:1-4; Wagalatia 6:7). Tunapaswa pia kutoa fedha kusaidia kazi ya Mungu duniani (1 Timotheo 5:17-18; Wafilipi 4:15-17; 2 Wakorintho 9:13). Zaidi ya hayo, tunatakiwa kulipa kodi (Warumi 13:1-7; Mathayo 17:24-27; Marko 12:17).

Tunapowapa wengine, tunabarikiwa na Mungu (Mithali 11:25; 2 Wakorintho 9:6-7). Katika Agano la Kale, watu waliamriwa kutoa 10% ya kile walichokuwa nacho kwa Mungu (Mambo ya Walawi 27:30; Mithali 3:9). Amri hiyo haijarudiwa katika Agano Jipya. Badala yake, tunaambiwa tutoe kwa kadiri ya jinsi Mungu alivyotubariki (2 Wakorintho 9:7; Kumbukumbu la Torati 16:17). Kuna mtu aliwahi kusema Mungu haangalii tunachotoa, anaangalia tunachojiwekea (Luka 21:1-4). 10% inaweza kuwa mahali pazuri pa kuanzia kwa watu wa Mungu, lakini hakuna kitu cha kisheria juu yake. Kila mmoja lazima atoe jinsi Mungu anavyomwelekeza.

Mke wangu na mimi tumeweka kanuni fulani kuhusu pesa ambazo tumejaribu kuwapitishia watoto wetu. Moja ni kutotumia kile ambacho huna. Mungu anatupa masaa 24 ya wakati kwa siku na hiyo ndiyo tu tuliyo nayo. Ni rasilimali ndogo na lazima tujifunze kuishi ndani yake, ingawa mara nyingi tunajaribu kufanya zaidi ya wakati tunao. Pesa pia ni rasilimali ndogo. Kwa bahati mbaya, leo tunaweza kutumia pesa ambazo hatuna, na jaribu la kufanya hivyo linaweza kuwa kubwa. Lakini hiyo

itakupata na inaweza kusababisha shida nyingi. Hakikisha hutumii pesa ambazo huna. Biblia inakataza kuingia katika deni (Mithali 3:9-10; 10:4; 13:4; 21:5; 22:7, 26-27; Warumi 6:12; 8:5; 13:7-8, 13) -14; Zaburi 37:21; Mathayo 6:21, 31-33; Yohana 6:27; Wagalatia 5:17; 1 Timotheo 6:6-10, 1; Luka 12:15; Waebrania 13:5-6; Kumbukumbu la Torati. 15:6; 28:12). Ikiwa tunawadai wengine pesa, ni lazima tulipe haraka iwezekanavyo (Mithali 3:27-28; 22:7, 26-27; Luka 16:11-12).

Kanuni ya pili tuliyowafundisha watoto wetu ni kwamba unaweza kutumia pesa zako mara moja tu. Ingawa hii inaweza kuonekana wazi, ukweli nyuma yake ni kwamba ikiwa unaitumia kwa jambo baya basi haitakuwa hapo kwa kile ambacho Mungu alikusudia kitumike. Katika nchi hii, isipokuwa wachache sana, Mungu hutupatia kiasi cha fedha anachojua tutahitaji kuishi pamoja na ziada ili kuzitumia kwa ajili ya Ufalme Wake. Anajua anachotaka tuitumie kwa ajili yake. Ndio maana bajeti inaweza kuwa njia nzuri ya kugundua mapenzi ya Mungu kwa matumizi ya pesa zako na hakikisha unabaki ndani ya mipaka yako. Ninaweza kutumia pesa niliyo nayo (kanuni 1) lakini lazima pia niitumie kwa kile ambacho Mungu alikusudia itumike (kanuni ya 2). Ikiwa sivyo, sitakuwa nayo kwa kile ninachohitaji sana, wala sitaitumia ipasavyo kwa Ufalme Wake. Ndio maana tunakumbuka kila wakati kuwa tunaweza kutumia pesa zetu mara moja tu kwa hivyo tunahitaji kuhakikisha kuwa tunazitumia kwa busara.

Maandiko yanayotoa mtazamo wa Mungu kuhusu pesa ni pamoja na: Kumbukumbu la Torati 8:17-18; Zaburi 34:10; 37:16; 62:10; Mithali 11:15; 13:7; 15:16; Mhubiri 5:10). Mungu pia huweka ahadi kuhusu pesa zetu: Mithali 10:22; Malaki 3:10; Wafilipi 4:19.

4. KUZEEKA, UZEE.

Mizizi: asili, athari ya kuanguka

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): amani, furaha, kujitawala.

Kwa sababu ya matibabu yaliyoboreshwa, watu wengi wanaishi muda mrefu zaidi kuliko nyakati zilizopita. Kuzeeka sio rahisi. Ni njia ya Mungu ya kutuonya kwamba hatutaishi katika dunia hii milele na tunajitayarisha vyema kwa maisha yetu katika ulimwengu ujao. Mungu anaahidi kuwa atakuwa pamoja nasi katika uzee kama alivyokuwa tulipokuwa vijana (Isaya 46:4).

Ukomavu unaweza kuja na uzee, ingawa wengi wanakua tu lakini sio kukomaa zaidi. Tunapaswa kuwa na hekima zaidi kadiri tunavyozeeka (Ayubu 12:12; 1 Wafalme 12:6). Tunaweza kuona maisha katika mtazamo bora zaidi na tunaweza kutathmini kwa usahihi zaidi kile ambacho ni muhimu na kisicho muhimu. Tunapaswa kuona uwezo wetu na udhaifu wetu kwa uwazi zaidi. Mungu anaendelea kufanya kazi ndani yetu, akitusaidia kuwa zaidi kama Yesu (Wafilipi 1:6). Wale ambao ni wazee wanapaswa kuonyeshwa heshima ya pekee (Mambo ya Walawi 19:32; 1 Petro 5:5; Mithali 16:31).

Mojawapo ya shida katika uzee ni kwamba miili yetu haina nguvu au nguvu kama ilivyokuwa. Maumivu na maumivu yanakua. Hizi ni fursa za kumwamini Mungu na

kutegemea msaada wake. Kumbuka, haya ni ya muda kwa maana mbinguni tutakuwa na afya na nguvu kamilifu (Isaya 40:31; 2 Wakorintho 4:16-17). Mungu ana mipango mikubwa kwa ajili yetu mbinguni! Jinsi itakavyokuwa tukufu!!! Tunahitaji kuwa na subira sasa na kufanya kile tuwezacho kumtumikia na kuwasaidia wengine.

Wakati wowote inapowezekana, wale ambao ni wazee wanapaswa kuwasaidia wale ambao ni wachanga kujifunza na kukua (Zaburi 71:18). Vijana na watu wazima wanaweza kuhitaji usaidizi wa kuchagua njia ya haki, na uzoefu wa mtu mzee unaweza kuwaongoza. Wafikie walio wachanga zaidi kuwasaidia, kuwatia moyo na kuwazoeza (Mithali 23:22; Mhubiri 9:10; Tito 2:2-5).

Maadamu mtu bado ana uzima, anajua Mungu bado ana sababu ya yeye kuwepo duniani. Kusiwe na hofu ya kifo kwa wale wanaomtumaini Mungu (Tazama 6 Mtu Anayekufa hapa chini).

MTAZAMO WA KUZEKA: Hivi majuzi nilisoma blogu ya Max Lucado ambayo ilinisaidia kutazama kifo kwa njia tofauti kidogo. Anazingatia kuzeeka kama baraka badala ya laana. Tunajua iliingia na laana wakati mwanadamu alipofanya dhambi, lakini kwa kweli inaonyesha neema ya Mungu kwa inaturuhusu kuunganishwa naye badala ya kuishi milele katika dunia hii iliyotengwa naye.

Max Lucado alilinganisha miili yetu na balbu iliyopandwa kwenye bustani ambayo hudhoofika na kubomoka. Tunafurahi kuwa na hili kutokea kwa sababu kutoka kwa balbu iliyokufa huja kitu kizuri na cha kustaajabisha. Ikiwa haingepitia mchakato wa kuzeeka na kufa, ingebaki tu kuwa balbu isiyo na tija inayochukua nafasi mahali fulani. Iliumbwa ili kufa ili uhai mpya uweze kumiminika kutoka humo. Haikuundwa ili kubaki tu balbu isiyo na maana milele. Ndivyo ilivyo kwa miili yetu.

Namna gani ikiwa wale walio mbinguni wangeona miili yetu kama vile tunavyoona balbu iliyopandwa duniani? Je, wangesisimka kwa kutazamia tunapodhoofika na kuporomoka kimwili, tukijua kwamba wakati wa kifo chetu umekaribia? Je, wanafurahi kwa sababu mchakato huu unatokeza kuachiliwa kwetu kuwa kile tulichoumbwa kuwa? Kwa hivyo, kila mkunjo mpya au maumivu, vipimo vya matibabu ambavyo hurejea chini ya ukamilifu, vikwazo vinavyoongezeka tunahisi - hizi ni ishara nzuri kwa sababu zinamaanisha kuwa wakati wetu wa kuchanua unakaribia. Miili hii ni dhaifu na inazidi kuwa dhaifu. Kwa kweli, huanza kuoza dakika tunapozaliwa.

Hiyo yote ni sehemu ya mpango wa Mungu. Ndiyo maana aliumba mchakato wa kuzeeka. Alitaka kutuleta nyumbani kwenye hali nzuri zaidi, jambo la kudumu milele. Lakini anataka kuhakikisha kwamba tukiwa bado hapa duniani, tunakumbuka tunaelekea upande huo. Kila kunya au kuumwa na maumivu inamaanisha tuko hatua moja karibu na hatua hiyo ya mwisho wakati Yesu atakapobadilisha miili hii dhaifu kuwa miili ya milele. Hakuna tena maumivu, au ugonjwa, au machozi. Furaha na baraka tu. Na katika hilo **hapatakuwa na** mwisho. Tazama Wafilipi 3:21; 1 Wakorintho 15:36-54.

Ahadi za Mungu kwa wale wanaoanzea zinatia ndani: 1 Wafalme 3:14; Zaburi 91:16; 92:13-14; Mithali 17:6; Isaya 46:4. Mifano ya kuzeeka katika Biblia: Kumbukumbu la Torati 34:7; Yoshua 14:7-12; 1 Mambo ya Nyakati 29:28. Mistari mingine ya Biblia kuhusu tena ni pamoja na: Mwanzo 24:1; 47:9; Kumbukumbu la Torati 32:7; 34:7; Ayubu 5:26; 111:17; 2:12-13; 32:7; Zaburi 71:9-18; 90:10; 143:5; 148:12-13; Mithali 16:31; Mathayo 6:10; 2 Samweli 19:34-37; 1 Timotheo 5:1-2.

5. UGONJWA, UGONJWA.

Mzizi: matokeo ya kuanguka

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): amani, furaha, kujitawala.

Sisi sote tunapitia nyakati za magonjwa na afya mbaya. Baadhi wana kidogo sana na wengine mengi, lakini hakuna mtu daima ana afya kamilifu. Huu ni ukumbusho kwamba tunaishi katika ulimwengu ulioanguka chini ya laana (Mwanzo 3). Inatufanya tujue kwamba siku moja tutaondoka duniani na kuingia umilele, ama pamoja na Mungu au kutengwa naye milele. Ugonjwa unatukumbusha maisha haya ni ya muda. Tunapougua magonjwa au magonjwa, tunapata fursa ya kumwamini Mungu na kumtegemea. Ni lazima tukubali mapenzi yake na kupanga maishani mwetu. Kwa habari zaidi tazama hapo juu: 1 Majaribu na Mateso na 2 Huzuni, Huzuni na Hasara.

Kuwatembelea wagonjwa Ni vyema mchungaji, kiongozi au mshauri kuwatembelea wagonjwa. Ni njia nzuri ya kuonyesha upendo wa Yesu, na nyakati hizo watu kwa ujumla huwa wazi zaidi kwa mazungumzo mazito kuhusu imani yao. Hakikisha unakuja kwa wakati unaofaa na uwajulishe kuwa unakuja. Usikae kwa muda mrefu, wanahitaji kupumzika. Tabasamu na utie moyo. Uliza maswali na waache wafanye mazungumzo mengi. Uko hapa kwa ajili yao, si yako. Kugusa kunaonyesha upendo, kwa hiyo waguse kwa njia zinazofaa: piga mkono wao, shika mkono wao ili kuomba, n.k. Hakikisha unasoma Maandiko kabla ya kuondoka. Zaburi 23 ni nzuri kutumia kila wakati. Nyingine nzuri za kutumia zimejumuishwa hapo juu chini ya Majaribu 1 na Mateso na 2 Huzuni, Huzuni na Hasara. Daima omba kwa sauti pamoja nao kabla ya kuondoka. Angalia tena baadaye kupitia ziara, simu au barua ili kuona jinsi wanavyoendelea. Onyesha kuwa unajali sana na unavutiwa nao. Wewe ni mwakilishi wa Yesu na atawatia moyo na kuwapenda kupitia wewe.

Vifungu vya Biblia kuhusu wale waliokuwa wagonjwa vinatia ndani Zaburi 107:20; Mathayo 8:8; Marko 6:13; 2 Wakorintho 12:7-10; Mithali 4:20-22; 1 Petro 4:19. Vifungu vingine kuhusu ugonjwa ni pamoja na Zaburi 23; 41:3; 103:3; Mathayo 4:23; Yakobo 1:6; 5:13-16; 11:4; Yereimia 30:17; 1 Petro 2:24;

Ahadi za Mungu kwa wale wanaokabiliwa na afya mbaya na/au kifo ni pamoja na: Warumi 8:28-29; Isaya 26:19; Danieli 12:2; Hosea 13:14; Yohana 5:28-29; 14:1-3; Matendo 24:15; Warumi 5:3-5; 8:38-39; 14:7-8; 1 Wakorintho 15:20-22, 51-54; Wakolosai 3:4; 1 Wathesalonike 4:13-14; 5:10; Waebrania 2:14-15; Ufunuo 14:13.

Mungu anaahidi kuwa atakuwa pamoja na kusaidia wale walio wagonjwa (Kutoka 23:25; Kumbukumbu la Torati 7:15; Isaya 35:6; 57:18-19; Malaki 4:2; 2 Wakorintho

4:17; Yakobo 5:14- 16). Haahidi kuponya kila mtu katika maisha haya lakini anaahidi kutupa neema ya kustahimili na uhakikisho wa umilele pamoja Naye

Ugonjwa unaosababishwa na mapepo

Mara nyingi kuna uhusiano mkubwa kati ya ukombozi wa kiroho na uponyaji wa kimwili. Mara nyingi matatizo ya kimwili pia yanaondoka wakati mapepo yanaondoka. Hiyo ni kwa sababu roho waovu walikuwa wakisababisha matatizo ya kimwili. Mifano ya mambo hayo katika Biblia ni pamoja na: viungo vilivyolemaa (Luka 13:11-17), mwiba wa Paulo katika mwili (ugonjwa wa macho? - 2 Wakorintho 12:7), kuwa bubu (wakati fulani kuwa bubu, pia - Mathayo 9:32-33; 12:22; Marko 9:17-18,24-25), upofu (Mathayo 12:22), kifafa (Marko 1:26; 9:17-18,20,22,25; Mathayo 17:15,18; Luka 9:39), uziwi (Mk 9:17-18,20,25), vidonda (kansa ya ngozi?) (Ayubu 2:7), majipu na mateso mengine maumivu (Zaburi 78:49 - mapigo katika Misri yalikuwa ni pepo. -kusababishwa), na mateso ya kimwili ya kila aina (Ufunuo 9:5, 10). Biblia inasema kwamba Shetani anaweza kusababisha magonjwa (Ayubu 2:7-8), hata kifo (Ayubu 1:19).

Uponyaji wa kimwili unaweza kuwa matokeo ya ukombozi. Ikiwa yoyote kati ya mapepo yalikuwa yanasababisha matatizo ya kimwili matatizo hayo yatatatuliwa wakati mapepo yanapoondolewa. Roho za kizazi zinaweza kusababisha magonjwa sawa kutoka kizazi hadi kizazi. Matatizo ya kimwili kwa kawaida si hangaiko kuu la Mungu; bali Anajali zaidi hali ya kiroho ya moyo. Mara nyingi tunaomba ili dalili (shida ya kimwili) iondolewe huku Mungu akitaka tumtafute na kile anachojaribu kutufundisha kupitia hilo. Mwiba wa Paulo katika mwili ni mfano wazi. Haikuwa mapenzi ya Mungu kwamba pepo huyo aondolewe, lakini Paulo aimarishwe kiroho kupitia uzoefu huo. Ikiwa kuna tatizo la kimwili, inaweza kuwa vizuri kujua lilianza lini na ni nini kingine kilikuwa kikiendelea wakati huo. Badala ya kuzingatia kuondoa dalili za kimwili, tafuta sababu kuu, iwe ya kishetani, ya kiroho au chochote kile.

Ikumbukwe kwamba sio magonjwa yote asili yake ni mapepo. Yesu aliponya magonjwa ya kimwili ambayo hayakuwa ya kishetani (Mathayo 4:23-24; 8:16-17 ilitimiza Isaya 53:4; Marko 1:34; Matendo 9:34; n.k.). Biblia inazungumza waziwazi kuhusu magonjwa ambayo si ya kishetani: maumivu makali (Mathayo 4:24), kifafa (Mathayo 4:24), kupooza (Mathayo 4:24; Matendo 8:7), ukoma (Mathayo 10:8), upofu. (Luka 7:21), viungo vilivyolemaa (Matendo 8:7) na magonjwa mengine mengi mbalimbali (Mathayo 4:24). Ukweli kwamba baadhi ya maradhi ya kimwili yako kwenye orodha zote mbili (kama vile kifafa) inaonyesha kwamba magonjwa mengi yanaweza kuwa na sababu za kishetani au za asili. Wanaweza kuwa kutoka kwa chanzo kimoja au kingine.

Yesu mara nyingi alitoa pepo na kuponya magonjwa kwa wakati mmoja. Yesu alisema atafanya hivi (Luka 13:32). Alifanya hivyo mwanzoni mwa huduma yake (Mathayo 4:23-24; 8:16; Marko 1:34; Luka

4:41), karibu na Tiro na Sidoni (Marko 3:10-12; Luka 6:18-19), na katikati ya huduma Yake (Luka 7:21). Wafuasi wengi wa kike wa Yesu waliponywa wote wawili (Luka 8:2).

Kwa usahihi zaidi ni masimulizi ya wakati Yesu alitoa pepo na kuponya magonjwa ndani ya mtu kwa wakati mmoja (Marko 6:13; Matendo 5:16). Filipo alifanya hivyo huko Samaria (Matendo 8:7) na Paulo alifanya hivyo huko Efeso (Matendo 19:12).

Hivyo ni dhahiri kwamba baadhi, lakini si magonjwa yote ni ya kishetani. Hakuna magonjwa fulani ambayo ni ya kishetani pekee, wala mengine ambayo sivyo. Ugonjwa wowote wa kimwili unaweza kuwa wa kishetani, lakini hakuna mgonjwa siku zote ni pepo. Katika siku zetu na zama zetu tunakosea kwa kuona ugonjwa mdogo sana kuwa ni wa kishetani. Kwa hivyo mara nyingi tunakosa tiba. Tunawezaje kujua ikiwa ugonjwa au tatizo la kimwili ni la kishetani au la? Baadhi ya dalili za kutafuta ni: madaktari wa matibabu hawawezi kuleta nafuu au tiba; kuna mtindo wake unaoendelea katika familia; inaonekana ya ajabu au haifuati mfano wa kawaida wa dalili (huja na huenda bila sababu maalum, nk); au unahisi katika roho yako kwamba inapaswa kuombewa na kuangaliwa kuwa inawezekana kuwa ni ya kishetani.

Tena, mtindo wetu wa kuleta kuondolewa huku kwa magonjwa ya kimwili kwa ukombozi unapaswa kufuata mfano wa Yesu. Alikemea homa na ikaondoka mara moja na nguvu zikarudi mara moja (Luka 4:39). Angalau tukio moja nguvu ilitoka ndani ya Yesu kuponya (Luka 6:19). Mara nyingi aliweka mikono juu ya mtu kuleta ukombozi na uponyaji (Luka 4:40; 13:13; 4:29; Mathayo 8:15; Luka 13:11-13).

Kuhusu sisi kufanya hivi leo, tena lazima ifanywe kwa nguvu na uweza wa Mungu. Akiamua kuleta uponyaji kwa njia ya ukombozi hayo ni mapenzi yake. Hatupaswi kamwe kuidai au kuifanya itegemee kuwa na imani ya kutosha. Hakuna mtu leo aliye na zawadi ya kuponya mtu yeyote na kila mtu. Ni sawa tuombe uponyaji tunapofanya ukombozi na kumwachia Mungu matokeo. Inahitajika pia kushughulika na mapepo yoyote ambayo yanaweza kusababisha ugonjwa huo (kimwili au kiakili, ona ukurasa wa 11). Mara nyingi mapepo huathiri afya zetu kwa njia zisizo za moja kwa moja, kama vile kufanya kazi ndani yetu ili tule au kufanya mambo ambayo ni mabaya kwetu kwa muda mrefu na kudhoofisha afya zetu. Haya yote, pia, lazima yashughulikiwe kwa jina la Yesu (Mathayo 10:1). Wakati fulani Mungu anaweza kukuongoza kutia mafuta kama ishara ya Roho Mtakatifu anayeponya (Marko 6:13). **USIWEKE** imani yoyote katika mafuta au ibada yoyote katika kuyatumia, ni sauti-ya kuona.

Kwa hiyo, fahamu kwamba mara nyingi ugonjwa ni mapepo, hasa wakati madaktari hawawezi kuleta tiba. Hata magonjwa ambayo wanaweza kuponya bado yanaweza kuwa ya kishetani, haswa ikiwa kuna dalili zingine za kueneza mapepo katika maisha ya mtu huyo. Kumbuka hili unapoomba na kutafuta hekima. Usikubali ugonjwa wowote kama "usioweza kupona." Daima hakikisha kwamba si ya kishetani (kwa kumwomba Mungu hekima na kuamuru mapepo yoyote yanayohusika na maradhi

hayo yaondoke kwa jina la Yesu). Kumbuka, unaposhughulika na matatizo ya kihisia-moyo na kiroho katika vita vyako ukiomba, usiache magonjwa ya kimwili! Usiogope kamwe, pepo wanaweza tu kusababisha maovu kwa kibali cha Mungu (Ayubu 1:6-12). Neno moja la onyo: kwa kuwa mapepo yanaweza kusababisha magonjwa, yanaweza pia kuleta 'uponyaji' wa kughushi kwa kukomesha matatizo ya kimwili ambayo wao wenyewe husababisha (Mathayo 12:24; 24:24; 2 Wathesalonike 2:9; Ufunuo 16:14). Hii inaelezea uponyaji wa kimuujiza ambao haufanyiki kulingana na mapenzi na Neno la Mungu.

Kwa habari zaidi tazama “Kitabu changu cha Vita vya Kiroho.”

JE, NI MAPENZI YA MUNGU KILA MTU APONE LEO?

Kuna wale ambao leo wanaamini kwamba Yesu hakulipa tu dhambi msalabani, bali pia alilipa kwa ajili ya magonjwa yetu. Wanasema kwamba kila moja inapokelewa kwa imani, ikiwa una imani ya kutosha kuipokea. Kupoteza imani, basi, kunasababisha hasara ya faida hizi za imani. Wanadai wengine wana karama hasa katika uponyaji na wanaweza kuwaponya wale wanaokuja kwao.

Je, hii ni kweli? Hili si suala moja tu la pembeni, lakini linasimama muhimu sana katika wokovu wetu na maisha ya Kikristo. Je, ukuu wa Mungu au hiari ya mwanadamu ndicho kipengele cha mwisho na cha mwisho cha uamuzi? Lazima iwe ukuu wa Mungu. Nia ya kuishi kwa ajili ya Yesu isiwe hofu ya kupoteza wokovu wetu. Lengo la kuishi kwa ajili ya Yesu lisiwe maisha yasiyo na matatizo. Maumivu na mateso havipaswi kukabili kwa kupiga ‘imani’ ya kutosha ili Mungu aiondoe. Ikiwa haijaondolewa basi mtu huyo anaishi na hisia za kushindwa na hatia anaamini kwamba ni kosa lake kwa kutokuwa na imani ya kutosha. Vipi kuhusu madai haya ya ‘waponyaji wa imani’? Biblia inasema nini?

JE, ZAWADI YA UPONYAJI NI YA LEO? Ingawa ni kweli kwamba Yesu na Mitume waliponywa, ilifanyika kama ishara ya kuthibitisha kwamba walitoka kwa Mungu (Mathayo 12:39). Hii ndiyo ilikuwa njia ya Mungu kuwafanya watu wawasikilize badala ya ghushi zote zinazowazunguka. Wakati Agano Jipya lilipokamilika na watu kujua nini cha kuangalia kwa mtu wa kweli wa Mungu, hapakuwa na sababu tena ya ishara hiyo. Mnamo 35 BK wote waliponywa lakini kufikia 60 BK wengine hawakuponywa (Epafrodito, mwiba wa Paulo katika mwili). Kisha kufikia mwaka wa 67 BK ni wachache sana waliokuwa wakiponywa (Trofimo aliachwa Mileto akiwa mgonjwa, tumbo la Timotheo lilikuwa halijaponywa, n.k.). Yerusalemu, eneo la miujiza mingi ya awali, haikufanyika muujiza mmoja ndani yake baada ya Stefano kupigwa mawe. Watu walikuwa na ushahidi lakini waliukataa. Yakobo, kitabu cha kale zaidi katika Biblia, kinasema kwamba ikiwa mtu ni mgonjwa tunapaswa kumwomba (Yakobo 5:14).

JE, TUONE MIUJIZA LEO KAMA NYAKATI ZA BIBLIA? Kweli ukiorodhesha miujiza yote katika Biblia utakuta karibu yote inalingana na vipindi vitatu vya wakati. Hazijasambazwa sawasawa katika historia lakini zimeunganishwa katika nyakati za

Musa/Yoshua, Eliya/Elisha na Yesu/mitume. Katika kila moja ya nyakati hizi changamoto mpya ilikuwa imetokea kwa hiyo Mungu alituma ujumbe mpya kupitia mjumbe mpya ambaye alimthibitisha kwa miujiza (“ishara”). Wakati mmoja zaidi wa miujiza unakuja, unaoitwa Dhiki. Ili kuwaambia wale wanaozungumza kwa niaba ya Mungu kutoka kwa vitu bandia, wasemaji wa Mungu wataweza kufanya miujiza.

JE, IMANI NI HITAJI LA UPONYAJI? Yesu hakufanya imani kuwa hitaji la uponyaji. Wengi aliowaponya hawakuwa na imani. Yule mtu asiye na uwezo kwenye bwawa hata hakujua Yeye ni nani. Yule mtu mwenye mkono uliopooza na yule mwenye ugonjwa wa ugonjwa wa ugonjwa wa ugonjwa wa ugonjwa wa ugonjwa wa ugonjwa wa ugonjwa waliponywa kama ishara kwa viongozi wa kidini waliokuwepo, hawakuomba kuponywa. Mlemavu ambaye Petro na Paulo walimponya nje ya hekalu hakuwa na imani yoyote. Bila shaka wenye pepo waliokombolewa na wale waliorudishwa kutoka kwa wafu hawakuonyesha imani. Kisha kuna wengine ambao walikuwa na imani yenye nguvu lakini hawakuponywa: Stefano, Paulo, Timotheo, Ayubu, Daudi, Elisha, nk.

JE, ‘KUPONYA’ LEO NI SAWA NA NYAKATI ZA BIBLIA? Ni lazima ‘waponyaji’ wa leo wafikie sifa zilezile za Yesu na mitume kudai wanafanya yale yaliyofanywa wakati huo. Yesu na mitume waliponya kwa neno au kugusa popote na wakati wowote. Hakukuwa na mahali maalum au wakati, hakuna nyimbo au muziki, hakuna ujanja, hakuna chochote. Je, waponyaji wa imani wa leo hutembea chini ya ukumbi katika hospitali na tupu kila chumba? Hivyo ndivyo Yesu na Petro walivyofanya. Pia, miujiza ya Biblia ilifanywa mara moja, si hatua kwa hatua au polepole. Hakukuwa na uponyaji wa ‘kudai’ au kupoteza. Uponyaji basi ulifanyika kabisa, sio sehemu, na haukupotea kamwe. Kila mtu aliponywa. 100% ya kila mmoja, bila kujali hitaji, aliponywa. Magonjwa ya kikaboni yaliponywa: viungo vilikua mara moja, vilikuwa na nguvu ya kutembea, macho yalikuwa wazi, ukoma ulipotea mara moja na vazi la nyama lenye afya. Kisha, pia, wafu walifufuliwa. Uponyaji wa leo wa imani karibu haufikii sifa hizi.

JE, MUNGU HAPONYA? Ndiyo, Mungu mwenye enzi kuu anaweza kuponya sikuzote. Yeye daima anaweza kuponya, lakini Yeye hayuko tayari kila wakati. Uponyaji haujahakikishiwa. Uponyaji hautegemei kuwa na imani ya kutosha. Miujiza ya Yesu na mitume ilifanywa kama ishara ya kuthibitisha Yule ambaye angeweza kuponya nafsi isiyoonekana. Mungu anaweza na anaponya, lakini hawapi wengine zawadi kuifanya kama Yesu na Mitume walivyoweza, wala hasemi hiyo ndiyo kanuni iliyoipendekezwa kwa watu Wake.

TUFANYE NINI TUNAPOUMWA? Tunapokuwa wagonjwa ni vizuri kwanza kuhakikisha kuwa si kwa ajili ya dhambi au kutotii. Ikiwa kuna dhambi ambayo Mungu anatumia ugonjwa huo kuashiria, ikiri na Mungu atasamehe na kisha kuutumia ugonjwa huo kwa wema (Warumi 8:28). Ni vizuri kuomba, kumwomba Mungu apone ikiwa hayo ni mapenzi yake. Tunapaswa kunyenyekea kwa mapenzi yake, sio kumtaka

afanye tunachotaka. Mwambie atumie maumivu na mateso kwa ajili ya utukufu wake (ili sisi na wengine tuweze kuona ukuu wake kupitia utoaji wake na amani) na ukuaji wetu (utufanye tumwamini Yeye zaidi na kuwa kama Yesu zaidi). Tumia rasilimali bora zinazopatikana: lishe, kupumzika, mazoezi na msaada wa matibabu. Tambua kwamba uponyaji wote hatimaye hutoka kwa Mungu. Acha matokeo kwa mapenzi Yake, ingawa.

Kumbuka daima, imani yetu lazima iwe kwa Yesu. **YEYE** ndiye mlengwa wa imani yetu, kamwe si mwanadamu au kikundi. Weka imani kwa Yesu, sio imani katika imani yako! **YEYE** ndiye tunayepaswa kumwanguka na kumtukua. Daima weka macho yako kwake. Mwamini na kumtumikia hata iweje.

6. MTU KUFA.

Mzizi: dhambi katika Edeni, laana juu ya wanadamu

Tunda la Roho linalohitajika (Wagalatia 5:22-23): amani, furaha, tumaini la uzima wa milele.

Kuwahudumia wale wanaokufa ni mojawapo ya majukumu magumu zaidi, lakini yenye thawabu zaidi ambayo wachungaji, viongozi wa kanisa na washauri wanayo. Kifo ni uzoefu ambao kila mtu lazima akumbane nao, hakuna matarajio. Kifo huja kwa nyakati zisizotarajiwa kwa njia zisizotarajiwa.

Kumtembelea mtu anayekufa Unapomtembelea mtu anayekufa au anayekufa, kumbuka unamwakilisha Yesu kwao hivyo onyesha upendo na subira yake. Waulize maswali na waache wazungumze. Usishangae ikiwa wanaonyesha hasira au wanauliza Mungu. Waache waeleze hisia zao, kama Mungu alivyofanya na Eliya (1 Wafalme 19). Usiwakosoe au kuwahubiria, wapende tu. Wasikilize na uwatie moyo kwa kusoma Maandiko.

Watu hupitia hatua mbalimbali wanapozoea wazo la kufa. Mwanzoni, wanaweza kushtuka na kujisikitikia. Wanaweza kuonyesha hasira, kilio na huzuni. Ikiwa imani yao haina nguvu, na hata wakati mwingine ikiwa ni, huzuni inaweza kuwepo. Wanaweza kupitia wakati wa kukataa na kukataa kukubali ukweli. Sikiliza kwa subira, wapende, tembelea mara kwa mara, soma Maandiko na usali pamoja nao. Hatimaye wanapaswa kuja kuikubali na kuwa ushuhuda mkuu wa neema ya Mungu.

Usiepuke kuzungumza juu ya kifo. Ni njia nzuri ya kuhakikisha wanaweka imani katika Yesu kwa ajili ya wokovu. Ikiwa wako, watie moyo kuhusu ahadi za Mungu za kuwa pamoja nao kupitia kifo. Wakumbushe kuhusu baraka zinazongojea mbinguni. Ikiwa hawaweki imani yao kwa Yesu, si fursa nzuri ya kufanya hivyo (ona Mistari inayozungumzia Jinsi ya Kupata Mbinguni, hapa chini).

Kugusa kwa njia zinazofaa kunaweza kufariji kwa mtu anayekufa: piga mkono wao, ushikilie mkono wao ili kuomba, nk Hakikisha unasoma Maandiko kuhusu uaminifu wa Mungu, ahadi na jinsi mbinguni itakuwa. Zaburi 23 ni nzuri kutumia kila wakati. Nyingine nzuri za kutumia zimejumuishwa hapo juu chini ya Majaribio 1 na Mateso na 2 Huzuni, Huzuni na Hasara. Aya nyingine nyingi nzuri kuhusu mbingu

zimeorodheshwa hapa chini. Daima omba kwa sauti pamoja nao kabla ya kuondoka. Tembelea mara kwa mara. Onyesha kuwa unajali sana na unavutiwa nao. Wewe ni mwakilishi wa Yesu na atawatia moyo na kuwapenda kupitia wewe.

Kushughulika na hofu ya kifo Mungu anatumia kifo kama ukumbusho wa maisha haya sio tu na kwamba tutaishi milele mbinguni au kuzimu. Ikiwa mtu hana wokovu, au hana uhakika wa wokovu wake, atakuwa na hofu ya kifo. Zungumza nao kuhusu wokovu na mahali walipo kiroho. Imeorodheshwa hapa chini ni mistari kuhusu jinsi ya kufika mbinguni. Soma na uzungumze juu yao. Shiriki nao ushuhuda wako mwenyewe.

Sababu nyingine ya sisi kuogopa kifo ni kwa sababu tunaogopa mchakato wa kufa, sio kile kinachokuja upande mwingine. Mungu anaahidi kutembea nasi katika bonde la uvuli wa mauti (Zaburi 23:4). Yesu atatuondoa katika maisha haya hadi yajayo (Yohana 14:3) na tutakuwa pamoja naye milele (Luka 23:43).

Mungu anatahidi neema kwa kila siku tunapoihitaji. Hiyo ni pamoja na siku tutakayokufa. Anaahidi kufa Neema. Hatuwezi kupata hilo kabla ya wakati, lakini litakuwepo wakati wakati utakapofika. Mungu anaiahidi, na Yeye hutimiza ahadi zake daima (Zaburi 23:4). Tazama zaidi ahadi zake hapa chini.

Nadhani wasiwasi mwingine kuhusu kifo kwa Wakristo ni kuhusu watu ambao watawaacha. Ninajua kwamba nitakapokufa, itakuwa ajabu kwangu. Lakini najua wapo watakaohuzunika. Sitaki kuwa sababu ya huzuni katika maisha ya mtu yeyote. Hilo ni jambo tunalopaswa kumwachia Yesu. Anawapenda wapendwa wetu kuliko sisi tunavyowapenda. Anajua jinsi huzuni ya kifo ilivyo. Alilia kwenye kaburi la Lazaro (Yohana 11:35). Anaahidi kuwa karibu na waliovunjika moyo na kuwaokoa waliopondeka roho (Zaburi 34:18). Tunahitaji kutumainia ahadi zake. Tunawaweka wapendwa wetu chini ya uangalizi wake tunapoondoka, kama vile tunavyofanya sasa tukiwa bado hapa.

Tunapoishi kwa ajili ya Bwana na kwenda kumtumikia, hatutaki kuuacha ulimwengu huu hadi tukamilishe kazi yetu hapa. Labda kulikuwa na mambo ambayo hayajakamilika. Huenda kuna mambo katika siku za nyuma ambayo yanguweza kufanywa vizuri zaidi. Kwa hivyo ndio, tunataka kwenda mbinguni, lakini sio tu bado. Ni vizuri kutaka kuishi maisha haya ili kila wakati uwe na maana hadi tutakapomaliza. Lakini wakati wa kifo chetu ni uamuzi ambao Mungu pekee anaweza kufanya.

Jambo moja tunajua kwa hakika, sekunde moja upande wa pili wa kifo tutafurahi kwamba ilitokea. Mwamini Mungu kwa wakati wa yote. Asante kwa kuwa tuna uhakika kwamba maisha haya sio mwisho. Hii si nzuri kama inavyopata, hii ni mbaya kama inavyopata kwa mtoto wa Mungu. Hatuondoki nchi ya walio hai na kwenda nchi ya wafu, tunaiacha nchi ya wafu ili kukaa milele katika nchi ya walio hai.

Kwa hiyo, peleka mahangaiko na hofu zako kuhusu kifo kwa Mungu na uwaache hapo. Lakini usiiruhusu ikunyang'anye furaha na amani maishani mwako leo. Yesu ameshinda mauti. Hakuna cha kuogopa.

Mifano ya Biblia ya wale waliougua ugonjwa wenye kuua ni pamoja na: 2 Wafalme 13:14; Ayubu 19:27; Yohana 11:21-26.

Ahadi za Mungu kwa wale wanaokabiliwa na afya mbaya na/au kifo ni pamoja na: Warumi 8:38-39; Isaya 26:19; Danieli 12:2; Hosea 13:14; Yohana 5:28-29; 14:1-3; Matendo 24:15; Warumi 5:3-5; 8:38-39; 14:7-8; 1 Wakorintho 15:20-22,51-54; Wakolosai 3:4; 1 Wathesalonike 4:13-14; 5:10; Waebrania 2:14-15; Ufunuo 14:13; Zaburi 23:4; 116:15; Luka 23:43; 2 Wakorintho 5:1-8; Wafilipi 1:21; 3:20-21; Waebrania 2:14-15; 9:27-28; Ufunuo 2:7.

Mungu hutoa ahadi nyingi kuhusu mbinguni. Baadhi ni pamoja na: Yohana 14:2; 1 Wakorintho 2:9; Ufunuo 21:4; Waefeso 2:6; Wakolosai 3:1-2.

Mistari inayozungumzia mbingu ni pamoja na: Luka 12:32; 16:19-31; 20:34-38; 23:43; Ufunuo 4:1-11; 7:9; 8:1; 21:1-22:6; 1 Wakorintho 13:12; 15:42; Wafilipi 1:23; 1 Yohana 3:2; 2 Mambo ya Nyakati 2:6; 4:17-18; 5:1,8; 12:4; Marko 16:19; Kumbukumbu la Torati 26:15; Ayubu 3:17; Zaburi 11:4; 14:2; 17:15; 33:13-15; 73:24; 103:19; 23:6; Mathayo 3:17; 5:3; 22:30; 6:9, 20; Yohana 14:1-3; 1 Wathesalonike 4:17; Kutoka 25:8-9; Yereimia 23:23-24; Ezekieli 1:22-28; 10:1-14; Waebrania 8:1-2; 9:23-24; Danieli 12:3; Isaya 66:1; 33:17; 2 Petro 3:13; Malaki 3:17.

Biblia inazungumza kuhusu jinsi ya kufika mbinguni: Mathayo 7:21; 10:32-33; Luka 12:8-9; 13:23-28; 23:42-43; Yohana 3:3; 6:27-29; 14:6; Matendo 4:12; Ufunuo 21:27; Warumi 10:6-9; Wafilipi 3:20

1 Petro 1:3-4

Mistari ya Biblia kuhusu uzima wa milele ni pamoja na: Luka 16:9-31; 18:18-30; Yohana 3:1-21; 6:60-71; 11:25-26; 17:1-26; 1 Yohana 5:1-13; Marko 12:25; Luka 16:19-31; 1 Wathesalonike 4:16-18; Yakobo 2:26.

HITIMISHO.

Natumai umefaidika kwa kusoma kitabu hiki. Hakika nilifaidika kwa kuiandika. Haikuwa kitabu rahisi kuandika. Kwa kweli, ilikuwa mojawapo ya magumu zaidi ambayo nimewahi kuandika. Kuna mambo mengi ya kuzungumzia, na kila moja lilipaswa kushughulikiwa kikamilifu na kwa usahihi bila kutumia maneno mengi. Nilijitahidi. Nilitegemea msaada wa Bwana katika hayo yote.

Kuna mengi zaidi ya ushauri kuliko inaweza kushughulikiwa katika kitabu kimoja. Vitabu vingi vimeandikwa kuhusu kila mada niliyoshughulikia. Mapya yanachapishwa kila mwezi. Asante, Mungu anatahidi hekima kwa wingi (Yakobo 1:5). Mwamini Yeye kukupa hekima Yake na kushiriki ukweli Wake na wengine. Yeye ni Mshauri wa Ajabu (Isaya 9:6). Roho wake Mtakatifu anaitwa (Yohana 14:16-18; 26:28; 16:13). Amini kwamba atakuongoza na kukuambia la kusema na kisha uwashiriki wengine ukweli huo kwa uaminifu.

Ikiwa naweza kuwa wa msaada wowote, unaweza kuwasiliana nami kwa

jerry@ChristianTrainingOrganization.org.